Hulánova láska - Díl pátý - Osvobození a nalezení
Karl May
Klára, 1993

Napoleon vypověděl Prusku válku. Z předpokládané válečné procházky Francouzů po Prusku nebylo nic. Prusko se nejen bránilo, ale vyhrávalo bitvu za bitvou.
Jak se na výsledcích války podílí hrdinové našeho seriálu?
Podaří se vysvobodit zajatce z podzemních sklepení zámku v Ortry?
Podaří se nalézt rodiče Frice a Hallera?
Najde Marion svou matku?
Podaří se prokázat zločiny kapitánu Richemontovi?
Odpovědi na tyto otázky najdete v pátém dílu
Karel May
HULÁNOVA LASKÁ
IV
1. díl Válečná pokladna
2. díl Otec a syn
3. díl V Paříži
4. díl Vyzvědač z Ortry
5. díl Osvobození a nalezení

Okresní knihovna v Olomouci
R 1993,
5T
R 93
(c) Illustration obálka Adam Glajc, 1993
(c) Illustration Jaromír Suchý, 1993
Vydalo nakladatelství KLÁRA
Vytiskly Brněnské papírny, s.p., závod Český Těšín
Výhradní prodej zajišťuje PEMIC, distribuce,
Drážní ulice 372,
719 00 OstravaKunčice, tel. 069 282334,
fax: 069282187
Doporučená cena nakladatelem 64 Kč včetně DPH

Část první L
Fric doprovodil obě sestry až k zámku a vrátil Se pak do "lesní díry", kde se především přesvědčil, zda není pozorován. Ve stanovený čas se sem dostavil i Muller.
"Jsme tady v bezpečí?" zeptal se.
"Ano, nikdo tady není."
"Otevřeme tedy vchod."
"Amerikán tedy opravdu zmizel?"
"Ano. Musíme se podívat, jestli tady nepadl do léčky."
"Pak bychom se mohli také podívat po tom druhém, pane doktore."
"Co tím myslíš?"
"Nedávno jste mluvil o sklepu ve středu chodeb, pokud se nepletu."
"Ano. Mám za to, že je tam můj otec."
"Ale ten sklep jsme nenašli. Dnes v noci mne něco napadlo   "
"Uhodnu to. Bude to totéž, co si myslím i já. Ty sis vzpomněl na Schneffkeho?"
"Ano"
"Byl v místech, kde jsme ještě nebyli."
"A toto místo není daleko od středu chodeb."
"Skutečně! A z místnosti, kde malíř vězel, vedly ještě další dveře."
"Kam asi?"
"Dnes se podíváme. Včera večer nebyl na pátrání čas."
"Byl jste v lomech?"
"Ano. Vlastně to nebylo ani nutné. Nedozvěděl jsem se nic

nového. Ale moje domněnka o směru chodby se potvrdila. Je zasypaná pouze při východu do lomu. Když toto zasypané místo vyčistíme, bude vchod volný. Ale už pojď! Začneme."
"A starý?"
"Toho se nebojím."
"To vím, ale bude přece jen lépe, když nás nepřekvapí. Jak si asi vysvětluje zmizení malíře?"
"To ponechme jen jemu. Pojď!"
Odsunuli kámen, vlezli do otvoru a zvnitřku ho zase zavřeli. Stejným způsobem se

dostali do chodby. Teprve tady Miiller rozsvítil svítilnu. Pak vyhledali sklepení, v kterém byl včera pan Hieronymus Aurelius Schnefřke. Všechny dveře, které si otevřeli, za sebou opět zavřeli. Když byli na místě, otevřel Miiller druhé dveře, které včera zpozoroval. Vedly do kulaté místnosti, která byla prázdná. Nebyly tu žádné dveře, ale uprostřed byl v zemi otvor o průměru asi šesti stop, který vedl dolů.
"Co je to?" ptal se Muller.
"Snad studna."
"Možná. Není tu však ani stopa po zařízení, jaké bývá u studní. Ta díra je nanejvýš podezřelá."
"Je hluboká?"
"Podíváme se."
Hledal kámen, který by hodil dolů, ale nikde nebyl ani nejmenší kamínek.
"Mám v kapse pečetní vosk," poznamenal Fric.
"Dobrá, kousek ulom."
Hodili kousek dolů a poslouchali. Trvalo několik vteřin, než zaslechli tichý zvuk. Studna byla neobyčejně hluboká.
"Slyšel jsi?" ptal se Muller.
"Ano."
"Znělo to jako voda?"
"Určitě. Pečetní vosk nedopadl na pevnou půdu."
"Také tak soudím. Uděláme ještě jednu zkoušku."
Sebral všechny sirky, které měl u sebe, zapálil je a hodil dolů. Plamínky hořící síry padaly rychle do prohlubně a zhasly dole tak rychle, že bylo možné s jistotou soudit, že je tam voda.
"Je to tedy marné," řekl Muller.
"Je to studna, nic víc. Není to šachta, jak jsem si zpočátku myslel. Nenecháme však nic neprozkoumaného a oklepáme "ještě stěny."
6

Ale ani to k ničemu nevedlo. Zdi byly masivní, kromě dveří, kterými přišli.
"Vraťme se tedy zpátky. Budeme hledat Amerikána."
"Ale kde? Tyto podzemní chodby jsou tak rozsáhlé, že by tu mohl člověk celé dny hledat marně."
"Mám jakési tušení. Zdá se mi, že vězení bude tam vpředu, kde jsme vyslechli starého s Rallionem. Podíváme se nejdřív
tam."
Zabočili z chodby směrem, který vedl k zámku. Dostali se ke dveřím a sklepům, kde byly složeny bedny. Nebylo slyšet vůbec nic. Přesto se však odebrali až dozadu, kde Muller ťukal na dveře.
"Je tam někdo?" ptal se. Žádná odpověď.
"Je někdo za těmito dveřmi?" opakoval. Zdálo se, že se po těchto slovech ozvalo jakési zachroptění.
"Proč neodpovídáte?" Opět nový chrapot, ale žádná odpověď. "Někdo tam je, rozhodně ano," řekl Fric. "Ale proč neodpovídá?"
"To hned zjistíme."
Muller odstrčil závoru a otevřel. Posvítil na podlahu, kde ležela schoulená postava.
"Proč neodpovídáte?" ptal se. Zvuk jeho hlasu způsobil, že obyvatel díry vyskočil rychle jako blesk. "Slyším dobře?" ptal se. "To jste vy, pane doktore?"
"Ano."
"Myslel jsem, že je to kapitán. Proto jsem neodpovídal." "Ach tak! Ale, mister Deephille, jak jste se ocitl v tomto hrozném postavení?"
"Starý satan mne vlákal do pasti. Ale jak jste vypátrali jeho spády a přicházíte sem, abyste mi otevřeli?"
"O tom později. Teď především vystupte ven. Tak. Závoru za sebou opět zavřete. Posaďte se tady na bednu a vypravujte nám, jak to starý zařídil, aby vás vylákal sem dolů."
"Především otázku: znáte všechny tyto prostory? A také účel, k jakému se užívají?" "Ano. A to velmi přesně."
"Dobrá. Nedopustím se tedy žádného hříchu, buduli o tom mluvit."

A vyprávěl, jak se včera sešel se starým kapitánem v lese a co se mu pak stalo. Když dokončil, zeptal se:
"Jaké okolnosti však mohu děkovat za své neočekávané zachránění?"
Muller mu podal vysvětlení a pak se ho hned zeptal:
"Co teď budete dělat, mister?"
"Především přímo odtud půjdu k státnímu prokurátorovi, abych dal toho satana

spoutat!"
"Snad to přece neuděláte."
"Že ne?" zvolal Amerikán.
"Copak mne považujete za blázna?"
"To ne, ale prosím vás, abyste s ohledem na mne upustil od udání."
"Splním vám jakoukoliv prosbu, jen toto jediné ne. Chtěl mne tady mučit hlady a žízní, ale ani pekelná muka by mne nedonutila, abych mu dal sumu, kterou na mne žádal."
"Řeknu vám tedy důvody, které mne k mé prosbě nutí. Aspoň je vyslechněte."
"To vám nemohu odříct."
"Díky! Netušíte, čeho se v tomto okamžiku odvažuji, monsieur! Hraji vabank, ale vím, že jste čestný muž, který nezneužije mou důvěru. Vy jste Francouz a milujete svůj lid a svou vlast?"
"Miluji svou vlast, ale zkušenosti, které jsem právě získal, nejsou takové, které by mne k mým krajanům připoutaly."
"Řekl jste, že nenávidíte Němce!"
"Komu jsem to řekl?"
"Tady tomu." Posvítil Fricovi do obličeje.
"Ach, sběratel bylin!" řekl Amerikán s úžasem. "Vy, vy mne přicházíte vysvobodit?"
"Proč by nepřišel? Udělá pro vás ještě mnohem víc, jak se záhy dozvíte. Dřív se naučte znát Němce. Já jsem také Němec!"
"Vy také?" ptal se Deephill a o krok ustoupil. "Skutečně? Vy také?"
"Ano. Odpusťte, že jsem vám to neřekl už dřív, .ale nedovolovaly to okolnosti."
"Ale, můj Bože ta dáma, miss Harriet de Lissa!"
"Je to moje sestra!"
"Tedy také Němka?"
"Ano."
8

Co to slyším? To přece... ach!" Těžce a zhluboka oddychoval. Kdyby bylo jasněji, mohli by vidět, že jeho tvář smrtelně zbledla. Muller mu položil konejšivě ruku na rameno a řekl:
"Prosím, neposuzujte teď, ale až později. Frici, jdi ke dveřím a dávej venku pozor, abychom nebyli překvapeni. Zaslechnešli kroky, ihned se sem vrať!"
"Němec! Němec!" opakoval Deephill. "A to mi říkáte tady, tady na tomto místě, kde vaši nepřátelé v takovém rozsahu nakupili smrt, která má stihnout váš lid? Kdyby to věděl starý kapitán!"
"Jen Bůh řídí osudy národů. Kapitána se nebojíme. Prosím, posaďte se a vyslechněte mne."
Amerikán se posadil a Muller mu začal vyprávět o svém dědovi Hugovi a o své babičce Margot. Vypravoval vše, co jeho rodina vytrpěla a vystála. Jméno Konigsau nevyslovil, ale kapitánovo jméno ano. Deephill mlčky poslouchal a mlčel i tehdy, když už bylo vypravování ukončeno. Pak tiše prohodil:
"To je hrůza! Copak mohou být opravdu takoví lidé?"
"Samozřejmě. Poznal jste to sám na sobě."
"Já?"
"Ano. Copak vám nevyrvali vroucně milovanou ženu a dvě roztomilé děti? A ten, kdo to udělal, byl Francouz, váš vlastní otec. Žena, která k vám tak oddaně lnula, byla Němka."
"Mýlíte se! Nemilovala mne, nebyla mi věrná. Nestoudně mne opustila se svým milencem!"
"To je lež!''
"To si myslíte vy, ale dokázat to nemůžete: Proč o sobě nepodala zprávu? Hledal jsem ji všude až do dnešního dne. Kde je? Kde jsou moje děti? Sama přede mnou uprchlá a připravila mne i o mé děti! Obětoval bych celé své jmění, jen abych mohl své děti vidět. Kde jsou, kde?"
"Považujete skutečně svou paní za schopnou takového činu? Tu, kterou jste kdysi nenazýval jinak než ‚mon doux et aimé becquefleur'?"
Deephill vyskočil a rychle se zeptal:
"Pane, jak to víte?"
"Počkejte okamžik."
Vyhledal ženskou hlavičku, namalovanou Schneíkem, a podal list Amerikánovi.
9

"Podívejte se a čtěte," řekl a svítil mu na výkres svítilnou.
Amerikánův pohled padl na obrázek. Ruce se mu začaly chvět a z prsou se mu vydral hluboký vzdech.

"Amély, Amély," řekl. "Ano, je to Amély, můj kolibřík. Ó Bože! Ó Bože!" Upustil list z ruky a div, že neklesl. Nemohl potlačit náhlý, křečovitý vzlykot. Muller zůstal potichu.
Nakonec Deephill opět zvedl list a zeptal se: "Žije ještě?"
"Ne. Ale zanechala své vysvětlení."
"Vy jste ji znal?"
"Ne. Tento list se mi dostal do rukou čistě náhodou. To i vše ostatní se dozvíte od mého sluhy."
"Od vašeho sluhy? Ach, vy sám jste syn té rodiny, o které jste mi vyprávěl?"
"Ano. Uhodl jste."
"A vy jste přišel, abyste se kapitánovi pomstil?"
"Nikoliv. Pomstu ponechávám Bohu, ale konám svou povinnost. Budete mi v tom snad bránit, monsieur Gastone de BasMontagne?"
"Jakže? Vy znáte moje jméno?"
"Samozřejmě. Mám nejen obraz vaší paní, ale také jste dost silný, abyste to vyslechl?"
"Co?" "Vaše děti "
"Moje děti? Ó, Bože! Mluvte! Mluvte! Jsou ještě naživu?" "Ano."
"Kde? Kde? Rychle, rychle!" "Přejeteli si, můžete je spatřit ještě dnes."
"Samozřejmé, přeji si to! Můj Bože! Moje děti jsou naživu! Žijí! Mám je vidět! Jaké to blaho! Mluvte, pane doktore, kde jsou?"
"Hm!" usmál se Muller. "Snad jste je už viděl, aspoň jednu z nich zcela určitě."
"Kde? Kde?"
"Tady blízko. Zajisté si jistě vzpomínáte na svou manželku?"
"Velice dobře, velice dobře! Pamatuji si na ni, jako bych ji viděl před sebou."
"I její podobu?"
"Ano, ano! Ó, na tu milou, něžnou, jemnou, vlídnou tvář jsem přece jen nemohl zapomenout!"
10

"Dobrá tedy! Nesetkal jste se snad s dámou, která je podobná vaší zesnulé paní?"
"Ale ano, ano! Ta podobnost mne nesmírně zarazila!"
",Kdo to byl?"
"Slečna Nanon. Opakuji, že jsem se při spatření této mladé dámy skoro zarazil, ale "
"Co ale?"
"Zeptal jsem se na její jméno. Jmenuje se Charbonnieurová. Musela to tedy být zcela náhodná podoba."
"Zeptal jste se jí také na její rodinné poměry, pane Deephille?"
"Ano. Je sirotek, ze zámku Malineau v okolí Etainu."
"Ale dozvěděl jste se přece, že má také sestru?"
"Ano. Ta její sestra byla se mnou ve vlaku."
"A podoba slečny Madelon vám nebyla nápadná? Vždyť si jsou obě sestry neobyčejně podobné."
"Madelon měla ve voze závoj."
"Ale aspoň teď vám musí být nápadné, že jsou dvě sestry, které jsou siroty, otce nepoznaly a tolik se podobají vaší paní!"
"Ovšemže! Ale chcete tím snad říct, že Nanon a Madelon jsou moje děti?"
"Ano, jsou."
"Můj Bože! Opravdu?"
"Není vůbec žádná pochybnost!"
"Jak to chcete dokázat? Pouhá podoba není přece důkaz."
"To je pravda. Ale můj sluha vám bude moct podat další vysvětlení."
"Pojďte tedy, rychle, rychle! Půjdeme ihned do zámku Ortry, kde se s dětmi setkám."
Rozčilení, které se ho zmocnilo, lze snadno omluvit. Obrátil se k rychlému odchodu, ale Muller ho ještě zadržel a řekl:
"Počkejte, ne tak rychle! Opravdu myslíte na to, že byste teď šel do Ortry?"
"Zajisté! Samozřejmě!"
"A starý kapitán?"
"Copak se teď budu po něm ptát?"
"Co se vás týká, je snadno pochopitelné, že teď nemyslíte na nic jiného, než na setkání se svými dětmi, ale prosím vás naléhavě, abyste měl ohled také na mne."
"Jakto?"
11

l
"Zatím bych se vyhnul setkání s kapitánem."

"Proč?"
"Ze snadno pochopitelných důvodů, které jsou pro mne neobyčejně důležité, i když není nutné, abychom o nich teď jednali. Pro mne je v tuto chvíli nejdůležitější otázka, jak se chcete zachovat, pokud se týče starého kapitána."
"No, bude udán. Musí být potrestaný. Nemohu dopustit, aby mne zavíral za účelem oloupení."
"Ale co kdybych vás žádal, abyste zatím upustil od tohoto udání?"
"Z jakého důvodu?"
"Už jsem vám to naznačil... V těchto podzemních sklepeních jsou ještě zavřené osoby, kterým sám kapitán poskytuje životní potřeby. Budeli zatčen a nepřiználi se k činu, musí tito ubožáci bídně zahynout hlady."
"Musí se tedy přiznat!"
"Ale jak?"
"Donucením."
"Jaké donucení myslíte? Doby mučíren už naštěstí minuly."
"Jakmile tedy bude zavřen, musí se co nejrychleji pátrat po těchto nešťastnících!"
"Myslíte, že je najdou dřív, než zahynou hladem nebo žízní?"
"Copak toto hledání považujete za tak těžké?"
"Zajisté! Považte, že mezi nimi musí být rozhodně i můj otec!"
"Pak bych ovšem respektoval vaše přání "
"A ještě něco, co vám, jako čestnému muži, nemusím přece tajit: jsou ještě jiné důvody, pro které si přeji, aby ještě starý zůstal na svobodě."
"Politické?"
"Také."
"Hm! Chápu vás a rozumí se, že vás neprozradím. Kdybych se kapitánovi ukázal, musel byste být můj svědek. On však ještě nemá vědět, že jste jeho nepřítel."
"Tak je, pane Deephille. Nuže ?"
"Dobrá! Upustím tedy zatím od svého udání. Ale do Ortry přece musím, abych viděl své dcery!"
"Ani to není třeba. Fric Schneeberg vás zavede k mé sestře, která měla už veliké obavy, že jste tak záhadně zmizel."
"Opravdu?" ptal se Amerikán rychle.
12

Ano. Ptal jsem se jí, zda snad nejste u ní. Váš příchod ji uklidní. Pak vám přivedu obě vaše dcery."
"Budou moct odejít ze zámku?"
"Kdo by je zdržoval?"
"Starý!"
"Ó, ten přece nic netuší! Pojďme tedy! Dřív však se postarejte, aby tu po mně nezbyla žádná stopa."
"Udělejte to! A ještě něco, můj nejlepší pane doktore! Vrátil jste mi nejen svobodu, ale dokonce jste mi zachránil život. Nikdy bych už nespatřil denní světlo. Ujišťuji vás, že vám to nikdy nezapomenu. Zůstanu po celý svůj život vaším dlužníkem. Dělejte si se mnou, co chcete!"
Muller na něho vážně a pátravě pohlédl a pak se ho velmi zdlouhavě a s důrazem zeptal:
"Víte, co to znamená? Uvážil jste dosah těchto slov?"
Zajisté!"
"No, co se mé osoby týká, nejste mi ničím zavázán. Váš vděk adresuji na svého sluhu a ještě na jednoho, koho asi jistě poznáte. Ale přesto zjišťuji, že budu nucený obtěžovat vás prosbami. Pokud k nim přihlédnete, nebudete vy mým dlužníkem, ale já vaším."
'"Prosby, které mají vztah k vašemu poslání?"
"Ano."
"Vyhovím vám."
"Ale jste Francouz!"
"A vy Němec. Němce jsem nenáviděl. A přišel jsem, abych i já přispěl k jejich škodě. Ale teď už smýšlím docela jinak, pane doktore. Považujte mne za svého služebníka! A nejen to, ale i za svého přítele. Můžete být ujištěn, že neudělám nic, co by vám mohlo při plnění vaší povinnosti překážet."
"Děkuji vám! Považuji vás za čestného muže, ale po tomto vašem ujištění cítím dvojnásobné uspokojení, jak se vám upřímně přiznám."
"A nakonec, pane doktore: kdo je ten druhý, o kterém jste prve mluvil?"
"Jistý malíř, který se teď zdržuje v okolí Thionville."
To bylo Amerikánovi nápadné. Zeptal se:
"Není tedy zdejší?"

"Nikoliv." Je to ten malý, tlustý muž s ukrutným širákem na hlavě?"
"Takje!"

"Ach, toho znám, myslíteli totiž tak zvaného pana Hieronyma Aurelia Schneffkeho."
"Ano, toho."
"Jsem mu také zavázán díkem?"
"Ano, a to velikým, jak se zajisté brzy dozvíte."
"Ó běda! S ním jsem se pohádal!"
"Proč?"
"Pro maličkost. Na vině je moje čertovsky prudká povaha! Jsem neobyčejně prudký, pane doktore!"
"To lze s malou námahou a s trochou sebevýchovy ještě změnit. Ale pojďte! Toto místo neláká k příliš dlouhému pobytu. A o čem si musíme ještě promluvit, to má zatím čas."
Šli. Venku Můller nařídil Fricovi, aby ve městě vyhledal malíře a ihned ho přivedl k lékárníkovi. Pak se rozloučili.
14

II.
Muller zamířil k zámku. Protože by však po cestě musel vykonat velikou okliku, pustil se přímým směrem do lesa. Nešel ještě dlouho, když se zastavil.
"Co to bylo?" myslel si a naslouchal. Byl to zvláštní zvuk, který teď znovu zaslechl.
"Co to? Je to snad hlas zvířete? Je to mekot nebo bučení, jaké jsem dosud neslyšel - zní to tak temně, tak tlumeně a hluboko!" Naslouchal dál. Zvuk se ozval potřetí.
"Tento hlas nelze zařadit mezi hlasy zvířat. Není to nic obyčejného. Musím se přesvědčit!" Pustil se po zvuku a chvílemi se zastavoval, aby naslouchal.
"Na mou věru, je to člověk! Volá ve dvou řečech, německy a francouzsky, a vypadá to jako zpod země. Haló!" zvolal hlasitě. "Kdo je tu?"
"Kupředu! Kupředu!" ozvala se odpověď.
"Ale kam?"
"Ke mně!"
"Ano, ale kde vlastně jste?"
"Tisíc hromů! V díře!"
"A kde je ta díra?"
"Copak ji nevidíte?" Ne "
"ÍNC.
"Čertovské dílo! Je přece dost hluboká. Vždyť musíte poznat po hlase, kde vězím."
"Určitě v zemi, ale právě proto zvuk vašeho hlasu klame. Zavolejte ještě jednou, ale hlasitěji."
"Tady! Tady!" ozval se řev.
"Dobrá. To je zřetelnější. Jen ještě volejte!"
Zvolna, aby se neklamal, kráčel podle zvuku, ale zdálo se mu, že se přece jen vzdaluje od místa, které hledal.
15

"Hlasitěji!" poručil.
"Tady! Tady! Nebo mám snad zpívat?"
"Ano, zpívejte!" smál se Míiller.
"Dobrá!" ozvalo se temným a dunícím hlasem. A vzápětí byl slyšet zpěv, jakoby z hrobu, při každém kroku, který udělal, zřetelnější:
"Má milá z hor alpských je, z krásného Tyrolu, nemýlímli se, nosívá černou kamizolu!"
"Počkat! Dost!" poručil Míiller. "Už jsem tady!"
"Bohudík!" zněla odpověď.
Míiller totiž stanul na zeleném mechovém místě, uprostřed kterého bylo vidět malý otvor. Tato díra měla sotva půl lokte široký průměr. Sletěl tady opravdu někdo dolů? V tom případě by musel být vlastní otvor větší a klamně zakrytý kyprým mechem. Proto už nešel dál, ale zůstal opatrně stát.
"Vy jste tady sletěl dolů?" ptal se.
"Ano."
"Ale to snad není možné!"
"Proč ne?"
"Podle hlasu nejste přece dítě a pro muže je otvor příliš malý."
"Ne, nejsem dítě a jsem dost tlustý, tlustý jako dva muži. A přece jsem sletěl."

"Spadl jste?"
"No, přece jsem nevyletěl, osle!"
"Aha! Je to hluboké?"
"Samozřejmě."
"Jak asi?"
"No, mohu se mýlit. Tady dole je tma, a když se podívám nahoru, vidím v mechu jen polotmavý otvor. Ale asi tři mužské výšky to bude hluboké."
"Spadl jste z neprozřetelnosti?"
"Jak jinak? Snad ze své vůle, abych si tu zlomil vaz, co?"
"Ne," odpověděl Můller, kterého najednou bavila nehoda neznámého, který si zajisté neublížil, a nebyl tedy důvod k obavám.
"Nebo mne snad považujete za žížalu," ozvalo se zdola,
16

která se zaryje do země, aby byla sežrána krtkem? Pojďte sem dolů, uvidíte to."
"Co?"
"No, podobámli se červu.
"Však to uvidím, až budete zase nahoře."
"Dobrá! Ale jak se dostanu nahoru?"
'Umíte šplhat?"
"Ano. Jako kočka."
"No, pak je to snadné!"
"Jak?"
"Budete si počínat jako kominík šplhejte pomocí zad a kolenou nahoru."
"To je hezká rada! Copak si myslíte?"
"Nejde to?"
"Ne. Absolutně ne."
"Proč ne?"
"Předně jsem příliš těžký a za druhé je díra příliš široká pro takovou kominickou manipulaci."
"Ale jak se tedy chcete dostat nahoru?"
"Přineste mi laskavě nějaký žebřík."
"Dobrá. Ale pak musíte hezkou chvíli čekat. Žebřík dostanu jen v zámku."
"Tisíc hromů! To bych nerad."
"Proč ne?"
"Hm. To nemohu každému říct. Kdo vlastně jste?"
"Především bych se já zeptal, kdo jste vy."
"Jsem Polák."
"Ach! A co jste?"
"Malíř."
"Malíř? Safra! Jak se jmenujete?"
"Šnefka."
"Šnefka? To je nesmírně zajímavé!"
"Nesmírně zajímavé? Vy hlupáku! Mně se to v tom vražedném doupěti nezdá příliš zajímavé!"
"Rozumí se, že se jmenujete Hieronymus Aurelius?"
"Hrome! Vy mne znáte?"
"Mám čest - "
"Odkud?" \
"Jsem doktor Míiller." , • L\
"Doktor Můller? Hejsa! To je ten pravý. To je te(n jštOsý, Jf kterého tady mohu potřebovat."
"Proč?"
17

"Tady jsou tajemství."
"Opravdu? Jaká?"
"Tato díra není nahodilá. Je udělaná schválně, docela umělá. Je to široká a hluboká díra. Nahoře je lehký příkrov, na něm prsť a ta je zase pokryta mechem. Tento příkrov bude asi shnilý v těch místech, kde jsem se propadl. Celek je zařízen úplně jako jámy v indických džunglích, nalíčené na tygry."
"Ale tentokrát se tam nechytil tygr." "Snad hroch?" "Nechci vám odporovat." "Aby vás čert vzal!" "To je hezké!"
"Nejdřív mi však pěkně pomozte nahoru." "Nejlépe by to šlo pomocí žebříku. Ale proč bych ho neměl přinést ze zámku?" "Kvůli starému kapitánovi." "Tomu nerozumím."
"On se nesmí dozvědět, že jsem sem sletěl." "Proč ne?"
"Protože jak jsem už řekl jsou tady tajemství. Nevězím totiž v obyčejné díře,

ale je tu chodba s dveřmi po obou stranách."
"Safra! O tom se tedy starý samozřejmě nesmí dozvědět. Ale je to hluboké asi na tři mužské výšky? Hm! Jak to udělat, abych vás dostal ven? Mám snad slézt dolů a strkat vás?"
"Jste snad hrdý na tento vtip?"
"Ne, nejsem. Ale počkáteli deset minut, seženu pomoc." "Jakou?"
"Nedaleko jsou poraženy dva stromy, mladé, asi třicetileté. Přinesu jeden kmen sem." "Strčíte ho do díry?" "Ano."
"Dobrá. Tak běžte!"
Můller se vzdálil. Když se opět vrátil na paseku, kterou prve prošel, našel kmen, zbavený větví a dost silný, aby tlustého malíře unesl. Vzal ho na ramena a nesl ho k místu nehody. Když opět došel k díře, prozkoumal opatrně půdu, aby se také sám neprobořil. Pak spustil kmen dolů. "Ach! Sakramente!" ozval se křik zdola. "Co se stalo?"
18

Ale, aspoň se ozvěte, než mne napíchnete nebo rozdrtíte!" ','Myslel jsem, že to zpozorujete sám. Půjde to tím způsobem?" "Zkusím to."
Miiller slyšel vzdychání a oddychování, pak se znovu ozvalo z hlubiny:
"To je zatracená díra, do které jsem spadl." "Proč?" "Nejde to."
"Myslím, že umíte šplhat!"
"Samozřejmě. Ale ten kmen se stále točí. Snad jsem sem nesletěl proto, abych si tu hrál na jízdárnu nebo na kolotoč?" "Zbývá jen jeden prostředek: podržím vám kmen nahoře." "A spadnete mi na hlavu."
"Ne. Umělý strop je přece jen pevnější, než jsem si myslel. Ale bude ještě lépe, slezuli k vám dolů." "A pak budeme oba vězet v inkoustě." "Buďte bez starosti. Až budu dole, budu vás moct postr' kovat a dostanete se mnohem snadněji nahoru."
"Nuže tedy zkuste to!" "Postavte se ke zdi."
Můller objal oběma rukama kmen a rychle po něm slezl do hlubiny. Bylo to snadnější, než si myslel. "Jsem tady," řekl, když pod nohama ucítil pevnou půdu.
"Stanice Peklo! Pět minut!" hlásil pan Hieronymus Aurelius Schneffke jako někde na nádraží. "No, snad se zdržíte trochu déle!" "K tomu nemám žádnou chuť."
"Když jsem už tady, chci podrobně vědět, kde vlastně jsem."
"K tomu je nutná svítilna." "Tu mám."
"Saframente! Zdá se, že jste ve dne v noci připravený k provozování loupežnického řemesla."
"Člověk musí být stále připravený na vše. Ale co děláte v lese, pane Schneffke?"
"Studuji." "Co studujete?"
"Konám geologická a geognostická studia, jak vidíte. Zkoumám zemské nitro." "Měl byste raději zanechat takové procházky." "Proč?"
19

"Protože se vám stane vždy nehoda."
"To právě chci. Jsem veliký přítel neštěstí za předpokladu, že stihne pouze mne a nikoho jiného."
"To je zvláštní záliba!"
"Ano. Každý z nás má svého koníčka."
"Co jste tedy chtěl v lese?"
"Bylo mi tak nevlídně v tom thionvillském hnízdě. Potřebuji čerstvý vzduch "
"A myslíte, že tady dole najdete svěží vzduch?"
"No, co se toho týká, dnes jsem si přece jen nevyšel na takovou skluzavku."
"Mohl jste si zlomit vaz nebo nohy."
"Buďte bez obav. Já padnu vždy měkce. Bloumám tady tak zamyšleně po lese a najednou se v mechu otevře díra a já letím dolů. Dole jsem dopadl na tu část těla, kde andělé nemají křídla. A tak jsem svým pádem neublížil ani sobě ani těmto kamenným deskám."
"Skutečně! Jsou tu kamenné desky. Rozsviťme si lampu."
Při světle svítilny poznali, že jáma byla čtyřhranná a že byla zbudována uměle. Byli v chodbě, která měla výšku muže a byla asi pět stop široká.
"Kde jsou dveře?" ptal se Míiller.
"Tady napřed a tady vzadu."
"Vy jste je cítil rukou?"
"Ano. Tápal jsem odtud a byl jsem u třech dveří. Dál jsem si však netroufal. Zdá se, že je celá tato krajina posetá šachtami a chodbami."
"Dveře byly zavřené?"
"Ano."
"Mají také zámky?"
"Zámky jsou ve dveřích, visací zámky tady nejsou."

"Podíváme se tedy, hodíli se k nim můj klíč."
"Ach, vy máte s sebou také klíče? Aj, aj! Vy jste tedy stále připravený na vše?"
"Je to nutné."
Muller strčil klíč do zámku prvních dveří, ke kterým došli. Hodil se.
"Safřaporte, to jde jako nákyp!" mínil malíř. "Jsem zvědavý, co za nimi vězí."
Muller otevřel. Sklepní prostranství za nimi bylo prázdné a také dvoje další dveře vedly jen do prázdných sklepení.
20

Musíme rozhodně pokračovat v pátrání," mínil Schneffke.
Já si myslím pravý opak. Vrátíme se nahoru." "proč? Musíme přece vědět, kdo nebo co tady vězí " "Především je to nebezpečné "
'',Proč?"
"Někdo by mohl jít tam nahoře kolem a zpozorovat kmen, trčící v díře."
"To je ovšem pravda."
"A pak k tomu ani nemám čas. A vy také ne." "Já? Bah! Já nejsem zaměstnaný." "
"Ale dostanete zaměstnání. Fric Schneeberg šel do Thionville, aby vás vyhledal."
"Proč?"
"Máte přijít k miss de Lissa." "K Angličance, která byla vychovatelkou?" "Za kterou jste ji považoval." "Saprlot! Chtěla by se snad za mne provdat?" "To ne. Ale máte prokázat velikou úsluhu pánovi, který vás tam očekává." "Mám ho snad oholit?" "Ne, to ne."
"Nebo mu přišít utržený knoflík?" "Ne. Ten pán je Amerikán a jmenuje se Deephill - " "Ach, ten! Stále sedí v zahradě u Angličanky a osopuje se na lidi, kteří náhodou ulomí několik latí u plotu." "Hm. Vy jste také ulomil nějakou latku?"
"Jenom dvě. Je to přece dost málo." "A on byl pak hrubý?" "Nesmírně."
"Proto mi tedy řekl, že se s vámi pohádal." "Že vám to řekl? No, moc jsem si z toho nedělal. Trápíli ho snad domněnka, že jsem úzkostí dostal psotník, pak ho uklidněte, pane doktore. Řekl jsem mu už, že mne ještě rozhodně bude potřebovat." "K čemu?"
"K odhalení jistého tajemství."
"Snad myslíte totéž tajemství, o kterém by si s vámi rád promluvil." "O jakém?"
"O jeho dětech."
21

"Monsieur Schneeberg už tedy žvanil? Ne, nejsem mstivý a nechci nikomu ublížit. Amerikán si na mne vyjel jako mopslík na měsíc. Ale měsíc se usmívá a o mopslíka se nestará, proto se bude také moje milostiplné světlo usmívat na pana Deephilla v mírném poetickém jasu." "Dobrá! Najdete u něho také Schneeberga." "To mi bude velmi milé. Povím vám upřímně, že jsem o této věci mluvil jedině kvůli Schneebergovi. Miluje Nanon Charbonierovou " "Ach! Vy to víte?" "Ano. Poslouchal jsem je z břízy!" "Ó, běda!"
"Ovšemže běda, protože jsem z břízy spadl a skoulel jsem se přímo před páreček."
"To je zase smůla!"
"Tomu říkáte smůla? Podívejte se na mé břicho a na můj objem! Nejsem snad stvořený k tomu, abych se koulel jako koule? Když sklouznu, upadnu, sletím, koulím se nebo smýkám, splňuji vždy jen určení, kterým mne laskavá příroda tak milostivě oblažila. Schneeberg tedy miluje Nanon. Byl to on, kdo mi včera pomohl z bryndy a tak tedy Nanon dostane."
"Kdo vás dostane z dnešní bryndy?" "Dojista vy!"
"No, nemáte pro mne snad také nějakou dámu, kterou byste mne odměnil?"
"Uvidíme! Tedy abychom zůstali u Schneeberga přál bych si, aby mu byl Amerikán zavázaný díkem. Já sám bych však rád zůstal v úkrytu, tak hezky za mraky, docela jako osud, když stáčí svá tajuplná vlákna z kolovrátku. Amerikán mu musí dát svou dceru z pouhé vděčnosti." "Můžete tedy skutečně dokázat, že je Nanon jeho dcera?" "Docela snadno."
"Pak budete muset chtě nechtě ze svých mračen vystoupit." "To mi není milé."
"Schneeberg přece nemůže nic dokazovat." "Proč ne?"
"Copak má v rukou všechen materiál?" "Odevzdám mu ho."
"A i pak bude otázkou, zda ho dovede použít tak jako vy, který jste ho dostal z první ruky, jak se zdá."
22

No, myslím, že pruský hulánský strážmistr bude mít v hlavě tolik krupice, aby se vyznal v několika jménech a faktech U sta hromů!"
"Kýho čerta!" vyhrklo totiž z Mullera, a teprve teď Schneffke poznal, že

vyzradil, co věděl.
"Co jste chtěl říct o tom.hulánském strážmistrovi?" ptal se
Míiller.
"Hm!" bručel malíř rozpačitě.
",Ven s tím!"
"No, to bylo jen tak, jen tak!"
"Jen tak, jen tak to mi nestačí! Vy jste teď v nebezpečném postavení, pane Schneffke! Víte, že v nynějších nebezpečných časech není radno označovat ve Francii někoho jako pruského hulánského strážmistra?"
"Hm. Možná."
"Mohlo by to pro něho mít velmi nepříjemné následky."
"To vím." "A pro vás také." "Jakto?"
"Mohlo by přece někoho napadnout, aby vás umlčel." "To by nebylo tak snadné!"
"Bah! Co kdyby mne teď napadla podobná myšlenka?" "Pak bych se chránil, než bych vám nastavil hubu, abyste ji ucpal, pane rotmistře."
Můller uskočil. "Člověče!" zvolal. "Teď mi povězte, jak přicházíte k tomu, že užíváte slov strážmistr a rotmistr!" "A buduli se zdráhat?"
"Proženu vám na místě hlavu kulí. Podívejte se!" Posvítil svítilnou na revolver, který vytáhl z kapsy.
"No," smál se Schneffke, "nemyslím, že byste jen tak pro nic za nic zastřelil královského pruského zeměbraneckého poddůstojníka."
"Ach! Pruského poddůstojníka?"
"Ano. Odpusťte, že tady zanechám honérů. V podsvětí neplatí žádné instrukce."
"Co vlastně děláte ve Francii?" "Všelijaké hlouposti."
"O tom jsem už slyšel. Vaše nejmilejší hloupost je však dělat kotrmelce." "Ano, tu a tam." "Mám si snad myslet, že jste tady za jistým posláním?"
"Zajisté."
23

"Ach! Kdo vám to nařídil?"
"Ó, není to tak, jak si myslíte! Poslání, které jsem převzal, je naprosto soukromé. Není v něm ani kousek vojenského."
"Ale vždyť mluvíte o strážmistrech a rotmistrech!"
"Co vím, to jsem se dozvěděl jen náhodou."
"No, a co víte?" Mullerův hlas byl stále přísnější. Stál před malířem jako představený před podřízeným. Ale Schneffkemu toto postavení nijak neimponovalo. Jeho hlas zněl stále stejně, jako by se jednalo o úplně lhostejné věci.
"Co vím?" ptal se. "Inu, vím, že se ve Francii nalézají tak zvaní eklaireuři."
"Například?"
"Například pan rotmistr z Hohenthalů, od husarů."
"Safraporte!"
"Se strážmistrem Martinem Tannertem. Oba byli nejdřív v Paříži, teď jsou v Metách."
"Člověče, to si troufáte vyslovit?"
"Ano. Dále je ve Francii hulánský strážmistr Fric Schneeberg a "
"A? No?"
"A rotmistr Richard z Konigsauů."
"Kde?"
"Strážmistr je bylinář v Thionville."
"A rotmistr?"
"Je vychovatel na zámku v Ortry."
"U všech čertů! Člověče, kdo vám to vyzradil?"
"Nikdo. Tannert je můj nejlepší přítel. Setkal jsem se s ním v zámku Malirieau, kde dělal cestujícího s vínem. Pana Hohenthala jsem viděl v Metách. Rozumí se samosebou, jak jsem si vysvětlil přítomnost těchto pánů."
"Ale znáte osobně také strážmistra Schneeberga?"
"Ne."
"Anebo rotmistra Kónigsaua?"
"Také ne."
"Jak tedy můžete vědět, že tito dva jsou také tady?"
"Tannert o tom mluvil."
"Jak byl neprozřetelný! Dám ho potrestat!"
"Odpusťte, pane doktore, nebyla to z jeho strany neprozřetelnost, ale naopak. V Malineau jsem leccos vyslechl. Chtěl jsem do Ortry. A řekl jsem všechno příteli Tannertovi. Byl tím donucen říct mi o přítomnosti obou pánů,
24

nředně, aby mne uchránil před chybami, a za druhé, abych se s tím, co jsem

vypátral, obrátil na rotmistra z Konigsauů."
Ach tak! Ale přesto nejste v právě záviděníhodném postavení!" "Jakto?"
No jste velký mluvka. Musím si vás tedy zajistit!"
"ó, běda!"
Ano. A pak máte tak obrovskou smůlu, že se musím strachovat, abych se s vámi nezkoupal, kdybych vás nechal dělat, co sám chcete."
"A co tedy se mnou chcete dělat?"
"Dám vás dopravit na hranice do nejbližší pruské vojenské stanice, kde zůstanete schovaný tak dlouho, dokud nebudete moct způsobit žádnou škodu."
"Kdo mne tam zavede?"
"Právě strážmistr Schneeberg."
"Pane doktore to neuděláte."
"Ale ano, přece!"
"Nikoliv, a to z různých důvodů."
"Z jakých důvodů?"
..Předně bych nebyl zajatcem já, ale Schneeberg!"
"Jakto?"
"Protože bych mohl na stanici říct, že je to pruský poddůstojník. V okamžiku bych se ho zbavil. Ihned by ho zavřeli a já bych mohl jít, kam by se mi líbilo. A kdybych byl mstižádostivý, mohl bych - hm!"
"Co?"
"I vám by se špatně vedlo!"
"Jakto?"
"Mohl bych napsat tomu roztomilému panu kapitánovi Richemontovi. Je to tak veliký přítel Pruska, že by vás samou rozkoší ihned objal, i když ne rukama, ale provazy a okovy."
"Chlape, vy jste filou)."
"Pozorujete něco? Ostatně, nesmíte mne tak falešně posuzovat. Mám sice naoko mnoho smůly, ale je to také jen naoko."
"Musel byste mi dokázat, že je to pouhé zdání!"
"Takový důkaz je pro mne velmi snadný. Vezmuli to správně, je moje smůla vždy jen štěstí."
"Ach!"
25
) zloděj, taškář

"Ano. Přejete si o tom důkazy?"
"Ano."
"Nuže, v Trieru jsem zmeškal vlak "
"Slyšel jsem o tom."
"Tím jsem byl ušetřen, že jsem si při železničním neštěstí nezlomil vaz."
"To nebyl špatný příklad."
"Pak jsem sletěl do této díry. A tím jste zase odhalil novou, podzemní chodbu. Anebo jste ji už znal?"
"Nikoliv. Je to nový objev."
"Vidíte! Zkrátka a dobře, ať se mi přihodí cokoliv smůla, malér, neštěstí vždy se to obrátí v štěstí, ve výhodu, v uspokojivý konec. To je jisté!"
"To je jen náhoda!"
"Ne tak úplně. Poskytuji svým spolubližním často příležitost, aby se mi zasmáli. Ale opravdu si myslíte, že jsem nešika, nebo že mám smůlu?"
"A co tedy?"
"Není snad také možné, že by v tom bylo z mé strany trochu úmyslnosti nebo vypočítavosti?"
"Hm! Možné by to bylo!"
"A myslíte, že u hodného pruského poddůstojníka může být vaše tajemství v nebezpečí? Raději bych si dal hlavu useknout, než bych něco vyžvanil. Na to můžete složit tisíc přísah."
"No, vždyť jsem nechtěl říct, že ve vás vidím zrádce."
"Však to by mne také bolelo. Ostatně mám také dobrou vlastnost, že přináším všem štěstí, s kterými přicházím do styku."
"Pak byste byl skutečně velice vzácný člověk."
"Ano, moji cenu nelze náležitě ani odhadnout. Tomu Deephillovi dám děti a tomu Schneebergovi milenku. Divil bych se velice, kdybych i u vás nepřišel do radostného postavení, abych vám mohl pomoct."
"Přejme si to. Snad mi ten váš pád do této díry přinese to, po čem už dlouho toužím!"
"Co je to?"
"Soukromá záležitost."

"Odpusťte! Neptal jsem se z dotěrné zvědavosti. Dáte mne tedy opravdu vyprovodit za hranice, můj nejvzácnější pane doktore?"
26

"Hm! Upustím od toho!"
Děkuji pěkně! Odměna se také hned dostaví."
"víte to tak jistě?"
",Ano, jeli totiž moje domněnka správná."
Nuže, co se domníváte?"
"Mám o tom mistru Deephillovi své domněnky a nápady. Je to bohatý Amerikán. Přichází ke kapitánovi, který ze všech sil agituje proti Prusku. Deephill je jeho spojenec, přináší mu peníze, a to velmi mnoho!"
"Hm! To by nebylo zlé!"
',Myslité? A dál! Ten Deephill však není žádný Amerikán, ale francouzský šlechtic, nepřítel Německa. Co kdybychom ho unesli do Pruska, do Berlína?"
"S kapitánem se už rozešel!"
"Opravdu? To jednal opravdu velmi moudře. Ale to je jen poloviční úspěch. Přesto je Francouz. Nelze ho považovat za jistého. Musí být dopravený do Berlína. Musí se z něho stát Němec!"
"Jak to chcete dokázat?"
"Tak, že ho dnes nebo zítra, jak si přejete, odvezu s sebou do Berlína."
"Vy byste to dovedl?"
"Samozřejmě!"
"Ajak?"
"Ó, celý poblázněný půjde se mnou, buďte bez starosti! Přijdete později také k lékárníkovi?"
"Ano."
"No, dám vám tedy důkaz, že jsem si úplně jistý svou věcí!"
"Vzbuzujete ve mně zvědavost. - Ale je to vlastně velmi neprozřetelné, že se tady tak dlouho zdržujeme. Myslím, že bychom se měli vrátit na povrch."
"Dobrá! Kdo půjde napřed?"
"Vy. Budu vám při šplhání držet kmen."
"Ale bude se zase pod vámi otáčet!"
"Nemějte starost! Já se už nahoru dostanu!"
"Mám snad nahoře držet trám?"
"Nikoliv. Jste příliš těžký. Nevstupujte na mech, mohla by se pod vámi opět propadnout půda. Až vylezete nahoru, mocně se odrazte, abyste se přes mech šťastně dostal. Dovedete to?"
27

I
"Ano. Skočím jako leopard."
"Dobrá! Tedy vzhůru!"
"Dobrá! Teď! Jedna dvě tři!"
Můller příliš nevěřil v šplhačské umění tlustého smolaře, ale ten se rychle a jistě šplhal vzhůru a zhora volal: "Tak! Už jsem tady! Skok se povedl!"
Za několik okamžiků nato stanul Můller u něho. Podařilo se mu vytáhnout kmen z díry a otvor opět uzavřít, takže ho nebylo ani vidět.
"A teď zase strom na své místo," řekl Můller.
"Donesu ho tam."
"Nikoliv. Nevíte, kde byl. Musíte ihned do města. Trefíte odtud?"
"Velmi snadno."
"Jděte tedy! Na shledanou!"
"Adieu, pane doktore!"
Schneffke šel. Když se vzdálil kus cesty, na okamžik se zastavil a bručel si:
"To je zatrolená historie! Spadnout do takové čertovské díry! Kdyby doktor nepřišel, musel bych zahynout hladem, nebo bych se zase dostal do rukou toho famózního starého kapitána. Ten Kónigsau je patentovaný chlap, chytrý, lstivý a odvážný ale aby mne dal transportovat za hranice hm, to byl přece jen hotový nákyp!"
28

III.
Když Míiller zase dopravil kmen na dřívější místo, vrátil se do zámku. Nedaleko zámku zmírnil kroky a šel docela zvolna, jako procházkou. Před ním přišel do zámku listonoš a potkal na dvoře starého kapitána.
"Něco pro mne?" ptal se.
"Nikoliv!"

"Pro koho tedy?"
"Pro milostivou slečnu," odpověděl listonoš.
"Psaní?"
"Ano."
Marion byla u Nanon a Madelon, když psaní dostala. Mělo značku poštovního úřadu v Etainu. Bylo jí to divné, protože si tam s nikým nedopisovala. Ale ihned se jí vyjasnilo, když psaní četla. Radostný úsměv druhým dívkám naznačil, že obsah listu je dobrý.
"Víte, kde bylo to psaní napsáno?" ptala se.
"Jak bychom to mohly vědět?"
"V zámku Malineau."
"Opravdu? Ach! A od koho?"
"Poslouchejte!" Četla jim:
"Má dobrá Marion!
Děkuji ti srdečně za tvé milé řádky a jsem nucena prosit za odpuštěni, že jsem ti dřív neodpověděla. Ale měli jsme tolik práce, že napsaní nebylo ani pomyšlení. Ted využívám první volné čtvrthodinky, abych ti oznámila, že jsem s dědečkem přijela do Malineau, abych tady strávila nebližší čas.
Bylo by možné, má drahá přítelkyně, abys mi věnovala nějaký čas svou přítomnost? Velice po tobě toužím, musím ti

toho tolik říct, a abych já přišla do Ortry to přece nejde. Vis, jaký mám strach z toho starého, bělovousého kapitána. Přijď tedy, přijď hodně brzy! Také dědeček tě naléhavě zve a s velikou netrpělivostí tě očekává tvá
Ella z Latreau."
Marion měla poslední slovo dopisu ještě na rtech, když bylo zaklepáno na dveře a vstoupil Míiller. Viděl psaní v Marioniných rukou, a proto zdvořile řekl:
"Vyrušuji promiňte! Vzdálil bych se ihned, ale přicházím s prosbou, kterou bych nerad odkládal."
"Jste kdykoliv vítaný, pane doktore," odpověděla Marion. "Vyslovte tedy svou prosbu. Uvidím, budeli tak těžké slíbit vám její splnění."
"Má prosba není určena vám, milostivá slečno, ale těmto dvěma dámám."
"O samotě?"
"Nikoliv. Mají slečny čas, aby podnikly procházku do Thionville?"
"Kdy?"
"Ihned."
"A co tam?" ptala se Nanon.
"Očekává vás doktor Bertrand."
"Bertrand? Ihned? To bude mít asi vážný důvod, jak lze předpokládat!"
"Vaše domněnka je správná."
"Víte, co tam máme dělat? Co nám chce? Smíme se to dozvědět?"
"Hm! Přesně to nevím! Ale myslím si, že bych o tom neměl mluvit!"
"Ó, pak je to něco zlého!"
"Nikoliv, nikoliv naopak, něco velice radostného!"
"Opravdu? No, pak nám to smíte také říct! Prosím, prosím, pane doktore!"
Míiller pokrčil rameny. Ale Marion se ujala obou dam a řekla mu:
"Budete i ke mně tak mlčenlivý, řeknuli vám, že jsem zvědavá?"
"Kdo by mohl odolat, milostivá slečno! Jedná se totiž o tajemství, které zahaluje původ těchto dam."
Nanon a Madelon k němu ihned přiskočily. Jedna ho ucho

pila z jedné strany, druhá z druhé. Obě na něho naléhaly prosbami, aby jim vše řekl.
"Vyzradil jsem už víc, než jsem měl!" mínil.
‚Kdo vám zakázal mluvit?"
"No, pak tedy smíte mluvit."
"Nerad bych vám zkazil překvapení."
"Chcete snad, abychom cestou umřely zvědavostí?"
"Nikoliv, tak ukrutný zase nejsem!"
"Prosím tedy! Prosím!"
"No, našla se stopa, která vás, budeli stopována, přivede na jméno vašeho otce!"
"Našeho otce?" ptala se Madelon rychle. "Našla se stopa? Kdo ji našel?"
"Jistý malíř, který
"Ó," přerušila ho Nanon rychle, "snad ten podivný malý tlusťáček, který sletěl ze stromu?"
"Bude to on, mademoiselle Nanon."

"Proč nepřijde raději sem?"
"Zdá se, že i on, stejně jako jiní, se obává starého pana kapitána. Setkal jsem se s ním a prosil mne, abych vám jeho prosbu přednesl!"
"Pak tedy musíme k němu! Rychle, rychle, Madelon!"
"Dám ihned zapřáhnout!" mínila Marion.
"Prosím, ne, nedělejte to!" prohodil Muller.
"Proč ne?"
"Mám důvody, aby pan kapitán zatím nezpozoroval, oč se jedná. Jděte raději pěšky. Udělejte tak, jako byste šly pouze na procházku."
"A já? Kdybych mohla aspoň s vámi!"
Obě sestry tázavě pohlížely na Mullera. Muller přisvědčil a odpověděl:
"Tato záležitost nemá zůstat pro milostivou slečnu tajemstvím. I já se tam dostavím!"
"Vy také? Pojďme tedy pohromadě!"
"Prosím, abyste na tom netrvaly. Nepřál bych si, aby mne viděl pan kapitán odcházet."
"Ale můžete se tedy k nám přidat po cestě?"
"Snad ano!"
"Rychle tedy, Madelon! Pojď, ustrojme se rychle!"
Obě sestry šly. Marion položila Mullerovi ruku na rameno a důvěrně se ho zeptala:
31

"Víte snad ještě víc, než jste řekl?"
"Snad, milostivá slečno!"
"Smím to vědět?"
Pohled, který na něho upřela, byl tak výmluvný. Obsahoval slova: "Já sama bych ti svěřila vše, vše. Proč chceš mít přede mnou tajemství?"
"Ano, povím vám to. Zdá se, že se našel otec obou dam!"
"Můj Bože! Jaké to štěstí! Kde je?"
"V Thionville!"
"Znám ho?"
"Velmi dobře. Byl hostem v Ortry!"
"Opravdu? Kdo? Kdo?"
"Deephill!"
Úžasem sebou trhla.
"Ten? Ten?"
"Ano."
"Amerikán?"
"Není Amerikán, je to Francouz, dokonce francouzský šlechtic. Jmenuje se baron de BasMontagne!"
"Jak to víte?"
"Uzavřeli jsme spolu přátelství!"
"To je ovšem zpráva, která obě dámy nesmírně oblaží. I já se raduji s nimi. Ale tu mne napadá, že se vás musím něco zeptat!"
"Prosím?"
"Přečtěte si laskavě tyto řádky!" Podala mu psaní, které právě dostala. Když si je přečetl, zeptala se ho:
"Mám vykonat tu návštěvu?"
"To psaní přichází v nadmíru šťastnou dobu!"
"Tedy mám?"
"Ano. Ví o tom kapitán?"
"Nikoliv!"
"Znamenitě! Může se totiž ukázat potřeba, abyste opustila Ortry, aniž byste mu říkala, kam jdete. Neříkejte tedy nikomu nic!"
"Ale Madelon a Nanon už o tom vědí!"
"Ty budou určitě mlčet!"
"Ale proč volá doktor Bertrand obě dívky k sobě? Vždyť bydlí obě tady a Deephill také!"
"Deephill už ne!"
"Že ne? Ovšem, neviděla jsem ho od včerejška. Ale nerozloučil se s námi."
32

"Nemohl. Byl chycen!"
"Chycen? Kde?"
"V podzemním sklepení!"
"Svatý Bože! Asi tak, jak chtěli zavřít mne?"
"Ano. V témže sklepení!"

"Ale proč?"
"Kapitán mu chtěl odejmout peníze a pak ho zavraždit!"
"Svatý Bože! Můj Spasiteli! Kdo ho vysvobodil?"
"Já!"
"Vy a vy a stále zase vy! Mám takovou úzkost. Jsem tu mezi ďábly! Pane doktore, vyveďte mne z toho pekla!"
"Kam, milostivá slečno?"
"Kam chcete!" Pohlížela na něho tak upřímně. V jejím pohledu bylo kromě úzkosti tolik důvěry, že by před ní vděkem poklekl. Ovládl se však a řekl:
"Jsem chudý učitel, milostivá slečno! Potřéoujeteli ochranu, jsou mocnější ochotni vám ji poskytnout!"
Odvrátila se od něho. Chtěla slyšet něco jiného? Zdálo se skoro, jako by se hněvala. Ale záhy se k němu zase obrátila a řekla:
"A přece se mi zdá, že bych byla právě ve vaší ochraně nejbezpečnější. Od vás přichází vše, co je tu dobré a radostné. Vsadila bych se, že jste jedině vy našel Nanon otce!"
"Že je jejím otcem, to jsem ani netušil. Připouštím však, že by byl bez mého zakročení mrtvý!"
"Jaké to štěstí! Nalézt otce! Pane doktore, mně bylo vždy, vždy, jako bych otce neměla. Tohoto slabomyslného muže, kterého musím přece nazývat otcem, jsem nemohla nikdy milovat. A moje matka mrtvá! Vy jste sice prohlásil, že je snad ještě naživu, ale " Zarazila se. Muller si uminil, že jí ještě nic neřekne, ale v tomto okamžiku mu překypělo srdce. Řekl:
"Mám ve zvyku, milostivá slečno, že si rozvážím každé slovo, které pronesu!"
"Vím, vím, přesto jste však na omylu. Mýlíte se!"
"Tentokrát ne!"
"Cože? Vy byste opravdu tvrdil, že Liama, moje matka, je ještě naživu?"
"Ano. Tvrdím to i dnes!"
"Klamete se!"
"Nikoliv. Dokonce vám ještě slíbím, že z tohoto zámku bez své matky neodejdete!"
33

Její oči se zvětšovaly, tvář jí zbled?". 7dálo se jí, že vidí ducha.
"Pane doktore, co si mám o těchto slovech myslet?" "Že jsou pravdivá. Vaše matka žije. Sama jste ji viděla!" "Tehdy ve staré věži? To byl pouze její duch!"
"Nikoliv. Byla to ona sama. Mohu vám to dokázat!" "Jak? Jak?"
"Chcete vidět svou matku?" "Nechápu vás!"
"Berte vše tak, jak to říkám. Já jsem s Liamou mluvil!" "Svatý Bože! Opravdu? Kdy?"
"Když kapitán stonal. I tu nemoc jsem mu přivodil, milostivá slečno!" "Jak?"
"Dal jsem mu kapky, které ho na krátký čas upoutaly na lože. Tím jsem získal čas, abych vnikl do jeho tajemství."
"Pane doktore, vy jste záhadný, snad i nebezpečný člověk a přece vám tak neskonale důvěřuji!"
"Prosím, důvěřujte mi i nadále. Nikdy, nikdy vás nezklamu. V době nemoci kapitána jsem hledal Liamu a našel jsem ji!"
"Živou, opravdu živou?"
"Vždyť jsem vám už řekl, že jsem s ní mluvil." Marion klesla bezvládně na pohovku. "Co to slyším? Sním nebo je to skutečná pravda?" "Je to pravda!"
"Ale jak by mohla žít, když přece byla pochována! Kdo by se mohl dopustit takového klamu?" "Kapitán." "Z jakého důvodu?"
"Důvod je pro mne ještě hádankou, ale doufám, že ji také rozluštím."
"Musím se vzpamatovat. Jsem sotva schopná promluvit, ale zůstanu pokojná. Mluvte, kde se nachází moje matka?" "Ve sklepení pod svým hrobem." "Viděl jste ji tam?" "A mluvil jsem s ní." "Ptala se na mne?" "Ano."
"Můj Ježíši! Nechtěla mne vidět?"
"Ne. Přísahala, že bude mrtvá a že se zříká svého dítěte." "Opravdu?"
34

"Ano."
"Pak to není ona! Je to někdo jiný!" "proč?"
"Může se matka zříct dítěte? Může matka souhlasit s něčím, co nelze nazvat jinak, než podvod a klam? Může něco takového udělat a ke všemu opustit své dítě?"
"Ano." Toto slovo pronesl s takovým důrazem, že se na něho rychle ohlédla.
"Jaký to hlas!" řekla. "Jsem přesvědčená, že byste sám neřekl, že by milující matka byla schopná takového činu! Mám pravdu, pane doktore?"
"Bohužel ne. Právě proto, že to byla milující matka, dala se k tomu donutit."

"Můžete to vysvětlit?"
"Ano. Liama zmizela, aby zachránila své dítě. Kapitán jí hrozil, že je usmrtí, pokud ho neposlechne. Poslechla ho tedy, aby své dítě zachránila. A aby své dítě ani teď nepřivedla do nebezpečí, zříká se toho, aby je viděla, i když to jediné je jejím celým světem."
Marion vyskočila. Její oči zářily jako bludičky. Její hlas zněl skoro sípavě, když říkala:
"Pane doktore, vy víte, jak velice vám důvěřuji. Přísahala bych, že byste mi nikdy nelhal, ale přece se vás ptám ještě jednou! Nemýlíte se? Mluvil jste opravdu s Liamou?"
"Zříkám se spasení, pokud jsem se mýlil! Věříte mi už?"
"Ano, ano, teď už tomu věřím! To je hrozné! Moje ubohá matka! Ale já ji pomstím! Tak strašně jako zločin, který byl na ní a na mně spáchán. Pane doktore, smím ji vidět?"
"Ona to nechce!"
"Ale já! Já ji chci vidět!"
"Poslechnu vás."
"Kdy tedy?"
"Dnes večer. Můžete opustit o půlnoci zámek, aniž byste byla zpozorována?"
"Buduli chtít, pak ano. Víte, co udělám?"
"Tuším to."
"Nuže?"
"Odejdete s Liamou z Ortry?"
"Nikoliv. Zůstanu s Liamou v Ortry! Zavedu policii do zámeckých chodeb a ó, co ještě udělám! Ani sama ještě nevím!" Byla nevýslovně rozčilená. A právě v tu chvíli se vrátily obě sestry.
35

"Mlčte!" šeptal jí Muller potichu a pak se vzdálil. Když za chvíli vyšly tři dámy na schodiště, vycházel právě kapitán ze stáje. Šel jim vstříc a ptal se:
"Ty jsi dostala psaní?" "Ano." "Od koho?"
"Od osoby, která je psala!"
Takovou řeč od ní dosud neslyšel, i když v poslední době bývala častěji tak bojovná. A také její oči se na něho ještě nikdy tak neupřely jako teď. To už nebyla pouze nenávist, to byla přímo vyzývavost. Kapitán však nebyl mužem, který by se dal takovým způsobem odpudit. Řekl:
"To se rozumí samosebou. Takovou odpověď můžeš dát bláznovi, ale ne mně. Ptám se tě: odkud je to psaní?" "Vždyť ses na ně už asi podíval!" "Nikoliv. Jsem přesvědčený, že mi to povíš!" "Ty máš od nějaké doby samá přesvědčení, která se později ukáží klamnými." Otočila se od něho. Ale kapitán ji vzal za ruku.
"Stůj! Kam jdeš?"
Prudce ho od sebe odstrčila a odpověděla: "Po tom vám nic není, pane - - Richemonte!" A odcházela, provázena oběma sestrami. Kapitán chvíli zůstal jako zkamenělý. Zdálo se mu nemožné, aby pohnul údy. V jeho nitru vše vřelo. Tajil se mu dech. Jen s námahou si pro sebe zasténal: "Zadusím se! Co to bylo? Takové chování! Taková slova! Takové pohledy! Co se to s ní dnes děje? Našla asi proti mně zbraň, jinak by si netroufala odporovat mi takovým způsobem! Má něco za lubem! Kam asi jde? Musím se to dozvědět!" Zavolal podomka. "Viděl jsi dámy?"
"Ano."
"Kam se obrátily?" "Šly k lesu."
"Půjdeš za nimi, abys vypátral, kam nebo ke komu jdou! Ale budešli si při tom počínat hloupě, že by tě zpozorovaly, vyženu tě ke všem čertům!"
Poté se obrátil a šel do svého pokoje, kde nepokojně přecházel dlouhými kroky. Minuty se mu zdály celou věčností. Konečně se podomek vrátil.

"Chlape, kde se tak dlouho touláš?" osopil se na něho. "Už dávno jsi musel vypátrat, kam se obrátily!"
"Do Thionville je daleko, pane kapitáne!"
',Ach! Šly do města?"
"Ano."
"A ty jsi šel za nimi?"
"Ano. Vždyť jste si přál vědět, ke komu půjdou."
"Nuže, ke komu šly?"
"K doktorovi Bertrandovi."
"Dobrá!" A obrátil se na znamení, že podomek může jít. Ten však řekl:
"Ještě něco, pane kapitáne!"
"Nuže?"
"Víte, kdo tam dámy očekával?"

"Je na tobě, abys mi vše oznámil a ne abys mi dával hádanky! Rozumíš?"
"U okna stál malíř."
"Jaký malíř?"
"Ten, co přišel s panem hrabětem Rallionem."
"Haller?"
"Ano, Haller se jmenoval!"
"Nesmysl! Ten malíř je daleko, daleko odtud."
"Je tady, v Thionville, u doktora Bertranda. Stál u otevřeného okna a zdaleka dámy zdravil."
"Člověče, mýlíš se!"
"Mohu to odpříséhnout na všechny svaté!"
"Kdyby opravdu Haller přišel do Thionville, byl bych první, koho by navštívil!"
"A přece to byl on!"
Nebylo tedy možné pochybovat o podornkových slovech. Co to bylo? Haller se vrátil, aniž by k němu přišel? A co to chování Marion, která dostala psaní a nechtěla říci, od koho? Bylo to psaní od Hallera, který byl vlastně hrabětem Lemarchem? Pozval si ji k Bertrandovi on? A proč? To musí být vyšetřeno!
"Ihned zapřáhni!" poručil. Když vstupoval do kočáru,
zvolal na kočího: "Do Thionville! Zastav u doktora Bertranda!"
...Nemohl vědět, že podomek považoval bylináře za domnělého malíře Hallera tak si byli oba podobní.

36
37

IV.
Když Fric Schneeberg s Amerikánem dospěli do města, požádal ho, aby s ním vstoupil k doktoru Bertrandovi. Sám chtěl ještě vyhledat malíře. Deephill šel přímo do pokoje, který obývala Ema Kónigsauová. Tiše zaklepal, a když vstoupil, vyskočila s radostným výkřikem milého překvapení.
"Monsieur Deephill! Ach! Už zase tady?"
"Abych vám ukázal, že se mí nic nestalo," dodal a líbal její bělostnou ručku.
"Ale kde jste byl?"
"V zajetí."
"To není možné!"
"Ale přece," přisvědčil a sedal si.
"Ale policie se přece nemůže dopustit takového přehmatu, aby zatkla muže jako jste vy - - "
"Policie? O, nikoliv, ta to nebyla. Byl jsem v rukou nesmírně ničemného lotra."
"Kdo je to?"
"Kapitán Richemonte."
"Ach! A co zamýšlel?"
"Odebrat mi několik miliónů a poslat mne k mým otcům." "Je to možné?"
"Ano. Znáte toho člověka dostatečně." "Já?" ptala se a s napětím mu pohlížela do obličeje. "Ano, vy, která jste jeho nepřítelem," usmál se. "Jak vás to napadlo?"
"Docela jednoduše: řekl mi to váš pan bratr." "Můj bratr ?"
"Ano. Prosím, neznepokojujte se, milostivá slečno. Svěřil se mi se vším, že tady jste stejně inkognito jako on."
38

Ema tím byla uvedena do rozpaků.
"Nevím, jaký význam mám dát vaším slovům, pane Deephille," vyhrklo z ní.
"Mohu si snadno vysvětlit, že jste asi mými slovy dotčena. Ale co jsem od včerejška zažil, to mne s vaším panem bratrem sblížilo tak, že mi začal důvěřovat. Vím, že nejste žádná Angličanka." "Co tedy?" "Jste Pruska!"
"Můj Bože! Jaká to neprozřetelnost!" "Prosím, nelekejte se. Mám sám skoro chuť stát se Průsakem."
"Řekl vám také naše pravé jméno?"
"Vypravoval mi historii vaší rodiny, aniž by ji jmenoval." "Ponechám mu tedy za vše zodpovědnost." "Nic špatného se mu nepřihodí. Jsem jeho přítel. Vím, co tady chce, ale nevyzradím ho. Zachránil mi život." "Opravdu?"
"Ano, on a hodný Fric Schneeberg, který teď běhá po městě, aby našel člověka, o kterém bych nikdy neřekl, že by mi mohl být užitečný." "Koho?"
"Toho tlustého malíře, který vylámal plot." "Schneffkeho? Co s ním chce?"
"Přivést ho k vám. Ale zapomněl jsem vám říct hlavní věc. Chtějí se totiž u vás sejít. Musím prosit, abyste mi nedávala vinu. Váš pan bratr vše sám zařídil." "A kdo má přijít?" "On, já, Schneeberg, Schneffke a slečny Nanon a Madelon

ze zámku Ortry."
"To je opravdová schůze! A co chtějí?"
"Vlastní důvod schůze tvoří moje osoba. Ale mám zato, že znáte mé poměry, milostivá slečno."
"Vím, že se jmenujete Deephill a že jste bankéř ve Spojených státech."
"Deephill je překlad mého pravého francouzského jména. Jmenuji se vlastně baron Gaston de Bas-Montagne. Oženil jsem se s Němkou, která mne opustila v době mé nepřítomnosti a vzala s sebou obě mé děti, dvě rozmilé, hezoučké dívky. Hledal jsem je dlouhá, dlouhá léta, ale nenašel jsem je. A dnes se dozvídám, že zemřela a že obě dívky žijí."
39

Ema s účastí vyslechla tuto stručnou zprávu a zeptala se ho:
"Kdo vám přinesl tuto zvěst?"
"Váš pan bratr."
"Od koho ji asi má?"
"Od Schneeberga nebo od Schneffkeho."
"To je podivné! Přejí vám z celého srdce štěstí, že víte, že jsou vaše děti naživu, ale musíte být velice opatrný. Jsou po ruce důkazy?"
"Přinesou mi je."
"A kde jsou ty dívky?"
"Teď právě v Ortry."
"Co? Jakže? V Ortry?"
"Ano. Pan doktor Mtiller mne o tom ujistil."
"Kdo to asi je?"
"Ó, až to uslyšíte, budete přece jen skoro zaražená!"
"To je to tak hrozné?" ptala se s úsměvem.
"Hrozné ne ale opravdu nic netušíte?"
"Jak bych mohla tušit? Nejsem z Ortry."
"Ale právě ty dvě znáte!"
"Asi sotva."
"Zcela jistě. Prosím vás, milostivá slečno, jenom trochu uvažujte. Dvě sestry teď v zámku v Ortry."
Potřásala zvolna hlavou. Pak se zvolna zeptala:
"Jak jsou staré?"
"Osmnáct let."
Ema zvedla rychle hlavu. Její tvář se náhle rozpálila. Zdálo se, že se polekala.
"Snad ne přece Nanon a Madelon?" ptala se.
"Ba ano."
"To jsou vaše dcery?" Byla nesmírně dojatá. Přistoupila k oknu a mlčky se z něho dívala. Viděl, jak se jí dmula ňadra, a její těžké oddychování způsobilo, že ucítil bodnutí u srdce. Vypadal ještě velmi mladě. Vlastně ani nebyl starý, jen se brzy oženil. Doufal, že získá srdce této miss de Lissa, a teď ? Styděla se, že dala najevo svou sdílnost otci tak velikých dívek, z nichž jedna jí byla i přítelkyní. Miss de Lissa se zvolna opět obrátila. Její tvář byla bledá, ale klidná, její hlas zněl úplně čistě a jasně, když mu podala ruku a řekla:
"Přeji vám z celého srdce, že jste tak dlouho hledané
40

konečně našel. Obě jsou hodný být dcerami takového muže. Přála bych vám však, aby se vaše naděje nezklamala."
"Milostivá slečno, ani netušíte, jak jsem rozčilený a rozechvěný!"
"To si mohu domyslet. Vědí už o tom?"
"Asi dosud ne, ale možná, že jim poví pan doktor Můller, který šel pro ně, proč sem mají přijít."
"Proč jste se sám neodebral do zámku?"
"Právě pan doktor mi to vymluvil. Nepřál si, aby mne kapitán spatřil."
"Ach tak! Nemá ještě vědět, že jste mu unikl?"
"Tak je."
"Ale jak jste se dostal do jeho moci?"
"Zradou z jeho strany a svou neprozřetelností. Smím vám to vyprávět?"
"Prosím vás o to."
Začal jí vyprávět, co se přihodilo od doby, co ji včera
opustil.
Nakonec bylo zaklepáno na dveře a vstoupil Fric.
"No?" ptala se Ema. "Kde je malíř?"
"Mohl jsem jen vypátrat, kde bydlí, ale nenašel jsem ho. Vzkázal jsem mu, aby sem ihned přišel, jakmile se vrátí."

Fricovi bylo nabídnuto křeslo, a když se posadil, zeptal se ho Deephilí:
"Vy tedy znáte dobře obě sestry?"
"Nanon jsem znal už delší dobu, Madelon jsem viděl poprvé před krátkým časem."
"Stýkal jste se s ní častěji?"
"Náhodou, na procházce. Nedávno jí zemřel otčím. Jela se svou sestrou na pohřeb. Tuto cestu nemohla vykonat bez ochrany, tak se mi dostalo cti, že jsem směl dámy doprovázet."
"Copak jim hrozilo nebezpečí?"
"Ano. Obavy se pak také potvrdily."
"Co se stalo?"
"Zažili jsme malé dobrodružství. Než přijde malíř, mohu vám je vyprávět."
Začal vypravovat, ale ještě neskončil, když se zvenčí ozvala prudká hádka. Bylo to dole na schodech.
"Ne! Nesmíte tam!" volal jeden hlas francouzsky. "Zakazuji vám to, monsieur!"
41

"Mně zakazovat? Ty? Mastičkáři? Kliď se k ďasu!' odpověděl druhý hlas. "Nahoru nesmí nikdo cizí!" "Já nejsem nikdo cizí, milý kventlíkový mistře!" "Jděte odtud! Opusťte dům!"
"Kliď se ke svým pilulkám, opojný salmiakový špirituse, jinak tě vyhodím z boudy!" "Uvidíme, vy hrubce!"
"Bah! Strčím tě do klystýru a vystříknu tě na hodiny na věž, abys věděl, kdy se začínám rozohňovat!"
"To je hotová nehoda!" řekl Fric. "Pustím ho sem." Otevřel dveře.
"Pane Schneffke! Pojďte sem!"
"Hned! Ale smím si nejdříve strčit tohoto Jindřicha Vinovkyselinu do kapsy u vesty?" "Prosím, nechtě ho napokoji."
"Dobrá! Tentokrát mu tedy stačí jeho modré oči. Podruhé se postarám o to, aby mu zmodraly ještě víc." Vstoupil a poklonil se Emě. "Služebník, miss! Mám se opět položit k vašim nohám?"
"Děkuji! Sedněte si raději jako jiní obyčejní lidé." "To je pro mne těžké! Jsem pohříchu zrozený jen k neobyčejnostem. Váš nejponíženější, monsieur Deephill! Byl už plot opraven?" "Podívám se."
"Dobrá! Slyšel jsem, že mne hledáte." "Řekli vám to v hostinci?" ptal se Fric.
"Ne."
"Od koho jste se to tedy dozvěděl?" "Od pana doktora Miillera." "Od toho? Copak jste byl v Ortry?" "Ne."
"Kde tedy?" "V díře."
"V díře? V jaké díře?"
"Ano, to je zase nový důkaz, že jsem se zrodil jen k neobyčejným věcem. Byl jsem venku v lese a propadl jsem se, a to dost hluboko. Ocitl jsem se v podzemní chodbě. Tu přišel pan doktor a pomohl mi nahoru. Při této příležitosti jsem se dozvěděl, že jsem zde očekáván. Spěchal jsem rychlostí kurýrního vlaku, ale dole jsem se setkal s lékár
42

nickým panicem, kterého jsem už dříve střelil do srdce. Došlo by k souboji se smrtelným koncem, kdybyste nás nezachránil, pane Schneebergu."
"Vy jste opravdu nenapravitelný!"
"Tuto vzácnou ctnost mám už delší čas!"
"Ale jak jste mohl spadnout do díry?"
"Jak? Saframente! Inu tak, jak člověk padá do díry. Nejtěžší částí těla."
Přítomní se smáli a Fric, který stál u otevřeného okna, kynul současně rukou na ulici.
"Už jdou," ohlašoval.
"Jdou samy?" ptal se Amerikán rozčileně.
"Slečna Marion jde s nimi."
"Pan doktor ne?"
"Ne."
Tři dámy vstoupily a byly srdečně pozdraveny. Marion sestrám nic nevyzradila, ale přesto zavládla zvláštní nálada, jaká bývá před důležitým rozhodnutím. Všichni byli napjatí, stísnění, dokonce i na rozpacích. Záhy se dostavil také Míiller. Obrátil se ihned k Marion:
"Měla jste snad před svým odchodem rozmluvu s kapitánem, milostivá slečno?"
"Ano."
"Mrzutou?"
"Dokonce ještě víc než mrzutou!"
"Řekla jste mu, kam jdete?" Ne "

"1C.
"No, přece se to velmi záhy dozví. Byl jsem tady dřív než vy. Z opatrnosti jsem vešel naproti do restaurace. Pozoroval jsem tam podomka z Ortry, který tu slídil. Poslal ho kapitán. A lze tedy očekávat, že sem brzy přijde sám."
"Proč?"
"Snad mu zlé svědomí našeptá, že tady bude něco nepřátelského mluveno nebo podniknuto. Bude to chtít potlačit."
"Smí mne tady spatřit?" ptal se Deephill.
"A mne?" dodal Schneffke.
"Záleží na okolnostech," odpověděl Muller. "Mne tady rozhodně nesmí spatřit. Přijdeli skutečně sem, odejdou všichni pánové do vedlejšího pokoje. Pak bude záležet na jeho chování, jak si má mademoiselle počínat. Frici, ty zůstaň u okna a dávej pozor!" Když se také posadil, rozhlédl
43

se s úsměvem a řekl: "Sdělil jsem už těmto dvěma dámám, že tady snad uslyší něco nového, co se týká jejich původu. Pane Schneffke, ráčíte laskavě začít?"
"Hm!" bručel malíř. "Začít? U čeho mám začít?"
"Mluvte zcela podle libosti."
"No, začnu tedy tím důležitým okamžikem, kdy jsem se představil dámám a panu Schneebergovi večer v Etainu."
"Tento okamžik byl prý nanejvýš dramatický!" smál se Muller.
"Pardon! Jsem neustále dramatický, nejen pouze okamžik! Zrodil jsem se vlastně pro jeviště, proto jsem si pobil můj život prkny, které znamenají svět. Jsem básník svého života a hraji tento kus ke své vlastní spokojenosti. Lidé s volnými lístky mohou zůstat, ale předplatitele nikdy nestrpím! Nuže, pane doktore, zdáli se vám snad ten veliký okamžik tam u dveří a na schodech hotelu v Etainu příliš dramatický, začnu tedy někde jinde. Začnu tím nejdůležitějším totiž plátnem. Neníliž pravda, mademoiselles, vaše matka zemřela v chudobě?"
"Ano," odpověděla Nanon.
"Tak jste si to myslely. Ale ona půjčila tomu lotrovi Bertenovi patnáct tisíc franků. Jeho syn vám je má vrátit."
"Jak to víte, monsieur?"
"Poukázka je schována v pastelovém obraze. Je vám, monsieur Deephille, snad znám proslulý malíř Merlin z Marseille?"
"Velmi dobře! Byl mnohem starší než já, ale byl můj přítel."
"Maloval pro vás něco?"
"Mou podobiznu pastelovým způsobem."
"A písmeno M, jeho monogram, je dole v rohu?"
"Zajisté."
"A na zadní straně obrazu je jméno ,Baron Gaston de BasMontagne ?"
"Tak je! Tak je! Viděl jste ten obraz?"
"Ano. Byl trochu sešlý, ale obnovil jsem ho podle svých sil. Ukáži vám, jak jste vypadal." Vzal ze stolu papír a tužku, nakreslil velice obratně postavu a podal ji Amerikánovi. "Je to tak?"
"Ano, ano," odpověděl Deephill. "Vy jste ten obraz viděl. Ale kde? Kde?"
"V zámku Malineau u Etainu. Ale ještě jedna podobizna, monsieur dovolíteli." Vzal druhý list papíru a kreslil.
44

Sotva v deseti minutách byl hotov a podal také tento list Amerikánovi.
Ten vykřikl překvapením. "Moje žena, moje žena! Amély, můj milý, sladký kolibřík! To je ona, to je ona!" Přitiskl list s největším rozčilením ke rtům. V tom okamžiku však byl objat čtyřmi měkkými rameny dívek.
"Otče, otče, milý otče!" S tímto výkřikem se obě sestry přivinuly na jeho prsa. Přitiskl je k sobě pevněji a zvolal:
"Není pochybnost, další důkazy nejsou třeba! Naše srdce promluvila. Vy jste moje děti! Bože, Bože, jak ti děkuji!" Hlasitě plakal, obě jeho dcery rovněž a také oči ostatních přítomných nezůstaly suché. Trvalo notnou chvíli, než se toto bouřlivé rozčilení utišilo. Nakonec se Deephill zeptal:
"Monsieur Schneffke, dovedu pochopit, že dovedete nakreslit můj obraz, protože jste viděl můj'portrét a také vidíte mne. Ale jak se stalo, že dovedete nakreslit také mou Amély?"
"Obraz vaší paní jsem našel u jednoho známého."
"Kdo je to?"
"Podivín."
"Ale přece je také něčím jiným?"
"Ano. Posláním je trapič. To znamená, že ztrpčuje sobě i jiným život, jak je jen

možné. Nejlépe bude, nakreslímli vám jeho hlavu." Jeho tužka se míhala po třetím listě, a když si pak Deephill výkres prohlížel, zvolal:
"Můj otec, můj otec! Je sice o mnoho starší, ale je to on! Dlouhá, dlouhá léta jsem hledal otce, ženu a děti, aniž bych našel jejich stopu, a vy, monsieur, víte všechno! Jak jste to dokázal?"
"Vzal jsem vše za pravý konec. A teď poslouchejte!" Začal pak vyprávět od začátku do konce, ale neřekl, že Američanův otec bydlí v Berlíně, a ani nevyslovil jeho nynější jméno. Když dopověděl o svém pobytu na zámku Malineau, řekl Muller:
"Nejlepší Schneffke, opravdu jsem vám velmi křivdil, když jsem tam dole v té díře jednal proti .vám trochu ostře. Jste věru řádný chlapík!"
"Skvostný člověk!" dodal Deephill. "Jednal jste s opatrností, která vás ctí. Jedině vám mohu děkovat, že vidím své děti a že najdu také otce."
"Jedině mně? Nesmysl! Nepřehánějte! Těmto dvěma

dámám můžete děkovat, že je máte. kdyby už nebyly naživu, nestál by všechen můj oslavovaný důvtip za nic!"
"Jste skromný, pane! Ale -já jsem milionář, obraťte se na mne, kdykoliv budete potřebovat!"
"To neudělám. Vše, co potřebuji, mám. Ale jsem malíř, pane, obraťte se vy na mne, kdykoliv byste to potřeboval! Namaluji vás ze všech stran, třeba i zdola, budeteli si to přát."
Všichni se smáli, jen malíř zůstal vážný.
"Ale dosud jste mi ani neřekl, jak se teď můj otec jmenuje," obrátil se k němu Amerikán. "Zajisté si změnil jméno, jinak bych ho našel."
"Jméno nezměnil, jen přeložil do jiné řeči právě jako vy. Do němčiny. Jmenuje se teď Untersberg."
"Bydlí tedy v Německu, a přece je úhlavní nepřítel Němců!"
"Má k tomu asi důvod, psychologický důvod, který tuším."
"Jaký?"
"Byl nepřítel Němců. Vy jste se oženil s Němkou, proto vás zapudil a zavrhl. Vaši paní učinil.nešťastnou. Vyhnal ji s dětmi do světa, vám ji vylíčil jako nevěrnou!"
"Ano, to udělal."
"Ale přesto byl přece jen člověk. Měl srdce, měl svědomí. Přišla lítost, čím pozdější, tím mocnější. Syn zmizel. Žena a děti také. Nemohl už nic napravit, proto si aspoň uložil pokání - opustil Francii a šel do Německa. Naučil se nenáviděnou řeč této země a stal se v ní poustevníkem, aby mohl den co den slyšet výčitky svého svědomí."
"Poustevníkem? Copak žije v takovém ústraní?"
"Ó, nikoliv. Žije ve velkém městě."
"Kde?"
"Hm. Navštívíte ho?"
"To se rozumí samosebou. Jednal se mnou špatně, ale je to můj otec. Odpustíme mu, viďte, milé děti?"
Obě dívky radostně přisvědčily. Deephill se vyptával dál:
"Tedy v kterém městě?"
"V Berlíně."
"Jak zní jeho adresa? V které ulici a v kterém čísle domu, pane Schneffke?"
"Počkat, počkat! To nejde tak rychle, jako když se pečou preclíky! Člověk musí být opatrný. Kdy k němu chcete?"

"Zítra pojedeme do zámku Malineau, abychom promluvili s monsieurem Melacem. Pak pojedeme přímo do Berlína, z nádraží přímo k otci."
"Zvolna, zvolna. Ten by vás vyhodil jako mého příiele, malíře Hallera."
"Malíře Hallera?" ptal se Muller rychle.
"Copak vy znáte toho pána?"
"Ó, velmi dobře!"
"Kde jste se s ním seznámil?"
"Na skluzavce v tharandském lese."
"Proč myslíte," ptal se BasMontagne, "že by nás můj otec nepřijal?"
"Protože k sobě nepustí vůbec nikoho na světě kromě mne."
"Ale svého syna? Své vnučky?"
"Ty teprve ne. Vždyť o nich nesmí nikdo vůbec ani mluvit. Musí se na něho z

docela jiné strany."
"A jak?"
"S obrazem. Řekl jsem vám už, že se stále namáhá, aby nakreslil vaši hlavu. Jednoho krásného dne se mu to musí podařit. Co se stane dál, musíme ještě vyčkat."
"Vaše rada není zlá. Připojíte se k nám na své zpáteční cestě do Berlína?"
"S radostí."
"A stejně by mi bylo milé, kdybyste chtěl s námi jet zítra do Etainu."
"Raději ještě dnes."
"To nejde. I když byla tato záležitost pro mne tak důležitá, přece se nechci ukvapit."
"Pst!" ozval se v tom okamžiku Fric. "Vůz z Ortry!"
"Starý kapitán?" ptal se Muller.
"Ještě nevím. Vůz je zakrytý střechou. Ale poznal jsem koně." Odstoupil od okna, aby sám nebyl zvenčí zpozorován, přesto však nespustil ulici z očí a po chvíli hlásil:
"Ano, kapitán! Odejdeme?"
"Zajisté!" odpověděl Muller. "Pojďme, pánové. Já tu nesmím rozhodně zůstat."
Sotva se za čtyřmi pány zavřely dveře, otevřely se druhé a vstoupil Richemonte. Poklonil se zdvořile Emě z Königsauů a řekl:
"Odpusťte, že vás vyrušuji, miss. Slyšel jsem, že je tady moje vnučka, proto jsem si pro ni přijel."

"Nevyrušujete mne, pane kapitáne. Prosím, posaďte se." Posadil se jen na polovinu sedadla, jako by chtěl co nejdřív odejít. Jeho zrak pátravě bloumal po pokoji. Pak řekl: "Domníval jsem se, že tady najdu pánskou společnost." "Jakto?"
"Spatřil jsem venku klobouky. Byl tu snad pan malíř Haller?"
"Nikoliv," odpověděla Ema. "A přece bych tvrdil, že tady byl."
Domnělá Angličanka ihned uhodla souvislost, protože znala velikou Fricovu podobnost s Hallerem. "Asi se velmi mýlíte," řekla. "To sotva," usmál se posměšně.
Zvedla se ze židle a odpověděla hrdým, káravým hlasem: "Zdá se, že jste se neučil, jak se zachází se vzdělanými lidmi, pane kapitáne." "Ach!" vyhrklo z něho.
"Je to společenská infámie, tvrdit dámě do očí, že lže." "Infámie? Tisíc hromů! Co kdybych mohl dokázat, že tato dáma opravdu lhala?"
"I pak by jistě bylo vaše počínání drzé. Ostatně by se vám důkaz velmi špatně povedl." Obrátila se ke dveřím, otevřela je a řekla: "Pane Schneebergu, prosím vás!" Fric vstoupil do pokoje.
"No, to je přece pan Haller," řekl starý a podával příchozímu nanejvýš spokojeně ruku. "Tato dáma tedy přece lhala." Marion se až dosud chovala úplně tiše. Teď však uznala za vhodné říct také slovo:
"Odpusťte, miss de Lissa! Můj dědeček stárne. Trpí halucinacemi a mívá občas i záchvaty pomatenosti, i když jsou neškodné. Nesmíte brát vážně jeho slova."
Starý tu stál, jako by se proměnil v sochu. Něco takového se mu ještě nestalo.
"Co říkáš? Co tím myslíš?" zasyčel zpod sevřených zubů. To měl být začátek záchvatu zuřivosti. Ale Marion ho přerušila:
"Nazvat tak vzdělanou dámu lhářkou je pomatenost a považovat tohoto pána za malíře je důkaz halucinace. Nedělej se směšným, raději se lépe na toho pána podívej. Pan Schneeberg, sběratel bylin u pana doktora Bertranda."
Starý o krok ustoupil, úžasem zahvízdal a ptal se:

"Tak, tak! Berten mluvil o tomto muži. Německý špehoun, slídil, kterého zneškodníme. Máte snad jistě něco na práci v Etainu nebo v Malineau, monsieur Schneebergu?"
Ve vedlejším pokoji zatím Muller všechny tři poučil, jak by měli případně odpovědět. Fric prostě řekl:
"Nevím, co bych tam měl hledat."
"Ale něco jste tam hledal!"
"Samozřejmě! Hledal jsem tam patnáct tisíc franků, které dluží ctihodný monsieur Berten slečně Nanon a její sestře."
"Hm! Vy jste tedy ochránce těchto dam?"
"Zdálo se mi, že budou dámy potřebovat v Malineau ochranu. Je to snad také tak na zámku v Ortry, pane Richemonte?"

"Drzý chlape! Promluvím se zdejší policií. Však oni vám překazí řemeslo."
"Nespalte se, starý pane! Kdopak ví, jaké řemeslo vy sám tropíte!"
"Bah! Rozdrtím vás jako červa." Obrátil se k Marion a zeptal se posměšně: "Je tady snad ještě více takových vyzvědačů? Klobouky tam venku by nasvědčovaly o podobných druzích."
Marion pokrčila rameny a odpověděla klidně a s rozvahou:
"Zdá se, že se příliš zajímáš o ty klobouky."
"Samozřejmě!"
"No, podívejme se tedy, zda skutečně zasluhují takový zájem." Otevřela dveře, vedoucí na chodbu, sáhla na stůl, stojící u dveří a vrátila se s malířovým kloboukem v ruce. "Komu asi tento klobouk patří?" ptala se starého.
"Zajisté mužskému!"
"Ty ho tedy neznáš?"
"Nechoď s ním tak blízko ke mně! Pryč s ním! Zapáchá a smrdí lotrovským masem."
"Dovolím si tedy představit ti toho lotra." Otevřela vedlejší dveře a řekla:
"Pane Hieronyme, prosím vás!"
Schneffke vstoupil. Kdyby do starého kapitána udeřil hrom, nemohl by vypadat jinak. Věděl zcela určitě, že toho člověka zavřel, navíc spoutaného a za několikerými zavřenými dveřmi. Složil by tisíc přísah, že je tento člověk hluboko pod zemí, a zatím tu před ním stál živý! Staroch si v duchu kladl otázku, zda snad Marion neměla skutečně pravdu, když tvrdila, že trpí občasnou pomateností. Malý, tlustý malíř se vesele smál na zmateného starce a řekl:

"Vy se tváříte jako uzená jitrnice, když ji ožerou krysy! Vzpamatujte se laskavě, starý, jinak si budu myslet, že jste se pominul s posledním zbytkem rozumu."
"Jak - jak - se jmenujete?" koktal kapitán.
"Hieronymus Aurelius Schneffke, můj milý, starý velko, pra a kapitální darebo. Myslíte, že jste jedl chytrost lžící! Sotva jste mne usadil v pevném vězení, přišel někdo, kdo mne opět vysvobodil. Myslím, že se jmenoval Ribeau, je to nejlepší přítel jistého Bertena."
"Lháři!"
"Netrop nesmysly, starý hotentote! Jsi tak hloupý, že ten, kdo tě chce oklamat, musí ti říct pravdu, protože jí přece nevěříš. Tvůj rozum je nadobro sežraný od molů a tvůj mozek vypadá jako hrnec s moučnými červy, rozežraný a rozhrabaný. Starý ničemo, je mi tě líto! S tebou to jde velmi z kopce. Nejlépe bys udělal, kdybys položil světlo do postele a sfoukl sám sebe."
Kapitánovi docházel dech. Lapal po vzduchu a nakonec zachroptěl:
"Lotr! Vyzvědač! Proklatec!"
"Tiše! Nemusíš se nám tady ani představovat, už tě známe."
"Pošlu ihned pro policii."
"Udělej to, žirafí žebro! Nemám nic proti tomu, aby tě dopravili do bezpečí. Tvé hodiny jsou sečtené. Pískáš na poslední díru."
"Jen se posmívej, ty bídáku! Jakmile opustím tento dům, policie se zmocní tebe a toho bylináře. To je tedy společnost, se kterou se stýká baronessa Marion de Sainte-Marie!"
Marion odpověděla chladně:
"Ještě jeden schází, aby byla úplná. A není to spíš společnost, se kterou jsi se sám dříve stýkal? Podíváme se." Otevřela znovu dveře, kterými vstoupil Deephill. Kapitán ze sebe vyrazil beztvárný zvuk. Na čele mu naběhly žíly, oči se upíraly na Amerikána, jako by byly ze skla.
"No, znáš ho?" ptala se Marion. Bylo slyšet, jak starý skřípe zuby, ale promluvit nemohl. Deephill k němu přistoupil a řekl mu posměšně útrpným hlasem:
"Tvoje drápy se ztupily, stará hyeno! Zahyneš hlady ve svém vlastním doupěti. Chtěl jsi mne zavraždit, proto jsi nechal vykolejit vlak. Když se ti to nepovedlo, vlákal jsi mne

do pasti, která však nebyla dost pevná. Mohl bych tě odevzdat soudu, ale i šibenice má před tebou hrůzu. Jsi tak bídný, že tebou nemohu ani opovrhovat. Jdi domů. Nikdo ti nic neudělá. Ale pozdravuj ode mne mladého Ralliona. Dovede velmi dobře užívat hlavní klíče, o kterých jsi se domníval, že jsou ztracené. Vidíš, že tvůj vlastní stoupenec tě opouští, tvůj nejlepší spojenec tě klame a podvádí, i když z něho chceš mít svého zetě. Jdi spát, kliď se, starý škorpióne!" Dal Fricovi znamení! Fric přiskočil a popadl kapitána za ramena. Vytáhl ho ze dveří až na schody.
"Tak, a teď se kliď, starý sklepán, a hleď, abys mi nikdy víc nepřišel do

rukou!"
Starý nekladl žádný odpor. Jako ve snu se ubíral ze schodů a také jako ve snu se dostal do svého vozu.
Právě, když se jeho kočár rozjížděl, přihrčel jiný povoz, v kterém seděl muž. Když spatřil kapitána, dal zastavit.
"Pane kapitáne!" zvolal. "To je dobře, že vás vidím! Chtěl jsem k vám zajet do Ortry!"
Starý k němu obrátil svou tvář, bledou jako z vosku. Když spatřil nového příchozího, rázem ožil. Nabyl ihned řeč:
"Pan Haller! Ach, to je vykoupení! Kdy jste přijel do Thionville?"
"Před dvěmi minutami vlakem."
"Proč jste nezůstal v Berlíně?"
"Byl jsem telegraficky odvolán."
"Mluvte tišeji. Jsme nejspíš pozorováni. Odvolán z Paříže?"
"Ano. Vystoupil jsem tady jen proto, abych vám to ohlásil. Teď už nemusím jet do Ortry!"
"Vyřídil jste něco, hrabě?"
"Mnoho! Velmi mnoho!"
"S Kónigsauem?"
"S otcem. Syn je na cestách, odjel k příbuzným. Ale četl jsem všechny jeho práce a rukopisy. Ne, ti Prušáci jsou tisíckrát hloupější, než jsem se domníval."
"Vím, vím."
"Budeme mít s nimi snadnou hru. Prusko není připraveno, jižní Němci jdou s námi. Buďte sbohem!"
"Opravdu nepojedete do Ortry?"
"Ne. Vlak tu stojí čtvrt hodiny, je dosud na nádraží, pojedu tedy dál. Co nejdříve se uvidíme! Obraťte rychle!"
51

Oba vozy stály tak blízko u sebe, že jim bylo umožněno rozmlouvat šeptem. Ani kočí nic neslyšeli. Povoz hraběte Lemarche či malíře Hallera se obrátil.
"Šťastnou cestu!" volal za ním starý.
"Adieu, monsieur!"
"Adieu, pane kapitáne!"
"Dobrá, dobrá!" bručel si starý do vousů. "Pomsta už začíná. Ach, budu se v ní hrabat s opravdovou rozkoší!"
Nahoře u okna stál Miiller. Chtěl vidět starého, jak vstupuje do vozu a odjíždí. Schneffke stál s ním. Díval se za záclonou.
"Sapristi! Kdo je to?" ptal se.
"Kdo?"
"Přijíždí v kočáře, hle!"
Muller se trochu naklonil, ale rázem zase uskočil.
"Haller!"
"Ano, Haller!" přisvědčil tlustý. "Zavolám ho!" Vystrčil hlavu z okna, ale Muller ho chytil a stáhl ho rychle dovnitř.
"Probůh, nedopouštějte se žádných hloupostí!"
"Hloupostí? Můj přítel Haller ze Štutgartu!"
"Nevěřte tomu! Není to žádný malíř, ale šéf eskadrony hraběLemarch. Jel do Berlína jako vyzvědač!"
"Tisíc prken!"
"Ano, ano, můj nejdražší!"
"Mýlíte se!"
"Nikoliv. Byl v Ortry, než odešel do Berlína, a teď zase přichází, aby starému podal zprávu. Ach, on zase odjíždí na nádraží! Dobrá, že se ho zbavíme a nemusíme počítat s jeho přítomností!" s Oba se vrátili do velkého pokoje.
Marion se ptala Mullera:
"Viděl jste Hallera, pane doktore?"
"Ano, milostivá slečno!"
"Jaká to podoba s Fricem!"
"Se mnou?" ptal se jmenovaný.
"Nápadná podoba!"
"Škoda, že jsem nebyl u okna."
Vtom strčila do dveří hlavu služebná.
"Pane Schneebergu, telegram!"
Fric ho přijal a otevřel.
"Něco důležitého?" ptal se malíř zvědavě.
"Ba ne. Mohl mi to také napsat!" odpověděl Fric lhostejně.
52

"A teď, pánové, bychom se mohli opět vrátit ke svým. záležitostem. Je snad ještě nutné nějaké vysvětlení?" Přitom potají podstrčil telegram Mullerovi do ruky.
"Pro tuto chvíli ne," odpověděl Deephill.
"Pohovoříme si jen o naší zítřejší cestě."
Muller rychle pohlédl do depeše. Obsahovala jediné slovo: "Zpět." To bylo znamení, že mají opustit Ortry a vrátit se do Berlína. Ucítil bolestné bodnutí, ale nedal nic najevo. Odpověděl lhostejným hlasem:
"Kdy pojedete?"
"Zítra ráno, nejspíš prvním vlakem," mínil Amerikán. "Zůstanuli tady ještě dnes, využiji zítra "každý okamžik. Děti, seberte své věci a přijďte sem. V zámku už nezůstanete ani okamžik! Ten starý ničema odpusťte, milostivá slečno! Je to váš dědeček, ale nemohu si pomoct je to ničema!"
"Ó,prosím! Nikdy jsem ho neuznávala za příbuzného!"
"To mne uklidňuje! Jak je dobře, pane doktore, že jste nám vedle v pokoji poradil, co máme dělat. Teď padne podezření na Ribeaua a Ralliona!"
"Kapitán ihned hraběte vyslechne. Ale, pane Deephille, jak jste se rozhodl, co se týče kapitána?"
"Zachovám se podle vaší rady."
"Děkuji vám!" Při těch slovech však dal Muller Amerikánovi znamení, aby víc neříkal, aby ho neprozradil. Vždyť Marion dosud o ničem nevěděla, proto se Deephill rychle obrátil k Fricovi:
"Jak by bylo hezké, pane Schneebergu, kdybyste mohl i vy s námi do Malineau!"
Oslovený rychle pohlédl na svého představeného. Ten odpověděl za něho:
"Snad mu dá pan doktor Bertrand ještě jednou dovolenou. Chceteli poslechnout mou radu, pak sbalte vše, co má slečna v Ortry, a pošlete to napřed do Berlína. Budete zbavený dalších starostí a zdržování. To bude nejlepší, co byste mohl udělat."
"Pustí mne kapitán?" mínila Nanon.
"Toho se ani nebudeme ptát!" odpověděl její otec.
"Kéž bych mohla jít také s vámi!" vzdychla si Marion. "To by pro mne bylo vykoupení! Půjdeme?"
"Ano, budeme vás tady očekávat, děti!" odpověděl Amerikán. "Nezdržujte se příliš dlouho!"
53

l

Tři dámy odcházely. Muller pošeptal rychle otci, který chtěl své dcery vyprovodit ze dveří, aby to nikdo nepozoroval:
"Prosím vás, povězte tajně oběma dámám, aby Marion nevyzrazovaly, co o mně vědí!"
"Dobrá!"
Pak Muller přistoupil k baronesse.
"Přijdete brzy za námi, pane doktore?" ptala se ho.
"Za několik minut."
"Je mi tak úzko! Ztratím Nanon. Koho tu ještě mám, kromě vás? Opakuji: kéž bych mohla také odtud!"
"Vždyť můžete!" odpověděl jí tiše.
"Opravdu?"
"Ano. Ale musí to zůstat tajemstvím. Nikdo to nesmí tušit, ani obě sestry ne! My také odjedeme!"
"Kdy?"
"Zítra!"
"Kam?"
"Do Malineau!"
"Opravdu?" ptala se radostně rozechvěna.
"Ano, dávám vám své čestné slovo!"
"Bohudík! Ale vy musíte zpátky?"
"Bohužel! Ale, prosím, nestarejte se o sebe, já budu za vás na vše, na vše myslet!"
Tři dámy odešly a Muller se vrátil s Amerikánem k ostatním. Deephill mu řekl:
"Pane doktore, máte ke mně důvěru?"
,Ano, pane barone!"
"No, hned uvidím, na čem jsem. Depeše, kterou dostal pan Schneeberg, byla vlastně určena vám?"
"Z čeho tak soudíte?"
"Viděl jsem, jak vám ji podstrčil!"

"Dobrá! Nezapírám to!"
"Byla důležitá?"
"Ano."
"Smím se dozvědět, co obsahovala?"
"Odjedu také."
"Ach! Myslel jsem si to! A milostivá slečna pojede s vámi?"
"Samozřejmě!"
"A kam, prosím?"
"Máme stejný cíl jako vy: Berlín!"
54

"To je výborné, výborné! Ale já musím pohříchu nejdřív do Malineau."
"Postarám se o to, abychom se setkali."
"Uděláme to telegraficky?"
"Nikoliv! Nechci se vydávat do nebezpečí! Slibuji vám, že se setkáme, a já své slovo vždy dodržím! Zatím se však musím poroučet! Frici, ty mne doprovodíš!"
Sestra ho vzala do výklenku u okna a řekla mu:
"Tak náhle! Přišel rozkaz z velitelstva?"
"Ano. Tím se mi tady všechny účty hatí!"
"Kdyby byl otec opravdu vězněný v Ortry! Můj Bože!"
"Udělám vše, co je možné,. Odvážím se všeho!"
"Ale buď opatrný!"
"Neměj starosti! Ted' už nepotřebuji mít žádné ohledy! Kdo se mi dnes postaví na odpor, bude ztracený!"
"Nebylo by přece jen lépe, kdybyste kapitána odevzdali policii?"
"Ne. Rozluštění mého úkolu je mi nade vše."
"Musí zůstat stůj co stůj na svobodě?"
"Rozhodně. Znám zámek, skladiště a vše potřebné. Kdyby kapitán odešel, nastaly by změny, které by celý můj plán zničily. Musí tak zůstat."
Odešel s Fricem. Dole se potkali s lékařem.
"Pane doktore," řekl Muller, "pozoroval jste, že byl kapitán nahoře?"
"Ano."
"Měli jsme nepříjemný výstup."
"Myslel jsem si to."
"Bude se na vás hněvat, že zde byly tyto osoby. Dostanete se do rozpaků, snad dokonce i do nebezpečí."
"Nebojím se. Vždyť u mne bydlí miss de Lissa. Té nemohu předpisovat, koho smí ve svém bytě přijat a koho ne. A co se týče starého tomu se už dovedu postavit na odpor."
"Snad nadejde čas, kdy vám budu moct poděkovat tak, jak bych si přál. "Nemáte několik pevných, delších provazů? Potřebuji je a nerad bych se prozradil tím, že je kupuji."
"Budu jich mít dost. Podívám se po nich sám."
"A ještě něco: máte také kočár a koně?"
"Ano, pro svou okolní lékařskou praxi."
"A je ten kůň dobrý?"
"Běhá velmi rychle."
55

"Kolik osob se vejde do kočáru?"
"Dvě, kromě vozky."
"Prodal byste mi ho?"
"Hm! Nerad bych vám způsobil vydání, které naprosto není nutné. Na jak dlouho ho potřebujete, pane doktore?"
"Nanejvýš na dva dny."
"Proč byste ho tedy kupoval? Půjčím vám ho s radostí."
Múller samozřejmě tuto nabídku rád přijal. Záhy dostal provazy, které Fric zabalil do papíru, a pak dostal od svého pána tento rozkaz:
"Kup ještě světlo do svítilny a pak na mne čekej na lesní stezce, kde se vždy scházíváme."
"Zítra odjedeme?"
"Ano."
"Ale tajně?"
"Z čeho tak soudíš?"
"Protože jste si opatřil povoz!"
"Dobře! Uhodl jsi. A teď adieu!"
Šel do Ortry.
56

V.
Kapitán se vrátil do zámku v náladě, kterou ani nelze popsat. Odebral se ihned k mladému Rallionovi, jak správně předpokládali.
Hrabě ležel nedbale na divaně a četl knihu.
"Aj, pan kapitán!" řekl. "To je nečekaná návštěva!"
"Opravdu?"
"Zajisté!"
"Myslím, že mne teď můžete očekávat stále!"
"Jakto? Proč?"
"Copak nevíte?"
"Ne."
"A ani netušíte?"
"Ani trochu."
"No, kvůli klíči!"
"Jakému klíči?"
"Od podzemních chodeb."
"Co zase máte s tím klíčem?"
"U sta hromů! Vy se dovedete přetvařovat!"
"Já že se přetvařuji?"
"Ano. Vy máte ty klíče!"
"To jste mi už jednou řekl!"
"Zapřel jste to, ale teď mám v rukou důkaz."
"Dobrá. Sem s ním!"
"Řekl mi to ten, koho jste sám vysvobodil."
"Aj! Já že jsem někoho pustil na svobodu? Někoho uvězněného?"
"Samozřejmě!"
"Kterého jste měl tam dole?"
"Kde jinde?"
"A kdo to byl?"
57

"To víte stejně dobře jako já."
Rallion řekl nejvážnějším hlasem:
"Kapitáne, od jisté doby vás nemohu pochopit. Slíbil jste mi svou vnučku, ale své slovo jste nedodržel. Vodíte mne do shromáždění, kde mne zranili. A teď mne nazýváte zlodějem! Mám už toho dost! Vím velmi dobře, co dlužím své cti a svému stavu. Nedám se déle týrat. Právě mi telegrafoval otec! Zítra nebo pozítří odjedu!"
"Tisíc hromů! Co vám telegrafoval?"
"Tady to je!" Podal kapitánovi telegram, který obsahoval
tato slova:
"Naléhej na rozhodnutí a pak ihned přijeď. Vše je připraveno."
"Vidíte tedy," pokračoval, "jak se věci mají. Dostanu Ma
rion nebo ne?"
"Proklatě! Dívka je stále svéhlavější! A teď ta historie
s klíči!"
"Copak se to nedozvím?" "Vzal to ďas! Přece podezírám jedině vás!" "Pak jste hloupější než hlupák!"
"Považte: včera jsme přistihli vyzvědače. Dám ho spoutat a zavřu ho za troje dveře. Jiného vězně jsem dopravil do téhož sklepení, do kterého jsme strčili komornou místo Marion a byl jsem přesvědčený, že mám oba ve své moci. Pak mi bylo před chvílí nápadné chování Marion. Dal jsem ji stopovat a dozvěděl jsem se, že se odebrala k té proklaté Angličance. Jedu za ní. A s kým se tam setkám?"
"No?"
"S těmito vězni!"
"Nesmysl!"
"Bůh ví, že to není lež! Musel jsem vypadat jako hroch!"
"Ne, je to naprosto nemožné, co mi vypravujete!"
"Nemožné právě ne, protože mi scházejí jedny klíče!"
"Hm!"
"Ztratil jsem je ve vaší přítomnosti."
"To znamená, že je mám já?"
"Na mou věru, myslím si to. Jeden vězeň mi řekl, abych vás od něho pozdravil, že ty klíče máte vy."
Rallion se dal po těchto slovech do hlasitého smíchu a řekl:
"A vy jste tomu uvěřil?"
"Jak jinak?"

58

"Copak jste nepozoroval, že vás chtěl jenom podvést?"
"Podvést? Hm!"
"Kdo byl vlastně ještě u těch uprchlých?"
"Marion a "
"U sta hromů!"
"Co?"
"Marion s nimi byla pohromadě? A vy dosud nic netušíte?"
"Myslíte si snad, že má ty klíče ona?"
"Kdo jiný?"
"A jak by se k nim dostala?"
"Desaterým způsobem. Snad vás už dávno pozoruje!"
"Tomu bych stěží uvěřil. Ale když tak všechno zvažuji, jak - " Zarazil se.
"Co?"
"Že to byla ona, kdo mi přivedl osvobozené vězně do pokoje!"
"Ona je přivedla? A to chcete ještě jiné důkazy?"
"Ale jak by se dostala ke klíčům?"
"Po tom se neptám, musí se sama přiznat. Klíče má, to je jisté."
"Jakto?"
"Položila komornou do své postele. Je jisté, že vyslechla náš plán."
"Patrně."
"Ale to mohla udělat pouze v tom případě, že zná všechny tajné chodby, schody a dveře."
"Ďáble!"
"Mohla se tedy snadno v době, kdy spíte, vplížit k vám a vypůjčit si klíče, nebo si podle nich udělat voskový otisk."
"Na to jsem ani nepomyslel."
"Křižuje naše plány, je stále svéhlavější, jak sám říkáte. Zajatci vám unikají, i když jste je zavřel velice spolehlivě. Marion se s nimi stýká a dala jim asi radu, aby na mne svrhli podezření. A to zase dělá jen proto, že mne nenávidí kdybyste teď ještě nevěděl, na čem jste, musel byste být nadobro slepý."
Starý přecházel po pokoji, mával rukama a vyrážel ze sebe různé neurčité zvuky. Konečně se zastavil a řekl:
"Máte pravdu. Byl jsem slepý, nadobro slepý. Ale vy jste mi teď sejmul bělmo z očí!"
"Konečně! A co dál?"
59

"Zneškodníme ji!"
"Jakým způsobem?"
"Tím, že přece jen provedu plán, který nám zmařila."
"A zavřete ji?"
"Ano!"
"Hm! Snad právě teď zase naslouchá!"
"Nikoliv. Je ještě ve městě."
"Ale přijde!"
"Tentokrát ne. Mám ještě místa, o kterých dosud nevíte. A
tam ji dopravíme!" "Kdy?"
"Jakmile se vrátí!" "Safra!"
"A ve sklepě ji i svážeme, aby se nemohla ani pohnout!" Hrabě mlaskl jazykem. "A pak?" ptal se. "Pak? Jaké pak?" "Pak bude náležet mně?"
"Ano, dám vám ji, ale teprve za čtyřiadvacet hodin, můj nejváženější!" "Proč tak pozdě?"
"Poskytnu ji čas na rozmyšlenou, protože pro budoucnost bude lépe, staneli se vaší nevěstou dobrovolně než z donucení!"
"Souhlasím. Za těchto okolností tady zůstanu navzdor depeši o den déle. Mám na Marion zálusk. Co mohu dělat proti takové hloupé lásce? Jak to tedy uděláme?"
"Počkám, až bude ve svém pokoji. Pak přijdu pro vás a vstoupíme k ní úkrytem ve zdi." "Dobrá! Ale bude křičet!" "Tak daleko to nesmíme nechat dojít!" "Dobrá, dobrá! Jsem zvědavý, nesmírně zvědavý. Ale vždyť se po ní budou shánět!"
"To nechejte na mně. Odpovím těm, kteří se budou ptát, že budou spokojeni."
"Všichni?" "Myslím, že ano!" "Hm! Jeden přece ne!" "Kdo?"
"Ten proklatý hrbatý domácí učitel!" "Vy ho nějak nenávidíte!" "Bah! Vím docela dobře, že vy ho nenávidíte, ano, že se
ho dokonce bojíte!"
60

"Že se ho bojím? Blázníte?"
"Ne. Pozoruji to dobře. Copak nevidíte, že Marion stává u okna, když učitel sedí dole v zahradě? Dávají si tajně znamení. Vidí v něm podporu proti vám. Kdyby ho neměla, netroufala by si tak odporovat!"
"Co říkáte, není naprosto neuvěřitelně. Mám důkazy, že naslouchá, že tajně pozoruje. Mluvil se mnou o věcech, které mohu vědět pouze já sám. To je nanejvýš nápadné!" "A vy ho tu trpíte?"
"Co mám dělat? Hoch ho má velmi rád!" "Bah! Toho, který přijde po něm, bude mít stejně rád neli víc!"
"Možná! Ale - ale - " "Co?"
"Musím váni upřímně říct, že bych ho nerad rozčiloval. Měl jsem se opravdu poněkud málo na pozoru. Tento slídil zpozoroval některé malichernosti, jejichž rozhlášení by mi mohlo způsobit nepříjemnosti!" "To jsem si myslel! Bojíte se ho!"
"Že se ho bojím? Ani zdání! Beru na něho pouze ohled, to je vše!"
"Dobrá. Zařiďte tedy věc tak, aby dal sám výpověď!" "Ten se bude chránit!"
"Copak nemá žádnou čest?" "Víc než dost!"
"Aha! Pochybuji o tom! Vůči mně si počínal jako zbabělec. Vždyť to přece víte!"
"Tehdy to muselo mít nějaký zvláštní důvod. Neznám nikoho jiného, kdo by byl víc předurčený za rváče než on. Pocit cti má veliký, ale raději mnohé spolkne, než aby se vzdal pěkně placeného postavení." "Jednalo by se o pokus!"
"Pokusím se tedy. Zbavímli se ho v pokoji a míru, nebude mi záležet na čtvrtletním odstupném." "To je tak pilný? Zdá se mi, že je stále mimo dům."
"Ano, odchází často. Snad právě to mi může poskytnout důvod k domluvě. Buďme tedy připraveni. Přijdu si pro vás." Odešel a pak pozoroval z okna cestu, která vedla do města. Zatím poslal sluhu, aby se vyptal na Míillera a přinesl také zprávu, o čem dnes vyučoval. "Dnes nebylo žádné vyučování," zněla odpověď.
"Copak tady není?"

"Dnes byl stále pryč. Bylo ho vidět jen krátký čas, pak zase zmizel."
Za chvíli starý spatřil z okna, jak přichází Marion s oběmi sestrami po silnici k zámku, a Muller se ve stejnou dobu blížil polem. Byl zamyšlený. Opustil sice město později než dámy, ale šel kratší cestou. Tak se stalo, že se dostal na zámecký dvůr skoro současně s nimi.
Starý to hned zpozoroval. Šel dolů a čekal na ně. Venku u vrat se setkal Muller s dámami a vstoupil s nimi do dvora. "Pane doktore!" zvolal starý zvučně. "Byl jste hledán!" "Kým?" "Mnou!"
"Jsem vám k službám!"
"To jsem právě neshledal. Kdykoliv vás potřebuji, nelze vás nalézt. Vyučoval jste dnes?"
"Ne!" odpověděl tázaný a stál docela klidně před kapitánem. Také dámy se bezděky zastavily. "Proč ne? Proč jsem vás vzal do služby?" "Abych vychovával svého svěřence. Ale výchova' nespočívá v pouhém vyučování. Je třeba pracovat individuálně. Uznal jsem za vhodné poskytnout mladému panu baronovi trochu klidu."
"Jemu nebo sobě, pane doktore?" "Snad tedy oběma!"
"Ale to nemohu schvalovat. Neplatím přece vychovatele proto, aby odpočíval. Jiný by se přičinil, aby si svůj plat zasloužil!"
"Myslíte, že u mne to tak není?"
"Takovým dopřáváním odpočinku rozhodně ne. Vždyť je právě teď veliký přebytek zkušených pedagogů!" "Pak bych radil, abyste se ohlédl po jiném, pane kapitáne."
"Máme smlouvu na dlouhou výpověď!" "Odejdu třeba bez ní!" "Kdy?"
"Ještě dnes, jeli vám libo!"
"Dobrá! Abyste neutrpěl škodu, dám vám vyplatit čtvrtletní služné."
"Děkuji! Mám dost peněz!" "Kdy si přijdete pro Svá vysvědčení?" "Nepotřebuji je. Prosím jen o to, abyste dal můj kufr dopravit k panu doktorovi Bertrandovi."

"Stane se! Buďte tedy sbohem, pane doktore!"
"Přeji vám rovněž tak, pane kapitáne!"
Starý ani nepomyslel, že se tak snadno zbaví tohoto nepohodlného člověka. Pokáral ho před dámami a vědom si svého vítězství hrdě odcházel. Netušil, že se mu Miiller i obě sestry v duchu vysmívali, jen Marion mu na schodišti tiše řekla:
"Co jste to udělal, pane doktore!"
"Dobyl jsem vítězství!"
"Jakto?"

"Dozvíte se to. Teď však na to není čas, milostivá slečno!"
"Ale teď jste bez místa!"
"Ó, mám mnohem, mnohem lepší místo, čestnější. Ani jsem si nemyslel, že se ho tak dobře zbavím."
"Ale já!"
"Nechtě to na mně!"
"Dobře tedy! Tak ráda bych se na vás spolehla!"
"Vždyť můžete, můžete, milostivá slečno. Je jen v našem zájmu, aby kapitán zatím ani netušil, že jsme spojenci. Můžete být úplně ujištěna, že udělám vše, co je v mých silách, abych vás vzal pod ochranu před úmysly vašeho děda."
"Ale jak to budete moct udělat, když u mne už nebudete?"
"Prosím vás znovu, abyste tu starost ponechala jen mně. Nemůžeme o tom víc mluvit, došli jsme právě k vašemu pokoji. Bylo by to nápadné, nesmíme zapomenout, že nás dojista ostře pozorují."
Rozešli se. Muller si šel připravit svá zavazadla a Marion začala uvažovat o všem, co dnes zažila a co se dozvěděla.
Přecházela zvolna ve svém pokoji, pak se posadila na židli u stolu. Loket opřela o stůl a hlavu si opřela dlaní. Seděla u stolu tak, že byla obrácena zády ke dveřím, vedoucím do předsíně.
Kapitán zatím vyhledal plukovníka Ralliona, který ho s napětím očekával. Nesl v ruce otevřený list.
"Považte, co právě přišlo!" řekl mu. "Psaní je tady už vlastně několik hodin, aniž bych to věděl. Položili mi ho za mé nepřítomnosti na psací stůl."
"Je i pro mne jeho obsah zajímavý?"
"Dokonce velice!"
"Od koho je?"
"Od vašeho pana otce."

"Pak mne bude ovšem velice zajímat. Vždyť můj otec není právě přítelem dopisování. Co píše?" "Poslouchejte!" Starý četl:
"Můj nejlepší kapitáne!
Politická konstelace se tak náhle změnila, že s vámi musím mluvit. Protože se však nemohu tak rychle vrátit do Ortry, žádám vás, abyste nejpozději den po obdržení tohoto dopisu přijel prvním ranním vlakem sem. Spěchá to! Mám skoro jistotu, že bouře propukne ještě dřív, než jsme se domnívali. Mého syna vezměte s sebou. Očekává ho vyznamenání, bude přeřazený ke gardovým zuávům.
Váš hrabě Jules Rallion."
"Co tomu říkáte?" ptal se starý, když list opět složil a schovával ho.
"Viktoria!"
"Ano, toto jediné slovo je správné a obsahuje vše, co může být řečeno. Tedy se dostanete k zuávům!"
"To je veliké vyznamenání!"
"Ani ne zuávové, jako spíš garda. Být plukovníkem u gardových zuávů! Tisíc hromů, to je krásné slovo!"
"Ano," přisvědčil Rallion a oči se mu hrdě zaleskly. "Máme přece u císařské gardy jen jediný zuávský pluk o dvou praporech. To mne přirozeně těší. Ale to druhé !"
"Co?"
"Rychlý odjezd!"
"Mrzí vás?"
"Samozřejmě."
"Proč?"
"Marion! Copak jste na ni zapomněl?"
"Bah! Do zítřejšího ranního vlaku máte času víc než dost, abyste dospěl k svému cíli."
"Je už doma?"
"Ano. Viděl jsem ji přijít."
"No, kdy ji odvedeme?"
"Ted hned."
"A budeli volat o pomoc?"
Starý se posměšně ušklíbl a odpověděl: "Mám tady kus staré kožešiny, která ji překazí křik. Přitisknu jí ji na tvář a pevně ji převáži. Vy vezmete provazy, které jsem už také

přinesl a nechal za dveřmi. Svážete jí ruce a nohy. Budete ji mít jistou, protože teď ji přece nemůže napadnout, aby dala místo sebe zase chytit

komornou." "Pojďme tedy."
"Ještě něco vám musím říct: mluvil jsem s Miillerem."
"Ach! Už?"
"Ano. Vždyť jsem mu šel vstříc."
"Mluvil jste s ním o propuštění?"
"Ano."
"A přistoupil na ně?"
"S radostí, jak se zdálo. Ani nechce vysvědčení."
"Neprozřetelný! Jak bude moct nalézt nové místo, nemůželi dokázat, že jste s ním byl spokojený?"
"Ať si jen hledá místo! Nabídl jsem mu čtvrtletní plat jako odškodnění, ale ani to nepřijal."
"Že ne? A proč ne?"
"Co já vím? Řekl, že má ještě peněz dost."
"A proč jste mu nabízel odškodné?"
"Protože upustil od výpovědi."
"Ach! On tedy půjde ještě koncem tohoto měsíce?"
"Nikoliv, ještě dřív! Odejde ihned!"
"Ještě dnes?"
"Nejen ještě dnes, ale ihned. Zabalí si jen své věci a hned půjde."
"Chvála bohu! Zbavili jsme se tedy toho drzého člověka! Já jsem mu nedůvěřoval."
"Měl uzavřenou povahu, neproniknutelnou, ale navzdor tomu a navzdor svému hrbu to byl řádný chlap. Nezdržujme se jím však! Máme mnoho práce. Pojďte! Ale nejdřív zavřeme síň. Musíme být opatrní."
Rallion zavřel dveře a pak vlezli do tajné chodby ve zdi. Za pohyblivými tajnými dveřmi si navlékli přes boty plstěné bačkory, sebrali vše potřebné a plížili se k místu, odkud vedl vchod do Marionina pokoje.
Naslouchali. Slyšeli pravidelné, vzdáleností tlumené kroky.
"Zdá se, že přechází po pokoji," mínil Rallion.
"Ano. Musíme tedy počkat."
Chvíli čekali. Kroky utichly.
"Teď!" pošeptal starý svému druhovi. "Ale opatrně. Nesmí slyšet naše kroky. Máte připravené provazy?"
"Ano."

l
"Bude se určitě vzpouzet. Nebuďte k ní příliš něžný. Čím pevněji ji popadnete, tím dřív a tím lip s ní budeme hotovi."
Ozval se tichounký šustot, tak tichý, že ho sám Rallion sotva pozoroval. Starý otevřel tajný vchod do komnaty. Zůstali chvíli stát a naslouchali. Když se v pokoji nic nehýbalo, byli přesvědčeni, že nebyli pozorováni.
"Kupředu!" poručil kapitán.
"Necháme tajný vchod otevřený?"
"Samozřejmě!"
Vstoupili do předpokoje. Nebyl tu nikdo. Plížili se k záclonám na dveřích a podívali se jimi. Marion seděla u stolu, hlavu opřenou o dlaň.
Starý pokynul hraběti, rozhrnul portiéru a vstoupil. Kožešinu držel oběma rukama. Rallion s provazy za ním. Kapitán udělal dva rychlé kroky ozval se přitlumený výkřik starý držel kožešinu na dívčiných ústech tak pevně, že už nemohla křičet. Rallion jí v tu dobu ovinul provazem ramena, i když se ze všech sil namáhala, aby se kapitána zbavila. Pak jí spoutali nohy a byla chycena.
"Tak!" zabručel Richemonte spokojeně. "Tentokrát jsme holubinku chytili. Teď se už nespleteme s komornou! Rychle, pryč odtud!"
Zvedli Marion, která jim nemohla klást ani nejmenší odpor, a vynesli ji. Starý zavřel opět tajný vchod a zastrčil závoru.
"Kam teď?" ptal se Rallion.
"Především dolů do chodby, stejně jako tehdy s komornou. Tady jsou svítilny. Rozsviťme si."
Rallion sáhl Marion na hlavu a ptal se:
"Nesvázal jste kožešinu příliš pevně?"
Ne " "rfe.
"A mně se přece zdá, že ano. Co kdyby se zadusila?"
"Bah! Taková kočka se nezadusí! Tak, pověste mi svítilnu na knoflík. A teď pojďme dolů."
Snesli Marion ke dveřím sklepení, v jehož zadní části byla zavřena komorná. Protože tady kapitán složil své břímě, ptal se ho hrabě:
"Sem?"

"Ba ne. Tady by nebyla v bezpečí, protože odtud mi jeden vězeň unikl, aniž bych si dovedl vysvětlit jak. Podívám se ještě jednou, najduli tu nějakou stopu. Zůstaňte tady a hlídejte ji."
66

Otevřel dveře a vstoupil do sklepení, z kterého se vrátil teprve po delší chvíli. Tvářil se velice rozmrzele. "Našel jste něco?" ptal se Rallion. "Ne. Ani nejmenší stopu."
"To je divné! Uteklli někdo odtud, musely by být přece dveře otevřené!"
"A přece jste viděl, že tyto byly zavřené a zadní dveře také. Nechápu to!"
"Někdo musí mít klíč!" "Zcela jistě!" "Ale kdo?"
"Však se to ještě dozvím. Zvedněte ji. Půjdeme dál." Odnesli Marion až na křižovatku podzemních chodeb, kde zabočili vpravo. U dveří, kterými byl veden tlustý malíř, se opět zastavili a břímě složili.
"No, vidíte," mínil staroch, "tady mi také jeden utekl, a to trojími zavřenými dveřmi. Půjdu teď napřed." Otevřel dveře a zmizel za nimi. Trvalo delší dobu, než se opět vrátil. Řekl hněvivým hlasem:
"Člověk by skoro věřil v čáry. I tady mi zmizel vězeň, aniž by zanechal nejmenší stopu, podle které by se mohlo soudit, jakým způsobem unikl."
"Copak byly i tady zavřené dveře?" "Všechny troje."
"Aniž by na nich byla stopa poškození?" "Ani ta nejmenší."
"Zůstane tedy na tom, že někdo má klíče. Kam odneseme Marion?" "Sem dovnitř."
"Jakže? Sem dovnitř?" "Ano."
"Odkud vám právě někdo utekl?" "Ano! Ale nemějte starost! Ta nám neuteče. Pojďme!" Spoutaná dívka byla dopravena do kulatého prostoru, v kterém vězel Schnefíke. Tady ji položili na zem.
"Vidíte, tady byl vězeň zavřený a zmizel odtud!" řekl kapitán.
"A vy jste ho už viděl?" "Ano. U doktora Bertranda."
"Tedy člověk, který má klíče, zná také východy ze sklepení!"
67

]
"Zajisté. Aspoň jeden."
"Pak by bylo opravdu nesmírně důležité, abychom vypátrali, kdo to je. Ale co ta díra? Je to snad studna?"
"Na pohled ano."
"Voda tam tedy není?"
"Někdy ano. To je vchod k těm prostorům, kam se jistě nedostane nikdo nepovolaný."
"Půjdeme tam po schodech?"
"Nikoliv."
"Po žebříku?"
"Také ne."
"U sta hromů! Jak se tedy dostaneme dolů?"
"Ano, to je hádanka!" smál se starý. "Tlustý chlap, který tu vězel, a ten, kdo ho vysvobodil, zajisté také zkoušeli, lzeli se dostat dolů. Jistě strčili ruku do otvoru, aby nahmatali schody, ale nic nenašli. Jsem přesvědčený, že si myslí, že je to opravdu studna. Ale ve stěnách prohlubně jsou upevněné železné tyče, nejhornější tak hluboko, aby na ní rukou nikdo nedosáhl."
"A po těchto tyčích se sestupuje?"
"Ano."
"A my s Marion také tak slezeme?"
"Samozřejmě! V polovině prohlubiny se zastavíme. Tam je nová chodba, kterou se musíme ubírat. Polezu napřed a budu držet Marion, kterou budete spouštět po provaze. A pak slezete také."
Uvázali Marion provaz pod pažemi a Rallion ji po něm spouštěl. Pak také slezl do prohlubně a vešel do nové chodby, v které ho už starý očekával. Odnesli břemeno chodbou a po několika schodech, až dospěli k místu, kde bylo mnohem jasněji.
"Dostaneme se snad ven?"
"Bůh uchovej. Jsme sice opět ve stejné výši ostatních sklepení, ale tato chodba ven přece jen nevede. Svit přichází shora."
"Je tam snad okno?"
"Ne. Pouze větrací otvor, nic víc."
"A kam ústí?"
"Do lesa."
"Co kdyby ho někdo objevil?"
"To je naprosto nemožné."
68

"Ale kdyby se tu někdo například propadl?"
"To není možné. Otvor je zakrytý mechem, který sice propouští vzduch, ale nepropustí člověka, protože spočívá na silných latích. Ale nezdržujme se tím. Kupředu!"
"Je to ještě daleko?"
"Nikoliv. Vidíte tady ty dveře napravo a nalevo?"
"Ano."
"Tady vpravo jsou páté dveře."
Šli dál a vzdalovali se od větracího otvoru. Když došli ke zmíněným dveřím, starý kapitán je otevřel. Za nimi se objevila černá díra. Na zemi bylo trochu slámy, jinak tu nebylo nic. A do této díry položili Marion.
"Je ještě živá?" ptal se Rallion, který při své lásce ke sličné dívce přece jen pociťoval jakýsi nepokoj.
"Jak by mohla umřít! Sundejte jí z tváře kožešinu!"
Rallion u ní poklekl, odvázal kožešinu a posvítil jí do obličeje.
"U všech čertů!" zvolal. "Je mrtvá!"
"Nesmysl!"
"Podívejte se!"
Marion měla zavřené oči, její obličej byl zsinalý, bledý. Starý se sklonil a sáhl jí na svázané ruce.
"Bah!" řekl. "Nemějte starost! Je v mdlobách, ale ne mrtvá."
"Opravdu?"
"Ano. Ještě jí bije tep."
"Bohudík!"
"No, zdá se, že jste opravdu zamilovaný!" ušklíbl se. "Mám vás nechat se zbožňovanou o samotě?"
"Hm! Co bych tady dělal?"
"Blázne! Využil byste příležitost! Je spoutaná, je ve vašich rukou!"
"Kam jdete?"
"Zpátky, abych přinesl potravu."
"Marion?"
"Jí i jiným. Ona totiž nebude sama mým strávníkem. Musím se starat ještě o dvě jiné osoby, a protože musím do Paříže a nevím, kdy se vrátím, musím je zásobit vodou a potravou."
"Ale ještě se vrátíte?"
"Samozřejmě!"
"Kdy?"
69

"Asi za hodinu."
"Tak pozdě?"
"Vždyť jste se mnou sám vykonal tuto cestu. A teď ještě ponesu vodu a chléb. Chléb mohu vzít jen potají, když není nikdo ve špižírně. Proto je také možné, že přijdu teprve za několik hodin."
"Tisíc hromů!" vykřikl Rallion.
"Co?"
"Nemyslím přece "
"Co nemyslíte?"
"Že mne tady necháte sedět."
"Blázníte?"
"Ne, to ne ale "
"Jaké ale?"
"Zdá se, že tady máte mnoho salónů, určených pro nedobrovolné výletníky "
"A myslíte ?"
"Co kdybyste si myslel, že bych při zranění, které jsem v tom proklatém starém klášteře utržil, potřeboval také takové zotavení, takové osvěžení?"
"Ptám se vás znovu, zda blázníte!"
"To ne, ale jsem opatrný."
"Nebudu vás přece tady zdržovat!"
"Ne? Zavřete mne tady s Marion?"
"Nikoliv. Dveře nechám otevřené, dokud se nevrátím, za předpokladu, že dívku nerozvážete. Jak jste si jen mohl tak nazdařbůh myslet, že bych se k vám zachoval nepřátelsky, když přece spolu zítra odjedeme?"
"Hm! Vy jste nebezpečný člověk pro všechny, kteří vám jsou nepohodlní. A já dosud s jistotou nevím, jsemli vám milý."
"Zanechte takové pošetilé myšlenky. Vždyť budete mužem mé vnučky! Zavedl bych vás tak důvěřivě sem do těchto podzemních sklepení, vydal bych vám svou vnučku

do rukou v takovém stavu, kdy není schopna odporu, kdybych s vámi smýšlel nepřátelsky? Ano, podám vám ještě další veliký důkaz své důvěry ukáži vám ještě jednoho vězně, který se tady dole také nachází. Pojďte!"
"Kdo je ten vězeň?"
"Průsak. Přišel do Francie, aby tady vykopal válečnou pokladnu, která patří Francouzům. Překazil jsem mu to tím,
70

že jsem s ním zápasil a pak jsem ho dopravil jako svého tajného vězně do Ortry."
"Jak se jmenuje?"
"Je to Kónigsau, příslušník rodiny, kterou nesmírně nenávidím, jak jsem nikdy nikoho nenáviděl."
Šel o několik dveří dál a jedny z nich otevřel. Hrozný pach jim vanul vstříc. Když starý posvítil do kobky, spatřil Rallion, že je asi na stopu vysoko pokrytá shnilou slámou a výkaly. Vypadala úplně jako hnojiště. A tady ležel člověk, skrčený jako pes, oděný v cáry, které nebylo možné nazvat ani hadrem.
"To je on!" řekl starý a v jeho líci se zaleskla ďábelská radost.
"Jeden z těch proklatých Němců!" mínil Rallion. "Ach, nepatří jim nic jiného. Kéž by všichni shnili tak, jako tady ten!"
"Ano, shnije, shnije zaživa. Mstím se na něm, když se víc nemohu mstít na jeho rodině. Tento muž ví, kde je ten poklad zakopaný, má mi to říct, ale nechce. Zůstane tady tak dlouho, až se přizná, a pak " Zarazil se, nedopověděl.
"A pak?" ptal se Rallion.
"Pak přece bude muset zemřít!" pošeptal mu starý, aby to zajatec neslyšel. A nahlas dodal:
"Vstaneš, pse! Ukaž se!"
Zajatec se nepohnul. Kapitán sáhl na stěnu. Na hřebíku visel bič. Sundal ho a bil jím nešťastníka, až se namáhavě a zvolna zvedl. Byl spoutaný řetězy tak, že mohl udělat sotva tři kroky. Dlouhé, šedivé vlasy mu splývaly do poloviny zad, rovněž dlouhé a šedé vousy mu sahaly skoro až po kolena. Tváře měl vpadlé, oči zapadlé. Vousy i vlasy byly plné kalu.
"Máš hlad, Kónigsaue?" ptal se starý.
Tázaný neodpovídal. Kapitán ho znovu švihl bičem a opakoval:
"Máš hlad, ptám se!"
"Ne," zněla temná a slabá odpověď.
"A žízeň?"
"Ne."
"Chceš se dostat na svobodu?"
"Ne."
"Zemřít?"
"Ne."
71

• "Pse! Mluv pravdu, jinak ti dám zase bičem. Chceš se dostat na svobodu?"
"Tvou pomocí ne!"
"Ach! A čí tedy?"
"Přijdou moji a odvedou mne."
Starý kapitán se sípavě a posměšně zachechtal a řekl:
"Přijdouli, strčím je sem k tobě. Vyhladil bych celý tvůj rod, kdyby se ke mně odvážil!" Pověsil bič opět na zeď a přirazil dveře.
"To je pomsta!" řekl. "Bič visí tam uvnitř u něho, a přece nemůže ten mučivý nástroj zničit. Klíče od jeho pout visí rovněž na tom hřebíku a on k nim nemůže, protože je spoutaný!"
"To je strašné!"
"A přece to není ještě dost! Musím vám ještě říct, že ten člověk je - můj synovec!"
"Váš synovec?" ptal se Rallion zděšeně.
"Ano. Snad vám budu o něm jednou vyprávět. Váš otec už něco ví. Ale teď už jdu. Důvěřujete mi? Věříte mi, že pro vás přijdu a odvedu vás odtud?"
"Zajisté!"
"Dobrá. Přemozte tedy zatím tam tu cudnou nevinnost. Přál bych vám, abyste byl vítězem, než se vrátím."
Odešel. Rallion vstoupil do sklepení, v kterém ležela Marion.
72

VI.
Miiller šel do své světnice, aby si připravil své věci. Jeho zavazadlo odnesl poddmek, A domácí učitel se rychle vzdaloval, aniž by se rozloučil. Tvářil se,

jako by měl v úmyslu pustit se do města, ale sotva poznal, že už nemůže být pozorován, zamířil k lesu, kde se setkal se svým věrným Fricem Schneebergem. "Opatřil jsi vše?" ptal se ho. "Ano, pane doktore." "Hm! Už jsme dodoktorovali, milý Frici." "Bohužel! Musíme odtud. Ale nechají vás odejít?" "Už jsem propuštěný."
"Aj! To bych nikdy nepovažoval za možné!" "Ó, starý je rád, že se mne zbavil." "Tomu ovšem rád věřím. Ale kdyby všechno věděl, však by vás jistě nepustil!" "Ne, ne. Musel bych buď zemřít, anebo by mne zavřel jako ty ostatní tady dole." "Vždyť jsme mu je vybrali." "Ano, ale myslíš, že tam už nikdo není?" "Kdo by tam ještě mohl být? Ach, myslíte Liamu?" "Ano - a svého otce."
"Nemýlíte se? Opravdu si myslíte, že je váš pan otec tady uvězněný?" "Myslím si to. Soudím tak podle slov šíleného barona." "Svatý Bože! Spasiteli! To bych se do toho pustil šavlí, pěstmi a klackem! A teď musíme odtud!" "Bohužel! Jsme tady poslední noc, ale ten čas chci ještě dobře využít. Prohledám vše, vše." "A zase nic nenajdete."

l
"Ó, snad přece! Mysleli jsme už, že známe všechny podzemní prostory, ale není to tak. Jsou tady ještě chodby, které jsme ani neviděli."
"Tam, co se propadl tlustý malíř?"
"Ano. A snad to bude to pravé místo. Blbý baron mluvil o jakémsi sklepení nebo komoře ve středisku chodeb - "
"To měl jistě na mysli křižovatku chodeb, kterou už známe!"
"Nikoliv. Uvažoval jsem o všem a celou situaci jsem si promyslel. Chodby mají mnoho zatáček. Jejich středisko tedy není uprostřed, jak jsem se domníval. Promítnuli si ze zámku čáru do lomů a ze staré věže do klášterní zříceniny, stýkají se tyto čáry asi v těch místech, kde se propadl pan Hieronymus Aurelius Schneffke do země."
A i i" "'rvj'
"Tam tedy podle šílencových slov se bude nalézat ten, jehož osobnost je ve spojení s válečnou pokladnou. Kdo by to mohl být, když ne můj otec?"
"Musíme tam tedy hledat, pane doktore. Zapamatoval jste si to místo?"
"Velmi dobře. Pojď! Musíme využít každý okamžik. Máme naspěch."
Pustili se dlouhými kroky do lesa, až dospěli k místu, kde byla mýtina s vykácenými stromy.
"Tady to je?" ptal se Fric.
"Ne. Ale potřebujeme několik trámů."
Silný Fric vzal na rameno tři kmeny, Můller také. Když došli k díře, položili trámy křížem přes sebe. Pak si na ně klekli. Podklad byl zcela bezpečný, takže mohli na trámy přivázat provaz.
Když tuto práci vykonávali, Můllerovi se zdálo, že zaslechl uvnitř jakýsi šramot.
"Pst! Tiše, Frici!" šeptal. "Něco jsem zaslechl!"
Naslouchal a mech poněkud poodstrčil. Viděl, jak se blíží světýlko.
"Rychle! Klekni si sem, zda také něco uvidíš nebo uslyšíš!" řekl spěšně.
Fric ležel v okamžiku vedle něho. I on si udělal otvor v mechu, aby lépe viděl. Zdola se ozvala slova:
"Dostaneme se snad ven?"
"Bůh uchovej. Jsme sice opět ve stejné výši ostatních

sklopení, ale tato chodba ven přece jen nevede. Svit přichází shora."
"Je to ještě daleko?"
"Nikoliv. Vidíte tady ty dveře napravo a nalevo?" "Ano."
"Tedy páté dveře vpravo." Světélko zmizelo na protější straně. "Slyšel jsi?" ptal se Milller. "Ano."
"A viděl jsi něco?" "Všechny tři."
"Já jenom jednoho. Tady u mne je mech příliš hustý " "Koho jste viděl?"
"Starého kapitána. Kdo byli ti druzí?" "Rallion. A oba nesli svázanou osobu. Zdálo se mi, že ie to ženská."
Miillera napadla hrozná myšlenka. "Ženská?" ptal se. "Snad to byl jen nějaký balík." "Ne. Byla to svázaná ženská." "Viděl jsi dobře?" "Ano. Měla zabalenou hlavu." "Svatý Bože! A šaty? Jaké měla šaty?" "Zdá se mi, že světle šedé. Obě svítilny však vydávaly tak málo světla, že jsem se mohl snadno klamat."
"Frici, tady se děje něco hrozného, něco špatného! Světle šedé šaty měla na sobě Marion!" "Snad si nemyslíte ?" "Ano, myslím! Právě to!"
"Že zavlečou mademoiselle Marion do takové díry?" "Ano. Myslím si to. Vždyť se o

to už jednou pokusili. A vzpomeň si na výstup u doktora Bertranda!"
"U všech čertů! Možné by to bylo! Rozumí se, že ji musíme pomoct!" "Samozřejmě! Já slezu dolů!" "Teď? Pane doktore, ještě počkejte!" "Ne! Ne!" "Jen co odejdou!" "Ani mne nenapadne! Kdo ví, co se zatím stane!" "Zavřou ji a pak opět odejdou. A my pak můžeme dolů docela pohodlně a bez nebezpečenství a vysvobodíme ji." "Ne, ne! Slezu ihned dolů!" "Ale uvidí vás!"
75

"Tomu nevěřím. Neřekl starý, že jsou to páté dveře?"
"Ano."
"No, byl jsem už dole a zpozoroval jsem, že jsou dveře od sebe vzdálené asi dvacet kroků. Celkem je to tedy sto kroků. To je vzdálenost, která mi úplně postačí. Ani mne nemohou zpozorovat."
"Ale je to přece jen nebezpečné. Smím jít s vámi?"
"Ne. Musíš zůstat tady, tvou pomocí se dostanu mnohem rychleji nahoru nebo dolů. Uvidíš mne, když se vrátím. Druhý konec provazu si necháš v ruce. Ucítíšli zatáhnutí a budeli dole tma, jsem to já. Spatříšli světlo, vytáhneš provaz opatrně nahoru, aby nebyl zpozorován. Rychle tedy!"
"Máte nabitý revolver?"
"Ano."
"Dobrá. Vystřelíteli, slezu dolů a pak ať vezme ty proklaté lotry čert! Jenom opatrně!" Poslední slova pronesl proto, že se už jeho pán spouštěl po provaze dolů a zmizel pod mechem.
Když Muller ucítil pevnou půdu pod nohama, rychle se rozhlédl. Daleko, daleko vzadu spatřil světélko. Připlížil se k prvním dveřím. Protože mu byla opatrnost nade vše, vytáhl klíč a strčil ho do zámku. Klíč se hodil, to ho uklidnilo. Pak se ubíral potichu a opatrně dál. Podařilo se mu přiblížit se tolik, že skoro mohl rozumět, co si ti dva povídali. Kapitán právě vstoupil do kobky. Co tam dělal a mluvil, to Muller nemohl vidět ani slyšet. A to bylo štěstí. Kdyby viděl, že byl uvězněný bit, vrhl by se na Ralliona a Richemonta a oba by zardousil.
Řekl si, že ho tušení nezklamalo, zeje tam jeho otec. Srdce se mu chvělo rozkoší, touhou, hněvem a vztekem, ale ovládl se. Musel zůstat klidný a snažit se, aby si uchoval rozvahu. Konečně za sebou starý zavřel dveře.
"To je pomsta... "
Rallion něco odpověděl, čemu Muller nerozuměl. Pak zase odpověděl kapitán a poté Rallion zvolal:
"Váš synovec?"
"Ano. Snad vám o něm budu jednou vyprávět. Důvěřujete mi?"
"Ano."
"Věříte mi, že pro vás přijdu a odvedu vás odtud?"
"Zajisté."
76

"Dobrá. Přemozte tedy zatím tam tu cudnou nevinnost. Přál bych vám, abyste byl vítězem, než se vrátím."
A pak Muller zpozoroval, že se chce kapitán vzdálit. Musel tedy rychle utéci. Po špičkách se dal do běhu, protože musel být v bezpečí dřív, než se starý dostane do větrací šachty. Doběhl šťastně. Provaz tu ještě visel. Popadl ho, rychle se šplhal nahoru a přitom také cítil, že Fric táhne provaz k sobě. Nahoře rychle urovnali mech a položili se bylo to dílo pouhého okamžiku.
"Viděl jste něco?" šeptal Fric.
"Pst! Jdou!"
Pak viděli starého, jak při svitu svítilny dole prošel.
"Kapitán sám?" ptal se Fric.
"Ano. Musel jsem si velice pospíšit, abych nebyl přistižený." "Kde zůstal Rallion?"
"V pátém sklepení. Má tam přemoct cudnou nevinnost." "Hrom a blesky! Jeli to Marion!" "Nejspíš ano. Musíme ihned dolů." "Já také?"
"Ano. Ostatně je tam také můj otec." "Pane na nebesích! Viděl jste ho?" "Ne."
"Ale vrátíli se starý, ocitneme se v dvojím ohni." "Přijde až za několik hodin, jak jsem slyšel. Tak dlouho jsme tedy v bezpečí. Pojď!"
Chopil se lana a za okamžik byl zase dole. Fric vedle něho. Spatřili světlo, vycházející z Rallionovy svítilny v otevřených dveřích sklepení, a tiše se k němu připlížili. "Slyším je mluvit," řekl Fric. "Já také. Poslouchejme ho chvilku." Marion totiž procitla z mdlob a Rallion s ní mluvil. Oba se dostali nepozorovaně ke dveřím a zůstali stát. Muller poněkud vystrčil hlavu a spatřil Marion, spoutanou na nohou i na rukou. Ležela na slámě. Rallion klečel u

ní a právě řekl: "Jakže, vy mne opravdu nemůžete milovat?" "Opovrhuji vámi!" odpověděla mu.
"Ó, já se s vámi ožením navzdor tomuto opovrhování." "Bídníku! Uvolněte mi ruce a já vám ukáži, co vám patří!" "Uvolnit ruce? Ani mne nenapadne!" "Zbabělce!"
77

"Ano, pro hezkou holku neskočím do Mosely jako váš hrbatý učitel, já si krásu dovedu podmanit jiným způsobem. Ptám se vás naposledy, chceteli se stát mou ženou."
"Nikdy!"
"A přece jí budete!"
"Nikdy!"
"Ach, dáváte snad přednost tomu, že byste byla mou milenkou?"
"Raději zemřu!"
"Vy chcete umřít? Chcete se zastřelit, utopit, otrávit? Vždyť jste spoutaná!"
"Nebudu mít vždy pouta na sobě!"
"Ano, nebudete, ale do té doby budete mou! Než se kapitán vrátí, zlomím váš odpor. Tak jsme si to domluvili."
Mílller se položil na zem a lezl blíž k nim. Francouz klečel tak, že byl zády obrácený ke dveřím, nemohl ho tedy vidět. Ale ani Marion ho neviděla, protože byl mezi nimi Rallion.
"Netvore!" odpověděla mu s hnusem.
"Ó," smál se Rallion, "také netvoři touží po lásce a vyslyšení. Neli lásku, vyslyšení přece najdu. A abychom si počínali systematicky, požádám vás především o polibek."
"Nepřibližujte se ke mně!"
"Ó, co chcete proti tomu dělat? Vždyť jste v mé moci! Pojď sem, má sladká milenko! Moje ústa touží po tvých rtech!" Vztáhl po ní ruce, aby ji objal. Ona se však převalila na stranu, přesto, že byla svázaná.
"Sličná zmije, jak se svíjíš! Ale je to marné. Přece budeš má!"
Úzkost a ošklivost se objevily na její tváři. Ale co to bylo? Náhle se jí zableskly oči. Jásavě pohlédla na Ralliona a řekla:
"Nedotýkej se mě, bídáku, jinak budeš ztracený!"
V tom okamžiku se totiž obrátila a její pohled padl na Mullera. Rallion se hlasitě zasmál a zeptal se:
"Já? Ztracený? Ty mi neuklouzneš! Pojď sem! Chci pít z tvých sladkých rtů lásku a blaženost!" Podařilo se mu ji chytit, ale v tom okamžiku ho vzal Muller zezadu levicí kolem krku a sevřenou pravou pěstí ho udeřil do spánku, až se svalil.
"Je to tak dobře, milostivá slečno?" ptal se pak s úsměvem. Její oči na něm spočinuly s paprskem, který se mu dral až do samého srdce.
78

"V nejvyšší čas!" řekla. "V posledním okamžiku!" "Ale přece ne pozdě. Prosím, ukažte!" Vytáhl nůž a vzal jí za ruce, aby ji zbavil pout. Vtom se však za ním ozvalo: "Neřezat! Neřezat, pane doktore!" "Je tu ještě někdo?" ptala se Marion překvapeně. "Jen já, mademoiselle!" odpověděl Fric a vystoupil z temna.
"Monsieur Schneeberg! Když se jedná o nějaké hrdinství, jste vždy při tom!"
"O, tady se nejedná o příliš veliké hrdinství!" "Ale proč mne nechcete zbavit pout? Mám zůstat svázaná?"
"Ne. Jen pan doktor nesmí přeřezávat provazy." "Proč?"
"Musíme je mít celé, aby s nimi mohl být svázán tento hodný Rallion."
"Ach tak! A opravdu se to má stát, pane doktore?"
"Fric má pravdu," odpověděl Muller. "Musíme toho člověka zneškodnit aspoň na tak dlouho, dokud tady budeme." .Začal tedy rozvazovat uzly a vyptával se:
"Ale jak jste se dostala do rukou těchto dvou bídáku? Teď, za bílého dne?"
Vypravovala mu vše a pak se ptala: "A jak jste mohl vědět, že jsem se ocitla v tomto hrozném nebezpečí?"
"O tom později. Tak, teď jste volná. Prosím, vystupte na chodbu, my zatím svážeme Ralliona."
Zachovala se podle jeho prosby. Rallion, stále v bezvědomí, byl spoután stejným způsobem jako před chvílí Marion. Pak ho Muller zavřel, ale nechal mu uvnitř světlo.
"Co teď?" ptal se Fric. "Říkal jste, že také váš
Muller na něho varovně pohlédl a rychle ho přerušil:
"Zachovejme si rozvahu! Především musím vědět, jak je tato chodba spojená s ostatními. Nemohla jste nic vidět, milostivá slečno?"
"Ne."
"Ani slyšet?"

"Mnoho jsem neslyšela. Zpočátku jsem nemohla ani dýchat, v uších mi hučelo, ztratila jsem vědomí. Když jsem se vzpamatovala, byl už ten hrozný Rallion u mne."
"Nesmím se dozvědět ani to málo, co jste slyšela?" "Položili mne na studené, vlhké kamení a mluvili něco o studni." "Ach!"
79

"Tam, kde jsme se chvilku zdrželi, byl jak kapitán vyprávěl záhadně vysvobozen zajatec, kterého pak uviděl u Bertranda."
"To byl malíř."
"Ta studna je studní jen zdánlivě."
"Byl jsem tam a viděl jsem ji."
"Já také," dodal Fric. "A co je to tedy, když ne studna?"
"Vchod. Jsou tam zazděné železné tyče, po kterých je možné sestoupit."
"Ale to by musela být první tyč velmi hluboko zasazena, že ji nelze rukou dosáhnout!"
"Ano, právě tak to řekl kapitán."
"Snesli vás tamtudy?"
"Oba sestoupili dolů, mne spustili po provazech."
"A kam potom?"
"Slyšela jsem, že v polovině prohlubiny je štola. Do ní mne asi vnesli, jak se domnívám."
"Ale tato chodba je ve stejné výši s ostatními - "
"Cítila jsem, že mne také vynášeli po schodech."
"Ach, tak! Slyšela jste snad také, že by po cestě otvírali nějaké dveře?"
"Ne!"
"Dobrá, to stačí! My dva, milostivá slečno, se vrátíme touto cestou."
"Kam?"
Než mohl Míiller odpovědět, vpadl Fric:
"Ale proč ne naším východem, pane doktore?"
"Mám něco v úmyslu. Ty budeš muset s druhým vězněm - !"
"Je tu ještě jiný vězeň?" ptala se Marion.
"Bohužel, ano."
"Rozumí se, že ho vysvobodíme?"
"Samozřejmě!"
"Kde je?"
"Nedaleko odtud. Prosím vás, počkala byste tady?"
"Proč nemám jít s vámi?"
"Pohled na kobku a vězně by byl pro vás příliš hrozný!"
"Vše, co děláte, pane doktore, je dobře promyšlené a správné, musím vás poslechnout. Ale tady ta tma!"
"Necháme vám tady svítilnu!"
"Ale nezůstaňte tam dlouho!"
Oba spěchali hlouběji do chodby.
80

"Proč neměla jít s námi?" ptal se Fric tiše.
"Protože jsem se bál tebe."
"Mne?"
"Ano. Málem jsi prve všechno prozradil."
"Odpusťte, pane doktore!"
"Mluvit o mém otci!"
"Ale vždyť to přece musí jednou vyjít najevo!"
"Teď však ještě ne!"
"Ba myslím, že přece. Přivedemeli ho k ní "
"Jakto?"
"No, bude vám přece říkat synu!"
"Já mu ani nepovím, že jsem jeho syn!"
"Pane doktore vy byste to dokázal?"
"Musí to být. Hledal jsem ho a pátral jsem po něm s takovou bolestí, a teď, když ho nalézám, div, že mi nepukne srdce radostí, ale přesto musím mlčet!"
"To si nemyslím."
"Je k tomu několik důvodů. Především se ještě Marion nemá dozvědět, kdo a co jsem. Také otce musím šetřit. Myšlenka, že bude svobodný, ho překoná. Uslyšíli k tomu, že jsem jeho syn, mohl by radostí zemřít! Musíme mu štěstí podávat po částech. Zní to skoro necitelně, ale ty mne znáš, ty víš, že dovedu cítit z celého srdce!"
"Ó, pane doktore, co se toho týče ach, světlo se blíží, slečna tedy přichází!"

Bylo to tak. Marion přišla za nimi.
"Nehněvejte se!" prosila. "Byla jsem sama a vy jste tu stáli, jako byste se radili. Domnívala jsem se, že nám hrozí nebezpečí!"
"Nikoliv," uklidnil ji Muller. "Ale, jsteli tady, zůstaňte. Musíte se však připravit na něco hrozného."
"Nemůže být nic hroznějšího, než je samota těchto chodeb!"
Muller vytáhl klíč a otevřel. Zhluboka oddychoval. Musel sebrat všechny své síly, aby se nedal otci hlasitým pláčem poznat... Vězeň sebou nepohnul, když padlo světlo opět do jeho sklepení. Ale Marion při spatření této hrůzy zděšeně vykřikla.
"Otče na nebesích!" řekla. "Tady leží člověk?"
"Bohužel!" odpověděl Muller a stiskl zuby.
Když vězeň uslyšel ženský hlas, zvedl hlavu.

]
"Žena! Opravdu! Žena!" koktal. "Co mi chceš?"
Marion nedbala hrozného puchu, přistoupila blíž a řekla:
"Nesu vám svobodu!"
"Svobodu? Ó, jaký to posměch!"
"Není to posměch, je to tak! Je to pravda!"
Nadzvedl se víc a ptal se třesoucím hlasem:
"Ženo, dívko, neklam mne!"
Míillerův hlas se chvěl neméně, když potvrzoval:
"Ne, nejste klamán. Je to pravda!"
Tato slova pronesl německy. Uvězněný sebou trhl:
"Co to slyším? Tady se mluví německy? Můj Bože! Můj Bože! Německy! Jak dlouho jsem takový zvuk neslyšel!" Hlasitě lkal a klesl.
Marion rovněž plakala. Fric vzlykal a Míiller se hryzl do rtu ale přece mu po tvářích tekly slzy.
"Neřekl jste před chvílí kapitánovi, že přijdou Němci a vrátí vám svobodu?" řekl nakonec.
"Ano. Řekl jsem to. Vy jste to slyšel?"
"Stál jsem blízko á naslouchal jsem. Kde jsou klíče od vašich pout?"
"Tam pod bičem."
Teprve teď spatřil Muller bič.
"Bič!" zvolal. "Byl jste jím snad bit? Rychle, rychle, mluvte!"
Tázaný potřásal hlavou, ale neodpověděl.
"Mluvte!" naléhal Muller.
"Copak může mrtvý říct, že umřel?"
"Můj Bože! Můj Bože! Ano, máte pravdu! Nemůžete o tom mluvit! Ale běda tobě, starý satane! Každou ránu dostaneš s desaterým úrokem! Tento bič si vezmeme! Jméno Kónigsau, které jím bylo poskvrněno, bude - "
Zarazil se. Pohnutí a hněv ho bezděky přiměly k tomu, že vyslovil toto jméno. Uvězněný se k němu rychle přiblížil, pokud mu to řetězy a jeho síly dovolovaly, a ptal se:
"Co to bylo? Jaké jméno jste tady vyslovil?"
"Kónigsau," odpověděl Muller, když už se tomu nemohl vyhnout.
"Opravdu? Ó, slyšel jsem tedy přece dobře! Znáte toto jméno?"
"Ano, znám!"
"Můžete mi něco říct o této rodině?"

"Ano, jenom co budete odtud!"
"Odtud pryč, pryč, pryč? Opravdu se dostanu odtud? Opravdu budu svobodný?"
"Ano. Tady jsou klíče. Vaše okovy spadnou!"
"Bože, můj Bože! Můj Bože!"
Zastřel si obličej spoutanýma rukama a vzápětí padl opět do hrozné špíny na zemi.
"Ztratil vědomí!" řekla Marion v pláči.
"Vzpamatuje se!" řekl Muller, aby tím upokojil spíš sebe než ji. Poklekl u omdlelého a otevřel jeho železná pouta. Pak ho vynesl na chodbu a dveře opět zavřel.
"Prohlédněme ho!" řekl Fric.
"Ne, ne!" odpověděl Muller. "Nemáme čas! Musíš s ním nahoru, na čerstvý vzduch! Ven! Pojď! Pojďte, milostivá slečno!"
"Jsem jako ve snu!" řekla Marion.
"Budete mít ze sna veselé probuzení!"

Muller vzal otce na ruce a odnesl ho až pod otvor v mechu.
"Jak ho dostaneme nahoru?" ptal se Fric.
"Svlékni si kabát, oblékneme mu ho! A pak ho vytáhneš lanem nahoru!"
Stalo se. Fricův kabát byl volný. Zabalili do něho Kónigsaua a pak Fric vylezl nahoru a vytáhl ho lanem. Když bylo břímě nahoře, prosil Míiller:
"Mějte okamžik strpení, milostivá slečno! Ihned se vrátím!" Vylezl po provaze nahoru a prohlížel si otce.
"Jak je?" ptal se starostlivě Fric.
"Je neobyčejně slabý. Až se probudí a bude se vyptávat, nesmíš mu nic říct."
"Ale budeli se ptát, kdo jsme?"
"Ty jsi sběratel bylin a já jsem domácí učitel. V ostatním ať se obrátí na mne."
"A mám tady čekat?"
"Nikoliv. Než otec nabude vědomí, odneseš trámy na své místo. Pak se ho pokus dopravit k lesní díře. Tam se sejdeme."
"Ale proč nejdete hned s námi?"
"Protože teď musím víc poslouchat rozum než srdce. Chci s Marion k matce dřív, než se starý vrátí."
"K Liamě?"
"Ano. Vezmeme ji s sebou."

"Safraporte! To by byla pro starého rána! Kam ji dopravíme?"
"Ještě uvidíme! Pospěš si a přičiň se, aby tě nikdo neviděl!"
Políbil otce na vpadlé tváře a spustil se opět dolů po provaze, který pak Fric vytáhl.
"Měla jsem už zase obavy a strach!" přiznala se Madon.
"Musíte mne omluvit! Chtěl jsem vědět, nevzbuzujeli stav toho ubohého člověka obavy."
"A co jste zjistil?"
"Vzpamatuje se a zotaví se."
"Bohudík! Je to tedy Kónigsau?"
"Ano."
"Ale vysvětlete mi tedy, jak "
"Prosím, prosím," přerušil ji Muller. "Nechejme si to na pozdější dobu. Teď se musím postarat o to, abychom se dostali do bezpečí, než se kapitán vrátí. Musíme si pospíšit. Jste dost silná?"
"Jsem u vás a něco snesu."
"Opřete se o mne."
Vzala ho pod paží a pak spěchali chodbou. Po cestě šeptala:
"Co když nám přijde kapitán vstříc?"
"Musí se nás bát víc než my jeho. Kdyby se to stalo, rozhodně se s ním utkám."
Dostali se ke schodům, po kterých sestoupili. Pak chodba vedla opět rovně, až vyústila do studnového otvoru. Muller posvítil nahoru.
"Tedy touto cestou jste sem přišli? No, pak se tudy také dostaneme nahoru."
"Železné pruty jsou silné," poznamenala Marion, když jeden ohmatala.
"A jen stopu vzdálené od sebe. Vystupování bude pohodlné. Odvážíte se toho?"
"Zajisté. K tomu není nutná velká odvaha, vždyť je to skoro pohodlnější než žebřík."
"Jenom nahoře budete nucena svěřit se do mých rukou. Prosím tedy!"
Dostali se šťastně do kulaté místnosti, do které studna nahoře ústila. Odtud Miillerův klíč otvíral všechny dveře, takže se snadno dostali na křižovatku. Tady Muller zabočil nalevo, a když obešli roh, zastavil se a řekl:

"Teď si konečně můžete trochu odpočinout. Teď se už může kapitán vrátit. Nesetká se s námi."
"Bohudík!"
Cítil, že se o něho těžce opírá. Nebyla přece jen tak silná, jak se tvářila. Jedině v jeho blízkosti nalézala odvahu. A teď jí bylo, jako by musela slabostí klesnout. Slyšel, jak těžce a zhluboka oddychuje.
"Je vám nevolno, mademoiselle?" ptal se.
"Je to pouhá slabost," šeptala.
Muller se odvážil a ovinul jí ruku kolem pasu, aby ji mohl lépe podepřít.
"Monsieur Mullere!" znělo potichu.
"Mademoiselle," šeptal on.
"Jak často jste mne zachránil?"
"Ó, udělal bych to jistě tisíckrát, kdyby to bylo možné!"
"Věřím vám. Vy jste moje prozřetelnost." Přitulila se těsněji na jeho prsa, a

když neodpovídal, potichu pokračovala:
"Pamatujete se ještě, jak jsme se setkali v lomu? Co jste mi řekl?"
"Ano, vím to."
"Ujišťoval jste mne, že mne milujete."
"Odvážil jsem se."
"A je to pravda?"
"Zajisté. Ó, zajisté!"
"A teď jste se změnil?"
"Nikoliv, milostivá slečno. Moje láska může skončit jen mou smrtí."
"Myslel jste snad, že se na vás hněvám kvůli té lásce?"
"Copak jsem si to nemusel myslet?"
"Proč?"
"Vy, Bohem všemi dary obdařené dítě aristokracie - a já - ach!"
Marion ho vzala za ruku a řekla:
"Necítím se v tuto chvíli žádnou aristokratkou. Jsem bídná a chudobná jako málokteré stvoření. Co bych bez vás byla? Pane Mullere, přála bych si, aby to tak bylo! Nechtěla bych nikdy dál, jen s vámi a u vás!"
Mlčela a čekala odpověď. Cítila svou opuštěnost a bezradnost, a přece věděla, že on nikdy neřekne první slovo. Proto začala sama. Trvalo chvíli, než odpověděl:
"Mademoiselle Marion, rozmyslela jste si tato slova, než jste je pronesla?"

"Nikoliv. Slova, která jsou od srdce, není třeba rozmýšlet."
"Ba přece! Já jsem chudý!"
"Mluvil jste o místě, které máte."
"Tak hluboko nesmíte nikdy sestoupit!"
"Já nesestoupím dolů, ale vystoupím nahoru k vám."
"A já nejsem jenom chudý, ale "
"Ale ?"
"Ani nemám rovnou postavu."
"Ó, nemluvte o tom. Na muži milujeme především ducha, srdce!"
"Kdybyste věděla, do jakého pokušení mne přivádíte!"
"Povolte tomu pokušení."
Sklonil se k ní.
"Myslíte opravdu, Marion?"
"Ano. Docela a svatě, opravdu." Čekala, že ji ve své vroucí lásce obejme a byla by mu ráda dala ústa k políbení, ale místo toho se káravě ozvalo:
"A ta podobenka?"
"Jaká podobenka?"
"Která vám tam v lomech upadla." Zavřel svítilnu. Byla tu tma, a proto neviděl, jak se její tvář při těchto slovech polila ruměncem. Ale cítil, že se její ruka lehce zachvěla.
"Ta, kterou jsem vám pak ukázala?" ptala se.
"Ano. Podobiznu pruského hulánského důstojníka."
"Co je s ní?"
"Nemá rysy, které jste nosila v srdci?" . Mlčela a teprve po chvíli se zeptala:
"Proč mi to říkáte? Teď, teď?"
"Protože chci s vámi jednat čestně."
"Nejste poctivý ke mně, ale ukrutný k sobě samému."
"A vy, mademoiselle, jste mi vděčná a považujete tuto vděčnost za něžnější pocit."
Její hlava se zvolna zvedla z jeho prsou, její ruka klesla z jeho ramene. Cítila v tom okamžiku, že musí náležet tomuto napohled nevzhlednému a duševně přece tak ušlechtilému muži po celý svůj život, ale měla se v projevu odvážit ještě dál? A on, když cítil, že se od něho odvrací, si v duchu řekl, že měl pravdu. Jemu chtěla být vděčná, ale milovala důstojníka.
"Nemyslíte, že se mýlíte?" ptala se ještě. Ne "
"INC.

"Vždyť to byl jen zjev, pouhé mžikové vidění."
"Ale nezapomenutelné. Řekl jsem vám jméno toho důstojníka, protože náhodou znám jeho rodinu. Dnes nalézáte jednoho z Kónigsauů tady ve sklepeních podsvětí Ortry. Můžete opravdu říct, že jste paní svého srdce?"
"A vy snad nejste pánem svého srdce?"
"Buďte milostivá, mademoiselle. Poskytněte tomuto srdci čas! Vždyť vaše srdce bude také ihned neobyčejně zaujaté."
"Čím?"

"Chystám se, že vás k někomu dovedu. Chci vám dokázat, že živoucí bytost není duchem."
"Bože můj! Myslíte mou matku, o které jste tvrdil, že žije?"
"Je tady blízko."
"A mám ji vidět?"
"Cítíte se dost silná?"
"Ó, ano, ano, ano! Pojďte! Pojďte rychle!"
"Počkejte ještě! Záleží mi totiž velice na tom, aby byla odtud odvedena. Musí poznat, že není vázána, aby dodržela svůj slib, který dala starému podvodníkovi."
"Kam ji chcete odvést?"
"Tam, kam zítra doprovodím vás. Copak to neuhodnete?"
"Ne."
"Prosím, vzpomeňte si na dopis, který jste mi dala přečíst."
"Ach! Do Malineau? K Elle Latreauové?" . "K té vaší přítelkyni. Její děda, generál, vám rád poskytne svou ochranu. U něho budete v bezpečí před jakýmkoliv nebezpečím, u něho budete jistá i před Rallionem a kapitánem."
"Máte pravdu, zcela opravdu!" řekla rychle. Ale pomaleji dodala: "A vy ?"
"Já nemohu zůstat v Malineau, ale setkáme se."
"Opravdu?"
"Ano. Jistě."
"Kdy?"
"To zatím nelze určit."
"Kam odtud půjdete?"
"Moje povolání mne volá především do Paříže."
Měl přitom na mysli' vítězný vpád Pruska, který chtěli provést. Ona nic netušila, proto ho prosila: "Ale svou adresu mi zanecháte?"
87

"Sám ji dosud neznám, mademoiselle, ale sdělím vám ji potom. Ale teď, prosím, pojďme dál!" Vytáhl svítilnu. Po prvních krocích se opět zastavili.
"Monsieur Mullere," řekla váhavě.
"Mademoiselle?"
"Opravdu žije?"
"Ano, žije."
"Ó, Bože, ó, Bože! Ukažte ruku!" Vzala ho za ruku a přitiskla si ji na srdce tak, že cítil, jak jí bušilo. Starostlivě se zeptal:
"Jste opravdu dost silná?"
Její obličej byl nesmírně bledý. Pohlížela na něho váhavě svýma velkýma, tmavýma očima a pak řekla: "Ano, jsem dost silná, vždyť jste se mnou."
Nepromluvil už ani slovo a šel s ní dál. Dveře, které byly při jeho předešlé návštěvě otevřené, byly teď zavřené. Vytáhl klíč a otevřel je. Místnost, kterou už viděl, byla osvětlená lampou. Liama seděla s nohama vespod skříženýma, způsobem Orientálců na zemi a modlila se růženec. Ke dveřím byla obrácená zády a neohlédla se ani tehdy, když slyšela, že se otvírají. Marion zůstala venku, Miiller vstoupil sám.
"Liamo!" řekl.
Hned slyšela, že to není hlas kapitána. Obrátila se. Když spatřila Němce, rychle vyskočila.
"Proč zase přicházíš?"
"Protože chci s tebou mluvit."
"Nevarovala jsem tě?"
"Nebojím se."
"Bělovous je hrozný ve svém vzteku."
"Opovrhuji jím."
"Musíš tedy být velmi mocný."
"Nejsem mocný, ale mám dobré svědomí, zatímco jeho svědomí nemá nikdy klid."
"On sám nemá nikdy pokoj. Stále bloudí. Může i teď přijít sem a budeš ztracený."
"Obává se mne víc, než já jeho. Je lhář a podvodník. Podvádí i tebe."
"Ó ne! Mne neoklame. Alláh mi propůjčil jasný zrak. Viděla bych hned, kdyby mne klamal."
"A přece tě podvádí. Je to tvůj nepřítel a nepřítel tvého dítěte."
88

"Mého dítěte? Ne. Slíbil mi, že bude Marion chránit a své slovo dodrží."
"Už své slovo zrušil. Usiluje o to, aby tvému dítěti ublížil. Mluvil jsem s ní."
"Ty jsi ji viděl? Mluví o Liamě, o své matce?"
"Mluví o tobě a chce tě vidět."

"Ne, ne. Nesmí mne vidět. Přísahala jsem to."
"A on přísahal, že ji bude ochraňovat?"
"Přísahal při Alláhovi a při svém Bohu."
"A svou přísahu porušil."
"Dokaž to!"
Poodešel stranou. Za ním stála Marion. Liama na ni upřela vyjevené oči. Pak zvolna roztáhla ruce a zeptala se:
"Kdo to? Koho mi sem přivádíš?"
"Matko!" Marion pronesla toto jediné slovo a obě si letěly do náruče.
Miiller vyšel ze dveří a zavřel je za sebou. Nechtěl znesvěcovat jejich blaženost svou přítomností a raději se postavil na stráž, aby nebyly překvapeny. Jak se zdálo, nikdo na něho ani nepomyslel. Vytáhl hodinky. Minulo čtvrt hodiny a zase čtvrt. Konečně se otevřely dveře.
"Jsi ještě tady?" ptala se Liama.
"Ano!"
"Pojď dál."
Vstoupil a zavřel za sebou dveře. Bývalá Liama byla úplně jiná. Její oči se leskly, její líčka hořela nachem.
"Co jsi mi řekl, je pravda," řekla mu. "Byl jsi to ty, kdo otevřel můj hrob?"
"Ano."
"Kdo ti pomáhal?"
"Hassan, kouzelník."
"Myslela jsem si to. Poznala jsem ho. Přeješ si, aby Marion uprchlá před Bělovousem a já mám jít s ní?"
"Ano."
"Kdy mám jít?"
"Teď hned."
"Dobrá. Poslechnu tě. Moje přísaha pozbyla platnost, protože i on porušil svou přísahu."
"Byla jsi baronovou ženou?"
"Nikdy!"
"Ach, to je nepochopitelné!"
•
89

"Liama ho nikdy nemilovala. Musela jsem ho následovat, abych zachránila otce a milého, ale kádí mne s ním neoddal a na žádném vašem knězi jsem požehnání nežádala."
"Marion tedy není jeho dcera?"
"Ne. Nesměl se mne nikdy dotknout."
"Čí to je tedy dcera?"
"Povím jí to, až k tomu nadejde čas. Kam odešel Abu Hassan?"
"Nevím, to ti nemohu říct."
"Nevíš ani, kdy se vrátí?"
"Také ne. Ale proč jsi zůstala u barona?"
"Přísahala jsem mu a také mne potřeboval, když mu šílenství zatemnilo ducha."
"Jak se však stalo, že jsi musela zemřít?"
"Neměla jsem to vědět, ale zaslechla jsem to. Barona milovala jiná. Stala se jeho ženou a já musela ustoupit."
"Myslel jsem si to. Půjdeš tedy se mnou. Chceš si odtud něco vzít?"
"Ne. Docela nic."
Vtom se ptala Marion: "Vrátím se opět do zámku?"
"Nikoliv, mademoiselle."
"Ale mám tam ještě mnoho věcí, které bych si měla odvézt!"
"Opatřím vám to. Teď půjdete k doktoru Bertrandovi. Tam všechno sepíšete, co budete potřebovat. Můžeme tedy jít?"
"Ano."
Liama vzala svou dceru za ruku a řekla: "Pojď, drahé dítě. Nedělejme výčitky starému. Alláh ho stihne svým hněvem a zničí ho ve své zlobě."
Miiller se ubíral se svítilnou napřed až k lesní díře, obě ženy za ním. Zatím se setmělo, nebylo daleko vidět. Můller chtěl už volat Frice, když mu tento vyšel vstříc.
"Pst!" ozval se za stromem.
"Fric?"
"Ano. Ach, nemohl jsem vás hned poznat." Přistoupil k nim. Můller se ho zeptal:
"Je vězeň tady?"
"Ano. Leží v mechu a spí. Usnul. Svěží vzduch ho vysílil."
"Viděl vás někdo?"

"Živá duše ne. Musel jsem nést - pána až sem. Je to strašné, jak s ním zacházeli!"
90

"Jak dlouho byl vězněný?" ptala se Marion.
"Celých šestnáct let."
"A tuto věčnost strávil v kobce?"
"Ano."
Sepjala ruce, ale nebyla schopná jediného slova.
"Zaveď nás k němu," prosil Můller.
Fric je zavedl kus cesty do lesa, kde ležel a spal Gebhard Kónigsau. Jeho dech byl pravidelný a klidný. Bylo vidět, že se každým vdechnutím jeho tělo zotavuje.
"Nechme ho spát!" řekl Mtiller.
"Ale můžeme tady čekat?" poznamenal Fric.
"Může jít do města? A smí někdo spatřit Liamu v těchto orientálních šatech? Pospěš si k doktoru Bertrandovi, zapřáhni do jeho kočáru a přijeď sem pro nás!"
"Dobrá! Kde vás najdu?"
"Naproti na kraji lesa, kde vede vozová cesta."
"A budeli se Bertrand ptát ?"
"Neříkej mu nic!"
"Anebo mil chci říct, miss de Lissa?"
"Ani slovo! Pospěš si! Máme dnes ještě mnoho práce!"
Věrný muž odkvapil, jak jen rychle dovedl. Ostatní se posadili na mech a do trávy, Marion vedle své matky a Můller u svého otce. Pozoroval jeho dech, zatímco se matka s dcerou držely v objetí a tiše si šeptaly. Můller nechtěl nic slyšet, ale přece zaslechl, i když málo srozumitelně:
"A ty ho miluješ, dítě?"
"Tolik, tolik, mnoho!"
"Je toho hoden!"
O kom to mluvily? Můller se zvedl a sedl si jinam, aby nemohl nic slyšet.
91

VII.
Starý kapitán se zatím vrátil svými tajnými chodbami do své světnice. Dlouhou dobu dával pozor, můželi se nepozorovaně dostat do špižírny. Uplynuly dvě hodiny, než se mu to podařilo. Pak spěchal s chlebem a vodou do podsvětí. Veliký džbán vody a bochník chleba nechal na křižovatce, aby je později odnesl k Liamě. S ostatními zásobami se namáhavě dostal do studny a nakonec do chodby, ve které ho očekával Rallion, jak soudil, jako vítěz. Podivil se, když nespatřil žádné světlo.
"Hm!" bručel si a mlaskl jazykem. "Dostaveníčko! Přirazil za sebou dveře!" Přicházel dost hlučně, aby svému spojenci už zdaleka naznačil, že se blíží, ale zůstal celý ohromený, když poznal, že dveře nejsou zvnitřku přitažené, ale že jsou zvenčí zavřené.
"U sta hromů!" bručel si. "Co se tady stalo? Měl snad hrabě přece jen klíče, jak jsem se zprvu domníval?" Postavil oba džbánky s vodou na zem a vzal do ruky klíč. Když otevřel, viděl, že je sklepem osvětlené a na zemi spatřil spoutaného.
"U všech čertů!" vykřikl. "Rallione! Vy a svázaný?"
"Jak vidíte!" odpověděl tento. "Kde vězíte tak dlouho?"
"Neřekl jsem vám, že to může trvat dlouho?"
"Ano, řekl, ale mohl jste si přece pospíšit!"
"Nemohl jsem! Ale to je vedlejší. Hlavní je, jak vás tady nalézám! Kde je Marion?"
"To ví ďas!"
"Kdo vás spoutal?"
"To také ví ďas!"
"A zavřel?"
"Zeptejte se přímo jeho!"
92

"Ale, hrom a blesky! Musíte přece vědět, jak jste se dostal do tohoto postavení?"
"Že musím vědět? Opravdu? Ach tak! Ale nejdřív mi sejměte ty proklaté provazy, pak budete moct mluvit dál!"
"Měl bych vás nechat, jak tu ležíte. Jsem celý zmatený! Kdybych nevěděl jistě, že bdím, považoval bych vše za sen. Vypravujte přece!"
"Nejdřív provazy dolů!"
"No. Tedy!" Vytáhl nůž a přeřízl je. Rallion vyskočil, narovnal si údy a pak

řekl:
"Poslyšte, kapitáne, váš zámek aby vzal čert! Mne sem víckrát nedostanete!"
"Nelajte, ale vypravujte!"
"Tady opravdu straší ďábel nebo jemu jiné příbuzné strašidlo! Budu hledět, abych se odtud co možná nejrychleji dostal!"
"Stůjte! Počkejte! Nejdřív mi všechno povězte! Chci vědět vše, co se tu dělo. Opustil jsem vás, přesvědčený o vašem vítězství, a nacházím vás spoutaného a uvězněného! Jak se to stalo?"
Rallion ukázal na slámu a odpověděl:
"Tady ležela Marion "
"To vím!"
"Kleče l jsem vedle ní a vysvětloval jsem jí, že veškerý odpor je marný, že mne musí vyslechnout."
"Co odpověděla?"
"Ze raději umře!"
"Ó, takové dívky chtějí vždy jen umírat!"
"Zdá se, že to bylo vážné. Když jsem ji chtěl políbit, hrozila mi, že budu ztracený, dotknuli se jí."
"To zní, jako by byla přesvědčená, že nějakým způsobem najde pomoc!"
"Tak je."
"Co jste dělal?"
"Nedbal jsem té hrozby, kterou jsem považoval přímo za směšnou, sevřel jsem Marion a chtěl ji políbit. Už jsem se skoro dotýkal jejích rtů, když vtom mi sevřela jakási pěst hrdlo a dostal jsem do hlavy ránu, až jsem okamžitě ztratil sluch i zrak."
"Není možné!"
Rallion na něho úkosem pohlédl a zeptal se:

"Copak by to bylo opravdu a naprosto nemožné?" "Co jiného?"
"Hm! Víte, že vás mám silně v podezření?" "Mne?" "Ano!" "Blázníte?"
"Zda blázním? Věc se mi nezdá tak bláznivá. Máte už vášeň, že rád někoho zavíráte." '
"Zdá se mi, že rána, kterou jste dostal do hlavy, vás připravila o rozum."
"Možná. Když jste to nebyl vy sám, pak se vzdávám naděje, abych to pochopil. Ale kde je Madon?" "To se ptáte mne?"
"Tisíc hromů! Musí mít tajného spojence! Jinak by to nebylo možné."
"Chytíme ho tedy teď. Já jsem nikoho nepotkal. Všechny dveře jsou zavřené, je tedy někde tady schovaný. Prohledejme chodbu. Naštěstí není příliš dlouhá."
Kapitán vzal do ruky revolver a šel se svítilnou napřed. Rallion se ubíral za ním s druhou svítilnou. Dostali se na konec chodby, aniž by něco zpozorovali.
"No?" ptal se Rallion napůl posměšně, napůl zvědavě. Stále ještě starému nedůvěřoval! "Nic a nikdo!" odpověděl tento.
"Ale mně stále ještě hučí v hlavě po ráně, kterou jsem dostal. Byl to snad ten monsieur Nikdo?"
"Nevěřil bych, že jste dostal ránu, ale máte opravdu na spánku notnou bouli."
"Že mám? No, to je tedy dostatečný důkaz. Musel to být muž, žena by nedovedla zasadit tak velkou ránu." "To se rozumí samosebou." "A musí mít klíče, jinak by mne nemohl zavřít." "Tak je! Ale ach! Něco mne napadá! Jsou tady ještě někde schováni! Hledejme! Zavřeli se!" "Co je v těchto sklepeních?"
"Jsou prázdná, kromě toho, v kterém je zavřený Němec. Hledejme!" Otvíral sklepení za sklepením, byla vesměs prázdná. Když pak otevřel i nakonec jmenované vězení a posvítil do něho svítilnou, hlasitě zaklel: "Ďábli a smrt! Co to?" "Co se stalo?" ptal se Rallion a rychle k němu přiskočil.

"Co se stalo? Podívejte se!"
"Tisíc hromů! Proklatě!"
"Chlap zmizel!"
"A bič také!"
"To je nepochopitelné!"
"Copak jste opravdu ležel nadobro v bezvědomí ve svém sklepení?"
"Ano."
"Neslyšel jste nic?"
"Vůbec nic."
"Tak to máme! Zdá se, že máte hlavu z lepenky! Ted" mi dokonce utekl Němec! Rychle, podívejme se, najdemeli po něm nějakou stopu."
Zamířili směrem ke studni a hledali svítilnami po zemi. Těsně u studny se starý

zastavil.
"Podívejte se!" řekl.
"Co je to?"
"Stearín!"
"Ano. Docela čerstvý. Tím si někdo svítil. My oba máme olej. Co z toho vyplývá?"
"Šli touto cestou."
"Tak je. Znají tedy také tuto chodbu a tuto cestu. Vystupme. Snad se nahoře najde nějaká stopa."
Dospěli k místu, kde se Miíller a Marion zastavili a kde Mtiller schoval svítilnu. Když ji zavíral, ukáplo z ní opět několik kapek stearinu.
"Tady zase!" řekl.
"Vidíte?"
"Ano. Docela jasně."
"Nejsou pochybnosti. Šli touto chodbou a snad by ne   "
"Co?"
"Tady vzadu mám také vězně takového druhu."
"Snad ho také vysvobodili!"
"Hrom do toho! Podívejme se!" Běžel dopředu a prohlížel dveře.
"Jsou zavřené."
Otevřel a vstoupil. Rallion v patách za ním. Lampa ve sklepení dosud svítila.
"Tady není," zvolal starý s hroznou úzkostí. "Snad je venku ve vedlejší místnosti."
Rallion chtěl za ním, ale kapitán se na něho hrubě utrhl:

"Počkejte! Tady venku nemáte co dělat." Když se po chvíli vrátil, byl jeho obličej celý znetvořený.
"Ona je pryč!" bručel vztekle.
"Uprchlá?"
"Ano." '   "Kdo?"
"To je pro vás vedlejší. Dovolil jsem této osobě jistou svobodu, ale dnes jsem ji opět zavřel. Oboje dveře jsou zavřené, ona však zmizela."
"To je ovšem smůla nad smůlu."
"Víc než smůla! Vy nevíte, oč se přitom u mne jedná. Nezbývá mi nic jiného, než zničit všechny vchody, nebo je zasypat a zatím zmizet ve světě."
"To je to tak nebezpečné?"
"Ano. Na vše se musí zapomenout. Vypukneli válka, nebude to dlouho trvat."
"Ale zničit vchody! K tomu je třeba čas a práci!"
"Ba ne. Pro takový případ jsem se už připravil. Pojďte!"
Vrátili se na křižovatku. V podlaze bylo přeraženo několik ploských kamenů. Kapitán vytáhl ze skuliny mezi dvěma kameny malý kamínek, pod kterým se ihned objevil drátek. Zatáhl tento drát a v tom okamžiku zahřmělo sklepeními a chodbami dunění, které se podobalo bouři. Zdálo se, že přichází z několika stran.
"Co to bylo?" ptal se Rallion.
"Malé podkopy!"
"Ach! Vchody se zasypaly?"
"Ano. Všechny. A ještě něco jiného bylo v tomto okamžiku zničeno."
Vytáhl hodinky a podíval se na ně. Pak řekl:
"Za hodinu pojede vlak na jih. Odjedeme s ním!"
"Proč ne až zítra?"
"Nepočkám přece, až přijdou, aby se mne zmocnili! Jen aby byla veselá válka a vše zase bude dobré!"
Za čtvrt hodiny opustili zámek. Kapitán sebral všechny peníze, které měl v pokladně. Domníval se, že prchá před nebezpečím, které však ani nebylo!

VIII.
Muller seděl ještě u otce a u žen, když nedaleko začalo cosi podezřele rachotit. Chvilku trval tento zvláštní hlomoz a rachot a pak zase bylo ticho.
"Co to bylo?" ptala se Marion.
"Podívám se," odpověděl spěšně. Rozsvítil svítilnu a šel ke vchodu, z kterého před chvílí vyšli. Vchod byl zasypaný.
"Kapitán zpozoroval útěk," řekl, "a zasypává východy, aby nikdo neunikl."
"Snad jen tento východ?"
"To sotva. Zdá se mi, že rachot, který jsme slyšeli, přicházel také z jiných stran. Nejlépe bude, odejdemeli odtud."
Také Kónigsau se tím hlomozem probudil.

"Co to bylo?" ptal se.
"Nic nebezpečného," konejšil ho Muller.
"Kde to jsem?"
"U přátel."
"A kdo jsou ti přátelé?"
"Neznáte mne?" A posvítil si při tom do obličeje.
"Ó, můj zachránce!"
"Vidíte tedy, že můžete být klidný. Jste velmi unavený?"
"Budu moct jít."
"Opřete se o mne."
Šel s ním napřed a Marion s matkou zvolna za nimi. Když došli k okraji lesa, zaslechli koňský dusot. A po chvíli před nimi zastavil Fric.
"Jak teď?" ptal se Fric.
"Dámy si sednou do vozu," odpověděl Muller. "Já budu řídit koně a vezmu si tohoto pána k sobě na kozlík. Ty poběžíš domů sám. Mlčel jsi?"
"Neřekl jsem ani slovo."

Pomohl dámám do vozu a slabému Kónigsauovi na kozlík. Miiller objal otce rukou a švihl do koní.
"Frici, pospěš si!" řekl ještě. "Přijď brzy!"
"Přijdu, pane doktore!"
Když se později kočár zastavil u domu doktora Bertranda, chtěla Marion otevřít dveře, aby vystoupila první. Vtom se však ozval známý hlas:
"Prosím, mademoiselle, to udělám já!"
Miiller zaslechl tato slova. Ani svému sluchu nevěřil.
"Fric!" zvolal.
"Pane doktore?"
"Ty jsi tady?"
"Ano."
"Jak jsi tak rychle přišel?"
"Držel jsem se vzadu a běžel jsem za vozem. Jde to mnohem lépe, než když člověk sedí na kozlíku."
Lékař vyšel ze dveří jako na zavolanou.
"Pane doktore," ptal se ho Miiller, "máte ještě jeden pokoj pro tohoto pána? Je to pacient!"
"Ano, mám malý pokojík, právě vedle toho, který jsem vám na dnešek přichystal."
"Dobrá! Prosím vás, pomozme mu hned nahoru. Je tak zubožený, že potřebuje klid."
Muller pomohl otci z kozlíku, Bertrand mu podal ruku a dovedl ho do zmíněného pokoje. Tady rozsvítil a teprve teď zpozoroval, v jakém stavu byl jeho pacient. Už cestou mu byl nápadný zápach, který z něho vycházel.
"Můj Bože!" zvolal. "Vy jste skoro nahý! Odkud přicházíte?"
"Byl jsem věznčný," vzdychl tázaný.
"Kde?"
"V podzemním sklepě v Ortry."
"Co? Opravdu? Kdo vás věznil?"
"Kapitán."
"Jak dlouho jste tam byl?"
"Šestnáct let."
"Svatý Bože! Bezprávně?"
"Tak je!"
"Prosím, smím slyšet vaše jméno?"
"Gebhard Konigsau."
Lékař sebou trhl. Leknutím o krok ustoupil. A pak se ptal:

"Kdo vás vysvobodil?"
"Pan doktor Muller."
"Je asi váš známý?"
"Ne, neznám ho."
Lékař z toho poznal, že se Muller ještě nedal otci poznat, a tak že ani sám nesmí nic vyzradit.
"Mějte trochu strpení," prosil. "Hned se vrátím."
Po chvíli se vracel s lékárenským sluhou, který přinášel vanu ke koupání. Služebná přinesla horkou vodu. Konigsau se musel především vykoupat. Zatím Muller zavedl Marion a její matku nahoru. Tady byli pohromadě Angličanka, Amerikán, Nanon a Madelon. Také lékařova paní se s nimi bavila. Tato dáma, když

spatřila Liamu, zbledla leknutím, vyskočila a zvolala:
"Chval každý duch ! Kdo to je? Koho to přivádíte?"
"Neznáte tuto dámu?"
"Samozřejmě, že znám! Je to paní baronka ze SainteMarie!"
Toto jméno vyvolalo nemalé vzrušení. Všichni ji obklopili a naléhali na ni otázkami. Ale Muller ji vzal pod svou ochranu a řekl:
"Prosím, vzácné panstvo, tato dáma je příliš dojatá, než aby vám mohla odpovídat. Ostatně musím říct, že tato záležitost musí zůstat naším tajemstvím. Pojďte, paní baronko, pojďte se mnou do pokoje miss de Lissa! Chci se váš ještě na něco zeptat."
Mezitím, co Marion ostatním vyprávěla o svém uvěznění a vysvobození, zavedl Muller Liamu do sestřina pokoje, posadil ji na pohovku a usedl naproti ní.
"Smím se zeptat," řekl, "zda máte ke mně trochu důvěry?"
"Povím vše, vše!" řekla Liama.
"Víte, jste dcera kmene Beni Hassanů?"
"Ano. Můj otec Menalek byl šejkem tohoto kmene."
"Znala jste člena tohoto kmene, který se nazýval Saadi?"
Její oči se zaleskly.
"Byl to můj miláček, můj snoubenec, můj muž," odpověděla.
"Kdy jste ho viděla naposledy?"
"Tady v Ortry."
"Ne tehdy, když vám byl vyrván a ocitl se v zajetí Francouzů?"
99

"Ne. Chtěla jsem jej a svého otce zachránit tím, že jsem odešla s fakihadžim Malekem Omarem a jeho synem Ben Alim. Tito dva se teď jmenují Richemonte a SainteMarie."
"Ale byla jste jimi podvedena?"
"Ano. Naši byli navzdor tomu povražděni. Můj otec byl mrtev, ale když Francouzi odtáhli, ukázalo se, že Saadi byl ještě živý. Uzdravil se a opustil svou vlast, aby mne hledal."
"Když jste ho viděla v Ortry, tedy vás našel?"
"Procházela jsem se v lese a potkala jsem ho. Bydlel u mne v zámku, aniž by to kdo věděl. Byl mým ženichem a potají se stal mým mužem. Je otcem mé dcery. Žádný muž se mne nikdy nesměl dotknout."
"Marion tedy vlastně není dcerou šíleného barona de SainteMarie?"
"Ne."
"To mne velice uklidňuje. Ale kam se poděl Saadi?"
"To nevím. Jednoho dne zmizel. Už jsem ho nikdy nespatřila."
"Později vás donutili, abyste zmizela, chceteli zachránit život své dcery?"
"Kapitán chtěl Marion zabít, pokud neudělám, co poroučel."
"Ví nynější baronka, že jste vlastně neumřela?"
"To nemohu říct."
"Viděla vás někdy?"
"Ano, několikrát. Když byla ještě pasačka, navštívila barona v Ortry. Viděla mne tam."
"Myslíte, že by vás ještě poznala?"
"Zná mě!"
"Bojíte se jí?"
"Ano."
"I když budu s vámi já?"
"Pak bych se nebála."
V tom okamžiku se venku ozval neobyčejný hlomoz. Několikerý dveře se otevřely. Muller vyběhl na chodbu.
"Co se děje?" ptal se hlasitě.
"To byla malá jízda po skluzavce!" odpověděl dole pod schody hlas. "Jako tehdy v thorandském lese, jenomže tentokrát po břiše místo po druhé straně!" Ten, který tato slova pronesl, přicházel právě nahoru: byl to pan Hieronymus Aurelius Schneffke.
100

"Ach, to jste vy! Co tu tropíte?"
"No, snad se člověk smí skutálet ze schodů, pane doktore?"
"Vy jste upadl?"
"Ano. Je to už můj zvyk, jak dobře víte. Měl jsem naspěch."
"Vypadáte podle toho. Máte asi zase něco nového?"
"Ano. Chtěl jsem to přinést pokud možno nejrychleji. Myslel jsem si, že vyběhnu na schody ve dvou nebo třech skocích, ale zatím mne schody dostaly. Ještě

štěstí, že jsem si nic nezlomil!"
"A jakou novinku máte?"
"Pil jsem na nádraží sklenici piva. Přijel vlak, šel jsem ven a u pokladny stáli dva. Hádejte, kdo to byl!"
"Bude lépe, řekneteli to sám."
"To je pravda jako nákyp. Vy byste to přece neuhodli. Byl to starý kapitán "
"Ten? Není možné!"
"No, snad ho přece znám! Malíř si snad přece dovede zapamatovat tvář!"
"A s ním ještě někdo?"
"Ano. Měl pořezaný obličej."
"Saprlot! Rallion! Co jste dělal?"
"Postavil jsem se docela blízko nich, oni však měli naspěch, že si mne ani nevšimli. Starý zaplatil dva lístky první třídy do Paříže."
"Opravdu?"
"Myslíte, že je platil jen ze žertu?"
"Ach! Má strach!"
"Odjel tedy?" ptala se Marion malíře.
"Viděl jsem ho vstupovat do vlaku, který hned odjel. Postačíli vám to, pak ovšem odjel. Nebo má snad letět v mračnech, když odjíždí?"
"Prosím vás, pojďte dál!" prosil Muller Marion a zavedl ji k matce.
Tam poznamenal:
"Teď je nejlepší příležitost, abyste si přinesla, co potřebujete na cestu. Vrátíte se do Ortry sama."
"Udělám to. Kdo půjde ještě se mnou?"
"Vaše matka."
"Jakže? Smí být spatřena?"
"Naopak si nesmíme přeji, aby ji nynější baronka viděla! I já půjdu s vámi."
101

"Vy také? Myslela jsem, že jste se už v Ortry nechtěl nikdy ukázat!"
"Snad tam ještě přijdu později. Ostatně vás chci doprovodit jen ve vašem zájmu."
"Jsem vám za to vděčná. Nemusíme se aspoň ničeho obávat, když jste přítomen. Kdy pojedeme?"
"Teď ještě ne. Zdá se mi, slečno, že jste vyprávěla o svém dobrodružství?"
"Ano."
"Vyslovila jste také jméno nešťastného vězně?"
"Náhodou ne."
"Děkuji. To mne těší."
Vyhledal zase otce. Ten se zatím vykoupal a oblékl se do prádla a šatů doktora Bertranda, s kterým měl asi stejnou postavu. Seděl v lenošce a jedl s chutí talíř polévky.
Muller se podíval jen do dveří, zase je zavřel a šel do komnaty, kde byli kromě Marioh a její matky všichni ostatní. Schnefíke vyprávěl o svém dobrodružství na nádraží. To poskytlo Mullerovi příležitost, že si mohl potichu zavolat sestru k oknu.
"Milá Emo, musím tě upozornit na důležitou událost, o které nesmí Marion prozatím nic vědět," řekl jí.
"Co je to?"
"Vrátíš se do Berlína v pánském průvodu."
"Samozřejmě! Pojedeš přece se mnou!"
"A ještě někdo!"
"Fric!"
"Ještě někdo!"
"Schneffke!"
"Ještě někdo!"
"Myslíš Deephilla?"
"And, ale ještě někoho jiného."
"Nevím už o nikom."
"Myslím toho, kterého jsem dnes zachránil."
"Ten chce také do Berlína?"
"Ano. Chtěl bych tě představit tomuto muži. Máš čas?"
"Teď hned?"
"Nerad bych to odkládal na pozdější dobu."
"Pojď tedy!"
Šli. Když vstoupili k otci, ještě stále seděl v lenošce. Y jeho zapadlém, bledém obličeji se zrcadlil blažený úsměv.
102

Vousy a vlasy měl už učesané, dojem, který vzbuzoval, byl ctihodný i vznešený. Když spatřil vstupující, podal Mullerovi ruce a zvolal:
"Můj ochránce! Teď, když jsem se zbavil i zevnějších následků své bídy, dvojnásobně cítím, čím jsem vám zavázaný. Koho přivádíte?"
"Je to přítelkyně tohoto domu, miss Harriet de Lissa, která si vám přeje projevit svou srdečnou účast."
"Děkuji vám, miss. Nesmírně mne blaží, že smím spatřit dobrou lidskou tvář, když jsem tak dlouhou dobu viděl jen toho ďábelského lotra. Posaďte se!" A se zřejmou zálibou upřel na sličnou dívku oči.
"Myslíte kapitána Richemonta?" ptala se Ema.
"Ano. On zavinil všechno moje neštěstí a všechno neštěstí mé rodiny."
"Zdá se, že byl ďáblem několika rodin. Poznala jsem v Berlíně rodinu, kterou pronásledoval se lstí opravdu satan skou a pronásleduje ji asi dosud."
"V Berlíně?" ptal se pozorně. "Smím znát jméno té rodiny?"
"Konigsau."
Jeho tvář zrudla jako oheň.
"Konigsau!" řekl. "Znáte členy této rodiny?"
"Ano."
"Byl jeden Konigsau, který byl chráněncem slavného Blůchera."
"Ano, to je děd Kónigsau."
"A jeho syn?"
"Zmizel beze stop."
"Copak po něm nepátrali?"
"Ó, a jak! Bohužel však marně!"
"Žije ještě jeho paní?"
"Ne. Zemřela nedávno."
Chvíli se hryzal do rtů, aby nepozorovali, jak ho tato zpráva dojala. Nakonec řekl:
"Snad se mýlíte, miss! Byla to rozená hraběnka Ida de Rallionová."
"Ano, to je přece ona, vím to docela jistě," odpověděla smutně. "Zdá se, že také tuto rodinu znáte?"
"Před lety jsem jí byl velmi blízký. Zdá se mi, že měl Gebhard Konigsau dvě děti, chlapce a děvče?"
Přisvědčila hlavou. Ptal se dále:

"Žijí ještě oba?"
"Ano. Žijí."
"Rád bych věděl, co se z nich stalo."
"No, Richard, syn, je rotmistr u gardového pluku hulánů."
"Ach, to rád slyším!" řekl a jeho líce se ozářilo radostí. "Má vyhlídky na povýšení?"
"Říká se, že se těší důvěře svých představených v nejvyšší míře."
"To mne opravdu těší. A co dcera? Nejmenovala se Ema? Ta už asi bude vdaná."
"Ba ne. Je dosud svobodná a zůstane svobodnou, dokud se nevrátí její zmizelý otec."
"Je to dobré dítě! Ale nemusí žít v odříkání, její otec se vrátí."
"Jakže? Vrátí se?" ptala se prudce.
"Ano," usmál se. "Jsem o tom přesvědčený!"
"Můj Bože! A máte k tomu nějaký důvod, že tak mluvíte?"
Živě přisvědčil a odpověděl:
"Mám, a to velmi dobrý důvod!"
Ema vyskočila a chvatně ho prosila: "Povězte nám ho! Ó, prosím vás, řekněte nám ho hned!"
"Zdá se, že máte velikou účast s tou rodinou!"
"Největší, jaká může být!"
"To mne činí hrdým a zároveň vděčným, protože i já jsem členem této rodiny."
"Vy?" ptala se s úžasem.
"Ano! Odpusťte mi, že jsem se vás vyptával, aniž bych vám řekl své jméno! Jsem Gebhard Konigsau."
Ema zůstala stát v nejvyšším, nevylíčitelném překvapení. Měla vyboulené oči, ústa s bělostnými, zářivými zuby otevřená, ruce bez pohnutí roztažené!
"Co je vám, miss?" ptal se jí.
To jí vrátilo řeč.
"Vy jste Gebhard Konigsau?" ptala se.
"Ano."
Přiskočila k Mullerovi, vzala ho za ramena a zeptala se i jeho: "Je to pravda? Skutečná pravda?"

Musel sebrat veškerou svou sílu, aby nahlas nezaplakal.
"Ano!" přisvědčil.
"Otče! Můj otče! Milý, drahý tatínku!" S tímto výkřikem letěla Ema ke Gebhardovi Kónigsauovi a objala ho. Tiskla
104

ho k sobě, stále a stále a líbala mu přitom ruce, oči, ústa i tváře.
A on nevěděl, co se s ním děje. Byl příliš slabý, než aby se mohl ubránit těmto bouřlivým projevům. Nechal se sebou dělat, co chtěla. Ale jeho srdce se div nerozskočilo blažeností.
"Otče! Otče! Tatínku! Ó, můj ubohý, milý, dobrý otče!" pokračovala Ema a hladila ho oběma rukama. "Co jsi vytrpěl a co jsme se o tebe nastarali! Ale teď bude vše dobré, vše dobré!" Tiskla jeho hlavu na své srdce a znovu ho líbala na čele:
"Ale, miss de Lissa, co to zná - "
"Miss de Lissa?" zajásala. "Tak se jmenuji jenom tady! Jsem Ema Konigsauová, tvé dítě, tvoje dcera!"
"Opravdu? Opravdu?" jásal i on.
"Ano, ano! Můžeš tomu věřit!"
Ovinul jí také ruce kolem krku a vzlykal: "Moje dítě! Moje dobré, sladké, hezké dítě!"
Nemohl mluvit, selhal mu hlas. Plakal, jako by se mu mělo srdce rozskočit. Ema mu hladila líce, stírala z nich slzy. Přitom padl její pohled na Mullera, který stál u krbu, opíral se o římsu a plakal stejně jako oni. Proč se nedal otci poznat? Považoval otce za příliš slabého, aby unesl dvojí štěstí?
I Gebhardovi Konigsauovi bylo nápadné ochráncovo hluboké pohnutí.
"Pane doktore!" zakoktal. "Hleďte, jaké jste nám způsobil štěstí! Nikdy vám to nebudu moct oplatit!"
"Ale přece, přece!" vzlykal Muller.
"Ne, ne!"
"Ano, otče, má pravdu, můžeš mu oplatit vše, a jak snadno!" řekla Ema. "Jaké to řízení boží, že právě on tě zachránil, on, on!"
"Proč řízení boží?"
"Podívej se na něho! Netušíš nic?"
"Tušit? Můj Bože, co mám tušit? Znám jednu rodinu Míillerových, která "
"Vždyť ani on se tak nejmenuje, říká si tak jen tady!"
"Svatý Bože! Vy byste byl ty bys byl snad Richard?" Roztáhl ruce.
"Otče!"
Drželi se v objetí, nemluvili. Byla to skupina štěstím a ra
106

dosti tiše plačících lidí. Po dlouhé době otec konečně lehce odstrčil od sebe děti, s povzdechem si setřel slzy a ptal se:
"Richarde, ty jsi neslyšel mé jméno tam dole pod zemí?"
"Ale ano!"
"Ty jsi věděl, že zachraňuješ svého otce?"
"Ano."
"Proč jsi to zamlčel? Proč ses mi nedal poznat?"
"Ano, málem se mi srdce rozdrtilo, ale musel jsem mlčet, protože jsem ještě nevěděl, zda jsi dost silný, a protože se o tom Madon nesmí dozvědět."
"Proč ne?"
"Nesmí vědět, že jsem Němec."
"Respektuji tvé důvody, i když jim nerozumím. Ty jsi důstojník a musíš "
Gebhard Konigsau se náhle odmlčel. Jeho oči ztratily lesk, který je prve oživoval. Ptal se bezzvučným hlasem: "Richarde, jsi opravdu rotmistr?"
"Ano, otče!"
"Ale ta postava! Ten ten vždyť jako jinoch jsi byl rovný jako svíčka!"
"Ó, a jsem takový dosud!" smál se Richard.
"Ale nechápu!"
Rotmistr se k němu lehce sklonil a potichu řekl:
"Mám ho jen přidělaný!"
"Hrb?"
"Ano, hrb! A tato tmavá pleť je pouze účinek ořechové šťávy!"
"A k čemu taková komedie?"
"Ach, ty jsi o tom nemohl slyšet... Máme před válkou s Francií..."
"Bohudík! A začne brzy?"
"Snad! Jsem vyslaný jako eklaireur v přestrojení vychovatele na zámku Ortry."
"Jaké to řízení osudu!"
"A dnes jsem dostal telegrafický příkaz, který mne volá domů!"

"Pojedeme spolu! Ale co tu dělá Ema?"
Rotmistr chtěl odpovědět, ale Ema mu položila ruku na ústa a řekla:
"Je také vyzvědačkou, drahý otce! Vše ti později vysvětlíme!"
107

"Bude to nutné. Musím se přece dozvědět o všem, co se vás týká, protože "
zarazil se, protože se otevřely dveře a vstoupil Deephill. Zpozoroval důvěrnou skupinu, viděl, že se všem blažeností lesknou oči.
"Ó, prosím za prominutí!" zvolal a chystal se opět k odchodu.
"Ne, ne, jen zůstaňte!" zavolal na něho rotmistr. "Nevyrušujete nás, naopak, jste nám velice vítaný!"
Amerikán za sebou zavřel dveře a řekl:
"Slyšel jsem zprávu, že byla vysvobozena nová oběť toho ďábelského kapitána, a tak jsem přišel, abych vyslovil svou nejživější účast."
"Za kterou vám všichni tři nejsrdečněji děkujeme. Baron Gaston de BasMontagne Gebhard Königsau, náš milý, šťastně nalezený otec."
Königsau se zdvořile poklonil. Amerikán však byl tak překvapený, že nadobro na pozdrav zapomněl.
"Jakže?" ptal se Deephill. "To je ten pán, kterého jste vysvobodil?"
"Ano, to je on."
"A říkáte, že je to váš otec?"
"Ano, tím také je."
"To je podivné!"
"Pamatujete se na příhody té rodiny, které jsem vám vyprávěl, když jsme byli dole ve sklepení?"
"Samozřejmě!"
"Nuže byly to osudy mé vlastní rodiny. A tento pán je ten zmizelý otec, o kterém jsem se zmínil."
"To je podivné, opravdu podivné! Pane Königsaue, blahopřeji vám z nejradostnějšího srdce, nejen k vašemu konečnému zachránění, ale i k takovým dětem. Váš pan syn je neobyčejný člověk. Zachránil vás, zachránil mademoiselle Marion, zachránil malíře, zachránil mne. Zdá se, že považoval za svůj zvláštní úkol vyprázdnit podzemní žaláře a pomoct nešťastníkům na svobodu. Tento pan doktor Müller "
"Ó, prosím!" přerušil ho Müller se smíchem. "Rotmistr Königsau od gardových pruských hulánů, ráčíteli dovolit!"
"Rot   " Slovo mu uvízlo v ústech.
"Ano, tak je, pane barone!" přisvědčila Ema.
"Ale rotmistr, při takovém tak - "
108

"S takovým hrbem? Co?" smál se Richard.
"Přiznávám se, ke svému studu."
"No, sdělím vám tedy důvěrně, že nejsem vůbec hrbatý ale ovšem říkám vám to jen důvěrně, můj milý barone!"
"Tak! Ach tak to tedy je! Vy velkolepý šibale! No, tady je má ruka nic neprozradím!"
"Děkuji! Zvlášť baronessa Marion nesmí ani tušit, že nejsem domácí učitel Müller!"
"Proč právě ona ne?" ptal se ho otec.
"Protože ji miluji, otče."
"Miluješ tu dobrou, čarovnou květinu?"
"Ano."
"Aj, Richarde, to je skoro tak veliká radost jako ta ze šťastného shledání! Ale miluješ šťastně, přesto, že tě považuje za hrbatého?"
"Navzdor tomu."
"Hochu, to bych ti ani nechtěl věřit."
"Viděla mne v Drážďanech v uniformě a od té doby nosila mou podobenku, aniž bych to tušil. Já ji tehdy rovněž viděl a její obraz jsem nosil ve svém srdci, aniž by to tušila."
"Jak je to poetické!"
"A bude to ještě poetičtější, milý otče! Oba jsme o sobě ani nevěděli. A tu přijdu v přestrojení jako vychovatel sem a zjistím, že je dcerou tohoto domu!"
"Dřív jí však při ztroskotání parníku zachránil život," dodala Ema.
"To je opravu podivné. Poznala tě?"
"Ne. Viděla jen velikou podobnost. A tu jsem si ve své hrdosti umínil, že chci být milován navzdor svému hrbu, navzdor nízkému, občanskému postavení."
"Jsi velice smělý, můj synu!"

"Podařili se mi to, budu později desetkrát šťastnější. Prosím tedy naléhavě, abyste na sobě nedali nic znát. A teď, milý otče, necháme hovoru. Potřebuješ určitě velmi naléhavě klid."
"Ó, nikoliv. Cítím se tak silný a šťastný jako nikdy. Jen zůstaňte. Neodcházejte. Copak ani nechcete vědět, jak se mi dařilo a jak jsem upadl do Richemontových rukou?"
"Zajisté, velice rádi, ale musíš se šetřit. Později na to bude také čas."
"Ne. Teď je nejvhodnější doba. Posaďte se!"
109

Obě jeho děti poslechly, ale Amerikán se chystal odejít.
"Jenom zůstaňte, pane barone," řekl Richard. "Slyšel jste tolik z našich rodinných příhod, že vám nesmí ujít ani tato epizoda."
"Ano, zůstaňte," prosil také otec. "Dozvíte se, jak hluboké a černé je dno prokleté duše toho člověka."
A začal vyprávět o svém odjezdu až po zápas v lese, kde byl Richemontem bodnut, o svém pobytu u pasáka Verdyho a u jeho dcery Adeliny, nynější baronky SainteMarie.
"Musíme jí být tedy vroucně vděční za její pečlivé ošetřování," prohodil Richard. "Zachránila ti život."
"Ale jaký život! A za jakým účelem mi ho zachránila?" řekl otec a potřásal hlavou. "Chtěla se stát baronkou. A já jsem byl v jejích rukou zbraní proti kapitánovi. Sama svůj cíl dosáhla a já jsem hnil v kalu."
Vyprávěl, že byl ještě ne zcela uzdravený zavezen do Ortry a tam uvržen do podzemního žaláře. Líčil své tělesné i duševní útrapy, nevýslovná muka, která nebyla ani možná popsat. Činil to slovy tak výmluvnými, že oči přítomných byly plné slz.
Když se vymluvil, vyskočil Amerikán, zuřivě pobíhal po pokoji a pak se ptal:
"Pane Königsaue, co uděláte? Jak budete jednat s tím Richemontem?"
"Sám ještě nevím. Tuším, že si k tomu musím vyžádat mínění svého syna."
"Tak! Tak! A víte, jak to mínění bude znít?"
"No?"
"Řekne: nech ho běžet, otče, aspoň zatím ho nech běžet! Později ho popadneme za cop."
"No, myslím, že Richard bude mít své důvody, když mi tak poradí."
"Ano, mám, milý otče, povím ti je a jistě je uznáš."
"Dobře, dobře!" mínil Amerikán. "Také jsem slyšel ty důvody a také jsem je uznal. Ale co jste nám teď vyprávěl, to přesahuje všechny meze. Pane Königsaue, byl jsem, Francouz, nenáviděl jsem Němce, ale teď se odstěhuji do Berlína a zůstanu tam do smrti. Jsem prudké, cholerické povahy, ale mám srdce na svém místě. Ztratil jsem dvě děti, váš pan syn mi je vrátil. Chtěl jsem agitovat proti Prusku a bojovat s ním, ale vy jste Němec, váš otec také a má dobrá žena byla
110

navzdor svému francouzskému jménu Němka - nemohu být déle nepřítel Průsaků. Přál bych si vám pomoct, jako bych rád zdrtil toho Richemonta."
Vtom bylo zaklepáno na dveře. Byl to tlustý malíř. Strčil hlavu do dveří a zeptal se: "Je dovoleno, panstvo?"
"Ano," odpověděl rotmistr, obrátil se k otci a s úsměvem volal Schneffkeho rukou: "To je pan pan jak se honem jmenujete?" "Hieronymus Aurelius Schneffke, malíř zvířat a umělec z Berlína."
"Jehož tchánem by ses málem stal, milý otče," dodal rotmistr. "Jakto?" ptal se Gebhard Königsau a prohlížel si s úsměvem malíře. "Měl zálusk na Emu." "Ach, tak!"
"Považoval ji za vychovatelku a zbožňoval ji tak, že kvůli ní vsedl i na koně!"
"Ale byl cvičený!" smál se Schneffke. "Složil mne docela správně k jejím nohám. Později jsem byl jejím ochráncem a společníkem na cestě, ale musel jsem se svého nadějného štěstí záhy zříct, protože se zbožňovaná vychovatelka stala Angličankou." "Kterou však nezůstane." "Že ne?" ptal se s úžasem.
"Ne. Miss de Lissa je vlastně moje sestra, baronessa Ema Königsauová."
Malíř se tvářil jako husa, když zvedá křídla. "Proklatě!" vyklouzlo mu z úst. Všichni se dali do smíchu. Rotmistr se ptal: "Máte proti tomu nějaké námitky?"
"Hm! A jak dlouho zůstane vaší sestrou?" "Doufám, že navždy."
"O tom pochybuji. Z této dámy nikdo nezmoudří, co vlastně je. Dnes ji považujete docela vážně za svou sestru a zítra se snad ukáže, že je to vaše teta nebo vaše tchýně. Zůstane v pochybnostech jako nákyp. Od nynějška však ztratím city svého nitra jenom u těch dam, které mi svým rodným a očkovacím listem dokážou, co

vlastně jsou. Jiná ode mne nemůže očekávat, že jí padnu k nohám." Smál se sám sobě, ostatní se rovněž smáli a rotmistr řekl otci:
111

"Pan Schneffke je navzdor tomu velice hodný muž, kterému musíme za mnohé děkovat."
"Jakto?"
"Trpí jakousi padavostí, padá totiž velmi rád. Venku v lese spadl do díry. Vytáhl jsem ho a přitom jsem zjistil, že ta díra vede do podzemní chodby, v které jsi byl vězněný. Bez něho bych tě stěží našel."
Gebhard Königsau podal malíři ruku a řekl: "Děkuji vám, můj statečný pane Schneffke! Dejte mi příležitost, abych vám mohl být za tuto úsluhu vděčný."
"Tuto příležitost vám podám hned."
"Nuže?"
"Nemluvte o žádných zásluhách. To bude nejlepší dík, který mi můžete prokázat. Ostatně mohu být pyšný i na to, že moje padavost přinesla mně i jiným už veliké výhody. Nedovede totiž každý, kdo padne, padnout rovnou do štěstí. Ale teď mne sem nepřivádí padavost, ale posílá mne k vám mademoiselle Marion."
"Ke mně?" ptal se rotmistr.
"Ano. Prosí pana doktora, kdy se má připravit k odchodu."
"Podívám se ihned ke koním."
Za čtvrt hodiny seděl na kozlíku a jel s Marion a Liamou do Ortry. Když dojeli do zámku, hodil otěže podomkovi a doprovodil dámy do Marioniných komnat. Liamin zjev nemohl být nápadný, protože jí paní doktorová Bertrandová půjčila plášť a klobouk. Sotva vešli do pokoje, přišel sluha a ohlásil, že paní baronka očekává milostivou slečnu.
"Jsem zaměstnána," odpověděla Marion.
Služebník odešel, ale za chvíli se vrátil s rozkazem, aby se ihned odebrala k paní baronce.
"Řekněte paní baronce, že mi nemá právo poroučet! Ale vyřiďte to doslovně!"
Služebnictvo baronku nenávidělo, proto sluha skutečně vyřídil tento vzkaz doslovně, jen aby ji pozlobil. Baronka se ihned odebrala k Marion. Tato tušila, že přijde, i prosila Liamu, aby odešla do vedlejšího pokojíka, do toho, v kterém s Mullerem pozorovala únos komorné.
"Co to znamená?" vrazila baronka do pokoje. "Proč jsi nepřišla?"
"Protože jsern neměla čas, jak jsem ti vzkázala."
"Poručímli však, máš poslechnout!"
112

"Vzkázala jsem ti, že mi nemáš právo poroučet!"
"Tedy opravdu! Takovou drzost si dovolíš?"
"Bud pečlivější při výběru svých slov, jinak budu nucena naléhat, aby ses vzdálila!"
"Co tě napadá ach, kdo to? Pane doktore! Domnívala jsem se, že jste už odešel!"
"Jak vidíte, jsem dosud tady," odpověděl Muller klidně.
"Co tu hledáte?"
"Potřebné vzdělání a zdvořilost v jednání s lidmi!"
"Ach! To snad platilo mně?"
"Zajisté."
"Nestoudníče! Vzdalte se!"
Muller pokrčil rameny.
"Poroučím vám, abyste se vzdálil!"
"Ani mně už nemáte právo poroučet! Nejsem už ve vašich službách."
"Tím naléhavěji vám poroučím, abyste šel!"
"Poslechnu jedině přání milostivé slečny!"
"A já vás srdečně prosím, abyste tady zůstal, pane doktore!" řekla Marion.
Obrátila se k baronce a řekla chladným hlasem:
"O čem chceš se mnou mluvit?"
"V přítomnosti cizích osob budu mlčet!"
"To je mi vhod!" Otevřela skříň a vybírala z ní věci, které si chtěla vzít s sebou.
"Proč se chystáš?" ptala se baronka.
"Odjedu."
"Kam?"
"To je zvláštní tajemství."
"Nestoudnice! Kdo ti dal k tomu svolení?"
"Myslím, že žádné svolení nepotřebuji."

"Pak přece budu nucena hájit co nejrozhodněji svá práva. Bez mého svolení se nesmíš vzdálit!"
"Nevěděla bych, z jakého důvodu bys mohla odvozovat podobné právo!"
"Je to docela přirozený důvod: jsem tvoje matka!"
"Ale velmi nepřirozená!"
"Chceš mne snad donutit, abych ti dokázala, že tě mohu v případě potřeby přinutit k poslušnosti?"
"Jak bys to chtěla provést?"
"Zavolám služebnictvo!"
113

"Poručím služebnictvu, aby zase odešlo, a všichni mne poslechnou." u
"Pošlu tedy pro policii."
"A já ji požádám, aby tě zatkla a ona to udělá."
Baronka před ní výhružně stanula a zeptala se:
"Děvče, co tím chceš říct?"
Madon chtěla odpovědět, ale Muller jí pokynul a odpověděl za ni:
"Milostivá slečně tím chce zajisté naznačit, že je každou chvíli důvod k tomu, aby byla bývalá pasačka Adelina Verdyová zatčena."
Baronka zbledla.
"Pane! Jak se odvažujete mluvit?!" vykřikla.
"Docela odůvodněně."
"Nerozumím vám! Nevím, mámli vás považovat za šíleného!"
"Šílenství je vaše pole, po kterém jste se stala baronkou totiž šílenství vašeho muže. Vzpomeňte si na dvojnásobnou vraždu u válečného pokladu."
Zbledla na smrt.
"Nechápu vás !"
"Na ty dva, které váš muž zabil, a na toho, kterého kapitán bodl, kterého jste však ošetřovala, abyste ho pak zavřela a tím se stala baronkou!"
"Blouzníte!"
"Bah! Vy že neznáte Gebharda Kónigsaua?"
"Neznám ho!"
"Chcete ho vidět? Podařilo se mu uniknout!"
"Lež!"
"Ne, je to pravda. Kde je kapitán?"
"Zdá se, že si vyšel."
"Utekl, utekl strachem. Hraběte Ralliona si vzal s sebou. Jen je hledejte!"
Cítila se jako zdrcena, ale sebrala se, vzpamatovala a ptala se:
"Co je mi po vás? Co je mi po ostatních? Dělejte si, co se vám líbí. Ale teď vám poroučím, abyste se vzdálil. Já jsem paní tohoto domu."
"Vy? No, pak se velice mýlíte."
"A kdo tedy?" ptala se hrdě.
"Ukáži vám pravou majitelku Ortry." Otevřel dveře sousední komůrky. "Tady! Znáte tuto dámu?"
114

Liama odložila plášť a klobouk a vystoupila v maurském obleku, ale obličej neměla zastřený závojem.
"Liama!" vykřikla.
"Znáš mne ještě, pasačko! Jdi si k šílenému! Tady u nás nemáš co dělat! Pojď, Marion, mé dítě, pojďte, doktore, ukáži vám, kdo je tu paní."
Vzala dceru za ruku a šla napřed Muller je následoval. Baronka se potácela za nimi, jako by ji k tomu nutil pud. Šli do jídelny a odtud do komnat zámecké paní. Baronka šla stále za nimi, aniž řekla slovo. V budoáru se Liama zastavila a ukázala na krb.
"Doktore, vyšroubujte tento obraz."
Mramorový krb byl korunován nástavcem, v jehož středu byl medailon s hlavou Venuše z tepaného stříbra. Muller uchopil medailon oběma rukama. Copak jím bude opravdu možné hnout? Musel napnout všechny své síly. Na šroubových závitech se usadila rez, ale nakonec se mu to podařilo. A když byl medailon odstraněn, objevila se čtverhranná jamka, v které byla nepříliš veliká skříňka.
"Vyndejte ji a otevřte!" nařídila Liama.
Muller poslechl. Skříňka byla z růžového dříví, se silnými zlatými sponami a háčky. Když byly háčky odstraněny, ukázalo se, že byla plná klenotů.
"To patří tobě, Marion, mé dítě!" řekla Liama.
Baroničiny oči spočinuly na třpytivých kamenech. Její chtivost se probudila.
"Počkejte!" zvolala. "Ta schránka patří nám!"
"Komu?" ptal se Muller chladně.

"Mně a mému muži!"
"Přinesla jste mu ji věnem?"
"Ne, já ne."
"Můžete dokázat, že je to jeho majetek a jakým způsobem ho získal?"
"To dokáže on sám!"
"Ne. Nebude moct!" řekla Liama. "Toto zlato je mé vlastnictví a já je daruji své dceři, Marion."
"To je lež!" vykřikla baronka.
Liama se na ni ani nepodívala, ale obrátila se k Mullerovi a pokračovala:
"Je to poklad Beni Hassanů, patří Liamě, jediné dceři šejka Menaleka. Přinesl mi ho Saadi a schoval ho tady do krbu. Ode dneška patří Marion, Menalekově vnučce."

Baronka chtěla znovu odporovat, ale byla zadržena. Za ní se potichu otevřely dveře, vstoupil šílený baron. Jeho pohled bezvýrazně těkal kolem a nakonec zůstal upřený na dceři Beni Hassanů.
"Liama!" zvolal.
Udělal několik skoků, padl jí k nohám, objal jí kolena a zvolal úzkostlivým hlasem:
"Liamo, Liamo, zachraň mne!"
"Před kým?" ptala se přísně.
"Před nimi! Obviňují mne. Byl jsem to já, ale řekni jim, že jsem to nebyl já. Tobě budou věřit, mně nevěří."
"Kde jsou?"
"Všude, všude jsou! Pronásledují mne krok za krokem. Zachraň mne!"
"Co jsi udělal?"
Chtěl jí odpovědět, ale vtom ho baronka rychle přerušila:
"Zadržte! Můj manžel je nemocný. Nikdo se ho nesmí na nic vyptávat. Nikdo s ním nesmí mluvit." A přiskočila, aby ho popadla za ruku a zvedla ho ze země. Baron k ní zvedl ruku, jako by se chtěl před ní uchránit, druhou rukou se úzkostlivě držel Liamy a zvolal žalostným hlasem:
"Pryč s ní, pryč se zmijí! Liamo, nepusť ji ke mně! Ochraň mne!"
"Blouzní! Mluví nesmysly!" vysvětlovala baronka. "Musí ihned do svého pokoje!" Vztáhla po něm ruku, aby se ho uchopila,
Muller si v duchu řekl, že to nesmí dopustit. Šílenec byl rozechvělý, bylo možné, že se teď mnoho dozví, co bylo až dosud zamlčeno. Proto vzal baronku za ruku a řekl přísným hlasem:
"Zpátky, madame! Toho nešťastníka se nedotýkejte!"
V jejích očích zaplál žár nejdivější zášti. Sevřela pěsti, dupla a výhružně zvolala:
"Ještě jedno takové slovo a dám vás odtud vyhodit!"
"Bah!". smál se. "Pasákova dcera nemá moc k tomu, aby mne dala vyhodit!"
"Pasákova dcera?" zasoptila. "Myslíte si, že se budu bát vyhnaného, hrbatého učitele?"
"Ano, myslím si to, je to tak!" řekl klidně. "Že mne upozorňujete na mou nezaviněnou vadu je nejlepší důkaz, že jste ze vsi a že na ves patříte. Jděte!" Při těch slovech jí ukázal dveře.

"Ne! Kliďte se odtud vy!" A znovu uchopila barona.
"Nechtě ho tady!" poručil Muller.
"Dobrá! Tedy zazvoním!" A už spěchala ke dveřím, kde byl zvonek.
"Ano, zazvoňte!" řekl Muller. "Ale sluhu, který vstoupí, pošlu pro policii."
Jeho hlas zněl tak pevně a jistě, že se zarazila.
"Pro policii? A proč?" ptala se.
"Aby vás zatkla!"
"Proč?"
"Pro bigamii!"
"Ach!"
"Pro neoprávněné věznění barona Gebharda Kónigsaua!"
"Vy jste satan!"
"Pro porušení manželské věrnosti s ředitelem továrny, který je teď mrtvý!"
"Pane!" vykřikla. "Co vás napadá?"
"Bah. Vím vše. Nezastihl vás starý v zahradě? A nebyl u vás také cizí důstojník? Jděte okamžitě odtud, jinak to budu já, kdo zazvoní na sluhu!" Vzal ji za ruku a vyvedl ji ze dveří, které za ní zavřel. Byla tak zdrcená, že ani nepomyslela na odpor. Její odchod působil na pomateného barona konejšivě.
"Odešla! Je pryč!" řekl. "Bohudík!"

"Promluvte s ním!" šeptal Muller potichu Liamě.
Liama se sklonila k baronovi, který ještě stále před ní klečel, položila mu ruku na hlavu a řekla:
"Ubohý Henri!" Zdálo se, že na něj tato slova dobře působí. Usmál se na ni a váhavě ze sebe vyrazil:
"Jedině ty mi můžeš pomoct. Chceš?" •
"Ano."
"Všichni tu stojí kolem mne tady, tu a tam všude."
"Kdo?"
"Němec, kterého jsme zabili."
"Kde?"
"V lese. Kvůli válečné pokladně."
"Jak se jmenoval?"
"Konigsau."
"Kde je teď?"
"Mrtvý, mrtvý, mrtvý!"
"Opravdu?"

"Ano. Ale jeho duch ještě žije!"
"Kde?"
"Dole pod zemí, v hlubokých zámeckých sklepích. Tady v Ortry."
"Viděl jsi ho?"
"Ano."
"Kdy?"
"To už nevím. Starý mi ho ukázal. Vražda mi tížila duši, chtěl mne uklidnit. Proto mi namluvil, že Kónigsau není mrtvý, ale že žije." Ukázal rukou úzkostlivě stranou. Jeho vyboulené a zděšené oči se strnule upíraly na jedno místo.
"Kdo?"
"Hadži Omanah."
"Ó, nábožný marabut?"
"Ano."
"Ty ho znáš?"
"Vždyť jsem ho pochoval."
"Kde?"
"Nahoře v jeho chatě... A tady stojí také jeho syn. Hrozí mi rukou. Má umrlčí hlavu a cení na mne zuby. Zachraňte mne!"
Byl v hrozných úzkostech. Pot se mu perlil z čela ve velikých krůpějích. Byl to ten stav, kdy ho starý umlčoval jen ranami a bitím.
"Viděl jsi také marabutova syna?" ptala se ho dál, jak jí Muller našeptával.
"Ano."
"Kde?"
"Také na té hoře. Vždyť jsem ho sám zavraždil!"
Muller stál za Liamou a našeptával jí, co má říct.
"Zavraždil?" ptala se. "Ty sám?"
"Ano."
"A byl jsi tam sám?"
"Starý tam byl také. Poručil mi, abych ho zabil."
"Proč?"
"Protože jsem se měl stát baronem."
"Copak jsi nebyl baron?"
"Ne! Ba ne!"
"A co jsi byl?"
"Byl jsem Henri Richemonte, synovec a schovanec kapitána."

"A kdo byl baronem?"
"Byli dva."
Na jednotlivé věci se totiž velice těžko upamatovával. Vše se z něho muselo velice opatrně dobývat.
"Dva?" ptala se dál. "Kdo byli?"
"Otec a syn."
"Kdo byl otec?"
"Ten marabut. Umíral, když jsme přišli, syna jsem zabil já."
"Pochovali jste je?"
"Ano. V chatě. Listiny jsme si vzali."
"Co jste s nimi dělali?"
"Dokázal jsem, že jsem mladý SainteMarie, a řekl jsem, že můj otec je mrtvý.

Svatý Bože! A tu stojí zas jeden a tady zase!"
"Kdo?"
"Menalek, šejk Beni Hassanů."
Položila si ruku na srdce, když slyšela jméno svého otce, ale přemohla se a pokračovala:
"Co ten ti chce?"
"Obviňuje mne. Chce odplatu!"
"Zač?"
"Za svou smrt. Vydali jsme ho do rukou Francouzů. A toho druhého také."
"Kdo to byl?"
"Saadi. Musel zemřít."
"Proč?"
"Protože jsem chtěl mít Liamu, jeho ženu. Copak jsi mne neznala?"
"Kdo jsi byl?"
"Byl jsem Ben Ali, a starý byl " Zarazil se, jako by se rozpomínal.
"Kdo?"
"Byl Málek Omar, fakihadži. Byl vyzvědačem Francouzů i Beduínů. Vyzrazoval obě strany. O, zachraň mne!" Chvěl se hrůzou a chtěl se za ní schovat před duchy, o kterých se domníval, že je vidí.
Měla s ním soucit, proto mu řekla konejšivým hlasem:
"Uklidni se! Saadi není mrtvý."
"Že ne? Vždyť tady stojí jeho duch!"
"To je klam! Saadi žije."
"Opravdu?"
"Ano."
119

Část druhá IX.
"Byl přece zastřelený!"
"Nikoliv. Byl jenom smrtelně zraněný. Francouzi ho považovali za mrtvého a nechali ho ležet. On však byl nalezen a uzdravil se."
"Říkáš to ty! A ty nikdy nelžeš!"
"Ne."
"Ano, máš pravdu! Jeho tvář už zmizela. Hlava mne už nebolí. Půjdu." Zvedl se a vrávoral ke dveřím.
Nechali ho odejít, nezdržovali ho. Co se teď dozvěděli, to už většinou věděli. Liama ze své minulosti a Muller z poznámek, které dostala Madon od kouzelníka Hassana a které mu pak svěřila. Ale mnohé se jim zdálo být nové a vše se hodilo k tomu, aby byli hluboce dojati a zaraženi a aby měli látku k nejzajímavějším a nejdůležitějším úsudkům.

120
Zabočíli chodec v městě Alžíru z ulice Bab el Qued do ulice Kasbá, a to napravo za první roh, najde tu jednu z nejslavnějších kaváren bývalého loupežnického města. Ale zvenčí není tuto slávu naprosto vidět. Je to černý a starý dům. Zdá se, že tu kámen nespočívá na kameni, vchod je úzký a nízký jako dveře u malé chaty.
Tímto vchodem se host dostane do dlouhé, tmavé síně a odtud na velký, otevřený dvůr, obklopený nádherným sloupovím. Pod tímto sloupovím jsou malé, do dvora otevřené místnosti. Tyto místnosti jsou určeny pro hosty. Uprostřed dvora stříká vodotrysk, zastíněný plnou korunou sykomory. Tady zvečera sedávají domorodci, zatímco cizinci popíjejí a pokuřují pod sloupovím. Domorodci v nařasených bílých pláštích "pijí" svůj čibuk, jak se Maurové vyjadřují, a srkají přitom findžál černé kávy za findžálem. Přitom naslouchají slovům medy, vypravěče pohádek, který je v duchu zavede do Damašku a ještě dál a předvádí jiní nejpoetičtější obrazy z Tisíce a jedné noci.
A tak tomu bylo i dnes. Ale nejsou to vždy pohádky, co vypravuje. Vypravuje také o proroku Mohamedovi, o kalifovi, o velkém Sála ed dinovi, kterého křesťané nazývají Saladin, o Tarikovi, dobyvateli, o španělské říši maurské. Líčí nádheru a krásu starého věku a popisuje stejně i přítomnost. Vykonalli pouť do Mekky, svatého města, popisuje svou poutní cestu, a dostalli se do nitra pouště, líčí jejich zrakům tajemství Sahary. Mluví o samumu, o džinech, zlých duších, o lvu, vládci okraje pouště, a přitom básní.
121

Najednou vstoupil do dvora host. Zůstal stát u vchodu a rozhlížel se. Zdálo se, že našel, koho hledal, a zamířil k němu.
"Sallam alejkum!" pozdravil příchozí.

"Alejkum sallam," odpověděl druhý. "Jak se raduji, že tě vidím!"
"Alláh mne ochraňoval."
"Byl jsi šťastný?"
"Ano."
"Smím se ptát, kde jsi byl?"
"Budu ti to vyprávět."
"A co jsi tam dělal?"
"I to ti povím."
"Pojď tedy!"
Zavedl ho do jedné místnosti pod sloupovím, otevřené do dvora. Sluha kavedžiho (kavárníka) přinesl tabák a podušky a nově příchozí si zapálil čibuk. Byl mladší než druhý host, ale byl mu tak podobný, že museli být na první pohled považováni za bratry. Tak to také bylo. Starší byl Abu Hassan, kouzelník, mladší byl Saadi, kdysi Liamin milenec, o kterém se domnívali, že byl zastřelen.
"Vypravuj!" řekl Hassan. "Kde jsi byl?"
"Nikdy bys to neuhodl."
"Řekni mi to tedy."
"V Auraském pohoří."
"Tam nahoře? Co jsi tam chtěl?"
"Hledal jsem chatu mrtvého marabuta."
"Hadžiho Omanaha?"
"Ano."
"Alláh je veliký. Vnukne lidem myšlenku, ale já nejsem vševědoucí a nemohu vědět, co jsi tam chtěl."
"To místo je svaté místo. Chtěl jsem se tam modlit."
"To se Alláhovi líbí. Ale nechtěl jsi tam také něco jiného?"
"Ano. Chtěl jsem vidět Marabutovy pozůstatky."
"Posedl tě dabel? Snad jsi nechtěl vykopat ty pozůstatky?"
"Ba právě to jsem chtěl!"
"Saadi!" mínil Hassan zděšeně.
"Co myslíš?"
"Nevíš, že se věřící znečistí, dotkneli se pozůstatků mrtvého?"
"Modlil jsem se modlitby očisty."
"A nevíš, že toho, kdo znesvětí hrob svatého, stihne prorokova kletba?"

"To vím."
"A přece jsi to udělal?"
"Alláh mi odpustí, protože můj úmysl byl dobrý. Víš, co jsem tam našel?"
"Marabutovy pozůstatky."
"Ano. Ale kromě toho ještě druhou kostru."
"Kostru jeho syna?"
"Zajisté. Ten syn byl zavražděn."
"Alláh il Alláh!"
"Ano. Viděl jsem zcela dobře stopy."
"Kdo byl asi vrah?"
"Hádej!"
"Asi zlý člověk nebo džaur, který tam hledal poklady."
"Byl to džaur. Snad byli i dva."
"Aby je čert zanesl do pekel! Ale jak to můžeš vědět?"
"Protože jsem tam učinil objev."
"Dobrý?"
"Pro nás velmi dobrý. Ale zato tím horší pro vrahy. Jak je dobře, že jsme se naučili číst a psát francouzsky!" Sáhl do opasku a vytáhl malý balíček. Otevřel ho. Bylo v něm několik dopisů, které podal Hassanovi. "Tady máš, čti a žasni!" Osvětlení bylo takové, že bylo možné řádky dost zřetelně číst. Oboje, papír i písmo, byly dobře zachovány, i když byly staré. Mezitím, co Hassan četl, jevil se v jeho snědé, sluncem opálené tváři vzrůstající úžas. Když dočetl, složil papíry, vrátil je Saadimu a řekl:
"Jaké to odhalení!"
"Není důležité?"
"Větší a důležitější než vše jiné. Alláh vedl tvé kroky a řídil tvou ruku!"
"Myslíš, že mi odpustí, že jsem vnikl do chaty?"
"Odpustí! Vždyť to byla jen jeho vlastní vůle. Kde ležely ty papíry? V hrobě u mrtvých?"
"Nikoliv. Tam by zetlely."
"Kde tedy?"
"Ve zdi."

"Byly tam schované?"
"Ano, byly ukryté. Ten domek je starý, kameny se rozpadávají. Jeden kámen, kterého jsem se dotkl, vypadl. Za ním byl otvor, v kterém vězely tyto papíry."
"Jaké to řízení! Jsou to opisy."
123

]
"Podepsané guvernérem a opatřené jeho pečetí."
"Kde asi jsou originály?"
"Ve Francii."
"Myslíš?"
"Zcela jistě."
"Jak přicházíš na tuto myšlenku?"
"Ó, domnívám se ještě něco docela jiného! Copak se ani neptáš, jak se tyto papíry dostaly do marabutovy chaty?"
"Samozřejmě, to je otázka. Francouzovy listiny v rukou pravověrného moslemína."
"No, jak by sis to vysvětlil?"
"Co já vím. Nech mne o tom přemýšlet."
"Přemýšlet? To jsem už dělal já!"
"A uhodl jsi to?"
"Ano."
"Mluv tedy."
"Je mi tak, jako by se to stalo teprve včera. Kletba na toho Francouze! Bylo to v době, kdy marabut se svým synem zmizel. Jejich pozůstatky jsem teď vykopal. Ale tehdy byla nalezena v jejich chatě stará kniha, která byla tištěna cizí řečí."
"Pamatuji se. Byly to básně. Bylo to vidět podle řádek."
"No, byli jsme později oba ve Francii a viděli jsme tam knihy, které obsahovaly básně. Říkají tam takovým knihám zpěvníky. Nevěřící z nich zpívají ve svých chrámech."
"Alláh je veliký! Myslíš, že marabutova kniha byla takovým zpěvníkem?"
"Ano."
"Světec moslemín a zpěvník nevěřících! Copak šílíš?"
"Jsem při dobrém rozumu. Dej Alláh, abys ty našel svůj rozum! Já ho ještě mám, neztratil jsem ho. Hadži Omanah byl dříve křesťanem a přestoupil pak na naši víru."
"Myslíš tedy, že jeho syn nebyl Arab?"
"Ne. Byl to Francouz. Znám dokonce i jeho jméno."
"Copak chceš být vševědoucí jako bůh?"
"Přemýšlím, proto to vím."
"No a jak zní to jméno?"
"Baron de SainteMarie."
Dobrému Hassanovi už dávno vyhasl čibuk, ale po těchto slovech ho docela odložil. Otevřel ústa a upíral oči na svého příbuzného, jako by ho dnes viděl poprvé.
"Sainte-Marie?" opakoval.
"Ano."
124

"Člověče, chceš mne také připravit o rozum?"
"Nikoliv. Jenom přemýšlej. Hadži Omanah byl baron de Sainte-Marie a měl syna. Schovali si tyto papíry, které jsou jen opisy. Ale původní listiny měli také u sebe."
"K čemu opisy, když měli také původní listiny?"
"Z opatrnosti, aby si byli jistí, že o ně nepřijdou. V roklinách Auraského pohoří je mnoho divokých lidí. Kdyby se stalo, že by původní spisy nebo opisy byly zničeny, zbyl by jim aspoň druhý exemplář."
"Ale vždyť oni se ani nemohli jmenovat Sainte-Marie."
"Proč ne?"
"Protože žije jiný Sainte-Marie."
"Ó, ten není pravý."
"Myslíš, že ten Ben Ali ?"
"Je podvodník."
"Alláh!"
"A nejen podvodník, ale i vrah. A Málek Omar s ním."
"Který se teď jmenuje Richemonte?"
"Ano. Hadži Omanaha, pravého, skutečného Sainte-Marie a jeho syna zavraždila a listiny mu odcizili."

"Aby se Ben Ali stal baronem?"
"Tak je."
"Saadi, můj bratře, kdybys měl pravdu!"
"Mám pravdu."
"To by byla pomsta oběma!"
"Pomstíme se!"
"Ale kdy a jak?"
"O tom musíme uvažovat. Oni netušili, že jsou opisy listin. S opisy můžeme dokázat, že baronové SainteMarie jsou mrtví. Jak se ti dařilo od těch doby, co jsme se rozešli?"
"Pracoval jsem potichu. Ale teď se něco přihodilo, co nám poskytuje naději na brzkou pomstu."
"Co?"
"Francie povede válku s Německem."
"Je to jisté?"
"Ano. Německo má být překvapeno. Ty to nevíš?"
"Ne."
"Celá země je ve varu. Pluky Turkosů a Spahiů jsou stahovány k hranicím, aby mohly být brzy naloděny."
"Alláh buď veleben! Budouli oázy zbaveny vojska, povstaneme."

Hassan zavrtěl hlavou a mínil:
"To je klamná naděje. Alžírské kmeny se nevzbouří."
"Proč ne?"
"Schází jim vůdce."
"Máme mnoho statečných šejků."
"Ale žádného vojevůdce."
"Najdeme si ho!"
"Ale žádný z nich nebude Ab el Kadeř. Ne, ne, tady ve vlasti se nebudeme moct pomstít."
"Kde tedy?"
"Za mořem, na druhé straně, až nastane válka. Francouzi už jásají. Jsou opilí slávou dřív, než je válka vyhlášena. Ale viděl jsi světlovlasé muže v cizinecké legii?"
"Ano."
"To jsou Němci. Slyšel jsi, kdo zničil Napoleona?"
"Němci."
"A tentokrát to bude také tak."
"Dej Alláh!"
"Všichni věřící se modlí k Alláhovi, aby byli utiskovatelé zničeni. A každý moslemín je ochotný přičinit se o to!"
"A přece musí naši bratři bojovat pro Francii."
"Neudělají to!"
"Ó, budou k tomu donuceni!"
"Nechají se nutit, ale přeběhnou k nepříteli, až budou proti němu vedeni! Mezi Spahiy a Turkosy proudí tajné hnutí. Ale co je nám teď po tom?.Máme jiný cíl! Vím, jak bychom se mohli Francii osobně pomstít."
"Jak?"
"Zničímeli kapitána Richemonta."
"To že by uškodilo Francii?"
"Copak jsem ti nevyprávěl, že jsem se ve Francii dozvěděl, že stojí v čele spiknutí proti Německu?"
"Vyprávěl jsi to."
"No, svrhnemeli ho, padne s ním celý plán. Tyto opisy ho musí zničit!"
"Chceš se tedy vrátit do Ortry, i když jsi z toho místa utekl?"
"Utekl jsem před duchem, kterého jsem spatřil!"
"Hassane, víš určitě, že to byl duch?"
"Ano."
"Mohl bys na to přísahat?"
"Její tělo to přece nemohlo být!"
"Proč ne?"

"Vždyť je mrtvá!"
"Ale snad by ještě mohla žít!"
"Copak by baron mohl mít jinou manželku?"
"Tam platí naprosto jiné zákony!"

"Nikdo nevěděl nic jiného, než že je Liama křesťansky oddaná baronova žena!"
"Je tedy přece jen možné, že je naživu! Byla jen odstraněna. Prohlédl sis dobře jejího ducha?"
"Viděl jsem ho dobře!"
"Jak byla oděna?"
"Do kroje naší země."
"Rozuměl jsi, co říkala?"
"Každé slovo."
"Jakou řečí mluvila?"
"Francouzsky!"
"Ó, Hassane, myslím, že jsi se mýlil! Její duch by jistě věděl, že jsi to ty, a mluvil by arabsky!"
"Ano. Vždyť má prach!"
"Ó, to nebyl prach. Celá země se chvěla a hořela. Sám jsem upadl!"
"Ale ti muži zůstali stát?"
"To nevím!"
"Měl jsi velice naspěch! Proč jsi pak nevyčkal aspoň ve městě? Mohl ses dozvědět, jak vše skončilo!"
"Měl jsem se snad dát přistihnout jako lupič mrtvol?"
"Nechci tě hanit, že jsi byl příliš opatrný! Odebereme se do Francie a pak sám vyhledám její hrob a přesvědčím se, obsahujeli opravdu pozůstatky mé Liamy!"
"Nikdy!"
"Tak pevně věříš jejímu ujišťování?"
"Věřím jí jako sám sobě! Ten falešný baron ji měl pouze vydávat za svou ženu!"
"Její dcera je tedy tvé dítě?"
"Tak je. Byl jsem s Liamou zasnoubený a před Alláhem se stala mou ženou, když jsem ji našel a tajně s ní bydlel. Přicházejí, noví hosté. Pojďme, Hassane! V našem bytě si budeme moct nerušené pohovořit."
Zaplatili, co vypili, a opustili kavárnu.

X.
Měsíc krásně svítil.
Hassan a Saadi se ubírali ve stínu domů. Ale když zabočili za roh ulice, dostali se do plného světla. Světlem byl ozářen také muž, který přicházel z protější strany, a málem se s nimi srazil.
Všichni tři se bezděky zastavili a pohlédli si do obličejů.
"Hassan, kouzelník!" vyklouzlo tomu muži z úst.
"Otec Main!" zvolal zase Hassan. "Člověče, jak se můžeš odvážit Alláh, Alláh!"
Vykřikl dvakrát "Alláh", protože otec Main ho udeřil hroznou silou do žaludku tak, že zavrávoral. Bývalý pařížský krčmář prchal. Saadi se chtěl pustit za ním, ale přece uznal za potřebnější, aby se staral o bratra.
"Je to nebezpečné?" ptal se ho.
"Ne. Už to přešlo. Vidíš, tam utíkal! Rychle za ním!"
Oba běželi směrem, kudy Main zmizel. Přišli na konec ulice, aniž by ho spatřili. Ohlíželi se vpravo i vlevo do příčných ulic, ale nikdo ho nebylo vidět.
"Je pryč!" mínil Saadi.
"Unikl nám, lotr!"
"Ty jsi ho znal?"
"Samozřejmě! Vždyť jsem pronesl jeho jméno!"
"Kdo je to?"
"Velice nebezpečný zločinec, který utekl z Paříže. Říkali mu otec Main. V jeho domě se scházeli jenom zlí lidé. Uloupil velice vznešenou dívku, aby za ni dostal výkupné."
"Kdybych to věděl!"
"Co bys udělal?"
"Hned bych ho zadržel!"

"Bude i tak přistižen, půjdu hned ráno na policii a oznámím, že se nalézá tady."
Pokračovali v cestě, aniž tušili, že ten, o kterém mluvili, jim byl nablízku. Dům, který sousedil s budovou, u které se zastavili, byl totiž jako mnohé jiné v Alžíru neobydlený, protože byl napůl zbořený. Dveře sice ještě visely na veřejích, ale už se nezavíraly. Za tyto dveře vklouzl otec Main a slyšel zcela zřetelně, co Hassan vypravoval.
"Zrádče!" bručel si, když odešli. "Vrazím ti nůž do těla, jakmile se setkáme! Dobře, že ti dva lidé nevěděli, jak skvostný úkryt jsem našel v tomto starém pirátském domě!" Tápal potmě do dvora, kde vylezl na zeď. Odtud seskočil do dvora jiného stavení, plížil se přes dvůr a dostal se ke dveřím, na které

zaklepal.
Z vnitřku se ozval hlas:
"Kdo to?"
"Já sám!"
"Ihned!"
Za okamžik se dveře otevřely. Otec Main vstoupil do úplně tmavé místnosti.
"Proč nerozsvítíš?" ptal se.
"Není třeba!"
"Nejspíš jsi spal?"
"Ano."
"Lenochu!"
"Hm! A ty se snad potíš samou prací?"
"Aspoň se starám mnohem víc než ty o to, co je pro nás užitečné."
"Bah! Co teď potřebujeme? Hrst datlí denně, to stačí! Proč by se člověk příliš namáhal?"
"Ale budoucnost?"
"Počkám docela klidně, až propukne válka. Pak začne naše budoucnost dřív ne."
"No, kdy bude světlo?"
"Ach, ty chceš světlo?"
"Samozřejmě! Myslím, že jsi vstal, abys rozsvítil!"
"Ani mne nenapadne. Já světlo nepotřebuji. Vstal jsem jen proto, abych ti otevřel."
"A pak si zase lehl?"
"Ano. Může dělat člověk něco lepšího?"
Otec Main zprvu neodpovídal. Rozsvítil si starou lampu,

kterou postavil do výklenku ve zdi. Ted bylo možné poznat místnost, která asi dříve sloužila jako koupelna. Byla teď úplně holá a prázdná. Jenom v jednom koutě byla rozložena stará slaměná rohož. U ní stál džbán. Na rohoži pak ležel Lermille, uprchlý komediant, který v Thionville shodil svou nevlastní dceru z provazu, napjatého vysoko ve vzduchu.
Otec Main vytáhl z kapsy oharek doutníku, zapálil si ho a sedl si na kamennou podlahu. Lermille dychtivě sál vůni oharku a řekl:
"Hrome! To není nic sprostého. Jak jsi přišel k takovému jemnému druhu?"
"Viděl jsem ležet oharek na nábřeží."
"Ty jsi narozený na šťastné planetě! Ten jistě nezahodil žádný lump! Přinesl jsi ještě něco?"
"Nic, vůbec nic."
"Ani peníze?"
"Ne."
"Byl jsem tedy chytřejší než ty. Já se raději nevydám do nebezpečí, abych byl poznán a přistižen. Až zapadne měsíc, seberu se, půjdu pro vodu a ukradnu někde datle. To do zítřka postačí. Jsem rád, že mezi mnou a Paříží leží celé moře. Nebudu hned zase odvážný jako nějaký nováček."
"Však k tomu máš důvod."
"Myslím, že ty také."
"O tom jsem se právě přesvědčil."
"Ach! Jakto?"
"Měl jsem kupodivu krásné shledání."
"S kým?"
"Hádej!"
"Dej mi pokoj! Co mi můžeš říct, to přece nebudu hádat. Potřebuji hlavu na mnohem užitečnější věci. Koho jsi tedy viděl?"
"Tvého dřívějšího principála."
"Kterého? Měl jsem jich mnoho."
"To byl asi ten poslední."
"Snad ne Hassana? Kouzelníka?"
"Ano, toho."
"U všech čertů!"
"Vidíš, jak se raduješ!" ušklíbl se otec Main.
Šašek vyskočil ze svého bídného lože.
"Opravdu?" ptal se.
"Ano."
"Kdy?"

130

"Před dvěma minutami."
"Kde?"
"Venku na ulici."
"Jak se ten chlap dostal do Alžíru?"
"Hloupá otázka! Vždyť se tady může objevit mnohem spíš, než kterýkoliv z tvých dřívějších pánů. Vždyť je zdejší krajan."
"Znal tě snad dřív?"
"Velmi dobře."
"A teď tě asi poznal?"
"Ihned."
"Hrome! Co říkal?"
"Měl s sebou ještě jednoho. Ti chlapi by mne asi zadrželi, ale já jsem mu dal jednu do břicha, až zavrávoral, a dal jsem se na útěk."
"Pronásledovali tě?"
"Nanejvýš horlivě. Ale mně se podařilo dostat se naproti za dveře. Zastavili se nedaleko nich a slyšel jsem, co si povídali."
"Co říkali?"
"Hassan chce hned zítra ráno ohlásit, že mne tady viděl."
"Proklatě!"
"Máš strach?"
"Nesměj se! Jsme na policii tak dobře zapsáni, že po nás opravdu neobyčejně touží."
"Hrozí nám tedy veliké nebezpečí. A to je pro nás veliká čest."
"Ale nanejvýš nepohodlná. Dozvědíli se, že jsme v Alžíru, nastane jistě všeobecná prohlídka města. A jak přitom unikneme?"
"Snad tady už nebudeme."
"Kam bys chtěl jít?"
"To ještě nevím."
"Protože se odtud nemůžeme vůbec nikam hnout."
"Oho!"
"Kam bys chtěl bez peněz?"
"Copak půjdeme bez peněz?"
"Vždyť říkáš, že žádné nemáš."
"To je taky pravda, ale co není, může být."
"Ach! Sapristi! Vyslídil jsi něco?"
"Hm! Ty to ovšem nedovedeš."
131

"Já anebo ty, to je úplně jedno. Budeli něco nalezeno, já nebudu při provádění jistě scházet. Nuže, co je to?"
"To je zase jiné, zcela neočekávané shledání."
"S kým? Znám ho?"
"Ano. Velmi dobře."
"Pařížan?"
"Ano. Hadrářský král."
"Kýho čerta! Lemartel?"
"Ano."
"Kéž by to tak bylo!"
"Samozřejmě, je to tak!"
"Opravdu je tady?"
"Ano."
"Co asi chce v Alžíru?"
"To už vím, ačkoliv to nebylo snadné vyslídit. Převzal totiž dodávky armádě, nejspíš pro zdejší vojsko, a odebral se sem, aby získal informace."
"Kde bydlí?"
"V hotelu ,du Norď."
,;Sám?"
"Má s sebou svou dceru."
"A služebnictvo?"
"Ani duši. Na to je příliš skoupý."
"Viděl tě?"
"Ne. Stál jsem na nábřeží, když vystupoval z lodi, a šel jsem za ním až do hotelu."
"Ten má jistě při sobě peníze?"
"Zajisté!"
"Myslíš, abychom ho oškubali?"

"Byl bys proti tomu?"
"Rozhodně ne."
"Dobrá! Nic vhodnějšího se nám ani nenaskytne. Zítra ráno musíme být odtud. Bez peněz to nepůjde. Půjdeme si pro ně k Lemartelovi."
"Ale co když nás vydá? Víš, jak s námi jednal!"
"No, budeme ho tak dlouho lechtat na dlani, až sáhne do kapsy."
"Anebo na krku."
"Až mu budeme moct sami strčit ruce do kapes? No, to je také dobré."
"Víš, v kterém pokoji bydlí?"
132

"Rozumí se samosebou, že jsem neustal dřív, dokud jsem se to přesně nedozvěděl. Najal si tři pokoje v prvním poschodí, dva pro sebe, jeden pro dceru."
"Jak jsou rozděleny ty pokoje?"
"Číslo jedna je jeho pracovna, číslo dvě jeho ložnice a číslo tři pokoj milostivé slečny."
"Hm! Děvčete se nezmocníme?"
"Pokud to nebude nutné, tak ne."
"Pak musíme přijít dřív, než půjde spát."
"Ano. Později bychom se k němu vůbec nedostali."
"Ach, ty by ses odvážil jít přímo k němu?"
"To bude nejlepší."
"Ale budou nás vidět."
"Co na tom?"
"Velice by nám to uškodilo, kdybychom museli použít násilí."
"Bah! Tak přesně si nás ani nevšimnou. Ostatně máme naproti starého žida, který nám půjčí na chvíli dva kaftany. Ty nás změní tak, že nás později vůbec nikdo nepozná."
"Jak si chceš počínat, budeli se zdráhat sáhnout do kapsy?"
"Podle toho, k čemu nás dožene."
"To znamená podle okolností i tak daleko?" Přitom si přejel prstem napříč přes hrdlo.
"Ano," odpověděl otec Main určitě.
"Sapristi! V tom případě by šlo skutečně o to, abychom si svázali raneček na neshledanou!"
"Můžeme jen získat, odvážímeli se toho."
"Dobrá! Kdy tedy začneme?"
"Bude lépe, nebudémeli ztrácet čas. Pojďme k židovi raději hned."
Zhasli lampu a opustili sklepení. Na dvoře si pomohli přes zeď a seskočili do druhého dvora. I tady panovalo hrobové ticho. Plížili se do kouta, kde byly úzké dveře, na které tiše zaklepali. Uvnitř se ozvalo přitlumené zakašlání, na kterém bylo poznat, že je to smluvená odpověď. Ale otevřeno bylo teprve za chvíli. Ženský hlas se tiše ptal:
"Kdo přišel klepat na tyto dveře?"
"Přátelé."
"Jak se jmenují?"
"Jsme sousedi."
133

"Ach, už vás poznávám, messieurs!"
"Je Šalamoun Levi doma?"
"Přinášíte něco?"
"Ne."
"Co chcete?"
"Chceme něco vyměnit."
"Nejdřív se podívám, máli teď čas mluvit s vámi o výměně." Šla a zavřela před nimi dveře.
"Proklatá čarodějka!" bručel šašek.
"Nenadávej. Stará je pravý poklad!"
"Chceš ji vybrat?"
"Bah! Myslím, že je poklad pro starého Leviho."
"Ale co když nás k sobě nepustí?"
"Doufám, že nás neodbude. Už třikrát s námi uzavřel znamenité obchody. A vůbec se zdá, že je nám nakloněný."
Dveře se opět otevřely. Stará z nich vystrčila hlavu a řekla:
"Messieurs mají přijít."
Nechala je vstoupit, zavřela za nimi dveře a šla napřed. Zdálo se, že šli dlouhou, úzkou chodbou, kterou už oba dobře znali, protože za starou kráčeli bez

váhání, až otevřela dveře, z kterých vyšla zář malého světla.
Světnice, do které vstoupili, byla velmi malá a nebylo v ní nic víc, než stůl a čtyři židle. Na stole hořela olejová lampa, na jedné židli seděl Šalamoun Levi, který na ně čekal. Tento žid byl asi šedesátiletý a vypadal velmi ctihodně, ano, skoro důstojně. Kdo ho neznal, nikdy by neřekl, že je to nejpověstnější přechovávač z celé země.
"Rebeko, vrať se ke vchodu," řekl, "a dávej pozor, aby náš hovor nebyl rušen."
Když stará odešla, pokračoval:
"Vítám vás, messieurs! Posaďte se a mluvte, čím mohu posloužit tak dobrým přátelům."
Posadili se a otec Main se ujal slova:
"Dobrým přátelům? Opravdu?"
"Ano. Nebo si myslíte něco jiného?"
"Ne."
"Co si tedy přejete?"
"Potřebujeme na krátký čas dva kaftany."
"Na jak dlouho?"
"Na dvě hodiny."
"A dáte záruku?"

"Nemáme peníze."
"Hm!" bručel zamyšleně.
"Necháme tady své kabáty."
"Ty nemají valnou cenu."
"No, jen nám je směle svěřte! Až se vrátíme, bohatě vám zaplatíme."
Tiše pokyvoval, změřil je ostrým pohledem, rozvážně se usmál a pak řekl:
"Rád věřím."
V těchto slovech bylo něco, co šaška zarazilo. Proto se ptal:
"Co tím myslíte?"
"Myslím, že tam, kam teď půjdete, bude jistě něco, co odnesete."
"No, kam tedy chceme jít?"
"Do hotelu du Nord?"
Oba se lekli.
"Ani nás nenapadne!" řek otec Main.
Žid se usmál a odpověděl:
"Nehádejme se. Znám své lidi velmi dobře. Je vám snad známé jméno Lemartel?"
"Ne. Není."
"Hm! Tedy bych se opravdu mýlil? Vždyť jste se dnes velmi dlouho točil kolem hotelu."
"Já?" ptal se Main.
"Ano, vy."
"Mýlíte se."
Žid zakýval hlavou a řekl:
"Můžete být ke mně vždy upřímní. Můj obchod s sebou přináší, že dávám své zákazníky přesně střežit. Vím, že jste byl na výzvědách v hotelu du Nord. Z toho soudím, že tam máte namířeno."
"A přece se mýlíte. Naše cesta vede zcela jiným směrem."
Tvářil se, jako by jim věřil, a řekl:
"No, budiž. Ostatně mi po tom nic není. Ale když jsem slyšel, že se tam ubytoval starý známý, tak "
"Náš známý?"
"Ano."
"Kdo je to?"
"Právě ten mosieur Lemartel."
"Opravdu se mýlíte. Neznáme žádného Lemartela. Opravdu ne."

"Jeli to tak, pak vás také neznám."
"Řekli jsme vám svá jména."
"Ano. Vy se jmenujete Marmont a váš druh Chapelle?"
"Ano."
"No, pak není možné, abych se mýlil. Musíte velmi dobře znát toho monsieura Lemartela."
"Vůbec ne."
"Ale přece. Dovolte mi, abych trochu pomohl vaší paměti." Otevřel zásuvku a vyňal z ní dva listy novin, z nichž jim jeden podal. "Prosím, čtěte."

Sotva do nich nahlédli, otec Main poděšeně zvolal:
"Tisíc ďáblů!"
A šašek rovněž rychle vykřikl:
"Aby do toho hrom !"
"Co se stalo?" ptal se žid klidně.
"Zatykač," řekl otec Main.
"Ano, zatykač!" potvrdil také komediant.
."Na koho?"
"Na jistého hospodského z Paříže, kterému tam přezdívali otec Main."
"A na akrobata jménem Lermille."
"Proč jsou asi pronásledováni?" ptal se žid s úsměvem.
"Pro únos a přechovávačství."
"Pro úmyslnou vraždu a velkou krádež."
"To je velmi zlé. Neznáte snad tyto dva muže, monsieur Marmonte?"
"Ne."
"A vy také ne, monsieur Chapelle?"
"Ne."
Židova tvář nabyla velmi přísný výraz. Zvedl se od stolu a řekl:
"Dobrou noc!"
"Saprment! Tak rychle? Proč?" ptal se otec Main.
"Vy se ještě ptáte?"
"Samozřejmě!"
"No, povím vám tedy, že jednám se svými obchodními přáteli důvěrně, ale požaduji důvěru také od nich. Jenom tak je možná naše spolupráce. Známeli se dobře, víme také, jak si můžeme nejlépe prospět. Nebo ne?"
"Ano, je to tak."
"Proč jste se tedy zapírali?"
136

"Kdo vám říká, že jsem otec Main?"
"A já akrobat Lermille?"
"Vím to a dost!"
"Ale opravdu se mýlíte!"
"Dobrá! Nemáme tedy už spolu co dělat. Najděte si kaftany, kde chcete, ale ne u mne!"
Oba se rozpačitě na něho dívali. Takového přechovávače dosud neviděli. Byl vševědoucí!
"Nuže?" ptal se žid, když váhali.
"Proklatě!" zaklel otec Main. "Je to příliš nebezpečné!"
"Nedůvěřujete mi?"
"Ještě se neznáme dost dlouho."
"A vy také ne? Co? Myslíte, že bych od vás něco koupil, kdybych přesně nevěděl, kdo jste? Jste pronásledováni, ale právě proto jste mi jistí, tudíž vítaní lidé. Tady je má ruka, otče Maine!" Podával mu ruku.
"No pro mne!" odpověděl Main a přijal ji. "Odvážím se toho - strčím hlavu do lví tlamy. Srazíli ji, pak adieu všechny sladkosti!"
"A vy, monsieur Lermille?"
"Nemohu jinak! Tady je má ruka."
Stiskli si ruce. Pak se žid zase posadil a řekl:
"Teď můžeme mluvit docela jinak. Musíme mít k sobě důvěru a neprozradíme se. Teď se asi také přiznáte, že chcete do hotelu du Nord?"
"No, tedy ano!" prohlásil otec Main.
"K Lemartelovi?"
"Ano."
"Znáte ho?"
"Tak tak."
"Já také. Chcete ho pumpnout?"
"Snad."
Židův pohled jimi málem pronikal. Pak řekl:
"Přiznám se vám, že jsem dříve také bydlel v Paříži. Znám toho hadrářského krále a mám důvod k tomu, abych se radoval, kdybyste ho nešetřili. Myslíte, že se vám ho podaří načepovat?"
"Ano, doufáme."
"Dobrá! Pak budete mít peníze a budete si moct koupit, co nejvíc potřebujete."
"Co je to?"
"Legitimační listiny."
137

"Sapristi! To je pravda. Ale kde je vzít? Mohl byste nám snad poradit?"
"Snad."
"A kde bychom je dostali?"
"Hm! Znám malého úředníka, který má všechny blankety a pečetě ve své moci."
"Tedy originály? Žádné padělky?"
"Ne. Pravé listiny."
"Kýho šlaka! To by bylo štěstí! Ale je příliš drahý?"
"Já ho považuji za velmi levného."
"Jaké má ceny?"
"Za všechny listiny, od rodného listu až po cestovní pas na libovolné jméno, žádá tisíc franků."
"Všechny průkazy dohromady za tuto částku?"
"Ano."
"To je laciné, opravdu velmi laciné. Ale navzdor tomu je to velice drahé, nemáli člověk těch tisíc franků."
"Myslel jsem, že chcete - - "
"Ano, ovšem! A doufám, že se to podaří. Ale kde bydlí ten malý úředník a jak se jmenuje?"
"To nesmím vyzradit."
"Pak nám celá vaše zpráva není nic platná."
"Ale přece! Jsem s radostí ochotný být vaším prostředníkem, messieurs."
"To je jiná řeč! Ale jak dlouho trvá, než člověk dostane listiny?"
"Záleží na okolnostech."
"Dejme tomu, že bychom chtěli ještě tuto noc odtud."
"To je tak nutné?"
"Snad ano."
"Pak byste museli zaplatit po dvou stech francích za osobu víc. Pak byste ty listiny měli už za dvě hodiny v rukou."
"A kdy se za ně vyplatí peníze?"
"Při doručení listin. Chcete si je tedy objednat?"
"Teď ještě nemůžeme, protože nemůžeme s určitostí říct, zda od Lemartela dostaneme peníze."
Komediant ho přerušil:
"Nebuď tak nerozvážný! Zůstat tady nemůžeme, peníze potřebujeme a musíme si je opatřit stůj co stůj!"
"Myslíš? No, dejme tedy tomu, že budeme mít peníze za dvě hodiny."
138

"Mám pro vás tedy průkazy objednat?" ptal se žid.
"Ano."
"Na jaká jména?"
"To je jedno. A co kaftany? Dostaneme je?"
"Dostanete. Ale dřív ještě otázku: mluvili jste o tom, že snad opustíte město ještě dnes v noci?"
"A tak se také stane."
"Kam se obrátíte?"
"Hm! Čert ví! Hledají nás už všude."
"Radím vám, abyste odešli ze země."
"Tedy do Maroka nebo do Tunisu? Než bychom se dostali na hranice, budeme dávno chyceni."
"Jsou tu přece ještě jiné hranice."
"Na jih? Co bychom dělali v poušti, prosím vás?"
"Nemyslím jižní, ale severní hranice."
"Tedy moře?"
"Ano."
"Ale po moři je přece útěk nejobtížnější. A jsou tu samé francouzské lodě!"
Žid se znovu zamyslel.
"Jen hned neklesejte!" řekl. "Vždyť máte přátele, na které se můžete spolehnout."
"Koho například?"
"No mne!"
"Ale mohl byste nám také pomoct?"
"Doufám, že ano. Nejsnadněji by se to ovšem dalo provést právě dnes."
"Jakým způsobem?"
"Byli byste na palubě nad ránem."
"A kam potom? Snad do Francie?"
"Vždyť to by bylo, jako bych vás poslal do pekel! Ó, ne, ne! Do Španělska."
"U sta hromů! To by bylo velmi výhodné. Do kterého přístavu?"

"Nejdřív do Palmy na Malorce."
"Dobrá! Výborně! Jaká je to loď?"
"Musel bych ovšem spoléhat na vaši mlčenlivost, messieurs!"
"Ať se stane cokoliv, neprozradíme vás!"
"Přiznám se vám tedy, že občas něco trochu pašuji "
"Občas?"
"No, snad častěji!"
139

"A pro dnešek máte za lubem něco podobného?"
"Ano. Znáte cestu, vedoucí z brány el Qued ke špičce Pescady?"
"Ano, nedávno jsme tudy šli."
"No, krátce před východem slunce bude u této špičky kotvit malý škuner, který vás přijme na palubu, přijdeteli včas."
"Ale na Bab el Qued stojí strážník!"
"Nemějte strach! Ten vás nechá projít."
"Vždyť přece nesmí!"
"Nesmí, ale přece to udělá. Vždyť já sám také musím ven. Půjdeme spolu."
"To bude nejlepší!"
"Vím, který muž je na stráži. Je už podplacený. Až přijdeme, bude spát."
"A kolik zaplatíme za přeplavbu?"
"Sto franků za muže za předpokladu, že mi ještě prokážete malou službičku."
"To by nebylo mnoho. Co máme udělat?"
"Chci poslat svému obchodnímu příteli na Malorce nanejvýš důležitou zprávu."
"Týká se podloudnictví?"
"Tak je. Netroufal jsem si svěřit ji někomu do rukou. Ale když jsou naše poměry tak důvěrné, myslím, že u vás mi nebude hrozit nebezpečí."
"Ani nejmenší!"
"Dobrá, svěřím se vám tedy."
"Ale co když u nás dopis najdou?"
"To není možné."
"Malorka patří Španělům. Není tam příchozí prohlížen?"
"Za obyčejných okolností ano. Ale lodník je přece obyvatel ostrova. Dopraví vás bez úrazu na pevninu a šťastně tam vyloží zboží. Stane se to samozřejmě v noci. A psaní nebude napsáno na papíru."
"Na čem tedy?"
"Na bílém kapesníku. Můj obchodní přítel ví, jakým chemickým prostředkem ho má natřít, aby se objevilo neviditelné písmo."
"Je tedy po starosti. Ale teď k činu! Prosím, dejte nám šaty!"
"Dřív se ještě musím něco zeptat: půjdete rovnou k Lemartelovi, králi hadrářů?"
140

"Nic jiného nám asi nezbývá."
"Anebo by vám bylo milejší, abyste nebyli později poznáni služebnictvem?" "To by bylo velice žádoucí." "No, vždyť se to dá snadno zařídit." "Jak?"
"Vlásenkami a vousy." "Hm, ano, ale museli bychom je mít." "No, náhodou mám několik takových věcí po ruce." "Výborně! Půjčil byste nám je?" "S radostí." Tři taškáři se dohodli. A pak se dva Pařížané přestrojili.
141

XI.
Hadrářský král sděl ve svém pokoji v hotelu. Jeho dcera byla u něho. Byla to čarovná krasavice, kterou neukázal žádnému člověku a s kterou jezdil pouze v zavřeném voze. Měl před sebou množství papírů a tobolku, jejíž objem dával tušit, že její obsah reprezentuje velikou sumu. Vtom přišel
číšník.
"Lze s milostivým pánem snad mluvit?" ptal se.
"Kdo chce se mnou mluvit?"
"Dva pánové."
"Kdo je to?"
"Říkali, že svá jména nemohou říct!"
"Ať tedy opět jdou!"
"Račte prominout! Jeden z nich řekl, že se jedná o dodávky."
"Ach!"
"A že mi svá jména nemohou říct jen z obchodních
ohledů."
"Vypadají slušně?"
"Zdá se, že to jsou židi."

"Hm! Tak! Ať tedy přijdou!"
Když číšník odešel, prosil svou dceru:
"Milá Anežko, bude dobré, abys odešla do své komnaty, když se jedná o obchodní záležitosti. Uděláš to?"
"Bude to trvat hodně dlouho?"
"Doufám, že ne."
"Pak ovšem musím jít." Odešla do svého pokoje a v tom okamžiku vstoupili ti dva. Pozdravili zdvořilými slovy a hlubokými úklonami.
"Dobrý večer, messieurs," poděkoval. "Čím vám mohu posloužit?"
142

"Zprávou," odpověděl bývalý hospodský změněným hlasem.
"Jakou?"
"Týká se příčiny vaší přítomnosti. Zaslechli jsme, že se chystáte převzít značné dodávky pro armádu?"
"Připouštím, že nejste informováni nesprávně."
"Jaké to budou dodávky?"
"To je ještě tajemství. Smím vědět, jak souvisí vaše přítomnost s touto záležitostí?"
"To je až dosud také tajemství."
"A vaše jména?"
"Znáte je."
"Sotva."
"Ale přece!"
"Nemohu si vzpomenout."
"Paříž!"
"Já že jsem vás viděl v Paříži?"
"Zajisté."
"Muselo to být asi jen náhodou!"
"Naopak. A sice stalo se to za takových okolností, kdy si člověk zapamatuje každou maličkost."
"Prosím vás tedy, abyste pomohli mé paměti!"
"S radostí. Snad nás nemůžete poznat jen proto, že jsme tehdy neměli tyto vousy."
"Možná."
"Odložme je tedy!" Strhli si vousy z obličejů.
"Můj Bože!" zvolal Lemartel udiveně.
"A vlasy také. Dolů s nimi!" Sundali si paruky.
"Otec Main!" zvolal Lemartel.
"Ach, už mne poznáváte!"
"A Lermille!"
"Ano, Lermille, komediant!"
"Vy jste tady, v Alžíru!"
"Jak vidíte."
"Spatřili vás někdo, jste ztraceni!"
"Co je nám do toho!"
"Co si však přejete ode mne?"
"Hned to uslyšíte. Posaďme se!" Přitiskl Lemartela na židli a oba se posadili vedle něho z obou stran. "Mohl byste si vzpomenout na naše poslední setkání v Paříži?" ptal se otec Main.
"Trochu."
143

"Nebyl jste tehdy příliš laskavý."
"To bych netvrdil."
"Zdržíte se tady déle nebo jen krátce?"
"Chci se velmi záhy opět vrátit."
"Docela jako my. Ani nám Alžír neposkytuje žádné výhody."
"Hm!" bručel Lemartel, protože nevěděl, co by řekl. "Vy ovšem můžete snadněji odjet, než my."
"Jakto?"
"Máte jistě dostatek prostředků, které jsou na cestu nutné."
Domnívalli se hadrářský král až dosud, že se jim jedná pouze o žebrotu, byl teď v této domněnce utvrzen. Znal oba ty chlapy i jejich poměry. Byl přesvědčený, že se jich bez oběti nezbaví, proto se rozhodl, že ji přinese, ale pokud možno v co nejmenší míře. Proto řekl:
"Snad jste proti mně ve výhodě. Moje cestovní pokladna se scvrkla tak, že mi

zbývá jen tolik, abych se mohl vrátit do
Paříže."
"Jsem přesvědčený, že je tady vaše jméno skoro tak známé jako v Paříži. Ostatně tady ta se nezdá být tak chudě vybavena." Při těch slovech ukázal hostinský na tobolku, která ještě ležela na stole. Hadrářský král po ní rychle sáhl, zastrčil ji do kapsy a řekl pokud možno lhostejně:
"Smlouvy a podobné listiny, ale pohříchu žádné peníze, jak si snad myslíte."
"No, to je jedno. Máme především co dělat s vámi a ne s
vaší tobolkou."
"Čím vám mohu posloužit?"
"Malou zálohou, monsieur Lemartele."
"Jak přicházíte na myšlenku, abyste se obrátili na mne?"
"Hm! Stará známost! Vždyť se zajisté radujete, že na vás tak rádi vzpomínáme. Naše postavení není záviděníhodné. Jsme přesvědčeni, že jsme se na váš soucit nadarmo nespoléhali."
"Kolik budete potřebovat?"
"Hm! Snadněji se ptá než odpovídá. Policie po nás vztahuje ruce. Chcemeli se opravdu dostat do bezpečí, musíme daleko odtud, velice daleko. Ani Amerika nám neposkytuje dost ochrany. Musíme do Austrálie. V které lodní třídě tuto přeplavbu vykonáme, zda v první nebo v druhé, anebo dokonce jen v mezipalubí, to ponecháváme úplně vašemu
uznání."

Lemartel se zděsil.
"Jakže?" mínil. "Slyším dobře? Zdá se, že se domníváte, že vám uhradím výlohy přeplavby?"
"Zajisté, zajisté to uděláte!"
"Ne! Neudělám! Ani mne nenapadne!"
Otec Main se ušklíbl, kývnul hlavou a řekl:
"Dobrá! Myslel jsem si to. Při vašem pověstném dobrém srdci ani nebylo možné nic jiného očekávat."
"Co? Co nebylo možné očekávat?" ptal se dost zaraženě.
"Nebo bychom se snad klamali, když jsme spoléhali na vaše dobré srdce?"
"Klamali nebo neklamali! Řekněte, co žádáte! Kolik si přejete?"
"To nelze tak snadno určit, jak jsem už řekl. Ale doufám, že obsah vaší tobolky by nám postačil!"
"Postačil by vám?" opakoval. "Ach! Vy nejste hloupý! To si myslím, že by vám ten obsah postačil!"
"Ano. Zajisté se radujete z naší skromnosti?"
"Radovat se? Naopak shledávám tuto tak zvanou skromnost nestydatou."
"Žertujete! Mezi muži našeho vzdělání a životního postavení by se slovo ‚nestydatý' nemělo nikdy ani vyslovit!"
Lemartel se zvedl a řekl:
"Messieurs, myslím, že tento rozhovor nikam nevede. Udělejme to krátce! Jakou částku chcete?"
I oni se zvedli. Věděli, že nadešel okamžik, kdy je třeba jednat.
"Dobrá!" řekl otec Main chladně. "Poslechnu vás. Dejte nám padesát tisíc franků a zbavíte se nás navždy."
"Padesát ti ?" Ani toto slovo nevyslovil. Stál tu strnulý a s otevřenými ústy.
"Ano, padesát tisíc franků," opakoval bývalý hostinský. "Nebo se vám to snad zdá mnoho? To by bylo směšné!"
"Ještě i směšné!"
"Samozřejmě! Je tedy libo?" V tomto zvuku hlasu a vystoupení obou darebáků bylo něco, co pomohlo králi hadrářů teprve teď pochopit situaci. Poznal, že se nejedná o žebrání, ale o mnohem vážnější věc, snad docela o přepadení, o život. Tito muži, jak je znal, byli schopni nedělat s ním dlouhé okolky. Zbývalo mu jen jediné: aby okamžitě odešel. Proto se rozhodl, že je oklame. Tvářil se, jako by s na jejich požadavek - i když váhavě a nerad - přistoupil. Řekl:

"Padesát tisíc, to je příliš mnoho, příliš mnoho! Myslel jsem asi pět tisíc."
"To by byla maličkost, o které se ani nesmí mluvit!"
"Kolik slevíte?"
"Ani frank."
Pokoušel se naoko s nimi smlouvat, ale oni na nic nepřistoupili. Tvářil se, jako by byl vehnán do úzkých, a nakonec řekl:
"Dobrá tedy, budiž, dostanete je. Ale s jednou podmínkou."

"Jakou?"
"Že ke mně nikdy víc s podobnou žádostí nepřijdete!"
"Nemějte starost. Necháme toho s radostí. Dnes naposledy, pak už nikdy víc. Prosím tedy, vyplaťte nám je!"
"Hned, hned! Dovolte mi jen, abych šel na okamžik k dceři."
"Proč?"
"V jejím pokoji je moje pokladna."
"Ach tak," řekl komediant posměšně.
Otec Main se dal přímo do smíchu.
"Opravdu?" řekl. "To je obdivuhodně chytré! To jste si ovšem špatně nevymyslel, nejlepší pane Lemartele. Přijdete ke své dceři a místo peněz sem přivedete policii."
Hadrářský král se ulekl, když slyšel, že ho prohlédli. Rychle odpověděl:
"Jak si můžete myslet něco takového, messieurs?"
"Ó, takový nápad přichází velice snadno. A ostatně je na vás docela jasně vidět, že se vám jedná jen o to, abyste se dostal z tohoto pokoje."
"Ani mne nenapadne. Vždyť vám nemohu nic dát, nesmímli si přinést peníze."
"Ukažte nám svou tobolku. Nejsouli v ní opravdu peníze, uvěříme, že je máte u své dcery. V tom případě budete smět odtud odejít, ale my půjdeme s vámi."
"Není v ní nic." Při těch slovech udělal několik kroků ke dveřím, kterými odešla jeho dcera. Ale otec Main se mu rychle postavil do cesty.
"Zadržte!" zvolal. "Bez našeho dovolení se odtud nedostanete. Tobolku sem!"
"Mám snad volat o pomoc?"
"To neuděláte." Když to řekl, popadl Lemartela oběma

rukama za hrdlo. Ten chtěl vykřiknout, ale nedostal ze sebe ani hlásek. Sáhl po svém nepříteli a v tom okamžiku ho chytil i komediant tak pevně, že se nemohl ani hnout. Jeho obličej zpočátku zrudl a pak zmodral. Nemohl dýchat, ztratil vědomí.
"Tak, pusť ho!" řekl dřívější hospodský.
Pustili Lemartela na podlahu.
"Procitneli však, prozradí nás," mínil komediant.
"Na to je velmi dobrý prostředek."
"Jaký?"
"Tady ten!" Při těchto slovech vytáhl nůž a vrazil ho hadrářskému králi po rukojeť do prsou.
"Proboůh!" zvolal komediant zděšeně.
"Hlouposti! Snad se nelekáš! Nebuď jako dítě! Mně je moje vlastní bezpečnost milejší než život tohoto člověka. A teď se podívejme!" Vytáhl z kapsy nehybně ležícího muže tobolku a otevřel ji.
"Hrome!" řekl rozradostněně. "Tady je celé jmění!"
"Nemá u sebe ještě peněženku?"
"Ano, tady v kapse u kalhot. Je v ní zlato a stříbro!"
"A hodinky? Prsteny?"
"Nesmysl! Tyto věci by nás mohly prozradit. Máme dost. Pojď!"
"Počkej! Nejdřív si přiděláme zase paruky a vousy!"
Když to udělali, rychle se vzdálili z jeviště svého zločinu.
Anežka odešla do svého pokoje. Protože mezi ním a světnicí, v které otec vyjednával, byl ještě třetí pokoj, neslyšela vůbec nic. Čekala hodně dlouho a pak šla do prostřední místnosti, aby naslouchala, máli otec dosud návštěvu. Když nic neslyšela, otevřela dveře. Muži zmizeli, ale otec ležel na zemi s nožem v ňadrech.
Strašlivě vykřikla a klesla vedle něho. Opouštělo ji vědomí, ale dětská láska byla silnější než leknutí! Nepomyslela na to, aby vytáhla z prsou nůž. Vzala otce za hlavu a zvolala:
"Otče, můj otče! Jsi mrtvý? Ó, Bože, můj Bože! Otče, procitni, procitni!" Tiskla ho a třásla jím, líbala ho. Volala na něho nejněžnějšími jmény. A najednou najednou otevřel oči a upřel na ni strnulý pohled.
"Otče, můj dobrý otče! Mluv! Mluv! Vidíš mě? Poznáváš mě?"

Jeho ruka se zvolna zvedla k rukojeti nože. Zdálo se, že poznává, v jakém je postavení.
"Anežko!" šeptal.
"Otče! Cítíš bolest?" Její oči se na něho upíraly s hroznou úzkostí. Jeho obličej byl zsinalý, rty bledé. Sotva srozumitelně vydechl:
"Byl to otec Main."

"Otec Main? Kdo je to?"
"A Lermille. Komediant."
"Bože, můj Bože! Oni tě poranili! Chtěli tě zabít!" Sáhla po noži.
"Ne," řekl odmítavě. "Tady mám ó, jsou pryč!" Sáhl si na místo, kde měl tobolku.
"Co? Co je pryč?"
"Peníze. Okradli mne!"
"Spasiteli! Nebesa, pomozte! Zapomínám na hlavní věc, musím přivolat pomoc!" Vyskočila, aby odběhla. On ji však zadržel výkřikem:
"Počkej, počkej!" ozvalo se žalostně. "Musím musím musím ti - " Z úst mu vytrysklo několik kapek krve. Viděla to a vykřikla.
"Anež ko," chroptěl. "Pojď poslouchej!"
Pozorovala, že jí chce něco říci. Sebrala všechnu svou sílu, aby nepadla. Poklekla u něho a ptala se ho:
"Co chceš? Mluv!"
"Já - - já se - nejme - nuji - - Lemartel!"
"A jak tedy?" ptala se a vzlykala.
"Henry ó můj Bože Bože! Doma v Paříži v pokladně čti listiny - " Pronesl tato slova s hroznou námahou pak mu klesla hlava dozadu. Její úzkost nabyla nejvyšší stupeň. Vyskočila, běžela ke dveřím, otevřela je a potácela se ven.
"Pomoc! Vrazi!" vykřikla. A pak klesla. Její výkřik slyšelo služebnictvo, které se seběhlo. V minutě byl celý hotel pobouřen zprávou o hrozném zločinu. Všichni přiběhli sem. A mezi těmito lidmi byl také vojenský lékař. Prohlédl Anežku a řekl:
"Ztratila jen vědomí. Odneste ji a postarejte se o ni. Nesmí hned spatřit mrtvolu."
Tento rozkaz byl ihned vykonán. Pak šel do pokoje a prohlédl Lemartela. Jeho tvář nejevila radostný výsledek. Nakonec řekl:
148

"Ještě není mrtvý. Nůž vnikl do prsou nedaleko srdce. Jakmile se nůž vytáhne, musí vyrazit proud krve a ubožák umře."
Oba vrazi vyšli bez překážky z hotelu. Museli k židovi, ale udělali okliku, aby případně spletli ty, kteří by je pronásledovali. Odebrali se především na guvernérské náměstí, pak zamířili k vojenské intendanci. Když sem došli, viděli neobyčejný shluk lidí, kteří jásali a radostně pokřikovali:
"Ať žije císař! Sláva Francii! Pryč s Průsaky! Pryč s Bismarckem!" Tyto pokřiky je přiměly, aby se zastavili.
"Co se tu děje? Co se stalo?" ptal se komediant nejbližšího muže.
"Vy to ještě nevíte?" odpověděl mu.
"Ne, jinak bych se neptal."
"Ach, ano. Depeše přišla teprve před chvílí. Císař vypověděl Prusku válku. Alžírské pluky odplují do Francie. Zuávové i Turkosové půjdou do války."
"Opravdu?"
"Ano, ano. Vždyť to slyšíte!"
Komediant se chtěl vyptávat ještě dál, ale otec Main ho vzal za ruku a odtáhl ho.
"Hlupáčku!" šeptal mu. "Nesmíme se přece ukazovat!"
Šli dál a vyhýbali se podle možnosti osvětleným místům.
"Válka, válka!" řekl komediant. "Víš, co to znamená?"
"Prušáci dostanou výprask."
"Myslím vzhledem k nám "
"K nám? Hm! Ano! Celý svět bude rozčilen. Vše bude zaměstnáno válkou. Nikdo nebude mít čas, aby se o nás staral. Myslím, že se budeme moct odvážit i do Paříže."
"Ano, to si myslím."
"Budu si moct odnést, co jsem tam ukryl. Ale na to můžeme pomýšlet později. Pojď!"
Dostali se šťastně k židovu příbytku a židovka je bez meškání vpustila.
"No?" ptal se starý. "Dostali jste peníze?"
"Ano!" odpověděl otec Main.
"Dost?"
"Hm, něco nám sotva ještě zbude."
"Však to nebudete potřebovat!"
"A co listiny?"
"Jsou obstarány. Tady čtěte!" Podal jim několik listin,
149

které ihned prohlíželi. Mezi nimi byly dva cestovní pasy, které obsahovaly jejich přesný popis.
"Safraporte, to šlo rychle!" řekl otec Main.
"Jste spokojeni?"
"Ano. Jsou výtečné."
"Doufám, že vaše peníze budou také tak dobré."
"Samozřejmě. Komu máme zaplatit za dopravu?"
"Mně."
Vyjednali si ještě několik kusů šatstva a pak židovi zaplatili. Ten schoval peníze do skříně a řekl:
"Vidíte už, že jsem to s vámi myslel dobře. Připravte se, abyste mohli opustit město."
Vše bylo přesně tak, jak řekl. U Bab el Quedu se opíral strážník o strážní budku a zdálo se, že spí. Tak se dostali nezadržováni z města. Když později dospěli ke špici Pescady, žid lehce zahvízdal. Hned nato zaslechli kroky. V nočním temnu se před nimi objevil muž.
"Kde je kapitán?" ptal se žid.
"Ve člunu."
"Je vše v pořádku?"
"Ano. Pojďte za mnou!"
Za půl hodiny se žid vrátil sám do města.
150

XII.
Napětí, panující už delší dobu mezi Francií a Pruskem, se nesnesitelně stupňovalo. Bylo možné očekávat, že toto hromobití, sehrané umělým způsobem, vybuchne jedinou hroznou ranou a to se také stalo. Napoleon přivodil tento výbuch. Aby dal svému rozviklanému trůnu novou podporu, musel zaměstnat nespokojený národ, musel svou korunu ozářit novou slávou a proto přivolal válku. Věděl dobře, že je to hazardní hra, ale věřil svému štěstí a odvážil se všeho.
"Brusquez le roi!" telegrafoval svému zástupci Benedettimu do emžských lázní. Benedetti se zachoval podle tohoto příkazu, ale dostalo se mu odmítnutí, po kterém následovalo vyhlášení války. Francouzského lidu se zmocnila opravdová horečka, která dosáhla svého nejvyššího bodu v Paříži. Paříž byla jediným obrovským skladištěm zbraní. Běda Němci, který se v tu chvíli ukáže na ulici!
Ve známém domě v Rue Richellieu bylo v prvním patře zazvoněno. Paní otevřela sama.
"Monsieur Belmonte!" řekla a spráskla radostně ruce. "Konečně! Vstupte dál!"
Vtáhla ho do předsíně a pak do pokoje a pozdravila ho způsobem, že musel poznat, jak ho ráda vidí.
"Můj sluha Martin byl už tedy tady?" ptal se.
"Ano. Už předevčírem. Ohlásil mi váš příchod a já jsem se velice těšila, že vás budu mít opět u sebe."
"Dlouho to ovšem nebude trvat."
"Že ne? Škoda!"
"Je na vině vyhlášení války."
"Ach ano, ta válka! Ukáží pruskému králi, jak hloupě si počínal."
151

"Ano, dopustil se hlouposti, a to veliké."
"Musíte také do boje?"
"Samozřejmě!"
"Dej tedy Bůh, abyste se vrátil zdráv."
"Děkuji, madame! Mohu se tedy na ten krátký čas, který je mi dopřán, nastěhovat opět do svého dřívějšího bytu?"
"Samozřejmě, samozřejmě!"
"Řekl vám Martin, kde bydlí?"
"Ano! Považte, chtěl bydlet jinde! Ale já jsem to rozhodně nedopustila."
"Bydlí tedy u vás?"
"Ano."
"A kde je teď?"
"Ve vašem pokoji. Přinesl vaše zavazadlo a vybaluje prádlo. Najdete svůj byt docela tak, jak jste ho opustil! Pojďte!" Zavedla ho do pokoje, kde ho Martin radostně přivítal. Když se vzdálila a pán se sluhou osaměli, zeptal se první:
"No, máš něco nového?"
"Ano. Dost. Celou kupu zpráv!"

"Já také. Moje žeň je velmi bohatá."
"Jak dlouho tady zůstaneme?"
"Sotva déle, než do zítřka. Terén je příliš nebezpečný. Budeme dnes v noci pracovat, abychom pak mohli odjet."
"Dobrá. Doufám, že se opět hodně brzy vrátíme, a to ne jako obchodníci s vínem. Ale víte už, můj výtečný pane Belmonte, jaké jsem učinil odhalení?"
"No?"
"Nanejvýš důležité!"
"Mluv!"
"Otec Main "
"Jakže? Opravdu?"
"Ano."
"Viděl jsi ho?"
"Doufám."
"Doufáš? To zní příliš neurčitě."
"Hm! Byl velmi hezky ustrojen, skoro lépe než já, ale jeho hlas to byl zcela jistě."
"Kdy jsi ho viděl?"
"Dnes ráno. Ve versaillském nádraží. Chodil jsem tam kolem, když přijel vlak. Z cestujících se dva ubírali těsně kolem mne. Mluvili spolu, a ať jsem čertův, nepoznalli jsem jednoho z nich podle hlasu."

"Otce Maina?"
"Ano."
"A ten druhý?"
"Nevím, kam bych ho zařadil, ale jeho počínání i jeho chůze se mi zdály také známé. Rozumí se, že i on je přestrojený."
"Kam šli?"
"Zamířili směrem pro nás nejšťastnějším totiž do této ulice."
"Ach! Ty jsi šeťza nimi?"
"Samozřejmě! Šli považte tu náhodu právě do protějšího domu."
"A ty za nimi?"
"Ano, i když jen do dvora, abych se podíval, kde zmizí."
"No a?"
"Naproti v nádvorním stavení, v přízemí je tak zvaná destilace. Ale nedestiluje se tam nic, jen se tam prodává kořalka. Tam šli. Postavil jsem se pak tady u okna a dával jsem pozor. Zatím nevyšli."
"Sapristi! Proč jsi nešel také dovnitř?"
"Copak jsem mohl? Musel bych se přestrojit!"
"No, jsem tedy nucen dohonit, co jsi zameškal. Musím vědět, kdo je ten druhý."
"Hm! Tušení bych měl "
"Jaké?"
"Chůzi měl docela takovou jako ten harlekýn, který chodíval k otci Mainovi."
"U všech čertů! Myslíš komedianta Lermilla?"
"Tak je!"
"Kdyby ses nemýlil, to by byl úlovek!"
"S otcem Mainem ještě větší! Vždyť to byl on, kdo zavřel slečnu z Latreau. Komediant při tom ani nebyl."
"Ale pro mne je důležitý v jiném směru. Máš tady líčidla a ostatní potřeby?"
"Ano, vše."
"Udělám si tedy hned jinou tvář. Musím naproti, musím vědět, na čem jsem."
Martin otevřel dvojité dno kufru, v kterém byly ukryté různé předměty, a začal z nich ty potřebné vybírat. Najednou se zarazil, luskl prsty a řekl:
"Saprlot, to je nápad!"
"Dobrý?"

"Doufám, že ano."
"Mluv tedy!"
"Chcete dát otce Maina zatknout?"
"Samozřejmě!"
"Pak přijdete do styku s policií a tomu se přece musíme teď vyhnout."
"Moje průkazy jsou výborné."
"Ano, ale lepší je lepší. Víte, kdo nejvíc touží po tom, aby ho chytil?"
"No?"
"Generál z Latreau."
"Samozřejmě. Ale jak sis na něho vzpomněl? Je jeho osoba ve spojení s tvým

dobrým nápadem?"
"Ano. Co kdybychom toho dobrého otce Maina poslali generálovi do zámku Malineau?"
"Chránil by se, aby tam šel!"
"Anebo ho tam sami dopravíme."
"Jak bychom to udělali?"
"Ó, to není vůbec těžké. Mám zato, že tady bude otec Main jen krátký čas. Rozhodně nesmíme dopustit, aby byl spatřen. Potřebuje tedy rozhodně útočiště, kde ho nikdo nepozná. Co kdyby mu byl za tím účelem naoko nabídnut Malineau?"
"Hm! Ta myšlenka není právě zlá. Uvidíme. Musím se nejdřív rozhlédnout a pátrat, než se budu moct rozhodnout. Ovšem jeli ten druhý opravdu šašek, nebylo by ani možné připravit oběma lepší léčku, než je ta, kterou myslíš. Především tedy přestrojení!"
Za pomoci Martina se v krátké době změnil tak, že by ho nepoznala živá duše. Sluha musel dávat pozor, aby ho při odchodu nespatřila majitelka bytu. Teprve pak odešel z domova. Šel přes ulici, vstoupil do protějšího domu a tady do dvora. Poznal, že zmíněná destilace je praobyčejná kořalna - okolnost, s kterou byl velice spokojený. Vstoupil a ocitl se v neveliké, nízké místnosti, v které byl nesmírný puch z kořalky a špatného tabáku. U špinavého stolu seděli dva muži, o kterých se domníval, že to jsou hledaní. Měli před sebou láhev kořalky a dvě číše. Jinak tu nebyl nikdo. Pozdravil a sedl si k vedlejšímu stolku. Rozmrzele mu poděkovali a zdálo se, že se o něho nehodlají víc starat. Když chvíli čekal, zeptal se:

"Messieurs, je snad někdo z vás hospodský?"
"Ne," odpověděl otec Main.
"Kde tedy je?"
"Venku." Ukázal na dveře naproti vchodu.
Belmonte na ně zaklepal a ihned přišel hospodský, kterého požádal o kořalku. Dostal ji a přitom se ho hospodský ptal:
"Vy jste cizí v této ulici?"
"Ano."
"Myslel jsem si to. Aspoň jste u mne ještě nikdy nebyl."
"Jsem tady cizí. Ještě nikdy jsem nebyl v Paříži."
"A přicházíte právě teď! To je podivné."
"Jakto?"
"No, vojenská léta máte ještě asi na zádech a teď jsou všichni vojnou povinní voláni do svých míst."
"Máte pravdu! Ale vždyť právě proto přicházím do Paříže. Musím do boje doma za mne schází náhrada. Chci si tady někoho nalézt."
"Ach, tak! No, no, jen hledejte!"
Opět se vzdálil a Belmonte se namáhal, aby spolkl doušek hanebného nápoje. Oba druzí hosté si ho pátravě prohlíželi, až se ho nakonec otec Main zeptal:
"Směl bych vědět, odkud jste?"
"Od Met. To je proklatá historie."
"Co?"
"Můj otec je totiž zámecký kastelán a zároveň hospodářský správce. Následkem války jsou u nás skoro všichni muži voláni do zbraně a doma jich zůstává málo. V okolí nenajdeme náhradu, proto mě otec poslal do Paříže. Našel jsem teprve jednoho člověka, který se dal najmout a potřebuji tři. Nikomu se nechce, ačkoliv jsou to velice dobrá místa."
"Jaká jsou to místa?"
"Hajný a jeho pomocník."
"K tomu jsou asi třeba lesnické vědomosti?"
"Ó, nikoliv! Oba dohlížejí jen na to, aby se nic nekradlo."
"Hm! Kdy se mají obsadit tato místa?"
"Hned!"
"Jaká doporučení jsou k tomu třeba?"
"Doporučení? Můj Bože, k čemu doporučení?"
"Ale vždyť přece nemůžete vzít do služby kohokoliv!"
"Ba musíme, pohříchu! Nikde nelze nikoho sehnat."

Nastala pomlčka. Belmonte sáhl po novinách a četl. Oba druzí spolu tiše rozmlouvali. Otec Main šeptal:
"Ty, paňáco, co tomu říkáš?"
"Hm! Nebylo by to špatné!"

"Hajný ten je celé dni v lese, živá duše se o něho nestará! A zatím by se na vše zapomnělo. Co?"
"Samozřejmě!"
"A navíc tento chlap vypadá nesmírně hloupě. Neníli jeho otec chytřejší, budeme v bezpečí. Mám s ním promluvit?"
"Pro mne! Ale nejdřív musíme provést svůj plán!"
"Samozřejmě! Postačí k tomu dnešní večer. Můj dřívější dům je prázdný. Jakmile se setmí, budeme se tam moct odebrat nepozorovaně. Za půl hodiny bude věc vyřízena. A pak budeme s Paříží hotovi."
"A je to opravdu pravda s tím lvím zubem?"
"Ano. Mám ho dosud. Je při jiných věcech."
"Půjdeme s ním k hraběti Lemarchovi?"
"To si ještě musíme rozmyslet. Považuji to za nebezpečné, ale netajím se tím, že bychom ho mohli oškubat o hezkou sumičku."
"Nebylo by to třeba, kdyby ta proklatá policie neuveřejnila čísla pokladních poukázek, které měl hadrářský král u sebe!"
"Nemohli jsme vědět, že si je krátce před tím vyzvedl u bankéře, který pak hned hloupě zaslal jejich seznam do novin. Kdybychom chtěli jednat s hrabětem, musel bys tam jít ty. Mne nesmí nikdo spatřit."
Ještě chvíli se bavili šeptem a pak se otec Main obrátil k Belmontovi:
"Nechcete si sednout sem k nám?"
"Proč?" řekl na pohled lhostejně.
"Rádi bychom si s vámi pohovořili o vaší záležitosti."
"Ach tak!" Posadil se k nim a hned se ptal: "Znáte snad nějakou osobu, která by se mi hodila?"
"Ano, dokonce dvě."
"Ach! To by mi bylo milé! Kdo to je?"
"My sami."
"Ach, vy? Hm! Smím se snad ptát, kdo jste?"
"Ano. Tady je můj pas!"
"A tady můj."
Belmonte vzal do rukou oba pasy a prohlížel si je. Zdálo se, že je spokojený. Pak několikrát zakýval hlavou a řekl:
156

"Dobrá! Dobrá! Musím vám jen říct, že není v mé moci, abych určil také plat. To je věc mého otce."
"Ó, vždyť to nespěchá!"
"Máte tedy chut?"
"Ano."
"Kdy můžete nastoupit?"
"Co nejdřív. Kdy se vrátíte domů?"
"Jakmile najdu ty tři muže. Jednoho už mám, vy jste dva byl bych tedy vlastně hotový."
"Ale my chceme ještě dnes vyřídit malou záležitost."
"Dobrá. Počkám tedy na vás."
"Zítra už budeme moct odjet s vámi. Snad bude i možné, že budeme moct vyrazit nočním vlakem. Kde přenocujete?"
"Nikde. Mohu zůstat, kde se mi líbí."
"Dobrá! Sejdeme se dnes večer tady?"
"Třeba. Kdy?"
"Trochu později. Snad v jedenáct hodin!"
"Já tedy přijdu."
"Dohodli jsme se tedy. Smíme se ptát, kde je váš domov?"
"V zámku Malineau u Etainu."
Otec Main sebou trhl překvapením. Ptal se:
"Komu patří to panství?"
"Baronovi z Courcy."
"Mně se zdá, že snad patří generálu Latreauovi!"
"Patřilo mu. Ale prodal je."
"Ach tak! A panstvo tam bydlí?"
"Ne. Bydlíme tam jenom my. Je to tam velice pusté, ale krásné. Tam se vám bude líbit."
Odešel z kořalny dřív než oni a podařilo se mu nepozorovaně dostat do svého bytu. Martin stál u okna a pozoroval, že se vrací.
"Byli ještě naproti?" ptal ser "Ano. Je to otec Main." "A ten druhý?" "To je komediant." "Sapristi! Mluvil jste s nimi?" "Nejen mluvil, ale docela jsem je i přijal do služeb." "Jakto? Jakto?" "Jako hajné."

"Snad pro zámek Malineau?" "Ano."
157

"Kýho výra! A pojedou?"
"Oba a my také."
Vyprávěl mu obsah rozmluvy, kterou měl se zločinci, a dodal:
"Jsi tedy také naverbován do služby, a to no, jako co?" Co myslíš?"
"Jako zahradnický pomocník."
"Dobrá. Ale teď musím rychle napsat do Malineau."
"Generálovi?"
"Ne. Jen Melacovi. Mám prozatím v úmyslu neříkat nic generálovi. Zůstaň tady u okna a pozoruj protější dům. Večer nastane záhy, pak se oba postavíme na číhanou."
Napsal psaní, které Martin ihned odnesl na poštu. Pak vyšli oba na ulici. Řekli si, že otec Main a šašek asi vyjdou z domu společně.
Nečekali dlouho a viděli, že se nemýlili. Oba očekávaní vyšli z vrat a šli zvolna ulicí.
"Půjdeme za nimi," řekl Belmonte. "Ale rozdělíme se. Půjdeme každý z jiné strany ulice. Nesmějí nás zpozorovat."
Rozešli se a za chvíli zpozorovali ke svému nemalému úžasu, že přestrojení uprchlíci zamířili do ulice, v které byla kdysi hospoda otce Maina. Když k ní došli, zůstal komediant na ulici nejspíš jako stráž. Hospodský se pak obezřele rozhlédl a vklouzl do domu, který neměl ani dveře. Zdálo se, že byl dům považován za zbořeninu. Ale asi za půl hodiny se vrátil a zase odešel se šaškem. Oba pronásledovatelé jim zůstali v patách, i když v přiměřené vzdálenosti. Posléze se oba zlosynové zastavili před palácovou budovou. Komediant do ní vešel, otec Main poodešel na protější roh ulice.
"Co ten chlap asi chce v tom domě?" ptal se Martin.
"To bych také rád věděl. Bez náležitého důvodu se takový člověk do paláce neodváží. Musím se dozvědět, komu náleží."
"Snad později, až půjdeme kolem." "Na přechod nesmíme ani pomyslet. Mám zato, že se odtud oba už vrátí do destilace, v které mne budou čekat. Mámeli jít za nimi, budou muset nejdřív oni kolem nás." "Bude tedy dojista lépe, půjdemeli tam napřed!" "Nikoliv. Počkáme, abychom vypátrali, komu ten palác patří. Podívej, ten průjezd není osvětlený. Pojdme tam!" Vklouzli do tmavého průjezdu budovy, u které stáli, a
158

odtud pozorovali vchod do paláce, v kterém zmizel komediant.
Nečekali dlouho a zaslechli blížící se tiché kroky.
"Zpátky!" šeptal Belmonte svému sluhovi. Sotva jim zbyl čas, aby se ukryli o několik kroků dál v tmavé síni, když dovnitř vklouzl - otec Main. Zdálo se, že tady chce očekávat svého druha. Rozumí se, oba se měli velice napozoru, aby se ani nejmenším hlomozem neprozradili. Když komediant vstoupil do protějšího domu, zeptal se ho sluha domu, co tam hledá.
"Bydlí tady hrabě de Lemarch?" vyptával se.
"Ano."
"Je tento pán doma?"
"Ano. Ale pro vás sotva."
"Snad přece. Chci s ním mluvit."
Sluha si ho opovržlivě změřil a řekl:
"Radil bych vám však, abyste toho raději zanechal."
"A já bych vám zase radil, abyste počkal, jak se rozhodne milostivý pán."
"Hm! copak je to něco důležitého?"
"Zajisté."
"No, není mou věcí, abych o tom rozhodoval. Jděte do prvního poschodí!"
Tam se komediantovi dařilo také tak. Komorník se domníval, že ho musí odbýt. Ale on nešel a nakonec řekl:
"Ohlaste, že musím mluvit s milostivým pánem v záležitosti pana rotmistra."
"Myslíte mladého pána?"
"Ano."
"To je podivné! Jak se jmenujete?"
"To řeknu panu hraběti sám."
Sluha pokrčil rameny, ale přece zmizel v nejbližších dveřích. Tam byl kuřácký salón, kde právě seděl mladý hrabě, který byl v Berlíně jako malíř Haller.
"Co je?" ptal se komorníka.
"Nějaký cizí muž si přeje mluvit s milostivým pánem."
"S mým otcem?"

"Ano."
"Otec nemá čas. Je zaměstnán v knihovně."
"Ale ta osoba trvá na své prosbě."
"Co chce?"
159

"Tvrdí, že přichází ve vaší záležitosti."
"V mé záležitosti? Hm! Kdo je to?"
"Chce říct své jméno pouze milostivému pánovi."
"Aj! To zní velmi tajemně! Počkej, přijmu ho sám. Ať vstoupí!"
Sluha otevřel a komediant vešel. Očekával, že uvidí starého hraběte. Když však viděl místo něho šéfa eskadrony, pocítil rozpaky, které nemohl před Lemarchem ukrýt. Ten to pozoroval a ptal se náramně nedůvěřivým hlasem:
"Co chcete?"
"Prosím, abych směl promluvit s milostivým panem otcem!"
"Nemá čas. Povězte mi, co chcete!"
"To nejde."
"Proč ne? Říkáte, že přicházíte v mé záležitosti, jak jsem slyšel. Mohu tedy také žádat, abych se dozvěděl, co chcete. Mluvte tedy!"
Lermille udělal pohyb, jako by se chtěl obrátit.
"Stát!" velel rotmistr. "Zůstaňte tady! Zdáte se mi podezřelý! Zamlčujete své jméno. Chcete mluvit s otcem o mně, a to o záležitosti, kterou se nemám dozvědět. Nařizuji vám, abyste přednesl, co chcete!"
"To není možné!"
"Aj! To už známe! Pošlu tedy pro policii!" Popošel o krok ke stolu, na kterém byl zvonek. Komedianta se zmocnila hrozná úzkost. S policií se nesmí rozhodně setkat. Proto rychle řekl prosebným hlasem:
"Odpusťte! Mlčímli před vámi, dělám to pouze kvůli vám!"
"Tak, tak! A proč?"
"Protože nevím, zda o tom víte nebo ne!"
"9 čem?"
"Že nejste synem hraběte Lemarche!"
Rotmistr o krok ustoupil a se zřejmým úžasem řekl:
"Já že nejsem jeho syn? Člověče, máte rozum?"
"Je to tak, jak říkám."
"Že nejsem synem hraběte?"
"Ano:"
"Mám opravdu velikou chuť dát vás sebrat jako blázna, který unikl z blázince!"
"Neuděláte to. Nechtěl jsem vám o tom říct. Ale když jste
160

mne k tomu donutil, prosím, abyste dal zavolat milostivého pána. Jistě vám potvrdí, co jsem řekl."
Rotmistr na něho pohlížel s vyjevenýma očima. Pak zvolna řekl:
"Mluvíte opravdu vážně?"
"Ano."
"Kdo jste?"
"Jsem chuďas, ubohý truhlář. Jmenuji se Merlin."
"Dobrá! Pojďte!" Při těchto vážně pronesených slovech ho rotmistr uchopil za rameno, strčil jím do dveří a pak do druhých, až se ocitli v knihovně. Tady seděl hrabě u stolku a studoval. Ohlédl se a s úžasem upřel zrak na syna.
"Pardon, otče, že vyrušuji!" řekl syn. "Znáš snad tohoto člověka?"
Oslovený se zvedl z pohovky, prohlížel si komedianta a řekl:
"Ne. Nikdy jsem ho neviděl, aspoň jsem si ho nikdy nevšimnul."
"Zdá se, že blázní. Tvrdí, že nejsem tvůj syn."
Hrabě zbledl, ale rychle se vzpamatoval, pokrčil rameny a řekl:
"Pak zřejmě ztratil rozum. Pusť ho."
V této záležitosti měl jediného důvěrníka, totiž otce Maina. Protože však tento utekl a nemohl se vrátit, cítil se hrabě bezpečným. Ale paňáca mínil:
"Prosím, pane hrabě, abyste mi věřil, že jsem úplně při rozumu. Ano, měl jste syna. Umřel. Vaše paní manželka byla slabá a churavá, nesměla se o smrti svého dítěte dozvědět. Abyste ji zachoval při životě, odhodlal jste se k velikému kroku. Zatajil jste jí synovu smrt a adoptoval jste jiného chlapce téhož věku. Bylo to možné jedině tím, že vaše paní manželka byla delší čas v lázních v cizině."
"Kdo vám namluvil tuto pohádku?" Jeho hlas byl při těchto slovech kupodivu

rozčilený. Musel se ze všech sil snažit, aby se zdál klidným.
"To není pohádka!"
"Co tedy?"
"Pravda. Dal jste tehdy svému komorníkovi příkaz, aby vyhledal dítě, které by se hodilo." "Co říkáte?!" "Tomuto muži jste důvěřoval. Později však vaši důvěru
161

zklamal! Vyhnal jste ho. Byl potom známý pod jménem otec Main a toto jméno proslavil."
"U sta čertů! Kde jste sebral tuto historku?"
"Od otce Maina!"
"Ten chlap lže!"
"Ó, nikoliv, protože jsem to já, milostivý pane, kdo mu tehdy toho chlapce dodal."
"Vy? Vy !"
"Ano." Řekl rok, měsíc i den, docela přesně. To už bylo na hraběte mnoho. Uchopil se za hlavu. Nevěděl, co by řekl.
"Otče," řekl rotmistr, "dokaž tomuto muži, že se mýlí."
Hrabě se odvrátil. Zápasil v duchu sám se sebou. Pak se opět otočil k šaškovi a nařídil mu:
"Jděte do předsíně a počkejte tam, až vás zavolám."
Komediant poslechl. Otec a syn stanuli proti sobě, oba nesmírně pobouřeni.
"Otče, co je? On lhal! Nemluvil pravdu!"
Hrabě potichu zavrtěl hlavou a odpověděl přitlumeným hlasem:
"Přišlo to tak z nenadání, tak náhle! Nemohu odporovat... Bernarde, ten muž řekl pravdu."
Důstojník se opřel o stůl. Pevně se ho držel. Třásl se.
"Můj Bože!" zasténal. "Já že nejsem nejsem tvůj syn! Já já ó, můj Spasiteli!"
Hrabě však k němu přistoupil, vzal ho za obě ruce a řekl mu něžným hlasem:
"A přece přece jsi můj syn. Jsi a zůstaneš mé dítě. Neměl jsi se nikdy dozvědět, že pocházíš od jiných rodičů. Ale když přišel tento muž, nemohl jsem už mlčet. Pojď, posaď se."
Zavedl ho k židli, sám se také posadil a pak mu vysvětloval:
"Je to skutečně tak, jak řekl: hraběnka po narození našeho jediného dítěte byla nesmírně nemocná. Musela mi chlapce nechat, aby se odebrala do ciziny do lázní. Moje úřední povinnosti mi nedovolovaly, abych ji provázel. A chlapec nám umřel. Věděl jsem, že by jeho smrt nepřežila, proto jsem ji musel zachránit. Uložil jsem sluhovi, aby mi našel jiné" dítě."
Rotmistr slyšel tato slova jako ve snu, jako z dálky.
"A toto dítě jsem byl já?" ptal se.
"Ano."
"Kdo byli moji rodiče?"
162

"Chudý obuvník. Dal tě velmi rád a dostal za to odměnu."
"Ó, Bože! Ó, Bože!"
"Vzpamatuj se! Co slyšíš, to přece není neštěstí, ale spíše štěstí!"
"Prodali mne, prodali!"
"Byli chudobní. Věděli, že se ti tím dostane štěstí, které by ti nemohli nikdy poskytnout."
"A přece nemohu pochopit smysl té myšlenky, že jsem syn chudých rodičů ne tvůj ach, ne váš že nejsem váš!"
"Nesmysl! Nesmysl! Co tě napadá!" zvolal hrabě. "Vše zůstane, jak bylo dosud. Ty jsi můj syn, můj dědic. Na tom se nic nezmění."
"Mluvil jsi mluvil jste sám s mými rodiči?"
"Ne. Vše zprostředkoval ten sluha."
"Ty tedy ani nevíš, zda dosud žijí?"
"Ne. Odstoupili mi tě úplně. Neměl jsem s nimi vůbec co dělat."
Rotmistr se zvedl a přecházel po pokoji. Jeho ňadra se prudce dmula. Nakonec, po dlouhé chvíli, se zastavil před hrabětem a zeptal se ho:
"Skutečně má vše zůstat jako dosud?"
"Samozřejmě, samozřejmě."
"Pak jsem ti zavázán díkem, jehož velikost ani nelze změřit. Otče, já " Nemohl mluvit dál. Z očí mu vytryskly slzy. Vzlykal jako dítě. Hrabě ho vzal za ruce, přivinul ho k sobě a řekl:
"Uklidni se, Bernarde! Byl jsi mi vždy dobrým synem. Zůstaneš mi milým a drahým jako vlastní dítě. Náš vzájemný poměr bude stále stejný."

"Ale co sem přivádí toho muže? Říká, že mne dostal sluha od něho!"
"Uvidíme. Zeptám se ho. Jsi dost silný, abych ho mohl zavolat?"
"Zavolej ho!"
Hrabě otevřel dveře a zavolal opět komedianta. Zeptal se ho:
"Tvrdíte tedy, že Main dostal dítě od vás?"
"Ano."
"Tvrdil přece, že dítě dostal od chudého obuvníka."
"Lhal, aby si mohl nechat peníze, které jste jeho rodičům určil."
163

"Hm! A jste snad vy jeho otec?"
"Nikoliv. Hoch byl nalezenec."
"Aj! Jeho rodiče jdou tedy neznámí?"
"Ano."
"Kdo ho našel?"
"Já."
"Kde?"
"V lese. Byl jsem tehdy na cestách. Chtěl jsem do Paříže. V Ardennách jsem našel v hlubokém sněhu napůl zmrzlého chlapce. Ujal jsem se ho. Nikdo mne s ním nechtěl přijat. Ponechal jsem si ho a přinesl jsem ho do Paříže. Tady jsem se setkal s vaším sluhou u otce Maina. Viděl chlapce a vzal si ho."
"To by byla podivuhodná příhoda!"
"Zajisté, také je!"
"Copak úřady nepátraly, kdo jsou rodiče toho dítěte?"
"Ne. Já jsem tomu nerozuměl, zákony jsem neznal. Považoval jsem se za oprávněného, abych si dítě ponechal."
"Snad bylo odloženo."
"Spíše bych myslel, že ztraceno."
"Máte důvod k takové domněnce?"
"Ano. Dítěti, které se odkládá, se odebere vše, co by mohlo vyzradit jeho původ."
"Mělo snad dítě něco podobného u sebe?"
"Ano."
"Co to bylo?"
"Zub."
"Zub? Hm! To je podivné! Je ještě na světě?"
"Myslím, že je ještě možné opatřit si ho."
"Opravdu? Opravdu?" ptal se rotmistr rychle.
"Ano."
"Kdo ho má?"
"Hm! Neměl bych to vlastně vyzradit."
"Rozumím vám. Jedná se vám o odměnu."
Komediant se rozpačitě usmál a řekl:
"Pane rotmistře! Tehdy byste zmrzl, kdybych se vás neujal."
"Možná. Dále!"
"Jsem chudý, nesmírně chudý."
"Dobrá! Je tedy zub ještě na světě?" ptal se hrabě.
"Opatřím vám ho, ráčili milostivý pán uvážit, že jsem teď v nouzi."
164

Hrabě udělal netrpělivý posunek a ptal se:
"Kolik žádáte?"
"Kolik dáte?"
"Muži, to přece není věc, o které by se mohlo smlouvat jako o pytel brambor. Našel jste chlapce. Máte tedy asi také ten zub. Vydejte nám ho a já se vám zaručuji, že dostanete dobrou odměnu."
"Dáváte mi své slovo?"
"Ano!"
"Dobře tedy! Budu vám důvěřovat. Tady je!" Vytáhl zub i s řetízkem a podal mu ho.
Oba si ho prohlíželi.
"Morbleu!" zvolal hrabě. "Hraběcí koruna!"
"Skutečně!" přisvědčil rotmistr. "A tento zub jsem měl u sebe?"
"Ano, s řetízkem na krku."
"Proč jste mi tehdy oboje nevydal?"
"Chci být upřímný. Myslel jsem si, že za to později dostanu odměnu."
"Člověče, dopustil jste se nesmírné chyby. Kde bydlíte?"

Tázaný udal nazdařbůh nějakou ulici.
"Jste ochotný potvrdit přísahou, že já jsem ten, koho jste tehdy našel?"
"Ano."
"A že jsem měl tento zub s řetízkem u sebe?"
"Ano."
"Zapíšu si váš byt a obrátím se na vás, až bude třeba. Ale jak se stalo, že přicházíte právě dnes?"
"Nouze - - o které jsem mluvil... "
"Dobrá!" řekl hrabě. "Nepřišel jste sem zbytečně. Potřebujete peníze?"
"Ano."
"Kolik?"
"Ó, hodně!"
"Asi?"
"O tom jsem ještě ani nepřemýšlel."
Hrabě se na něho ostře podíval a pak řekl:
"Rozumím vám. Chcete nám své tajemství prodat. Máme vám za ně zaplatit tolik, jakou cenu pro nás má. Uhodl jsem?"
"Ano, milostivý pane!"
J
165

Hrabě vytáhl zásuvku u stolu, otevřel balíček a vyňal
z něho několik bankovek. "
"Ještě si vámi nejsme jistí," řekl. "Musíme vidět, jak se tato záležitost vyvine. Dám vám teď tisíc franků. Později, až budeme mít jistotu, vás po zásluze odměníme."
Komediant poděkoval a schoval peníze.
"Chcete ještě něco poznamenat?" ptal se hrabě.
Ne " "rNc.
"Tedy pro dnešek jděte. Vyhledáme vás v nejbližší době."
Šel. Když se octl na ulici, mrzutě si bručel:
"Proklatá smůla! Kdyby při tom nebyl syn, mohl jsem se starým smlouvat. Mizerných tisíc franků! Byl bych opravdu největší osel na světě, kdybych z toho dal otci Mainovi jediný sou!"
Ubíral se kolem té tmavé síně, kde však byl tichým zvoláním zastaven.
"Pst! Šašku!"
Zastavil se. Otec Main stál před ním.
"Jsem hotov. Pojď!" řekl.
"Ne, ne!" mínil bývalý hospodský. "Musíme dávat pozor, zda někoho za tebou neposlali. Pojď, schovejme se na několik okamžiků sem." Zatáhl ho za dveře a"
ptal se ho:
"Jak se vedío?'"
"Špatně."
"Snad ne!"
"Dokonce velmi špatně."
"Máš peníze?"
"Ani centimu."
"Tisíc hromů! Snad jsi tam nenechal lví zub?"
"Pohříchu ano!"
"Blázníš?"
"Nemohu za to. Místo ke starému jsem byl zaveden k mladému. Hrozil mi i zatčením. Musel jsem si pomoct lží. Řekl jsem, že jsem ho našel jako dítě v Ardennách, zub na řetízku že měl na krku. Řekli, že je na něm hraběcí korunka."
"Proklatě! Opravdu?"
"Ano."
"A ptali se, kdo jsi?"
"Ano. Jsem truhlář Merlin."
"A kde bydlíš?"
"Řekl jsem mu ulici a číslo, jak mne napadlo."
166

"A oni tě chtějí navštívit?"
"Ano. A pak dostanu odměnu."
"Proklatě! Doběhli nás tedy!"
"Dosud ne. Vždyť zase mohu přijít. Budouli mne hledat a nenajdou mne, pak si dobře nezapamatovali mou adresu."
"Ale je to přece hloupé, příliš hloupé! Měl jsi tajemství prodat za velmi velikou sumu peněz. To jsi zajisté začal špatně!"

"Oho! Jen kdyby nebyl přítomen mladý hrabě!"
"No, zub jim vůbec nepomůže. Ti nikdy nenajdou toho německého hraběte Goldberga. Teď pojď! Zdá se, že za tebou nikoho neposlali."
Šli. Když zmizeli, vzadu ve tmavé síni se něco hnulo.
"To byla perná zkouška trpělivosti!" řekl Martin. "Stáli jsme tu celou hodinu, aniž bychom se mohli pohnout."
"Ale jsme skvěle odměněni!"
"Skvěle? To si nemyslím."
"To, co jsem tady slyšel, má velikou, velikou cenu."
"Mluvili o nějakém zubu, o hraběcí koruně, o chlapci. Jak to souvisí?"
"To nechej na mne! Teď pospěšme za nimi!"
Brzy zjistili, že se oba ubírali do kořalny.
"Mám jít dovnitř?" ptal se Martin.
"Není třeba. Sundej si vousy a paruku a jdi domů. Přijdu také brzy."
Když vstoupil do krčmy, našel tu několik hostí. Otec Main a komediant byli v koutě. Posadil se k nim a dostal hned sklenici.
"No, rozmysleli jste si to?" ptal se.
"Ano. Rozhodli jsme se," odpověděl Main. "Půjdeme s vámi."
"Platí?"
"Platí!"
Podali si ruce, přičemž Belmonte poznamenal:
"Nebudete toho litovat. U nás a s námi se nežije špatně."
"Doufejme! Kdy odjedeme?"
"Hm! Ten třetí, kterého jsem najal, může teprve ráno v osm hodin."
"Musíme tedy na něho počkat."
"Ano. Domů pak přijedeme večer, najíme se jen a budeme moct jít spát."

XIII.
Doktor Bertrand seděl ve své pracovně a četl noviny. Z jeho tváře nebylo možné soudit, že by to byly radostné dojmy, které ovládaly jeho duši. Vtom venku zazněly kroky. Bylo zaklepáno na dveře a na jeho odpověď vstoupil starý kapitán. Lékař se zvedl a zdvořile ho pozdravil.:
"Vy, pane kapitáne?" řekl. "Slyšel jsem, že jste z Ortry odešel na delší čas."
"Bylo to tak, ale už jsem tady. Dovolte, abych se posadil!" Posadil se, změřil lékaře zvláštním pohledem a pak řekl:
"Pane doktore, vy jste můj domácí lékař " Zarazil se. Bertrand se poklonil. "A v této funkci máte mou důvěru "
"Děkuji!"
"Jste si vědom toho, že si ji zasloužíte?"
Bertrand mu pohlédl vážně do obličeje a odpověděl:
"Kdybych myslel, že si ji nezasloužím, zřekl bych se cti být vaším domácím lékařem."
"Dobrá. A přece se v poslední době přihodilo mnoho, co no, mlčme o tom! Vy jste rakouský Němec?"
"Rodem ano."
"A srdcem?"
"Také."
"Ale pak musíte nenávidět Průsaky!"
"Nemůžu nenávidět žádného člověka jen proto, že je Průsak."
"Láry fáry! Prusko hanebně oklamalo Rakousko. Za to teď bude potrestané. Francie potáhne do • Berlína. Dostanete příležitost, abyste se skvěle pomstil!"
"Hm! O jaké příležitosti mluvíte?"

"No - copak jste nečetl provolání císaře?"
"Ale ano, četl."
"Vyzývá národ, aby se chopil meče!"
"Armádu ano."
"Nikoliv, celý národ. Povstaneme jako jeden muž. Francie bude jediným obrem, po zuby ozbrojená. Půda se bude chvět pod jejími kroky. Sbory dobrovolníků se organizují a v nich mi bude svěřeno vyšší velitelství. Přistoupíte také." Já?"
"Jd .
"Ano."
"Jako dobrovolník? Franktireur?"
"Ano, ale ne jako kombatant. Uděluji vám tímto hodnost plukovního lékaře. Potřebujeme lékařské síly. Vy jste první, kterému podávám příležitost, aby si dobyl slávu a čest."

Bertrand potřásal rozvážně hlavou a odpověděl:
"Děkuji vám, pane kapitáne! Musím odmítnout."
"Odmítnout? Slyším dobře?"
"Ano, úplně."
"Vy se chcete zříct nabízených vavřínů?"
"Bohužel."
"A proč?"
"Jsem tomuto městu zavázán. Moje působení tady je vyměřeno. Musím zůstat, nesmím odejít."
"Kdo vám to zakazuje?"
"Moje svědomí."
"To znamená: vy zkrátka nechcete? Co když k tomu budete donucen?"
"Kdo by mne mohl nutit?"
"Například já. Potřebujeme lékaře."
"Moji zdejší nemocní mne také potřebují!"
"Dobrá, dobrá! Zdá se skoro, že je přece jen pravda, co se mi o vás našeptává."
"Co?"
"Že jste nepřítel vlasti. Vy zrazujete Francii!"
"Pane kapitáne, kdyby mi tato slova řekl někdo jiný, vyhodil bych ho prostě ze dveří."
"No, proč to neuděláte také se mnou?"
"Vážím si vašeho postavení a vašeho věku." "Tuto vážnost odměním tím, že vás varuji. Lidé mají bystrý sluch i zrak. A teď jsou v platnosti válečné zákony a řády!"
169

"Nemám s nimi co dělat."
"Hm. Byl jste pozorován. V poslední době vzbuzujete velikou nedůvěru."
"Nemohu za to."
"Opravdu ne? Copak jste se nestýkal s tím doktorem Mullerem?"
"Poznal jsem ho v Ortry. Vy sám jste nás představil. To znamenalo, že mi ho doporučujete."
"Byl to nevděčník. Dále máte u sebe člověka, který se potuluje jako vyzvědač po celém kraji."
"Kdo by to byl?"
"Váš sběratel bylin."
"Byl mi doporučen baronessou Marion a mademoiselle Nanon."
"Obě jsou nevděčné jako ten Němec a hrbatý doktor filozofie. Jak se jmenoval váš sběratel?"
"Schneeberg."
"To je německé jméno! Byl to tedy Němec?"
"Myslím, že Švýcar."
"Kde je teď?"
"Nevím. Propustil jsem ho."
"Dobře jste udělal! A pak byl u vás spatřen ten Amerikán Deephill."
"To snad pro mne nebude výčitka!"
"Ten člověk byl nepřítel Francie!"
"Poznal jsem ho také u vás."
"Byl mi doporučen, ale byl jsem oklamán. Vy tedy skutečně odmítáte moji nabídku?"
"Myslíte vojenské povolání?"
"Ano."
"Moje povinnost mi přikazuje, abych setrval na místě, kde se nalézám."
"Kéž byste toho nelitoval! Děláte se tímto zamítnutím podezřelým. Bude nutné mít vás pečlivě na zřeteli."
"Je to snad vyhrůžka?" odpověděl Bertrand.
"Ne, ale výstraha. A ještě něco: co víte o pobytu mé vnučky?"
"Myslíte baronessu Marion?"
"Ano. Samozřejmě."
"Její pobyt musíte znát nejlépe sám, pane kapitáne."
"Hm! Ano! Ovšem! Ale znáte ho také?"
"Nikoliv."
170

"Copak o tom s vámi nemluvili?"
"Lidé říkali, že jste dopravil svou vnučku na bezpečné místo, protože jste už tehdy předvídal nynější zmatené časy."
"No, kdo tak mluví, má pravdu. Odcházím, ale nadobro se vás nevzdávám, že vás

ještě spatřím jako polního lékaře u svého sboru."
Odešel, provázen lékařem až k domovním dveřím. Když se doktor vrátil do svého pokoje, říkal si:
"Chtěl na mne vyzvídat, ale nic se nedozví. Udělal dobře a moudře, že se tvářil, jako by věděl, kde se Marion zdržuje. Ta je v bezpečí."
Sáhl opět po novinách, když bylo znovu zaklepáno na dveře. "Dále!"
Vstoupil cizí člověk, vysoký a silný, podle zevnějšku něco přes padesát let.
"Pan doktor Bertrand?" ptal se. "Ano. Čím mohu posloužit?" "Ničím. Děkuji! Mám vám vyřídit pozdrav." "Od koho?"
"Od mistra Deephilla z Berlína." "Aj! Věru!" řekl překvapený lékař. "A také od miss de Lissa a Nanon a Madelon." "Vy je znáte?" "Ano."
"Ale, pane, vy přicházíte z Berlína a troufáte si do těchto končin?"
"Co na tom?"
"Vystavujete se velmi velikému nebezpečí! Nalézáte se uprostřed zfanatizovaného obyvatelstva!"
"Jsem opatrný."
"Ale od jednoho pozdravení nevyřizujete!"
"Koho myslíte?"
"Pana doktora Müllera."
"Ten vám nepotřebuje vzkazovat pozdravy!"
"Že ne? Jakto?"
"No, nejdražší pane doktore, protože stojí před vámi!"
Tato poslední slova cizinec pronesl Mullerovým hlasem, ale jeho obličej byl přece zcela jiný. Lékař přistoupil až k němu, aby si ho prohlédl.
"To je mistrovský kousek!" zvolal. "Ano, jste to vy, pane
171

nám. Půjdu tedy s přítelem do těchto sklepem. Potřebné výbušné látky máme. Já pak musím zase hned odtud. On však zůstane tady, a jakmile se přesvědčí, že by to bylo nutné, vyhodí vše do vzduchu. K tomu postačí hořící doutník." "To by bylo opravdové zemětřesení." "Zajisté! Ujmete se tedy mého přítele?" "O tom nepochybujte!" "Přesto, že to pro vás bude nebezpečné?" "Vyhneme se nebezpečí. Kdy přijde ten pán?" "Nejspíš zítra večer. Čas, který mi do té doby zbývá, využiji k malému výletu." "Ach! Už vím!" smál se lékař. "Myslíte?"
"Ano! Rozumí se, že do zámku Malineau!" "Uhodl jste! Dostal jste od Marion nějakou zprávu?" "Ne. Daří se jí jistě dobře. Ale jak se vám vedlo v Berlíně? Našel Deephill svého otce? A smířil se s ním?"
"Ano. Byly to výjevy, o kterých vám musím vypravovat, ale až příště. Vlak brzy odjede!" "A tlustý malíř?"
"Byl při smíření hlavní osobou. Sám mě prosil, abych šel do Malineau a pozdravil tam baculatou Marii Melacovou. Tak, to by bylo vše, co vám mám sdělit. A teď vás prosím o dovolení, abych se směl poroučet." "V Metách vystoupíte z vlaku?"
"Ano."
"A pak? Jak se dostanete dál?" "Hm! Musím si objednat povoz."
"To byste byl příliš závislý. Nechtěl byste přijmout mého koně? Pojedeteli na něm, budete svým pánem!"
"Bylo by mi to milejší, ale s vaším koněm nechci být nápadný na zdejším nádraží!"
"Tomu snadno pomůžeme. Pojedu tam sám, koně odevzdám dráze a vám dám potvrzení!" "Ale jen nenápadně, prosím vás!"
"Buďte bez obav! Bude už dávno noc, než dorazíte do Malineau. Ale co kdyby vás v Metách podezírali?" "Toho se neobávám!"
"Podívejte se, tady je průkaz prvního řádu, v Metách je teď jako v úle a nedůvěra je všeobecná." "No, jsem připravený na všechny případy. Nemohou mi ublížit!"
174

XIV.
Za několik hodin opustil doktor Müller v Metách vlak a vsedl na koně. Mohl se prokázat průkazy jako Francouz; Setmělo se. Kůň byl pro lékaře sice dobrý, ale pro rychlou á dalekou jízdu se přece nehodil. Za Canflansem byl už tak unavený, že se Muller, když dorazil do vsi, zastavil v hostinci, aby koni dopřál odpočinek. Hospodská místnost byla plná, i když tu byli jen starší lidé, protože mladí byli povoláni na vojnu. Za jedním stolem seděli čtyři muži, kteří tu byli patrně cizí. Náležel jim zřejmě lehký vozík, který stál ve dvoře a do kterého byli zapraženi dva koně. Muller si dal číši vína a malý zákusek. Při jídle poslouchal hovor těch čtyř.
"Jak daleko je ještě do zámku Malineau?" ptal se jeden.

"Pojedeme ještě dvě hodiny," zněla odpověď.
Když Muller zaslechl tento hlas, rychle se ohlédl a bystře a pátravě se zadíval na toho, kdo ta slova pronesl. Hned se zase tvářil nadmíru lhostejně, po chvíli se však zeptal:
"Pánové jedou do Malineau?"
Teď se zase dřívější mluvčí rychle ohlédl, aby se na něho lépe podíval. Pak odpověděl:
"Ano, monsieur."
"Já tam také jedu. Neznám však cestu. Směl bych se k vám připojit?"
"Hm, povoz je vlastně už pro nás čtyři malý, ale nějak si pomůžeme."
"Co se toho týče, můžete být klidní. Mám tu svého koně."
"Tím lip! Zůstaneme tedy pohromadě."
Po malé chvíli se mluvčí zvedl a vyšel. Muller se nenápadně vytratil za ním. První stál za rohem stavení a čekal na druhého.
175

"Probůh, Kónigsaue Richarde, jsi čertův chlap?" ptal se. "Hohenthale! Tebe bych tady nečekal! Copak ještě nejsi
doma?"
"Ne. Dostal jsem ještě v posledním okamžiku opačný rozkaz. Ale ty jsi byl už odtud?"
"Ano, ale jsem opět tady, jak vidíš. Tvůj Martin je tady také, co?"
"Ano."
"A ti dva druzí?"
Artur z Hohenthalu mu položil ruku na rameno a odpověděl:
"Ty, právě pro tebe to bude kapitální zpráva! Nepodíval jsi se ještě na ně?"
"Ne."
"Aspoň na toho suchého?"
Ne " "ile
"Ano, jsou oba velmi dobře přestrojeni. Víš, co jsem ti vyprávěl o svém pařížském dobrodružství? Komtesa z Latreau byla unesena - "
"Ano. Ty jsi ji zachránil a ležíš jí u nohou."
"Pamatuješ se také na chlapa, který si ten zločin vymyslel?"
"Ano. Četl jsem o tom také v novinách. Podařilo se mu uniknout. Byl to otec Main."
"Tak je. No, já jsem toho chlapa přistihl a mám ho."
"Cože? Opravdu?"
"Ano, je to on."
"Který z nich to je?"
"Ten menší, tlustý."
"To je úlovek!"
"A co teprve ten druhý!"
"Kdo je to?"
"To je chlap, kterého chceš mít ty."
"Já? Nevěděl bych !"
"Tak je! A tvůj Fric po něm touží stejnou měrou!"
"Můj strážmistr?"
"Ano. Totiž kvůli lvímu zubu."
"Myslíš snad zmizelého komedianta?"
"Ano."
"To není on!"
"Ale je! Jenže je báječně maskován."
"Kdyby to tak bylo!"
176

"Je to on, je to on, říkám ti! Dávám ti své čestné slovo, starý brachu!"
"Pak je dnešní den dnem štěstí pro mne a pro moje příbuzné. Ale jak jsi přišel k těm lidem?"
"Nejjednodušším způsobem na světě. Jmenuji se Melac, můj otec je klíčník v zámku Malineau a já jsem ty chlapíky přijal do služby jako hajné."
"Ale neříkej!"
"Na mou čest, opakuji! Dovol, abych ti to vyprávěl." Pak mu stručně řekl vše, co zažil od svého posledního příchodu do Paříže až dosud, a pak se ho ptal:
"Věříš už, že je to on?"
"Ano, teď ti už věřím. Bohudík, že ho konečně máme! Ale po tom, co jsi zaslechl v té síni, není pochybnost, že je Lemarch bratr mého dobrého Frice!"
"Tak je!"
"Jak blízko byl tedy svým rodičům a jak mi byla nápadná jeho podoba s Fricem! Má

tedy také lví zub?"
"Ano. Komediant mu ho musel vydat."
"Dobře, velmi dobře. Ale co s nimi zamýšlíš dělat v Malineau?"
"No, hospodského jsem chtěl darovat generálovi Latreauovi."
"Ten se zaraduje! A co s druhým?"
"S tím jsem měl docela zvláštní úmysl. Víš, kdybychom ho odevzdali francouzské policii, bude sice potrestán za vyloupení pokladny a úmyslné zabití nevlastní dcery, ale pro tebe by byl ztracený, zvláště v těchto válečných událostech. Lépe by bylo, kdyby byl souzen v Německu. Ukradl přece obě děti. Chtěl jsem ho nějakým způsobem vylákat za hranice. Ale nejde to, protože mne zná jen jako toho, kdo ho popadl."
"A až odložíš přestrojení?"
"Pak bude ještě hůř. Pozná ve mně takzvaného Changeura, který tehdy zachránil komtesu Latreau."
"Hm! Co kdybych ho vylákal já?"
"Ta myšlenka není špatná."
"Ale jak to zařídit?"
"Samozřejmě, je to těžké!"
"No, víš, snad by se to dalo přece udělat."
"Máš nějaký nápad?"

"Bude v Malineau zavřený stejně jako otec Main?"
"Samozřejmě!"
"Já ho tedy vysvobodím, ale "
"U sta blesků! Ano, to bude dobré! To je něco!"
"Získá ke mně důvěru a půjde rád se mnou za hranice. V Německu se bude přece cítit bezpečnější než tady ve Francii."
"Tak je! Uděláme to tak. Jen mi už teď není milé, abys s námi jel."
"Proč?"
"Měl bys tam dojet před námi, abys starého Melaca připravil. Psal jsem mu už, jak jsem ti řekl, ale mohl by mi přece něco provést."
Vtom byli vyrušeni. Přišel za nimi Martin a hlásil, že otec Main i komediant se začínají durdit, že odešel na tak dlouho.
"Dobrá, dobrá, hned přijdu. Richarde, v Etainu se ještě zastavíme. Snad tam zbude trochu času, abychom si mohli nevyrušovaně promluvit. Řekni tam, že chceš do zámku až zítra a že raději zůstaneš v Etainu. Rozloučíš se s námi, půjdeš naoko do svého pokoje, ale přesto pojedeš do zámku napřed."
Tak se také stalo.
V Etainu zastavili v hostinci. Kónigsau prohlásil, že tak pozdě večer nemůže do zámku, a objednal si pokoj. Rozloučil se a odešel, ale pak hned vsedl na koně a odjel tryskem do Malineau. Zavedl sem Madon, vyznal se tedy v této krajině. Mezi vesnicí a zámkem byl malý potok. Tady seskočil, smyl si líčidlo, vzal si jinou paruku, kterou měl za tím účelem připravenou, a vytáhl ze sedla tolik koudele, co potřeboval, aby si shrbatil záda. Pak se teprve pustil do zámku. Skoro všechna okna v prvním patře byla osvětlena. To mohlo vzbudit nedůvěru u obou zlosynů u komedianta i otce Maina. Seskočil z koně, uvázal ho a zaklepal na klíčníka. Našel ho pohromadě se ženou a vnučkou.
"Pane doktore Mullere to jste vy?" ptala se s úžasem.
"Ano. Prosím, slečno, dopravte rychle mého koně do stáje. Nikdo ho nesmí spatřit."
Marie ihned poslechla a Kónigsau se obrátil k jejímu dědečkovi:
"Dostal jste dnes psaní z Paříže?"
"Ano. Vy o tom víte?"

"Ano. Rozuměl jste mu?"
"Ne úplně. Mám syna, "
Protože nezbýval čas, Kónigsau ho rychle přerušil:
"Prosím, pamatujte si krátce toto: zámek nepatří panu generálovi, ale byl nedávno prodán jistému baronovi Courcymu, který je dnes pouhou náhodou přítomen. Dále: pan Belmonte, který tehdy zachránil vaši mladou paní, chytil také zločince a jednoho jeho druha. Aby je sem po dobrém dostal, musel se vydávat za vašeho syna."
"Ach, tak to tedy je!"
"Ano, je to tak. Oba lotři jsou totiž přestrojeni. Hledají místo, kde by mohli být schováni, a tak jim pan Belmonte řekl, že tady potřebujete dva hajné. Přijal je tedy do služeb jako hajné a přijede sem za čtvrt hodiny i s nimi."

"Svatý Bože! Takoví zločinci!"
"Nemějte obavy! Uvítáte je vlídně, dáte jim najíst a pak řeknete, že mají jít k panu baronovi, který je přijme do služeb. Zavedete je samozřejmě ke generálovi. Co se tam stane, to uvidíme. Pan Belmonte s sebou přivádí také svého sluhu Martina, kterého už znáte. I tito dva jsou přestrojení. Sluha je naoko přijatý do zámeckých služeb jako zahradnický příručí. Nebudete tedy se zlosyny sám. Budeteli v pochybnostech, co máte dělat, nechtě jednat pana Belmonta. Oznamte všechno také slečně Marii, aby se neprozradila. Já zatím půjdu nahoru k panu generálovi."
Když přišel nahoru, byl sluhou ihned poznán a ohlášen. Našel všechny obyvatele v jídelně. Generál mu vyšel vlídně vstříc, podal mu ruku, ukazoval na Marion a zeptal se ho:
"Chcete se přeptat, jak se daří vaší chráněnce?"
"Ó, mademoiselle de Sainte-Marie je ve velmi dobré ochraně. Přicházím ve velice naléhavé záležitosti. Prosím, excellence, abyste dal zhasnout všechna světla, kromě jednoho pokoje."
"Proč?"
"Prosím, později vše vysvětlím! Teď na to není čas."
Sám se odebral do vedlejších komnat, aby zhasínal světla, a na pánův pokyn udělal komorník totéž. Za malou chvíli bylo světlo pouze v jídelně.
"To jsou podivná opatření!" řekl pak generál Mullerovi.
"Ale je jich velice třeba!" vysvětloval tento. "Dostanete totiž návštěvu, excellence. Vaši hosté nesmějí vědět, že jste tady."

"To je zvláštní! Jakého druhu je tato návštěva?"
"Otec Main."
Při těchto slovech všichni vyskočili.
"Otec Main? Otec Main?" znělo ze všech úst.
"Ano. Konečně se podařilo zmocnit se toho člověka."
"A přijde sem?"
"Ano, a to v průvodu jednoho svého druha, kterého zná slečna ze SainteMarie. Myslím totiž komedianta, který v Thionville svrhl svou dceru z napjatého provazu."
To byla zvěst, která všechny nanejvýš rozrušila. Kónigsau vysvětloval souvislost, ale Belmonta a Martina ani neuvedl.
"To je podivuhodné!" řekl generál.
"Ó, u pana doktora není nic podivuhodného!" prohodila Marion.
"Prosím, prosím!" mínil Miiller. "V této věci nemám žádné zásluhy. Poslouchejte, vůz už přijíždí. To jsou oni. Nezhasli jsme tedy světla předčasně."
"Ale kdo jsou ti dva muži, kteří přiváději zajatce?" ptal se generál.
"Nejsem zmocněn, abych to řekl!" usmál se Miiller. "Jeden, jak jsem už řekl, se vydává za syna klíčníka Melaca. Bude dobře, excellence, opatřímeli se zbraněmi. Těm dvěma lidem nelze důvěřovat. Nože dejte odnést ze stolů."
Příchozí zatím vystoupili z vozu a vešli ke klíčníkovi. Belmonte mu podal ruku a řekl:
"Dobrý večer, otče. Konečně jsme tady!"
"Dobrý večer, synu!" odpověděl Melac. "Jak vidím, nebyla tvoje cesta zbytečná?"
"Ano. Tady je zahradník a tady muži pro lesy. Jejich listiny jsem už prohlédl, jsou v pořádku."
"Dobrá. A náhoda chce tomu, že milostivý pán bude moct hned rozhodnout."
"Pan baron?"
"Ano. Přijel dnes večer, aby tady do zítřka zůstal. Nemyslíš, abychom mu ty muže hned představili?"
"Hm, ano, bude to lepší. Dokonce je to vlastně naše povinnost, když je náhodou tady. Ale nejdřív si trochu odpočineme."
Posadili se. Otci Mainovi ani komediantovi nebylo sice vhod, že se mají baronovi představovat, ale nedali to na sobě znát.

"Pojíme něco nebo půjdeme nejdřív nahoru?" ptal se Belmonte.
"Hotovo je hotovo. Nejlépe bude, půjdemeli hned."
"Budeme s ním moct mluvit?"
"Zajisté."
"No, zkusme to tedy. Pojďte, pánové!"
Když došli nahoru, vstoupil klíčník, aby je ohlásil. Ostatní čekali. Brzy otevřel sluha dveře a vpustil je. V jídelně byl pouze Muller a Melac. Sluha se vzdálil a oba zlosynové ani nepozorovali, že zavřel zvenčí dveře. Muller,

Belmonte a Martin měli ruce v kapsách, kde měli revolvery.
"To je doba!" šeptal Main, kterému začínalo být nevolno.
"Strpení!" řekl Belmonte. "Ach, už přichází!"
Vedlejší dveře se otevřely a vstoupil generál. Vnučka a Marion ho doprovázely. Otec Main uskočil. Jeho oči se vyboulily a upíraly se s hrůzou na vstupující. Byl však tak zatvrzelý hříšník, že se nedal úplně vyvést z rovnováhy. Vzmužil se.
"Tisíc ďáblů! Jsme zrazeni!" vykřikl. "Pryč! Pryč odtud, šašku!" Obrátil se ke dveřím a spatřil, že jsou na něho namířeny tři revolvery.
"Bah! Každá kule netrefí! Zpět! Rychle! Rychle!" Skočil ke dveřím, aby je vyrazil. Byly zavřené. A vtom vyskočili také z druhé strany dva ozbrojení sluhové.
"Nenamáhejte se!" řekl generál. "Jste lapeni!"
"Jakým právem?" ptal se Main, kterého konečně napadlo, že jsou přestrojeni.
"Nedělejte se směšnými! Byli jste poznáni. Vaše přetvářka vám vůbec nepomůže!"
"Tedy poznáni!" zaječel. "Zrazeni! A kým? Počkejte, lotři, já vám ukáži!" Zvedl obě pěsti a vrhl se na Martina, ale dostal od Mullera, kolem kterého letěl, takovou ránu do spánku, že se ihned svalil.
"Svažte je!" nařídil generál.
Komediant byl celý zdrcený. Neodvážil se žádného odporu. Jeho druh byl v bezvědomí. Oba byli svázáni a odneseni. Zavřeli je jednotlivě do dvou pevných sklepů.
"A teď díky, díky!" obrátil se generál k mužům. "Který z vás je ten famózní syn mého starého Melaca?"
"Já, excellence!" odpověděl Belmonte.
"Smím snad slyšet vaše pravé jméno?"

"Už ho znáte."
"To sotva!"
"Ale ano! Račte dovolit!"
Při těch slovech sáhl po číši vody, nalil si trochu na kapesník, přejel si jím čelo a strhl si vousy a vlasy. Martin udělal totéž.
"Monsieur Belmonte!" zvolal generál.
"Skutečně, monsieur Belmonte!" zaplesala Ella z Latreau a v radostném překvapení zatleskala rukama. Za nimi se pak tiše ozvalo:
"Martin! Martin! Ach ano! Je to on!" Byla to hezká Alice, která až dosud stála bojácně opodál. Následovalo množství otázek a kvapných odpovědí, až měl generál nejlepší nápad, jaký vůbec mohl být. Řekl:
"Večeře byla podivuhodným způsobem přerušena. Začněme znovu! Přitom budeme mít čas, abychom si vše vysvětlili."
Všichni byli pozváni, také celá Melacova rodina. Po večeři se utvořily malé skupiny. Této příležitosti využil Muller a přistoupil k Marii Melacové.
"Mám pro vás ještě něco docela zvláštního," řekl. "Uhodla byste to?"
"Asi stěží!"
"Pozdravení od jistého malíře."
"Od pana Schneffkeho?" ptala se s uzarděním.
"Ano. Ale kromě pozdravení ještě něco. Tady!" Vytáhl psaníčko a podal jí ho. Děkovala mu, ale hned nato zmizela, aby si jeho obsah přečetla. Pak se obrátil k Madon.
"Zase jste byl ochránce," řekla mu.
Neodpověděl, jen zvedl ke rtům ruku, kterou mu podala. U okna stál Belmonte s Ellou. Její oči skoro hrdě spočívaly na jeho mužné postavě.
"Zdá se, že jste předurčený za mou prozřetelnost," řekla mu. "Zjevujete se, když vás nejméně očekávám."
"Smím si takové objevení dovolit, nejmilostivější komteso?"
"Přijďte kdykoliv! Vždyť přicházíte jako zachránce."
A u dveří vedlejší komnaty byla opřena Alice. Martin k ní přistoupil a řekl:
"To je moje milá holubička, které mám vystavit hnízdečko. Nikdo se sem nedívá. Pojď, pojď!"

Aniž by mu mohla zabránit, zavedl ji do druhého pokoje, přivinul ji k sobě, vroucně ji políbil a ptal se:
"Je ti milé, že jsem přišel?"
"Ó, jak mne to těší! Jak dlouho tady zůstaneš?"
"Snad jen několik hodin."
"Ale vrátíš se zase?"

"Zajisté! A to brzy, hodně brzy, abych si tě odvedl, mé dobré dítě."
A ještě později stál Konigsau s Hohenthalem a vážně rozmlouvali.
"Kdy odjedeš?" ptal se Hohenthal.
"Jakmile to jen bude možné."
"Ano."
"A vezmeš komedianta s sebou? Ale pak nebudeš moct přes Mety. Tam by ti ho sebrali. V nynější době nesmí do pevnosti takový chlap ani vkročit. Ale jak ho odtud dostaneš?"
"To je otázka. Dva jezdci a jen jeden kůň!"
"Vezmi si můj vůz! Koně si přivaž vzadu. Pak to vše prodej, a co utržíš, to mi příležitostně dáš."
"Mohl bych to udělat, ale jak se dostaneš odtud ty?"
"Vypůjčím si kočár k nádraží. O mne se vůbec nestarej! Jak dlouho se zdržíš v Thionville?"
"Ještě tři dny."
"Tak dlouho nesmím čekat. Sejdeme se tedy až v Berlíně. Ale zatím nespouštěj komedianta z očí."
"Myslíš, že právě v tomto případě bych mohl být nedbalý? Když ho jednou mám, už mi neunikne. Jeho strážci si asi budou moct stěží vysvětlit, jak jim unikl."
Komediant ležel svázaný na tvrdém kamení ve sklepě. Vzdal se vší naděje a považoval vše, vše za ztracené. Svou vůli, svou sílu upil v kořalce, proto teď nenalézal nikde oporu a plakal jako dítě. Najednou napjal sluch. Slyšel, že byla potichu odstrčena závora. A pak se ozvalo:
"Pst! Je tady někdo?"
"Ano," šeptal.
"Vězni?"
"Jen jeden."
"Kde je druhý?"
"To nevím."
"No, budu moct tedy zachránit jen jednoho. Nemám čas, abych prohledával celý zámek. Pojďte!"
"Vždyť jsem svázaný!"

. "Ach tak! No, nůž mám."
Za několik okamžiků se plížili ven, ze dvora k lesíku, u kterého čekal vůz s přivázaným koněm. Vsedli do vozu a ujížděli. Kónigsau si potmě odstranil hrb, takže vypadal jako předtím, než přijel do zámku. Komediant ho poznal a řekl:
"To jste vy?! Proč mne osvobozujete?"
"Poslouchal jsem průvodce a poznal jsem, že vás podvedli. Slyšel jsem je mluvit. Vaše výslovnost je německá. Jste snad Němec?"
"Vlastně ano."
"Jsem také z ciziny... Proto jsem si umínil, že vás zachráním. Bylo to snadné, protože jsem měl v zámku co dělat. Zůstal jsem v Etainu schválně pozadu."
"A teď máte vůz!"
"Vzal jsem si ho v zámku. Copak bychom mohli jet na jednom koni? Pro ty chlapy, kteří s vámi tak špatně smýšleli, bude jen dobře, že přijdou o vůz."
"Kam mne dopravíte?"
"Do Thionville."
"Ó je!" vyklouzlo mu z úst.
"Nemějte obavy! Půjdu tam především k příteli, u kterého budete v bezpečí. Při nejbližší příležitosti se pak pustíme za hranice. A teď vám zbývá volba, mámeli zůstat pohromadě nebo ne."
"Jeli vám vhod, zůstaneme pohromadě."
"Dobrá! Nebudu se teď ptát, kdo jste a co jste. Krajané se mají v takových časech podporovat. Však se také ještě dozvíte, kdo jsem já!"
U doktora Bertranda byla komediantovi vykázána světnička, z které nemohl uniknout. Domníval se, že se toto opatření stalo k jeho vlastní bezpečnosti. Za několik dní se pustili pěšky k hranicím a teprve za hranicemi vsedli do vlaku. Tak to šlo až do Kolína nad Rýnem. Tam byl komediant náhle, aniž by věděl proč, v hostinci zatčen. Při výslechu se ptal, proč byl zatčen, a dostal odpověď, že bude dopraven do Berlína, kde mu bude sdělen důvod zatčení. Stále ještě ne.tušil, že zatčení přivodil jeho průvodce.

XV.
Devatenáctého června bylo v Berlíně doručeno francouzské vypovězení války a osmadvacátého už převzal Napoleon III. v Metách vrchní velitelství francouzské

porýnské armády. Správu vlády předal císařovně Eugenii.
Propukla válka odhalila neobyčejně rychle všechny vnější i vnitřní slabosti císařství. Francouzské vojsko chtělo jít do Berlína na procházku, jak se říkalo, ale stráž na Rýně konala svou povinnost. Německé vojenské sbory překročily nepřátelskou hranici dřív, než mohli Francouzi své sbory doplnit. Čtvrtého července dobyla armáda korunního prince Weissenburg a Geissberg. Za dva dny nato byla vítězná bitva u Worthu, v které bylo Mac Mahonovo vojsko úplně poraženo, a pak následovala rána za ránou. Francouzské voje byly všude zahnány. Byly nuceny ustupovat stále dál a dál. Neměly čas, aby se sebraly a soustředily. Paříž byla obležena a všude vládli Němci.
Nikdo nebyl více roztrpčený tímto rychlým úspěchem Němců, než starý kapitán Richemonte. Nejdříve dostal rozkaz, aby provedl poslední kroky dobrovolnické organizace teprve tehdy, až bude překročena německá hranice a sbor dobrovolníků bude tedy za vlastním vojskem. Ale k překročení hranic ani nedošlo, a protože měli francouzští vojevůdci s armádou plné hlavy starostí, ani nikoho nenapadlo, aby si na něho vzpomněl, a tak zůstal bez jakýchkoliv zpráv a instrukcí. Bydlel v Ortry a nevěděl zlostí, co dělat. Domníval se, že bude moci ihned začít, jakmile dostane rozkaz.
Toto rozhořčení na Němce ovšem ovládalo celou krajinu.
185

Obchody vázly. Žádný dělník nenašel zaměstnání. Lidem zbývalo dost času, aby se obírali novinami a protože tyto zněly stále příznivě pro Němce, vzrůstal hněv každou chvíli.
Už skoro svítalo, když vjelo několik jezdců do lesa, který se prostíral asi dvě hodiny východně od Ortry. Odbočili ze silnice, která vede z Mercigu západním směrem k Siersku, aby se nepozorovaně dostali do okolí Thionville.
Bylo jich dvanáct a byli v občanských šatech. Chvílemi se některý z nich zastavil a zařízl nožem kůru stromů nedaleko úzké lesní cesty. Bylo to znamení pro ty, kteří půjdou za nimi.
Napřed jela vysoká a silná postava, s vážnou tváří, tmavou, s bradou plnými vousy, sotva několik neděl starými. Tento jezdec byl hrbatý.
Rozednívalo se víc a víc. Bylo už možné vidět značně daleko. Jeden z mladších pánů řekl popsanému jezdci:
"Co bude, pane majore? Budeme brzy na místě? Dvanáct hodin v sedle!"
"Je toho na vás mnoho, poručíku?"
"Nikoliv, vždyť víte! Ale protože byla tato jízda příliš nebezpečná, nechtěl jsem si vzít svou ryzku a vzal jsem si tuto mrchu. Nemůže už dál."
Jeden z pánů se k němu obrátil a citoval mu verš známé Uhlandovy básně:
"Koně už bolelo v žaludku, jezdec skoro za hřívu ho držel."
Zazněl tichý smích. Ten, kterého nazývali majorem, se obrátil a varoval je:
"Ne tak nahlas, pánové! Jsme v nepřátelské zemi. A tu - aj, tu je dub! Počkejte!"
Pobídl koně ostruhami a tryskem odjel. Stranou u cesty vynikal z lesa vysoký dub. Major letěl cestou a pak zabočil řídkými stromy k dubu. U tohoto stromu stál opřený mladý muž, také v občanských šatech.
"Pozdrav Bůh!" řekl major. "Jste tady, je vše v pořádku?"
"Tak je, pane rotmistře!"
"Ano! Jen žádnou chybu, můj milý! Byl jsem povýšen na štábního důstojníka!"
"Aha! Gratuluji, pane majore! Je to rozhodně zasloužené."
"Máte místo?"
186

"Nádherné."
"Daleko odtud?"
"Není to daleko. Hluboká rokle uprostřed lesa. Vede do kotliny, v které se může podle okolností schovat i deset švadron."
"Mám jenom dvě a setninu myslivců. Kdy jste dostal můj rozkaz?"
"Předevčírem večer. Ale, pane majore, jak si můžete troufat a jak můžete přijít s těmito lidmi do nepřátelského území, abyste tady obsadil zámek, který leží uprostřed nepřátel?"
"Není to tak těžké, jak si myslíte. Předně jsme jeli jen v noci a vyhnuli jsme se všem obývaným místům a zadruhé jsem přesvědčený, že v Ortry nebudu dlouho sám."
"Ale přesto by vás mohl někdo spatřit. Mohli jste někoho potkat!"
"To se také stalo!"
"Pak je vaše jízda vyzrazena!"
"Ne. Nás dvanáct v občanských šatech jedeme v čele. Koho jsme potkali, toho jsme

zajali a odevzdali těm, kteří jdou za námi. Tímto způsobem máme několik zajatých, které propustíme až zítra. Thionville je obsazeno Francouzi?"
"Tak je."
"Nemohl jsta tedy zůstat u doktora Bertranda?"
"Ano, musel jsem odejít. Ale našel jsem podivuhodně krásné místo."
"Kde?"
"V samém Ortry, totiž ve vsi u domkáře, kterého starý vyhnal ze služby. Považují mne za jeho příbuzného."
"Není to nebezpečné?"
"Ó, nikoliv. Tento muž je na kapitána tak rozezlený, že se na něho mohu úplně spolehnout. Ostatně mi byl doporučen doktorem Bertrandem, který ho nejdříve důkladně prozkoumal."
"A co fřanktireuři?"
"Čekají na pokyn."
"Ó, ten bude dán ještě dnes. Máme dobré zprávy. Tušíte snad, kolik jich asi bude?"
"Šušká se o pěti stech takových lidech, kteří se mají z Ortry vypravit vyzbrojeni."
"Dobrá! Postaráme se o ně. Jinak je vše v pořádku?"
"Ano. Zásoby jsou neztenčené."

"A klíče, které jsem vám svěřil?"
"Mám je. Přejete si, abych je odevzdal?"
"Ano. Prosím."
Dostal, co si přál, a pokračoval:
"Ukážete nám teď náš úkryt. Až se schováme, bude dost času, abych vám řekl svůj plán. Pojďte!"
Tento hrbatý jezdec nebyl nikdo jiný než Kónigsau. Poručík v občanských šatech byl důstojník, kterého zanechal v Ortry, aby místo střežil.
Vrátili se na lesní cestu, kde čekali ostatní. V tom okamžiku sem tryskem přijížděl jezdec. Měl uniformu hulánského poručíka. Salutoval před Konigsauem a hlásil:
"Sbor je pět set kroků odtud, pane majore. Mají sestoupit z koní?"
"Ne. Ať přijedou sem."
Sbor se znovu rozjel a zabočil pak do lesa, kde jezdci seskočili z koní a vzali je za uzdy.
Asi za čtvrt hodiny se dostali do rokle, která vedla do pustého údolí v lese. Když sem dorazili, rozestavili hlídky, kterým byl dán rozkaz, aby zajaly všechny osoby, které by se tu objevily.
Pak se konala delší porada důstojnictva. Poté vyrazila znovu skupina těch pánů, kteří byli v občanských šatech, a vedena Konigsauem se jala studovat tajemství Ortry, aby se v určený čas nestala žádná chyba. Také Fric Schneeberg zaměnil uniformu za občanský oblek a připojil se k nim.
Okolní obyvatelé neměli ani tušení, že přes tři sta nepřátel čeká docela pohodlně začátek soumraku, aby se zmocnili zámku Ortry a zásob, ukrytých ve sklepích.

XVI.
Starý kapitán seděl ve své pracovně. Nebyl sám, bylo tu s ním několik mužů. Byli to jeho důvěrníci, kteří měli tvořit jeho štáb.
Byl v nanejvýš mrzuté náladě. V ruce držel zápisník, z kterého četl skoro skřípavým hlasem tato místa:
" 19. června vypovězena válka. Den nato srážka předních stráží u Saarbriíckenu. Bitva u Wehrdenu, bitka u Hagenbacku dne 23. pro nás nešťastná. Také boje u Weissenburgu a Wórthu pro nás ztraceny. Generál Donay mrtev. Generál Francois padl. Hlavní nepřátelské ležení je už u Kaiserslautern."
"Čert aby vzal tyto ničemy!" vykřikl jeden z přítomných zlostně. Starý pokračoval:
"Paříž ve stavu obležení! Hagenau ztraceno. Saargemúnd a Forbach také. Bazaine přichází do Met. Mac Mahon prchá do Nancy. Zákonodárný sbor vyzývá císaře, aby se poděkoval. Pevnost Liichtenberg v pekle Francie si vypůjčuje miliardu franků, aby mohla ve válce pokračovat. Bavoři překročili Vogezy. Pfalc dobyta Průsaky. Leboeuf odstupuje z místa náčelníka štábu."
Odhodil zápisník a ptal se:
"Co tomu říkáte, he?"
"Považoval jsem to za nemožné!" odpověděl první.

"Já také. Kdo nese vinu na všech těchto nehodách?"
"Hm!"
189

"Ano, hm! Teď nelze nic říct. Čert se usadil v hlavním ležení proklatých Němců. Ale Moltke, ten slídil a plížil, ten nám to neprovede tak, jako kdysi Blůcher - aby se za to smažil v pekle! Chtěl bych co si přeješ?"
Tato otázka byla dána sluhovi, který právě vstoupil.
"Přišlo psaní, pane kapitáne."
"Dobrá!"
Starý ho otevřel a četl. Jeho čelo se pokrylo hlubokými vráskami. Ošklivě zaklel a řekl:
"Víte, co mi tu právě ohlašují?" Když nikdo neodpovídal, pokračoval: "Tady stojí neuvěřitelná věc: naše armáda ustoupila u Met přes Moselu a Němci už dávno překročili důležitou čáru u SaarUnion, Grand Tenquinu, Faulquemontu, Fouligny a Retangu. Jejich kavalerie už stojí před Lunevillem, Metami, Pont á Moussonem a Nancy!"
Kletby a proklínání zněly ze všech stran.
"Tiše!" okřikl je starý. "To ještě není všechno! Největší hlavní ležení nepřátel je už ve Věrny v seinském údolí. Dráha u Frouardu, do Paříže, je zničena a Bazain převzal vrchní velení nad celou armádou. Nancy je obsazeno a císař odjel z Met do Verdunu. Prušáci ženou naše vojsko až k dělům v Metách. Víte, co to znamená?"
"Že budou Mety obleženy."
"Ano. Ztratíme li Mety, ztratíme vše! Nebudu už čekat ani okamžik. Teď nadešla pravá chvíle. Zatímco tito němečtí trháni leží okolo Met, budeme jim pálit zezadu kule do kožicha. Nebudu čekat, až mi dají instrukce. Snad už teď není ani možné vyslat posla. Jsem odkázán sám na sebe a budu podle toho jednat. Ať to už začne! Jste srozuměni?"
"Ano! Ano!" ozvalo se kolem.
"Dobrá tedy, vydáme znamení! Ať se dnes o půlnoci sejde mužstvo tajně v parku."
"Proč tajně?"
"Copak to nechápete, pošetilci? Mohl by nepřítel proniknout tak daleko, kdyby nebyl o všem podrobně informován? Má výborné vyzvědače, to je jisté. A právě my jsme nuceni počínat si nanejvýš opatrně. Mezinárodní právo zakazuje utváření franktireurských sborů. Budemeli přistiženi, budou s námi zacházet jako s loupežníky a mnoho okolků s námi nebudou dělat. Je jisté, že Němci přijdou i sem. Nesmějí se dozvědět, že se obyvatelstvo této krajiny chopilo zbraní. To by trpěl celý kraj. Proto tedy opatrnost!"
190

"A co pak, až se ozbrojíme?"
"To se ještě uvidí, jakmile dostanu zítra zprávy - a pak -
íí
Byl přerušen. Dva muži opět vstoupili. Byli to Charles Berten a jeho přítel Ribeau. Byli nanejvýš rozčileni.
"Pane kapitáne, důležité zprávy!" řekl první, padl na židli a stíral si z čela pot. "Velmi důležité zprávy!"
"Ale dobré?"
"Především bídná, proklatá, ale pak přece něco, co vás potěší!"
"Snad vítězství nad Průsaky?" vyhrklo z něho. "Ne, ne! Ti jsou spolčeni s peklem! Prušáci obsadili Vigneules nad Maarou a vtrhli do St. Mihielu. Pevnost Marsal se vzdala a před Bar le Ducem se už objevili huláni. Jeden z nepřátelských generálů táhne už z Met k Verdunu!"
"U všech čertů! To je naše ústupová linie!"
"Bohužel! Je zle, velmi zle! Mluví se už o tom, kterého generála bude nepřítel jmenovat guvernérem Elsaska."
Starý dupl nohou a zvolal:
"Nesmíme tedy ztrácet ani minutu. Bazaine vězí v Metách a Mac Mahon je v Chalonsu, aby posbíral své rozprášené vojsko. Zajisté pak zamýšlí přichvátat, aby Mety osvobodil. Potáhneli však nepřítel k Verdunu, bude mu to znemožněno. Musíte se tedy také tady naproti chopit nožů a sice okamžitě!"
"To také chceme. Čekáme jen na váš pokyn."
"No, dostanete ho! Kolik mužů seženete?"
"Pět set."
"Tolik mám i já. Budeme mít dohromady tisíc mužů. S těmi se dá už něco dělat. Kde se shromáždíte?"
"Ve Fleurelle, za zámkem Malineau. A toto jméno mi připomíná druhou zprávu,

kterou vám přináším. Je dobrá."
"Ven s ní, rychle! Dobré zprávy jsou teď tak vzácné, že je člověk ani nemůže dost rychle slyšet."
"Dobrá! Vězte tedy: mám ji."
"Koho?"
"Slečnu Marion."
"Marion? Aj! Mou vnučku?"
"Ano."
"U všech kozlů! To je ovšem velmi potěšitelná zpráva. Kde je?" "Právě v Malineau."
191

]
"Sapristi! Zámek patří generálovi tatreaúovi."
"Jehož dcera tam tečí bydlí a ona je u ní na návštěvě. A ještě jedna osoba tam je, také dáma. Vyzvídal jsem dál a slyšel jsem, že mademoiselle Marion jí říká matko, jiní ji pak nazývají madame Liama."
"Liama!" vykřikl starý. "Ach, Liama! Mám je tedy zas! Bertene, vaše zpráva má pro mne cenu ryzího zlata. Musíte okamžitě odtud!"
"Proč?"
"Musíte okamžitě do Fleurelle a svolat naše lidi. Zatím převezměte velení. Postarejte se o to, abyste dostali zámek Malineau do své moci. Zmocněte se obou těch žen. Já přijdu za vámi. Přidám se k vám se svými muži. Jak se věci mají, císař asi odstoupí. Bude utvořena prozatímní vláda. Nastane jakási anarchie - a toho právě využijeme. Messieurs, pojďte se mnou do sklepení, abyste se orientovali pro dnešní večer!"
Několik vyzvaných se zvedlo a šlo ke dveřím, ale starý řekl:
"Ne, tam tudy ne. Je tu jiná cesta. Pojďme čalouněnými dveřmi!" Zavřel z vnitřku vchod a otevřel tajný přístup k ukrytým schodům. A šel napřed dolů. "Stát! Pst!" zvolal náhle a s napětím se díval dolů. Pak dodal:
"Zdálo se mi, že někdo běží dolů ze schodů. Ale tady nemůže být živá duše. Pojďme tedy dál! Propustím vás odtud lesní dírou."
A přece se mýlil. Kónigsau vnikl do tajných sklepení, aby je ukázal svým průvodcům. Když si je prohlédli, nechal je ve vzdálenější chodbě a sám se s Fricem pustil do zámecké budovy. Přál si vědět, kde je starý kapitán. Oba tito vyzvědači se dostali ke kapitánovu obydlí a byli tak šťastní, že mohli za dřevěným deštěním vyslechnout rozmluvu, která se tam odbývala. Jakmile slyšeli, že starý chce dolů do sklepení, vzdálili se. Ale nešlo to tak rychle, jak si mysleli. Kónigsau by jistě rychle unikl, ale Fric se na schodech tak dobře nevyznal a zvolna tápal dolů. Dole pak dokonce klopýtl. Kónigsau ho nesměl opustit, proto ho vzal za ruku. Vtom zaslechli shora zvolání starého: "Stát! Pst!"
"Stůj!" šeptal Kónigsau svému druhovi.
Pak slyšeli docela jasně, co kapitán říkal svým druhům, a
192

když se znovu ozvaly kroky Francouzů, spěchali dál. Teď to šlo rychleji, protože tu už nebyly schody. Kapitán mohl se svými důvěrníky jen zvolna kupředu. Proto ho záhy předešli a byli v bezpečí. Když se později sešli s ostatními, dal jim major rozkaz, aby šli s ním. Zavedl je chodbou, která ústila do lesní díry. Rozumí se, že balvany, zavírající cestu, opět upravili, aby jejich přítomnost nemohla být pozorována.
Když byli pod širým nebem, řekl Kónigsau: "Jsou tedy u něho ještě další. Propustí je tímto východem. Rád bych věděl, co budou říkat. Při rozchodu se obyčejně opakuje stručný obsah úmluvy, proto doufám, že vyslechnu instrukce, které kapitán učinil pro dnešní večer."
"To bude nebezpečné!" prohodil jeden pán.
"Ani ne tak, jak si myslíte. Tady, právě nad východem, je houština ostružin. V té se velice snadno schovám."
"V trní?"
"Ano. Je sice nebezpečné pro šaty, ale můj úmysl to velice vyžaduje. S vaší pomocí se mohu schovat tak, že mne ani nezpozorují. Jen mi trochu pomozte."
"Kde počkáme my?"
"Tam nahoře v houštině. Kdybych se ocitl v nebezpečí, vystřelím z revolveru a vy

mi pomůžete."
Roští bylo pokud možno rozhrnuto a nakupeno na Kónigsaua, který se položil na zem, takže ho nebylo vůbec vidět. Pak ostatní rychle odešli.
Když se nahoře v houštině pohodlně uvelebili, potichu rozmlouvali o zkušenostech, nabytých dole v podzemních sklepeních. Při této příležitosti jeden z nich prohodil:
"Ten major Kónigsau je báječný chlapík! A vy jste byl, kamaráde,, strážmistr u jeho švadrony?" Tato slova patřila Fricovi.
"Ano," odpověděl. "Byl jsem jeho strážmistr a mohu říct i jeho přítel."
"Tisíc hromů! Syn generála Goldberga, a je strážmistrem! To je nepochopitelné!"
"Ach, vy neznáte tyto poměry?"
"Nikoliv, kamaráde. Považte, že jste oba, vy i Kónigsau, od jiného pluku."
"No, povím vám tedy, že jsem byl jako dítě rodičům ukraden. Později jsem sloužil pod Konigsauem, který byl mým bratrancem, aniž bychom to oba tušili. Tady v Ortry jsme
193

náhodou přišli na to tajemství. Chlap, který mne ukradl, byl chycen a lstí dopraven za hranice, do Berlína. Tam byl podroben ostrému výslechu, takže už nemohl zapírat a lhát a přiznal se nejen k tomu, ale dokonce i dokázal, že jsem ukradený generálův syn."
"Saprment! To je nanejvýš zajímavé! A co tomu říkali vaši rodiče?"
"Není to podivná otázka, pane? Mysleme raději na přítomnost! Teď je ze strážmistra Frice Schneeberga, který vždy pečlivě plnil své povinnosti, poručík hrabě Bedřich z Goldbergů, který se nechce dopustit žádné nedbalosti. Dávejme tedy pozor na majora!"
Kónigsau byl opravdu dole v trní jako na trní byla to nesmírná zkouška trpělivosti. Trvalo dlouho, velmi dlouho, než zpozoroval příchod fřanktireurů. Konečně se mu zdálo, že zaslechl dole pod zemí hlomoz a hned nato se odvalil kámen, který zakrýval otvor.
Muži vystupovali.
"Zapamatovali jste si tedy všechno, messieurs?" ptal se starý. "Dnes večer povečeříte se mnou, přesně ve dvanáct hodin se odebereme do sklepení. Vy, Leversi, se nebudete moct účastnit večeře, musíte čekat tady na shromažďující se a ukazovat jim cestu dovnitř."
Kapitán Richemonte náhle umlkl, ustal v přednášce, kterou měl k fřanktireurským vůdcům. Zdálo se mu, že nahoře zaslechl nějaký šelest. Poslouchal pozorněji, ale kolem bylo ticho. Za chvíli tedy pokračoval a nařizoval Leversovi:
"Vchod samozřejmě zase zavřete a zavedete všechny muže do velkého sklepení, kde jsou uloženy zásoby šatstva. Lidi je nutné předem obléknout, než se jim vydají zbraně. Každý dosta ne kabát a čapku. Nechám to sklepení otevřené, kdybych hned nepřišel, můžete zatím rozdat šaty. Tak, to je vše, co jsem chtěl ještě říct. Adieu, messieurs!" Podal jim ruku a rozešli se.
Jen dva tu ještě zůstali, a to Berten a Ribeau. Berten čekal, až všichni ostatní odejdou, a pak řekl:
"Kdy mohu očekávat, pane kapitáne, že vás uvidím ve Fleurelle?"
"Možná, že brzy. Na této straně Mosely pro nás není žádná práce. Zbývá ještě volná cesta přes Briecy, kterou použijeme. Odtáhneme jistě během noci. Rychlost našeho pochodu však závisí na okolnostech, které ještě neznám."
194

"A mám se tedy zmocnit zámku Malineau?"
"Ano. Stůj co stůj."
"A důvod? Zámek přece patří hraběti Latreauovi, který je francouzským generálem."
"Bah! Generál v penzi!"
"Ale přece důstojník!"
"No, důvod se snadno najde. Slyšel jste, že má být zámek přepaden Průsaky, proto přicházíte, abyste ho hájil."
"Hm, ano! Tím způsobem budu ochránce zámku i dam."
"Dámy, pokud nepřijdu, nesmějí pozorovat, že jsou vaše zajatkyně."
"Samozřejmě! Ale co kdyby bylo nablízku nebo dokonce v zámku pravidelné vojsko? Pak přece nemohu žádat, aby mi bylo předáno velitelství?"
"To samozřejmě ne. V tom případě budete jen dávat pozor, aby moje vnučka a ta Liama neodešly ze zámku. Zbytek rozhodnu, až přijdu. Máte ještě nějakou otázku nebo chcete ještě další informace?"
"Ne. Doufám, že se záhy opět uvidíme."
"Tak je. Adieu!"

"Adieu, pane kapitáne!"
Oba přátelé odešli, starý zmizel v tajné chodbě.
Kónigsau vyšel opatrně z trní a spěchal k přátelům, kteří na něho čekali. Řekl jim, že se mohou vrátit do údolní rokliny, protože účel jejich vycházky byl dosažen. Sám se Schneebergem šel napřed, protože znali zdejší krajinu. Samozřejmě, je chyba nazývat Frice ještě Schneebergem, když byl generálem Goldbergem uznán za syna. Kónigsau vyvolal chyceným komediantem v rodině svých příbuzných opravdovou revoluci. Mnoho z toho ovšem neproniklo na veřejnost. Politické a válečné události přítomné doby zabraly pozornost tak, že si skoro nikdo ani nevšiml náhlého objevení zmizelého generálova syna. Zato tím větší bylo vzrušení v rodině. Jediná veřejná událost byla, že Fric byl jmenován poručíkem. Měl ovšem dostat také nové křestní jméno, ale už si tak zvykl na své dosavadní, že se rozhodl ponechat si je. Kónigsau s ním ovšem jednal ještě důvěrněji než dřív. Teď si už směli tykat a rotmistrovi, povýšenému za dobré služby na majora, bylo srdečným zadostiučiněním, že mohl mít nadále u sebe přítele, kterému byl od dřívějška nakloněn. Když teď kráčeli napřed, sledováni ostatními, ptal se Fric:

"Vydal jsi rozkazy pro dnešní večer, Richarde?"
"Ano. Zahrajeme si trochu komedii."
"Hm! Jakto?"
"No, starý tě zná a nenávidí tě."
"To je ovšem pravda."
"A mne ještě víc."
"Souhlasí, nápadně souhlasí."
"Překvapíme ho tedy svou návštěvou."
"Snad ne ve chvíli, kdy bude sedět s druhy u večeře?"
"Ano, právě v tu dobu."
"Hm! Kde bude večeřet?"
"V jídelně jistě ne. Tito muži mají spolu o čem hovořit. Dá přichystat večeři ve svém pokoji."
"To bude velmi pěkné překvapení."
"Skoro takové, jaké měla tvoje Nanon, když jsem jí tě představil jako svého bratrance."
"Mé dobré dítě! Kde asi je?"
"Někde v armádě. Vážím si jejího rozhodnutí, že koná se svou sestrou v naší vítězné armádě službu ošetřovatelky. Budeš s tou dívkou určitě šťastný."
"O tom jsem přesvědčený. Můj Bože, když si na to vzpomenu! Setkali jsme se tady dole v lese. Zpíval jsem píseň o skřivánku. Pak se posadila na pytel s bylinami a dívala se na mne tak roztomile, že mne přešel zrak i sluch."
"Šťastný Frici!"
"Tak? Ty si snad můžeš naříkat?"
"Hm! Slyšel jsi přece, jaké nebezpečí hrozí Madon. A já nejsem u hí!"
"Ale co nejrychleji se tam podíváš!"
"Dostanuli dovolení?"
"Vždycky!"
"Zítra večer se mám dostavit do SainteBarbe. Budeli možné, budu tam ještě dřív. Kdyby měl kůň pode mnou padnout, i když jinak koně nikdy netýrám."
"Půjdu s tebou. Dovolíli ti to, neodřeknou je ani mně. Máš tolik zásluh, že jsou morálně nuceni splnit ti prosbu."
"Budeli naše levé křídlo dost daleko posunuto, jistě mi neodmítnou splnění prosby. A pak, pak "
"Pak si promluvíme dvě vážná slovíčka s tím Bertenem a jeho přítelem Ribeauem," přerušil ho Fric. "Oba si to zaslouží!"

XVII.

Den minul, nadešel večer.
Devátá hodina odbila, když v té části lesa, která byla blízko starého kláštera, zavládl zvláštní, tajemný ruch.
Úzkou lesní cestou, která vedla od východu k této zřícenině, vnikly dvě švadrony hulánů a pak setnina myslivců. První dostali rozkaz, aby tady čekali a vyrazili v pravý čas, aby byl zámek Ortry deset minut po dvanácté obklíčen tak dokonala, že nebude moci nikdo uniknout.
Myslivci se pak ubírali za důstojníky dovnitř zříceniny. Tady byla rozsvícena světla, která měli s sebou, a všichni pak vnikli chodbou do sálu, v kterém Fric tehdy zažil to dobrodružství.

Když byli všichni v sále, byli vedeni Kónigsauem dál, do sklepení. Kónigsau mohl všechny dveře otevírat. Na křižovatce se zastavil. Důstojníci byli po jeho boku. "Pánové," řekl, "tady vidíte otevřené dveře. Vedou do sklepení, v kterém si mají Francouzi vybrat kabáty a čapky. Přijde sem pět set mužů, bez zbraní. Teprve až budou oděni, dostanou zbraně. Tomu však musíme zabránit. Dříve, než opustí tato sklepení, budou námi zajati. Aby se to mohlo stát bezpečně, musíme je zavřít. Otevřu vám dveře obou sklepení, které sousedí z obou stran se skladištěm obleků. Tam se schováte vy, pane setníku a pane nadporučíku. Objevím se v pravý čas, abych vám dal znamení. Dveře necháte otevřené, ale tak, aby to zvenčí nebylo možné poznat. Až přijdu, tiše zaklepu u vás, pane nadporučíku, a vyslovím vaše jméno. Pojďte už!"
Otevřel oboje dveře a sklepení byla obsazena, načež byly dveře z vnitřku přivřeny. Ponechal si jen deset myslivců,

kteří zůstali s ním a s Fricem. Pokynul jim a vedl je k zámku. Když byli pod zahradním pavilónem, vytáhl hodinky a podíval se na ně.
"Tři čtvrtě na jedenáct," řekl. "Potřebovali jsme víc času, než jsem si myslel. Teď můžeš vystoupit nahoru. Já vše uslyším."
Fric, obeznámený s tajnostmi zahradního domku, vyšel do parku, Konigsau s vojáky se ubíral dál. Když došli k tajným schodům, přísně nařídil, aby se vystříhali i toho nejmenšího hlomozu, a vedl je tiše nahoru. Jen on sám měl světlo. Vojáci měli těžké boty a celou polní výzbroj. Nebyla to tedy maličkost, aby se potichu ubírali za ním. Tápali rukama nanejvýš zvolna kupředu, a než stanuli nahoře u něho, mohlo být jistě už půl dvanácté. Když tam tak tiše a se zatajeným dechem stáli, slyšeli hlasy.
"Jsou tady," šeptal jim major. "Vstoupím nejdříve sám, jakmile však pronesu vaše jméno, šikovateli, půjdete za mnou. Kdo se postaví na odpor, bude ihned zastřelen. Jen starého kapitána s bílými vousy ušetříte. Toho musím dostat živého."
Fric šel parkem do zahrady a odtud zatím do pole, aby vyčkal určitou dobu. Viděl, že jsou okna kapitánova pokoje osvětlena. Šeptal si:
"Je to docela tak, jak Richard řekl. Jsem zvědavý, co bude starý říkat."
Když bylo půl dvanácté, šel k hlavním zámeckým vratům. Byla otevřena, zřejmě to nařídil kapitán. Fric vstoupil, ale nikde nebylo vidět člověka. Šel tedy přes dvůr a ubíral se po hlavním schodišti nahoru. Teprve tady potkal sluhu, který na něho s úžasem pohlížel.
"Co chcete tak pozdě?" ptal se.
"Musím k panu kapitánovi!"
"To není možné! Nemá teď čas."
"Ba ano! Vždyť má pan kapitán právě hosty!"
"To jsou pánové, kteří kteří "
"Ke kterým patřím také já!"
"Ach tak! Musím vás tedy ohlásit."
"Není třeba. Jsem povolán na tuto chvíli a mám přímý rozkaz, abych se nedal ohlašovat."
Odstrčil sluhu a šel dál. Komorník se za ním zaraženě díval a bručel si:

"To je podivné! Nebyl to bylinář doktora Bertranda? On že je také kapitánovým důvěrníkem? Kdo by si to pomyslel! Hrn, hni!"
Když Fric přišel ke kapitánovým dveřím, zaklepal, a když slyšel odpověď starého, vstoupil.
Kapitán si asi myslel, že je to sluha. Když spatřil Frice, tvářil se nadmíru udiveně a řekl:
"Co! Kdo vám dovolil sem vstoupit?"
"Promiňte, pane kapitáne," řekl Fric zdvořile. "Nesu vám důležitou zprávu."
"Vy? Mně? Nejste vy kořínkář doktora Bertranda?"
"Ano."
"A vy si troufáte sem? Ke mně?"
"Proč ne?"
"To je trochu mnoho! Co mi chcete říct?"
"Přicházím s velice přátelským úmyslem a nezasluhuji nepřátelské přijetí, které se mi tady dostalo."
"Mluvte tedy, jaký přátelský úmysl máte?"
"Mám vás varovat."
"Aj! A před kým nebo před čím?"
"Před jakýmsi doktorem Mullerem."

"Saprment! Co je s ním?"
"Chce se pomstit."
"To vím! Víte snad, kde se nalézá?"
"Potuluje se prý nedaleko zámku."
"Ó, ten bude asi docela jinde, na místě, které znám!"
"Stěží!"
"Eh! Vím to lépe než vy! Je tam, kde teď přebývá baronesa Marion. Ale my ho však najdeme. Ale jak se stalo, že právě vy mne přicházíte varovat? Kdo vás poslal?"
"Hádejte!"
"Ani mne nenapadne!" Kapitán se zvedl, šel kolem Frice ke dveřím, otevřel je, vytáhl zvenčí ze zámku klíč a pak z vnitřku zavřel dveře. Klíč strčil do kapsy, ušklíbl se a řekl: "Vidíte už, jaký jste hlupák?"
"Já? Hlupák?" ptal se Fric.
"Ano, obrovský hlupák! Vy jste přímo vběhl do doupěte lva, který vás pohltí."
"Lva? Nemám o tom ani tušení! Kdo by to byl?"
Ta "
"já.
"Vy?" řekl Fric nanejvýš klidně. "Vy že byste mne

pohltil? Ale jděte, na to jste příliš dobrý a laskavý. Ostatně ani nemyslím, že bych byl tak chutný, abyste na mne dostal zálusk."
"O, mám už dávno na vás zálusk. Byl jste mi už dávno podezřelý. Zmocňuji se teď vaší osoby. Jste můj zajatec!"
"Cože? Zajatec?"
"Vždyť přece slyšíte!"
"Ale to je převrácený svět!"
"Aj! Jakttí?"
"Vždyť vy jste můj zajatec!"
"Já? Váš? Člověče, blázníte?"
"Zdá se vám to přece ještě neuvěřitelné? Myslíte, že jsem zajat proto, že jste vytáhl ze dveří klíč? Ó, to je mi právě vhod, že jste zavřel! Aspoň mi nemůžete uniknout!"
Starý se dal do posměšného chechtotu, ostatní se hlasitě smáli s ním.
"Tento člověk je opravdu popletený," řekl. "Nebo si hraje na blázna, aby se odtud dostal? Ale to se přepočítal! Zavřeme ho!"
"Snad ne tam, kde byla zavřena komorná?" ptal se Fric.
Starý zvedl hlavu.
"Jaká komorná?" ptal se.
"Myslím ten sklep, do kterého byl zavřený také Deephill!"
"Peklo a ďábli! Co o tom víte?"
"Nebo snad myslíte tu díru, v které vězel pan Kónigsau? Anebo tu, do které byl kdysi zavřen malý, tlustý malíř?"
Starý vyskočil, popadl ho za prsa a plný vzteku řval:
"Ach, mám konečně toho chlapa! Ničemo, teď se mi vyzpovídáš, jakým způsobem "
Víc neřekl. Fric ho chytil za chřtán, zvedl ho a posadil ho na nejbližší židli. Vše se to stalo tak rychle, že ostatní neměli ani čas, aby starému přispěchali na pomoc.
"Ubohý ďáble! Mne popadnout za prsa!" řekl. "Takového starého gardového kapitána rozmačkám jednou rukou na kaši. A vy, pánové, zůstaňte klidně sedět, jinak se vám stane něco, co byste dlouho nesnesli."
"Lotře!" sténal kapitán a opět se zvedl. "Dám ti nařezat, zbít na smrt! To mi zapl smrt a zkáza kdo to? Kdo tady
Slovo mu uvízlo v hrdle. Stěna se otevřela a vstoupil Kónigsau.

"Dobrý večer, pane kapitáne!" pozdravil zdvořile.
"Co - co - co - • " koktal starý, který leknutím nemohl nalézt slov.
"Co je to?" ptal se Kónigsau. "To je návštěva!"
Kapitán začal opět nabývat vládu nad nenadálým leknutím. Jeho oči se potutelně zaleskly, velké, žluté zuby hryzaly do bílých knírů.
"Dobrá," řekl. "Lépe to ani nemohlo dopadnout. Ptáčkové se chytili. Podezření jsem měl už tehdy. Ale teď vím určitě, kdo mi v domě vyzvídal. Dnes jste se však vrátil tajně a vběhl jste přímo do své záhuby. Tady " ukázal na dveře "tady uniknout nemůžete, a tam, odkud jste přišel, ještě méně."
"Kdo by mi v tom zabránil?"
"Já."
"Bah! Vy, starý, slabý muž?"

"Jen se smějte! Jste vyzvědač. A já vám říkám, že ještě dnes v noci budete oběšen. Dole čeká pět set statečných francouzských válečníků. Vběhnete jim do rukou!"
"Francouzských? Hm! To mi nenamluvíte."
"Uvidíte."
"No, ukáži vám tedy statečné francouzské válečníky, kteří tady dole čekají. Šikovateli Baumanne, vstupte!"
V následujícím okamžiku stálo deset pruských myslivců u zadní zdi. Měli připravené pušky k výstřelu, ústím k Francouzům.
"No, pane kapitáne, co říkáte takovým hodným Francouzům? Prosím, odpovězte!"
Bylo slyšet jen hlasité zasténání, nic víc. Oči starému div nevystoupily z důlků, nenacházel slov. Byla na něho hrozná podívaná. Vypadal jako člověk, o kterého se pokouší mrtvice. Nemohl popadnout dech a teprve po delší chvíli vykřikl.
"Tak vypadá člověk, kterého si bere čert," řekl Fric a ukazoval na kapitána. Tato slova mu ihned vrátila rozvahu.
"Pse!" zaječel. "Ještě jednou promluvíš a já tě rozdrtím!"
Také ostatní Francouzi popošli o krok vpřed. Zapomněli v úzkostech o starého na hlavně, které se na ně hrozebně upíraly.
"Stůjte! Nehýbejte se!" poručil Kónigsau. "Jediný můj
201

pokyn stačí a padne deset ran. A aby pan kapitán Richemonte nepochyboval, že mluvím vážně, řeknu mu, že se vlastně nejmenuji Muller. Moje jméno je Richard voň Kónigsau a jsem major v královském pruském gardovém hulánském pluku. A tady stojí Bedřich z Goldbergů, můj přítel."
"Hr hr hrbatý major!" vyhrklo ze starého, když leknutím klesal na židli.
"Bah! Hrb od této chvíle zmizí! Ale poslouchej! Frici, jdi dolů. Jsou tady."
Zdola se ozval koňský dusot. Poručík odešel a za malou chvíli se vrátil s hulánským rotmistrem. Tento vojensky pozdravil Kónigsaua a hlásil mu:
"Zámek Ortry je obklíčen ze všech stran, pane majore deset minut po dvanácté."
"Dobrá, pane rotmistře! Jste přesný. Díky! Dejte mi dopravit tyto lidi dolů do jídelny. Postarám se o to, aby se tam sešli i ostatní obyvatelé zámku."
Sám s Fricem odešel. Zatímco Fric na jeho rozkaz svolával služebnictvo, odebral se k baronce. Byla ve svém pokoji a stála u okna. Byla přesvědčená, že to jsou francouzští jezdci, proto nemálo užasla, když spatřila vstupovat Kónigsaua.
"Doktor Muller!" zvolala.
"Prozatím ještě ano. Kde je váš syn?"
"Spí."
"Ať tedy spí dál. Vy však pojďte se mnou." Podal jí rámě.
"Co vás napadá?" ptala se.
"Napadá mne, že mne máte poslechnout. Kupředu!" Vzal ji za ruku a držel ji tak bezohledně pevně, že musela jít s ním. Když s ní vstupoval do sálu, byli právě z druhé strany přiváděni ostatní zajatci. Kónigsau je počítal a zjistil, že žádný neschází.
"Pane rotmistře, prosím, vezměte všechny pod svou ochranu, dokud se nevrátím. Nikdo nesmí uniknout. Pojď se mnou, Frici!"
Vzdálil se s poručíkem, vrátil se do kapitánova pokoje a odtud vyšli na chodbu. Tentokrát si nevzali světlo. Když se blížili ke středu chodeb, slyšely temný hukot hlasů.
"Jsou pohromadě," mínil Fric.
"A sice se zdá, že jsou všichni ve sklepení. Na chodbě je úplná tma. Budeme tedy mít snadnou práci."
Kradli se potichu k nejbližším dveřím. Tam Richard
202

Kónigsau tiše zaklepal a řekl své jméno. Dveře se ihned otevřely a vyšel z nich nadporučík.
"Vše je už v pořádku," hlásil.
"Dobrá! Přibližte se se svými pokud možno potichu ke sklepení. Půjdu zatím pro setníka."
Tomu dal stejné znamení a už přicházeli myslivci z obou stran. Sám šel k přivřeným dveřím sklepení a rychle se podíval dovnitř. Sklepení bylo dost prostorné a veliké. Byl to sál značně dlouhý a široký. U zadní stěny bylo množství beden, které teď byly otevřeny. Pět set mužů tady tvořilo nejrůznější skupiny. Rozdělovali si kabáty a čapky.
"Vchod nechali bez dohledu," řekl Kónigsau. "Mám vám to přenechat, pane setníku?"

"Prosím!"
"Dobrá. Počkám tady."
Odstoupil s Fricem, aby mohli myslivci jednat. Přitlumený povel a myslivci už kráčeli do sklepení. Na chodbě bylo slyšet křik, zmatený ryk, který však byl přehlušen setníkovým hlasem. Setník po chvíli vyšel a hlásil, že je vše v pořádku. Neozbrojení Francouzi se podrobili svému osudu.
"Vyveďte opět své hodné hochy! Tady je klíč od dveří, který otevírá i všechny ostatní dveře. Dejte vchod zatarasit. Materiál najdete v kterémkoliv sklepení. Ostatně máte už svou instrukci. Důstojník, který tady zůstal, aby zásoby střežil, vám podá všechny žádoucí zprávy. Dobrou noc!"
Vrátil se s Fricem do kapitánova pokoje a odtud do jídelny, kde bylo veliké vzrušení. Kapitán zmizel! Střežil ho sám rotmistr. V sále bylo deset myslivců a několik hulánů. Starý byl úplně netečný a klidný, ale náhle vyskočil a vrhl se ke krbu. Zeď se tu otevřela a v nejbližším okamžiku se za ním zavřela. To byla ovšem nanejvýš nepříjemná zpráva. Königsau chtěl právě přistoupit ke krbu, když vtom třeskla venku rána a vzápětí druhá.
"Byl to snad on?" ptal se Fric.
"Možná!" odpověděl major. Pak popošel ke krbu. "Bylo to místo prohledáno?" ptal se šikovatele.
"Ano, pane majore. Ale pan rotmistr nemohl poznat, jak se zeď otevírá."
"Kde je teď?"
"Sám šel ven, aby dohlédl na kordon."
"Hlídejte dobře ostatní, hned se vrátím."

Našel totéž zařízení, jaké bylo u všech ostatních tajných chodeb. Vzal světlo, pokynul Fricovi a otevřel. Vstoupili do otvoru, který za sebou zase zavřeli.
"Aj, zase schody!" mínil Fric.
"Ale není možné, že by vedly do chodeb, které znám. To bych je musel už dávno odhalit."
Sešli dolů a dostali se opět do úzké chodby, ale ta vedla k nízkým železným dveřím, které byly jen přivřené. Když z nich vyšli, byli v zámeckém dvoře.
"To je hloupé! To je hloupé!" mínil Königsau. "Ale kdo mohl rušit, že je tady takový východ! Dvířka jsem sice zpozoroval, ale nevšímal jsem si jich."
V tom okamžiku vstupoval do vrat rotmistr. Spatřil při svitu nádvorní svítilny majora, obrátil se k němu, a hlásil:
"Pane majore, kapitán unikl, ale bez mé viny."
"Vím to, vím. Měl jsem dát sál prohlédnout. Touto brankou se dostal ven. Proč se střílelo?"
"Prodral se kordonem. Oba huláni, mezi kterými chtěl uniknout, po něm střelili."
"Byl zasažen?"
"Nevím. Zdá se, že unikl. Při blesku střel oba poznali jeho šedivé vousy a bílé vlasy. Byl to on."
"Hledejte svítilnami krev!"
"Smíme se odvážit vyjít se světlem?"
"Ano. Doufám, že v jednu hodinu dostanu zprávu, že plukovník nám podává z Thionville ruku. Dostal rozkaz, aby tam vtrhl rychlým pochodem. Vrátím se nahoru."
Rotmistr šel.
"To je čertovská historie!" bručel Fric.
"Tak je. Ale náš úkol abychom se zmocnili zdejších zásob se podařil skvěle. Veliteli bude lhostejné, že starý utekl. Jen v naší soukromé záležitosti nám tento útěk škodí."
"Myslím, že prchá do Malineau."
"Zajisté. Ale nedostane se tam. Odjedeme hned."
"Co bude s baronkou a jejím mužem?"
"Zůstanou tady v zajetí. Nechám tu potřebné příkazy."
Krátce před druhou hodinou přijel ordonánční důstojník. Ptal se po majoru Königsauovi a hlásil mu, že plukovník Heidten přešel na protější břeh Mosely a je v Thionville. Obsazení Ortry bylo tedy zajištěno. Za hodinu nato opouštěl Königsau a Fric Goldberg zámek Ortry. Měli před sebou dalekou cestu.

XVIII.

Den poté zastavila u vrat zámku Malineau ekvipáž. Hrabě Latreau vystoupil a byl svou dcerou co nejsrdečněji přivítán. Zavezl do Met otce Maina a odevzdal ho úřadům. Jeho nepřítomnost měla trvat delší dobu, proto ho Ella ještě nečekala. Když mu to také řekla, sotva vstoupili do pokoje, potřásl smutně hlavou.

"Milé dítě, nemohl jsem se tam déle zdržet," vysvětlil jí.
"Jinak by bylo možné, že bych se několik měsíců nevrátil k
tobě." .
"Proč?" ptala se udiveně.
"Jsem příliš starý, než abych mohl osobně zasáhnout do běhu událostí. Mohl jsem teď pouze radit! Pokud bylo možné, brali ohled na mé názory, že však všechny, všechny ty bitvy dopadnou pro nás špatně, to nemohl nikdo předvídat. Mety očekává osud těžkého obležení. Opustil jsem je, abych byl u tebe. Zítra bych se snad už sem k tobě nedostal." "Můj Bože! Němci jsou tedy už tak blízko?" "Obávám se, že je uvidíme i tady v Malineau." "Jak mne děsíš!"
"Neboj se. Nejsou to barbaři. Jen nesvědomití lidé o nich mohou mluvit jako o polovičních divoších. Styděl bych se skoro, říkámli, že bychom se mohli od nich mnohému přiučit. Právě teď nám dávají příklad za příkladem. Pohříchu abychom plakali nad platem, který jim za to dáváme prolitou krev!"
Zpráva, kterou přinesl, se rychle rozšířila mezi ostatní obyvatele zámku. Byla dost pobuřující a přece tu byly tři osoby, které ani nenapadlo, aby s ostatními naříkaly totiž kličník'Melac, jeho žena a vnučka. Tito tři seděli ještě pozdě
205

večer pohromadě. Alice byla u nich. Mluvili samozřejmě o událostech současné doby a pronášeli o nich své názory. Vtom bylo tiše zaklepáno na okenici. Mysleli si, že se mýlili, ale klepání se opakovalo. Melac otevřel okno.
"Kdo to?" ptal se.
"Prosím, otevřete mi dveře, monsieur Melac. To jsem já, Martin, obchodník s vínem!"
"Aj, Martin!" zvolala Alice radostně.
"Rychle, monsieur, otevřte! Rychle, rychle!"
Starý zavřel okno, kývnul na ni vlídně a řekl:
"Mám staré nohy, mademoiselle. Tu je klíč! Otevřte mu sama!"
Zarděla se, ale nedala si dvakrát říkat. Venku v průjezdu už nesvítilo světlo, protože už šlo panstvo spát.
"Martine, to jsi ty? Opravdu?" ptala se, když otvírala.
"Ano. Ach, to jsi ty, má vlaštovičko! Počkej, dej sem zobáček! Tak! To bylo upřímné! Ještě jednou!"
"Ne, ne! Uvnitř by to poznali.'
"Je tam někdo cizí?" Ne "
",To je dobře. Pojd'!"
Vrata za sebou zavřeli a vešli do pokoje. Teprve teď Alice zpozorovala, že má Martin pravou ruku ovázanou.
"Svatý Bože!" vykřikla. "Co se ti stalo? Co jsi dělal?"
"Jsem raněný, milé dítě."
"Raněný? Můj Bože! Kdy se to stalo? A kde? Je to nebezpečné?"
"Ne, o život při tom nejde. Není to nic, než důkladná rána šavlí."
"Od koho?"
"Od pruského husara."
"O, toho netvora! Ó, těch Průsaků! Jací to jsou hanebníci! A huláni jsou prý ještě horší!"
"Ano, dítě, říká se to."
"Jsi dobře obvázán? Zahojí se to bez následků?"
"Ano. Zimnice mne už přešla. Ležel jsem v nemocnici. Myslel jsem na tebe a na dobrého pana Melaca. Nemám nikoho, ke komu bych se obrátil, proto jsem si pomyslel, že půjdu do Malineau. Snad mi bude dovoleno zůstat, než budu moct opět nastoupit."
"Samozřejmě, samozřejmě, můj drahý pane Martine!" řekl
206

Melac rychle. "Milostivý pán se zaraduje a milostivá slečna také. Tak ráda mluví o vás a o monsieur Belmontovi. Jak se mu daří?"
"Děkuji, dobře! Je u mé švadrony."
"Snad není také raněný?"
"Nikoliv. Vzkazuje všem srdečný jpozdrav. Vlastně to byl jeho nápad, abych šel do Malineau. Řekl žertem, že sem přijde také, dostaneli takovou ránu jako já."
"Aby ho Pánbůh od toho chránil!" řekla paní Melacová a sepjala ruce. "A vás, monsieur, budeme ze všech sil ošetřovat. Teď půjdu, abych vám připravila světnici je to tady, hned vedle nás."
"Ano, udělej to, staroušku!" řekl jí muž. "Budeme se zatím ach, monsieur Martine, to je škoda, velká škoda!"
"Co?"

"Že nesmíte pít víno."
"Proč bych nesměl?"
"Vždyť jste raněný a je mi známo, že se ranění musejí vystříhat vína a podobných nápojů."
"U mne je však tomu jinak. Vždyť jsem obchodník s vínem. Víno se stalo mou životní potřebou. Plukovní lékař, který mne léčil, mi přísně nařídil, abych se vína nezříkal. Domníval se, že by mi mohlo uškodit, kdybych změnil svůj způsob života. Kdybych pil vodu, zkazila by se mi šťáva, mohla by nastat otrava krve a pak bych byl nezvratně ztracený!"
"Ježíši Kriste!" zvolala Alice a prosebně a pohnutě se zadívala na Melaca.
Ten ji uklidnil a řekl:
"Když to říká takový lékař, musíme poslechnout. Přinesu tedy láhev a zakouříme si. Budete nám vyprávět o válečných událostech."
Stalo se. Seděli ještě dlouho pohromadě. Martin z celého srdce lál na nenáviděné Němce a museli ho skoro nutit, aby už šel spát. Když byla Melacová rodina sama, ptala se,žena:
"Ty, otče, myslíš opravdu, že jsou Němci tak zlí?"
"Nikoliv. Ten monsieur Martin se na ně hněvá jen proto, že ho zranili. Je z jihu a takoví lidé jsou vždy horkokrevní. Doufám v Boha, že Němci zvítězí."
Teprve zítra ráno se mohlo hraběti hlásit, že je v zámku raněný. Když se dozvěděl, kdo to je, pochválil Melaca, že se

ho ujal. Dokonce si zavolal Martina k sobě a pozval ho k obědu, přičemž ho Alice musela krmit jako malé dítě.
Po obědě bylo slyšet nepřetržité, temné dunění, jako by bylo zemětřesení. Když se Ella ptala, co to je, vysvětlil jí hrabě:
"Hřmění děl, mé dítě."
"Tedy bitva?"
"Ano, a to veliká, hrozná. Toto hřmění je způsobeno sty a sty děl. Bůh nám buď milostivý, aby vraždění nepřišlo také do naší krajiny!"
Celý den trávili v úzkostlivém očekávání. General vyslal posla, aby se něco dozvěděl, ale nic určitého se nemohl dozvědět. Hřmění děl trvalo přes devět hodin, až nakonec utichlo. Generál seděl s Ellou, Marion a Alicí u večeře. Liama s nimi nevečeřela ta vycházela ze svého pokoje jen na malou chvíli. Starosti, které je tížily po celý den, na večer přestaly. Začali se bavit zase volněji.
Vtom vstoupil sluha a ohlásil pana Bertena.
"Berten?" ptal se hrabě. "Jaký Berten?"
"Náš, excelence."
"Syn nebožtíka správce?"
"Ano."
"Nechci s ním mluvit!"
"Tvrdí, že přichází v nanejvýš důležité záležitosti, která je neodkladná."
"I kdyby pro něho byla sebedůležitější, pro mne nemůže být nic takového důležitého, co by mne přimělo, abych takového člověka vpustil k sobě."
Sluha šel, ale hned se zase vrátil.
"Odpusťte, excelence! Nedá se opravdu odbýt!"
"Vyhoďte ho!"
"Říká, že ach, tady je!"
Sluha zmizel za dveřmi, kterými Berten vstoupil. Berten měl na sobě tmavý kabát s červeným límcem a na hlavě čapku se zlatým páskem. Po boku měl šavli.
"Slyším, že mne nechtějí vpustit!" řekl hrubým hlasem. "Kdo vydal takový rozkaz?"
"Já," odpověděl generál. "Jděte!"
"Nedám si poroučet takovým "
"Ven!" zvolal hrabě, zvedl se a sáhl po zvonku. Když Berten pokrčil rameny, aniž by poslechl, zazvonil, až se to v celém domě rozléhalo. Sluhové i Melac přiběhli.

"Odstraňte ihned toho člověka!" nařídil, ale jeho rozkaz nebyl vykonán.
"No?" zvolal velitelsky.
"Milostivý pane to není možné!" řekl Melac.
"Co? Proč ne?" ptal se hrabě zlostně. "Od kdy dávám rozkazy, které nelze vykonat?"
"Dole
"No? Co je dole?"
"Dole stojí jeho lidé, přes tři sta mužů!"

"Jací lidé?"
Když tázaný hned neodpověděl, popošel Berten o krok blíž a řekl:
"Ano, to je překvapení. Přišli jsme tak tiše, že nás nikdo neslyšel. Ale teď nás uslyšíte!"
"Co chce ten člověk?" ptal se generál, když se opět obrátil k Melacovi. "Proč nechává čepici na hlavě? Od kdy strpí služebník tak klidně, aby byl jeho pán potupen?"
"O potupě není řeč!" řekl Berten. "Jsem to já, kdo má vyžadovat úctu! Prohlašuji, že chci tady od této chvíle mít svůj hlavní tábor, pane z Latreau."
"Hlavní tábor? Rozumím dobře?"
"Ano. Jsem velitel celého praporu fřanktireurů. Budu tady bydlet a žádám, aby byli moji vojáci ubytováni a stravováni."
"K smíchu!"
"Oho! Slyšel jste hřmění děl? Naše armáda byla v boji, trvajícím devět hodin, zase poražena. Voje korunního pruského prince vtrhly do Chalonsu. Dvě německé armády jsou na pochodu do Paříže. Thiers učinil návrh, aby byl císař sesazen. A tento návrh bude schválen. Tu to máte vše. Teď se zvedne lid! Dělník nabude svá práva. Tvoříme pluky a divize, pod jejichž kroky se zatřese země. Úhlavního nepřítele vyženeme za hranice a rozdrtíme ho v jeho vlastní zemi. K tomu však potřebujeme aspoň tolik, co potřebovalo vojsko, které nedovedlo nic víc, než se nechat honit nepřítelem. Jsem tu jako velitel svých čet a žádám o ubytování a stravování."
"Nedostanete ani jediný pokoj!"
"Oho!"
"A ani doušek vody. Poctivé vojáky pohostím s radostí, ale ničemy odtud vyženu!"
"Dobrá! Pamatujte si, že jste nás nazval ničemy! Co ne

dostaneme, to si vezmeme sami! Ostatně také žádám bezpodmínečné vydání dvou žen!"
"Kterých?"
"Jakési Liamy a jakési Marion de SainteMarie."
"Ty jsou pod mou ochranou."
"Nevydáte je?"
"Ne!"
"Odvedeme si je tedy sami! Pan kapitán Richemonte, náš plukovník, sem co nevidět přibude. Máme mu je vydat!"
"Ať si jen pro ně přijde!"
"Aj! Nebuďte tak hrdý, starý muži! Koho vlastně máte, kdo by vám mohl pomoct? Dva sluhy a klíčníka! Ty my prostě vyženeme ze zámku koštětem, nepoddajíli se."
Berten odešel.
"Bože!" zvolala Ella. "Dědečku, co si počneme?"
"Pojďte rychle do knihovny! Přineste tam vodu a jídlo! Rychle, rychle!"
Sluhové běželi, zatímco hrabě vyšel z pokoje, aby zavřeli silné dveře na chodbě a zabarikádovali je. Statečný Melac udělal totéž s velikými vraty, sotva Berten vyšel do dvora. Než na ně začali bušit, měli už dost zásob pohromadě, aby mohli vydržet malé obležení.
Melac vzal svou manželku a vnučku nahoru, přitom však zapomněl na Martina. Franktireuři skončili svou poradu. Zabouchali dole na vrata. Když jim nebylo otevřeno, začali užívat moc. Hrabě stál nahoře u tmavého okna a díval se dolů, aniž by mohl být zdola pozorován.
"Skutečně, je jich aspoň tři sta!" řekl. "Budeme mít kus notné práce!"
"Dědečku, snad se nechceš bránit?" ptala se Ella s největší úzkostí.
"Proč ne?"
"Tak málo proti tolika?"
"Dítě, nesmíme se přece dobrovolně vzdát! Jsem důstojník! Raději zemřu, než aby mi měl takový Berten rozkazovat."
"Ano, braňme se!" řekla Marion chladnokrevně. "Dejte mi pušku, excelence!"
Franktireuři zatím vyrazili dveře. Vtrhli do zámku a hnali se na schody. Tady začali znovu bušit do zabedněných dveří. Vtom se z vnitřku ozval hlas hraběte:

"Nechtě toho! Budeme se bránit."
Nová rána do dveří byla odpovědí. Dveře se třásly pod novými ranami. Vtom však uvnitř padla rána. Kule prorazila dveře a poranila jednoho franktireura na rameni.
"Hrome! Jsem raněný!" vykřikl prudce a rychle uskočil. Ostatní se hnali za ním, ale zadní je tlačili dopředu, a docela vzadu poroučel Berten:

"Vyrazte dveře! Musíme dovnitř."
Několik srdnatých poslechlo. Sotva však začali svou práci, třesklo několik ran a zase byl zraněn jeden oblehatel. Proto sem tito lidé nepřišli, aby se dali postřílet. Ustoupili a začali se radit.
"Hrabě mě trefil!" řekl první raněný. "Krev za krev!"
Druhý raněný souhlasil. Jiní bylo proti tomu. Nakonec Berten řekl:
"Nesmysl! Proč bychom nasazovali životy? Starý generál má tam nahoře plný pokoj zbraní. Vyhladovíme je!"
"Pak tady zůstaneme aspoň čtrnáct dnů," řekl ramenatý kovář. "Pusťte mne, abych jednal já! Musíme být docela potichu, aby se domnívali, že jsme s útokem přestali. A jednou ranou pak vyrazíme dveře."
Šel ještě s jinými do hospodářské zahrady a odtud se za chvilku vraceli se dvěma pluhy. Vybrali dva nejsilnější muže a pustili se do díla. Zatím, co museli ostatní franktireuři tropit před zámkem hluk, aby na sebe upoutali pozornost obležených, plížili se tito lidé tiše ke dveřím. Následoval hrozný praskot. Dveře, které nebyly na takový útok zhotoveny, se rozletěly. Jedno křídlo vyletělo z veřejí a slétlo na síň. Obležení sice hned vystřelili z několika pušek, ale bezúspěšně, protože útočníci ihned uskočili, a navíc byli tak opatrní, že neměli světlo. Generál tedy nemohl vůbec mířit. Sotva však vypálil pušky, vyhrnuli se franktireuři opět po schodech nahoru a stříleli nazdařbůh. Kule hvízdaly po chodbě, ale netrefily, protože chodba byla ihned vyprázdněna. Franktireuři s jásotem vtrhli nahoru. Hrabě poznal, že několika osobami neubrání celou řadu pokojů. Proto nařídil, aby zbraně a potraviny byly dopraveny do dvou věžních místností, zatímco sám hájil vchod do síně. Sotva byl tento rozkaz vykonán, odskočil tam také. Dveře byly zavřeny a pokud možno zabedněny. Franktireuři se blížili. Když však začali i tyto dveře dobývat, třesklo uvnitř pět nebo šest ran. Dveře byly z tenkého dřeva, proto jimi kule snadno proletě
211

ly a zranily několik mužů. Útočníci rychle ustoupili a jeden zuřivě křičel:
"Zapalme střechu!"
"Nesmysl!" volal Berten. "Zámek patří nám. Máme ničit svůj majetek? Raději se podívejme, co tu je! Najdeme tady leccos, co budeme moct dobře potřebovat!"
Tento návrh vyvolal nesmírný jásot. Rota se okamžitě rozběhla po celém zámku. V okolí pokoje ve věži zavládlo ticho. Proto se stalo, že její nynější obyvatelé mohli slyšet, že na okno zvenčí dopadá drobný písek. Podívali se, co to znamená, a spatřili mužskou postavu.
"Ježíši Kriste!" zvolal Melac. "Monsieur Martin! Na toho jsem nadobro zapomněl!"
"Je to opravdu on?" ptal se generál.
"Ano. Má obvázanou ruku."
"Musíme se tedy dozvědět, co chce."
Latreau otevřel okno a ptal se:
"Monsieur Martin? Co chcete?"
"Vydržte! Vytrvejte! Přivedu pomoc!"
"Kdy?"
"To přesně nevím, ale jistě ji přivedu."
Seděl bez světla ve svém pokoji, a protože nebyly okenice otevřené, ani nepozoroval, že přišli franktireuři. Teprve když vnikli do zámku, poznal, na čem je. Protože se však všichni hrnuli na hlavní schodiště, mohl své dveře nepozorovaně otevřít. Slyšel, co mluvili. Poznal, že Liama a Marion mají být vydány starému kapitánovi. To se však nemělo stát. Otevřel okno a okenici a vyskočil. Nikdo to nepozoroval, protože byli všichni v zámku. Díval se do oken a podle světla poznal, že přepadení utekli do pokojíka ve věži. Šel tedy na protější stranu a hodil do oken několik drobných kamínků. Když slíbil, že přivede pomoc, běžel k hospodářskému stavení. Tady stál u dveří muž.
"Kdo jste?" ptal se Martin.
"Kočí."
"Máte rád svého pána?"
"Ach, ano!"
"Nepatříte tedy opravdu k franktireurům?"
"Ne. Lotři, ukradli mi před chvílí dva pluhy."
"To by bylo to nejmenší, co je nutné litovat. Přejete si ovšem, aby bylo vaše panstvo zachráněno?"
"To se ví!"
212

"Nuže, dejte mi koně! Přivedu pomoc."
"Odkud?"

"Z okolí Met. Kdo má klíče od stáje?"
"Já! A kdo jste vy?"
"Jsem dobrý přítel monsieura Melaca."
"Se zavázanou rukou? Jste voják?"
"To je vedlejší věc! Jen sem dejte klíče. Není času nazbyt!"
Druhý muž se vztyčil, posměšně se ušklíbl a řekl:
"Příliš chytrý nejste, můj milý!"
"Proč?"
"Že tak všechno vyzváníte. To by scházelo, volat pomoc! Jste můj zajatec!"
"Tisíc hromů!"
"Ano," přisvědčil muž, který měl obrovskou postavu. "Klíč od stáje mám tady v kapse, ale kočí leží svázaný ve stáji. Nechtěl nám vydat pluhy."
"Vy jste tedy franktireur?"
"Ano. Zatýkám vás." Sáhl ke zdi, kde měl opřenou pušku, a výhružně dodal:
"Vydejte se dobrovolně, jinak vás musím zastřelit!"
"Saprment! Dát se zastřelit to mi právě není vhod!"
"Nuže! Dáte se zavřít?"
"Sem do stáje?"
"Ano! To je teď vězení!"
"Musím se tedy podrobit. Zastřelit se rozhodně nenechám. Člověk žije jen jednou!"
"Tak je! Pojďte!" Strčil Martina před sebou ke dveřím. Vytáhl klíč a strčil ho do zámku. Přitom byl nucený odvrátit se od něho.
"Vlastně se ani nemusíte namáhat," mínil Martin zdvořilým hlasem.
"Proč?"
"Mohu si otevřít sám."
"Oho! To je moje věc. Snad bych ne   " Víc nemluvil, svalil se jako špalek k zemi. Martin mu zasadil ránu do spánku, že ztratil vědomí.
"Tak, chlapečku," mínil Martin. "To byla husarská rána. Pamatuj si to!"
Otevřel, vstoupil a škrtl sirku. Na seně ležela lidská postava.
213

"Kočí?" ptal se.
"Tady!"
"Jste svázaný?"
"U čerta, ano!"
"No, rozvážu vás." Šel rychle k němu, vytáhl nůž a přeřezal provazy.
"Děkuji pěkně!" zvolal vozka. "Kdo vlastně jste? Snad ne franktireur?"
"Ne. Generál je obležen, v zámku drancují. Chci jít pro pomoc."
"Dobrá, udělejte to!"
"Kolik tady máte koní?"
"Teď pouze tři."
"Jednoho musím mít. Nemohl byste ostatní dva zachránit, a pak odtud odjet?"
"Ale ano! Musel bych rychle zapřáhnout a jet do sousední vesnice. U starosty bych byl v bezpečí."
"Udělejte, jak myslíte. Venku leží váš strážce, skolil jsem ho. Zavřete ho sem. Který kůň je nejrychlejší?"
"Rezka. Odvážu ji. Mám ji osedlat?"
"Aby zatím přišli franktireuři, víďte? Ven s koněm!"
Kočí vyvedl koně a husar na něho vyskočil. Že neměl ani sedlo ani uzdu, to mu bylo lhostejné. Hnal se navzdor temnotě jako vítr, nejdříve do vsi Malineau, pak Etainem k Fresnes. Doufal, že tam už najde přátele.
Ano, narazil na německé voje, ale ne na ten, který hledal, totiž jedenáctou jezdeckou brigádu, ke které náležel jeho pluk. A přece věděl, že tady někde musí být. Posléze slyšel, že se musí pustit mnohem, mnohem blíž k Metám. A skutečně, během dopoledne se setkal s příslušníky své brigády a nakonec našel svého rotmistra nedaleko Thionville, na silnici, vedoucí do Puxionxu. Seskočil z koně a hned se k němu odebral.
"To jsi ty, Martine?" zvolal Hohenthal. "Jsi už zase tady?"
"Ano, pane rotmistře. Poslal jste mne právě včas do Malineau. Generálovi i jeho dámám se daří špatně."
"Jakto?"
Vyprávěl, co zažil. Teď už neměl zavázanou ruku, pohyboval jí podle libosti. Když dopověděl, řekl Hohenthal:
"To je hloupá historie! Doufáme, že nás tady zaměstnají. Čekáme aspoň rozkaz kupředu a teď přicházíš s takovou zprávou!"
214

"Chcete nechat mademoiselle Ellu bez ochrany?"
"Ellu?" smál se rotmistr. "Ty máš na mysli ovšem jinou - totiž Alici."
"No, tu také, upřímně řečeno."
"Nevím, dáli mi starý dovolení. Je to cesta nejistým územím. Jak snadno bychom tam mohli narazit na nepřítele!"
"Vždyť jsme husaři, pane rotmistře."
"To je pravda. Ale starý si myslí o věci zcela něco jiného než my, kterých se to týká. Dále jde o to, že vykouření takového hnízda je vlastně věcí pěchoty. My přece nemůžeme s koňmi útočit na zámek!"
"Dá se to zařídit."
"Opravdu?"
"Ano. Nepřítel se vyláká, aby vydal své největší trumfy. A pak bude v pytli. Jen co vyleze z domu."
"Dobrá! Hm!"
"Ostatně se sice nejedná o Němce, ale "
"Ale ?" '
"Ale o generála Latreaua, starého, zasloužilého a čestného důstojníka."
"To je důvod, na který musím klást důraz. Hodný generál, který se k nám nechová nepřátelsky, nesmí být vyhladověn takovými lotry. Půjdu nejdřív k plukovníkovi a pak dál. Zatím si vezmi na sebe svou uniformu."
Tento rozkaz byl rychle vykonán. Telegrafistovi velmi pěkně slušel krásný husarský stejnokroj. Musel však dlouho čekat, i když neměl nikde stání. Konečně se rotmistr vrátil. Jeho tvář zářila radostí.
"Povedlo se?" ptal se Martin.
"Ano."
"Kolik?"
"Celá švadrona."
"Sláva!"
"Nebylo to snadné."
"Ale náš hlavní důvod, že je to kvůli starému, zasloužilému, poctivému generálovi, to zřejmě zabralo!"
"Spíše mne napadlo ještě něco jiného, co nám pomohlo mnohem víc. Tento výlet má být zároveň průzkumnou cestou. Řekni tedy pánům poručíkům: do deseti minut ať je švadrona připravena na cestu."

Byla radost podívat se na husary, jak spěchali, když slyšeli, že se jedná o rotu ťranktireurú. V pěti minutách byli hotovi. A už vesele ujížděli na západ, kolem Fresnesu k Etainu. Hohenthal měl velice podrobnou a přesnou mapu této krajiny. Měl k tomu své důvody. Tak se stalo, že se pustil všemi možnými směry a vyhnul se setkání. Ani do Etainu nezajel toto místo objel. Pak se zastavil se svou švadronou na kraji lesa a důstojníci se znovu radili.
"Nejlépe by bylo, kdybychom je mohli rozdupat a vyzkoušet na nich své šavle," řekl starý poručík. "Útočit na zámek rozhodně nemůžeme."
"Tak je!" mínil rotmistr. "Martine!"
Zavolaný se přitočil se svým koněm blíž a pozdravil.
"Neřekl jsi, že jeden z nich byl dole u stáje na stráži?"
"Ano. Ví, že jsem šel pro pomoc."
"To je znamenité!"
"Opravdu? Myslel jsem, že jsem provedl hloupost."
"Vlastně ano, ale v tomto případě však přece ne. Budou nás očekávat. Poručíku Kornbergu, pojedete zvolna se svou četou k Malineau, ale do ničeho se nepouštějte. Vaším úkolem je, abyste pozornost dobrovolníků obrátil k sobě. My zatím uděláme okliku, abychom se dostali do Malineau z jiné strany. Vidím tady na mapě cestu, kudy bychom se mohli dát. Řekněme, že tam budeme za třičtvrtě hodiny. Vy zatím dorazíte a trochu je zaměstnáte, abych je dostal na vhodné místo - nejlépe před zámecké průčelí. A pak je smeteme. Ostré rány, hoši, ostré rány, ale ne na smrt! Nanejvýš kdyby začali být nezdvořilí, pak obrátíme jinou. Kupředu tedy!"
Nadešlo odpoledne. V Malineau i v okolí bylo zle. Nábytek ze zámku byl vynesen, naházen na hromadu a zapálen. Z pomsty za to, že byl muž na stráži udeřen a zavřen, zapálili také hospodářské stavení. Hořelo plným plamenem, na hašení nikdo ani nepomyslel. Ve sklepích bylo mnoho vína. Franktireuři se vrhli na tyto zásoby a byli ve velmi rozmarné náladě. Vybíjeli okna. Nenašli tu nikde peníze, a přece chtěli nějaké mít. Generál jim je měl opatřit. Poslali k němu deputaci, která na něm žádala maličkost - milión franků. Odpověděl výstřelem. To ještě více roznítilo jejich vztek. Vzkázali hraběti své ultimatum: neopatříli dnes do deseti hodin žádanou částku, bude zámek zapálen a on v něm se svými lidmi uhoří.

Muž, kterého Martin srazil, byl ovšem nalezen. Z jeho vyprávění vyšlo najevo, že někdo odjel, aby hraběti přivolal pomoc. Proto Berten rozestavil stráž směrem k Etainu, aby byl o všem možném včas informován. Sám seděl v zámku v pokoji a spokojeně naslouchal střelbě, kterou byli obležení udržováni ve strachu. Stříleli do dveří, za kterými se nalézali, a do oken obou pokojů ve věži. Vtom přichvátal jeden z mužů, vyslaných na stráž, a utíkal přes zámecký dvůr rovnou k vůdci.
"Už jdou!" křičel ještě dřív, než za sebou zavřel dveře.
"Hlupáku! Copak nevíš, co se sluší? Neslyšel jsi nikdy slovo disciplína a subordinace?"
"Disciplína?" ptal se muž s úžasem.
"Ano. Copak je slušné, abys takovým způsobem vpadl do úředního pokoje štábního důstojníka?"
"Štábního důstojníka?"
"Samozřejmě! Vždyť jsem major."
"Hm! Považoval jsem vás za pana Bertena. No, mně je to jedno! Ale oni jdou!"
"Kdo?"
"Nepřítel."
"Hlupáku! Nepřítel. Co si myslíš? Vždyť to mohou být pouze Francouzi. Naše řadové vojsko. Jaký druh?"
"Druh?"
"Ano. Je to pěchota nebo dělostřelectvo?"
"Jezdci."
"Kolik?"
"Asi čtyřicet."
"Kde?"
"Mezi Etainem a vesnicí. Pásli tam své koně."
"Cože? Co?"
"Ano. Na louce."
"Pak to nejsou nepřátelé. Jak vypadali?"
"Červení."
"Hm! Co měli na hlavách?"
"Čepice z kožešiny s červenými cípy."
"Saprment! To byli pruští husaři."
"No, vždyť jsem si to myslel!"
"Budou asi nejdřív krmit koně, aby získali sílu k útoku. Počkej, o to se postarám sám."
Obležení nezamhouřili celou noc oči. Museli být připrave
217

ni na každý okamžik. Čím nevázaněji si franktireuři počínali, tím větší bylo nebezpečí. Když viděl generál v jejich rukou plné láhve vína, řekl:
"Dej Bůh, aby pomoc přišla do večera! Nastaneli tma dřív, jsme ztraceni. Tito lidé budou zpití a pak budou naprosto nepříčetní."
Tato slova vyvolala nemalé obavy. Marion zůstala pevné mysli, její matka byla úplně netečná. Ella měla větší strach o dědečka než o sebe. Rodina Melacova byla potichu, ale také velice stísněná a oba komorníci vykukovali plni úzkosti okny, zda se už pomoc blíží. Museli se přitom mít ovšem velice napozoru, protože franktireuři stříleli do oken. Strop pokoje už byl rozstřílený kulemi. Vtom se ozval komorník:
"Excelence, něco se asi přihodilo."
"Proč?"
"Franktireuři tak nápadně běží k lesu, směrem ke vsi."
Hrabě se přesvědčil, že měl sluha pravdu.
"Snad přichází monsieur s kýženou pomocí," řekl. "Ale pak běda těmto lidem. Každý důstojník naší armády by je odsoudil. Jen aby jich bylo dost!"
"Už se vracejí!" poznamenala Ella.
Bylo ovšem vidět, že franktireuři ustupovali k zámku. Zmocnili se zbraní a utvořili malé oddíly, rozestavené směrem k lesu.
"Ach! Tam, dědečku!" zvolala Ella. Ukázala na silnici, která vedla lesíkem ze vsi k zámku. Tam se objevila četa husarů.
"Ó, běda!" řekl hrabě bolestně.
"Co je? Vždyť to je pomoc!"
"Ba ne, dítě. To jsou pruští červení husaři."
"Svatý Bože! Prušáci!"
"Ano, nepřátelé! Ale je pravda, že nám pomoc přece přinespu, budouli se vůbec

franktireury zabývat."
"Jejich tak málo!"
"To je jen přední stráž. Avantgarda. Teprve za nimi přijde hlavní voj. Jen počkejme."
"A ty si myslíš, že se jich nemusíme obávat, dědečku?"
"Ne, nanejvýš si budou přát ubytování."
"Ach, jen aby rychle přišli, hodně rychle!"
"Pohříchu to tak brzy nebude! Sestupují!" řekla Marion.
"Ano," odpověděl generál. "Poznávají, že jsou příliš slabí, proto očekávají posilu."
218

"Přijde brzy, dědečku?"
"Kdo by to mohl říct! Aj! Dívejte se!"
Naproti na kraji lesa se objevil lehký obláček dýmu a hned nato třeskla jednotlivá, ostrá rána.
"Střílejí!" mínil Melac vesele.
"Ano, opravdu začínají, řadí se k bitce. Děti, to je předvoj většího oddílu. Zdá se, že budeme zachráněni, pokud - - "
"Co myslíš, dědečku?"
"Pokud nepřijde naše vojsko, pro které šel monsieur Martin. Setkáli se toto s Průsaky, budou mít spolu tolik práce, že nás budou moct franktireuři zatím pobít."
Rána padala za ránou. Husaři schovali koně v lese a zahájili palbu na franktireury. Chtěli na sebe upoutat jejich pozornost, aby se mohl Hohenthal dobře přiblížit. Franktireuři na tuto střelbu horlivě odpovídali a zvolna postupovali, takže se za nimi znenáhla utvořil volný pruh. Náhle Liama vykřikla. Stála na druhé straně, u okna vedoucího do parku, a ukazovala rukou ven. Generál přiskočil a vyhlédl z okna.
"Aj! Kýho ďasa!" zvolal. "Záchrana, spása! Jaká to bystrá myšlenka! Jaký to dobrý nápad! Vidíte tam za stromy červené jezdce? Je jich celá švadrona. Rotmistr je znamenitý důstojník. Upoutal pozornost franktireurů v průčelí, nepozorovaně je objel a teď je přepadne. Jsme zachráněni."
"Bohudík!" vydechla Ella.
"Ano, děti, dejte pozor! Franktireuři o tom nemají ani tušení. Dostanou se do boje ze dvou stran. Ti vpředu také ihned vyrazí, až ti z parku aj, pozor, pozor! Už se seřazují. Vidíte rotmistra? Statečný chlapík! Pruský husar! Ti už u Rossbachu zvítězili."
"Tasí šavli!" zvolala Ella.
"Ano, už to začne. Jaký to pohled! Slyšíte?"
"Hurá! Hurá!"
Tak volali dole husaři. Plným tryskem se přihnali z parku na pravé straně před zámecké průčelí a v okamžiku se rozjeli vpravo i zezadu na franktireury. Franktireuři neměli ani čas, aby se rozmysleli. Byli předjeti dřív, než někoho z nich napadlo, aby vystřelil. Sebrali se, aby se dali na útěk, ale husaři se obrátili a znovu se na ně vrhli.
"Ubozí lidé! Můj Bože!" zvolala Ella.
Četa, která nejdříve začala střílet, vsedla zatím také na koně a vyrazila z lesíka. Kdo mohl, prchal, ať raněný nebo
219

ne. A vtom se ozval rotmistrův povel k "rozchodu": "Pochytejte mi ty chlapy!" zvolal. "Ale příliš se nerozcházejte!"
Sám se zastavil nedaleko zámecké brány. Po jeho boku byl strážmistr. Oba seskočili a vstoupili.
"Jde sem, jde sem!" řekl hrabě. "Je to sice Němec, ale vysvobodil nás. Musíme mu poděkovat. Pojďte!"
Spěchali řadou pokojů. On byl však přece tak rychlý, že už byl u rozbitých dveří salónu, když oni vcházeli druhou stranou. Popošel tři kroky ke generálovi, srazil podpatky, až ostruhy zadrnčely, salutoval a hlásil:
"Rotmistr z Hohenthalů od pruských husarů, excelence!"
Všichni užasli. Nevěřili svým očím. Jako první se vzpamatoval generál.
"Pane rotmistře, nevím, zda jsem dobře slyšel," řekl. "Prosím, račte mi ještě jednou říct svoje jméno."
"Z Hohenthalů, excelence."
"Dík! Jaká to podoba!"
"Jaká pod " řekla Ella, ale nedopověděla. Její oči se na něho upíraly s nepopsatelným výrazem.

"Pane rotmistře," pokračoval generál, "to je nanejvýš šťastná náhoda, která mi dovoluje "
"Náhoda?" ptal se Hohenthal a stavěl se překvapeným.
"Zajisté!"
"Ó, nikoliv, excelence!"
"Co tedy jiného?"
"No, excelence, copak jste pro mne neposlal?"
"Pro vás? Já?"
"Tak je. Vzkázal jste mi, že jste ohrožen fřanktireury. Byl jsem nedaleko Met a rozumí se, že jsem ihned spěchal, abych rozehnal houf těch komárů."
"Jsem celý udivený, ano, zaražený! Já že jsem pro vás posla? Pro pruského důstojníka?"
"Ano."
"A koho?"
"Tady toho! Strážmistra!"
Ten zatím čekal za dveřmi. Teď vstoupil, pozdravil stejně odměřeně jako jeho rotmistr a hlásil se uctivým služebním hlasem:
"Strážmistr Tannert od červených husarů."
"Martine! Ó, můj Martine!"
220

S těmito slovy k němu letěla Alice. Roztáhla ruce, chvěla se radostí, ale on zůstal stát ve vojenské strnulé pozici a tvářil se tak vážně, že se krok před ním zastavila a ruce jí opět klesly. Hořela studem.
"K službám! No, pojď sem tedy, moje holubičko. Chceš !i se dát chytit, chci tě také pevně držet!" Přivinul ji k sobě a políbil ji.
Teprve teď se ostatním otevřely oči.
"Monsieur Belmonte " zvolal hrabě.
"Prosím, excelence, hrabě Artur Hohenthal, královský pruský husarský rotmistr."
"Ach, ach, ach!" volal generál. "Proto všude vítězíte!"
"Nejen proto, excelence. Poslouchal jsem rozkazy a konal jsem svou povinnost. Ráčíte se na mne hněvat?"
"Ne. Spíš vás vítám jako svého ochránce. Tady je má ruka!"
Stiskli si ruce, pak se rotmistr obrátil k Elle, poklonil se jí a zeptal se:
"Milostivá slečno, budete snad méně shovívavá než jeho excelence?"
Zapálila se až po krk, podala mu ruku a odpověděla:
"Hrabě, zachránil jste nás ze zlého postavení. Nezapomenu vám to. Opakuji, co jsem už řekla, že jste předurčený k tomu, abyste nás zachraňoval. Nebo jsi to řekla ty, milá Madon?"
Tato se rotmistrovi poklonila a odpověděla:
"Myslím... Mám také takového ochránce, který se jistě zjeví, kdykoliv to potřebuji."
Vtom přišel poručík a hlásil:
"Dvaašedesát zajatých, z nich třicet raněno. Kam s nimi?"
"Zatím dolů do sklepů."
Představil poručíka, omluvil se a spěchal se strážmistrem dolů, zatímco byli nahoře všichni překvapením radostně vzrušeni. Pak se Ella postavila s Marion k oknu a šeptala jí:
"Není to div, milá Marion?"
"Veliký div a ještě větší štěstí, protože tě miluje jako ty jeho."
Ella se zarděla a řekla, aby překonala rozpaky:
"Teď by měl být ještě ten víš, koho myslím také důstojník, Marion!" "To není možné!"
"Proč ne?"
221

"Copak jsem ti ho nepopsala? Jeho postava!"
"Ach, ano! Odpusť! Nechtěla jsem ti způsobit bolest! Raději ti přeji, aby se i tvůj ideál uskutečnil. Však víš! Viděla jsi ho v Sasku."
"Dívčí sny! Říkám ti, že toho ubohého doktora miluji víc, než bych milovala toho důstojníka. Ty buď tedy hraběnka Hohenthalová, já se spokojím s prostým jménem - paní Mullerová!"
"Báječný důstojník!" řekl generál, který stál s ostatními u okna. "Podívejte se, jak rozestavuje přední stráže a vysílá pochůzky! Ano, ten se vyzná ve službě. A je to hrabě? Hm! Kdo by si to pomyslel! Musím dolů k němu, kvůli zajatcům. Ti to už co živi nikdy neprovedou."
A když odešel, obrátila se Marion k Alici:
"Ale, milé dítě, vždyť je to Němec!"

Oslovenou neuvedla do rozpaků. Ta ukázala z okna a řekla:
, "Viděla jste, mademoiselle, co Němci dovedou! Dobývají bitvu za bitvou a zachraňují nás z nebezpečí, které nám naši vlastní krajané způsobili."
"Máte pravdu, milá Alice. I váš Martin je celý muž. Jmenuje se Tannert. Až budete paní Tannertovou, musíte nás často navštěvovat."
"Nesouhlasím s vámi," mínila Ella. "Teď si především uvědomme, že jsme hostitelky. Podívejme se tedy, co ti ošklivi franktireuři nechali našim milým hostům."
Když Hohenthal a ostatní důstojníci byli za nějakou chvíli zváni do jídelny, prohlásil sice, že už vlastně nemá čas, protože se musí vrátit, ale dal se přece přimět, že ještě setrval. Sotva se však posadili a začali jíst, ozval se dole koňský dusot a hned nato vstoupil poddůstojník.
"Prosím za prominutí, pane rotmistře!" řekl. "Blíží se francouzská kavalerie!"
"Kterým směrem?" ptal se docela klidně.
"Zdá se, že z Briecy."
"Jak je odtud daleko?"
"Do deseti minut mohou být tady."
"Kolik jich je?"
"Dvě švadrony gardových kyrysníků a jedna švadrona gardových dragounů!"
"Ach!"

Teprve teď se zvedl. Generál a všichni zámečtí zbledli. Měl jeho ochránce padnout do rukou tak veliké přesile?
"Pane rotmistře, rychle odjeďte!" řekl. "Ještě je čas. To vojsko je třikrát větší a jsou to gardisté!"
Měli Hohenthal v úmyslu opustit zámek teď už na to nemyslel. Měl se ukázat své vroucně milované jako zbabělec?
"Pane nadporučíku, co soudíte?" ptal se.
"Úplně otéž, co vy," odpověděl oslovený chladně a strkal si do úst kus šunky.
"Dobrá, jsme tedy dohodnuti! Excelence, pruský husar před takovou přesilou neustoupí!"
"Probůh!"
"Pane z Hohenthalů, prosím vás snažně, šetřte se," vpadla Ella otci do řeči.
Rotmistr na ni pohlédl s nejvřelejším díkem, ale řekl odměřeným hlasem:
"Nesmím jednat proti své cti a své povinnosti. Strážmistře Tannerte, dva muži ať ihned letí tryskem do Trouville a požádají plukovníka o posilu. Do té doby se tady udržím."
A když Martin odešel, pokračoval ke generálovi:
"Excelence zná válečný řád a určitě mi odpustí. Vyhlašuji v zámku Malineau stav obležení. Musím především zachránit své koně, protože bez nich bychom byli ztraceni. Umístíme je v zámku, i kdybychom k tomu museli použít salóny nebo jídelnu!"
"Přízemí a suterén je dost prostranný," poznamenal generál a radoval se z rotmistrovy chladnokrevnosti a obezřetnosti.
"Díky. Jsme po jídle. Dovolte, abych vykonal své přípravy!" Poté opustil se svými důstojníky sál.
"To je voják! To je voják!" šeptal si generál.
Také ve sličné tváři jeho vnučky zápasil pocit hrdosti s obavami. Teprve teď cítila, jak velice miluje tohoto muže.

223
222

XIX.
Starý Richemonte se dostal na útěku, při kterém ho potkalo víc překážek, než očekával, až do okolí Briecy. Šel pěšky a cítil nevýslovnou únavu proto se posadil na okraj silnice, aby si odpočinul. Neseděl dlouho, když zaslechl koňský dusot a hned nato spatřil hlídku gardových kyrysníků, kteří přicházeli odtud, kam on chtěl. Když k němu jezdci dojeli, zastavili se u něho. Byl to strážmistr a čtyři vojáci.
"Kdo jste?" ptal se ho.
"Mé jméno je Richemonte, kapitán staré císařské gardy," odpověděl hrdě.
Vojáci ho pozdravili a strážmistr se ptal dál:
"Promiňte, můj kapitáne, ale musírri konat svou povinnost! Odkud přicházíte?"
"Znám vaši povinnost seržante, ale říkám vám, že jsem rád, že se s vámi setkávám. Snad vaší pomocí najdu důstojníka, ke kterému bych se rád dostal. Jsou kyrysníci nablízku?"

"Víte, že vám na tuto otázku nemám odpovědět. Kterého důstojníka myslíte?"
"Plukovníka hraběte Ralliona."
"A chcete k němu?"
"Ano."
"Kyrysníku Lebeaue sestupte, nechtě pana kapitána vsednout na koně a zaveďte ho k panu plukovníkovi Rallionovi."
Muž seskočil a Richemonte se posadil na jeho koně. Pak odjel a hlídka se ubírala svou cestou dál. Minuli hájek a kapitán vyjel na výšinu, z které mohl přehlédnout rozsáhlé údolí, které se vojskem jen hemžilo. Za čtvrt hodiny byli dole a kyrysník Lebeau zadržel koně před stavením a zavedl kapitána nahoru. Skutečně, u stolu seděl Rallion, zabraný do studia map. Když příchozího spatřil, zvolal s úžasem:

"Kapitáne!, Skutečně to je veliké překvapení!"
"To si myslím!"
"A jak vypadáte! Ten klobouk!"
"Vypůjčil jsem si ho." •
"Cože? Vy si půjčujete klobouky?"
"Od sedláka."
"U všech čertů! Jak se to stalo?"
"Jsem na útěku. V Ortry a také v Thionville jsou Prušáci."
"Vy jste ďáblův!" vyrazil ze sebe těžce plukovník.
"Ano. Byl jsem už zajat, ale unikl jsem."
"A naše zásoby?"
"Jsou v rukou nepřítele."
"To není možné!"
"Ten doktor Míiller ach, je to Konigsau!"
"Jsem strnulý úžasem! Vypravujte!"
Starý začal vyprávět. Nepronikl kordonem, jak prohlásil hulánský rotmistr Kónigsauovi, ale ustoupil a opět se vkradl do zámeckého dvora. Tam stálo náhodou několik sudů, za které zalezl, aby vyčkal, až se řada vojáků, rozestavených kolem zámku, uvolní. Sudy byly u samých dveří, kterými ze zámku unikl, proto se mu tedy poštěstilo, že zaslechl Konigsauův hovor s Fricem a pak také rotmistrův raport.
Teprve když svítalo, mohl odtud uniknout, ale celá krajina a také pravý břeh Mosely byly obsazeny hlídkami, které střežily všechny cesty. Sedlák, který mu byl zavázán vděkem, se ho ujal. Dal mu klobouk a peníze a teprve druhý den večer ho přeplavil přes Moselu. Toto vypravování vzbudilo v plukovníkovi hluboký dojem. Hněvivě zvolal:
"Madon je v Malineau a ten Miiller tam chce za ní! A je to Konigsau! Starý, dali jsme se hrozně oklamat! On je z Berlína - ona byla v Berlíně. Jsou to milenci!"
"Proklatě! To by bylo možné."
"Proto se jím tedy dala tak ráda vytáhnout z vody a proto nechtěla o mně ani slyšet! Ti dva vyslídili všechna naše tajemství! Ó, za to se musíme pomstít, hrozně pomstít!"
"Ale jak?"
"No, pojedeme do Malineau."
"Výborně! To je právě to, co mne přimělo, abych vás rychle vyhledal. Najdeme tam pět set franktireurů."
"Bah! S takovými lidmi si Rallion nezadá. Ostatně si nesmíte myslet, že ten chytrý, prohnaný chlap půjde do Ma

lineau sám! Vezme si s sebou jistě houf jezdců. Musíme tam! Musíme tam!"
"Dostaneme dovolení?"
"Hned. Však to už dovedu zařídit. Ostatně znáte vliv mého otce. S ním si to nesmí nikdo pokazit. Teď jdu. Tady jsou má zavazadla. Jsou tam také občanské věci. Zatím si vyberte, co potřebujete."
"A Marion? Co s ní potom uděláme? Chcete se s ní ještě oženit?"
"Oženit? Bah! Ale pomstím se! Přísahám vám, že tomu zakuklenému, hrbatému Němci vlastnoručně rozštěpím lebku!"
Odběhl. Netrvalo dlouho a opět se vrátil.
"Nuže?" ptal se starý.
"Povolení samozřejmě mám!"
"Kdy vyrazíme?"
"Za čtvrt hodiny."
"Kolik máme mužstva?"

"Tři švadrony. Dvě gardových kyrysníků a jednu gardových dragounů. To jsou chlapi, kteří se poperou s ďáblem, natož s nějakým burkušem!"
Kapitán dostal koně a za čtvrt hodiny vyrazili. Po několikahodinové jízdě se dostali blízko svého cíle. Zabočili ze silnice do Etainu a pustili se polní cestou, dost schůdnou, do Malineau. Jeli samými lesy. Plukovník, tři rotmistři a starý kapitán byli v čele všech. Tito pánové se cestou bavili. Pojednou se z lesa u cesty ozvalo zvučné zvolání a zpod stromů vyšel muž, mající ruku ovinutou zakrváceným kapesníkem.
"Pane kapitáne, pane kapitáne!" S těmito slovy spěchal ke kapitánovi. Richemonte ho znal, byl to jeden z fřanktireurů. Zastavil se a řekl:
"Saprment, vy jste raněný? Jakto?"
"Bojovali jsme o zámek Malineau."
"S kým?"
"S pruskými husary."
"Ach, vidíte, plukovníku! Kdo jim velel?"
"Mladý rotmistr."
"Také rotmistr? Ne hulán?"
"Ne."
"Musel mít husarskou uniformu. Ajak to dopadlo?"

' "Nadmíru špatně. Jsme nadobro rozprášeni. Polovina byla raněna, a jistě nelžu, když říkám, že aspoň padesát upadlo do jejich zajetí."
"Ale člověče, jak je to možné?"
"Byli jsme přepadeni."
"V zámku?"
"Ne. Před zámkem."
"Vypravujte!"
Vylíčil událost svým způsobem sám si počínal nesmírně statečně a bil se jako zuřící Roland. Když dopověděl, řekl starý kapitán nesmírně rozezleně:
"Jak pošetilé a chlapecké jednání! Zasloužili byste všichni metlou. Kam se poděl Berten?"
"Nevím. Nikdo se nemohl o nikoho starat. Každý měl sám se sebou co dělat."
"No, utěšte se!" řekl Rallion. "Vyklidíme to hnízdo. Za půl hodiny bude zámek v našich rukou. Pak budete moct přijít a podívat se na pochytané německé hrdiny, od kterých jste se nechali přejet."
Jízda se dala zase vpřed. Ale na zakročení jednoho rotmistra vyslal plukovník několik hlídek jako přední voj. Na levé straně zámku, kde se park stýkal s lesem, byly vyvrácené stromy. Na pasece bylo několik řad složeného sáhového dříví a chrastí, ze země ještě vyčnívaly pařezy. Když dospěli na toto místo, museli už být ze zámku viděni. Ale bylo to zvláštní: ačkoliv už mohli celý zámek přehlédnout, nebyla nikde ani stopa po nepřátelském jezdci.
"Už odjeli!" mínil starý zklamaně.
"Anebo jsou ukrytí," dodal plukovník. "Buďme opatrní!"
"Bah! Za námi, vpravo i vlevo jsou samé lesy! Jezdci nás tady mohou přepadnout jedině ze zámku. Kupředu tedy!" řekl Richemonte.
Sotva minula poslední řada francouzských jezdců les, padla z jednoho okna zámku rána. Ihned se zastavili. V tom okamžiku se otevřela vrata a vyšel z nich husarský důstojník. Mával bílým šátkem a blížil se k nim.
"To je znamenité!" mínil plukovník. "Parlamentář! Chtějí s námi vyjednávat o vydání zámku."
"No, počkejme," řekl dragounský rotmistr.
Husar přišel až k nim, zastavil se před důstojníky a salutoval.

"Dovolte, pánové," řekl, "poručík Hornberg od královských pruských husarů."
Důstojníci řekli svá jména, pak Hornberg pokračoval:
"Mám rozkaz oznámit vám, že zámek Malineau je ve stavu obležení."
"Kdo vám to nařídil?" ptal se Rallion.
"Velitel, rotmistr hrabě Hohenthal."
"Ajl Tady velí rotmistr Hohenthal?"
"Ano, jak jsem řekl!"
"Tedy ne rotmistr Kónigsau?"
"Ne."
"Hm! To je podivné! A kde má ten pan velitel vlastně své vojsko?"
"Nejsem oprávněn, abych mluvil o vojenských tajemstvích," odpověděl husar s úsměvem.
"No, to tajemství se sami hned dozvíme, pane poručíku. Chceme totiž navštívit

pana generála hraběte z Latreau, který je přece vlastníkem zámku."
"Dnes?"
"Ano. Dnes. A to brzy."
"Snad vám to bude dovoleno, ale ovšem za jistých podmínek."
"Ale zamýšlíme vykonat tuto návštěvu bez podmínek."
"To asi bude stěží možné."
"Proč?"
"Protože máme právo klást podmínky."
"Ach, tak! A budete mít také moc, abyste to právo dokázali a hájili?"
"Doufáme, že ano."
"Dobrá! Pozdravujte tedy hraběte Hohenthala od hraběte Ralliona a řekněte inu, že se za půl hodiny navštívím pana generála, se svolením nebo bez něho to je mi jedno Adieu."
"Pana rotmistra bude těšit, že vás bude moct podle svého stavu přivítat," odpověděl husar s posměškem. Pak se vrátil do zámku.
"Impertinentní hoch, ten červený Průsak!" řekl plukovník. "Pánové, kde soudíte, že by byli husaři ukryti?"
"Musíme to vyzvědět," mínil dragounský rotmistr. "Mám vyslat hlídky, pane plukovníku?"
"Udělejte to."

Hlídky po dvou mužích vyjely různými směry. Mladý poručík, kterému šlo velice o to, aby se jeho hrdinství všichni divili, pobídl koně ostruhami a pádil k zámku. Vtom se objevil u otevřeného okna Hohenthal.
"Zpátky!" volal na něho dolů.
Francouz pokrčil opovržlivě rameny a jel dál. Vtom padla rána a jezdec sletěl s rozbitou hlavou z koně. Na francouzské straně se ozval hrozný ryk. Plukovník zuřivě vytasil šavli a řekl:
"To mi draze zaplatí! Ubohý nevinný hoch! Přineste ho sem!"
Tento rozkaz byl udělen několika dragounům. Vojáci poslechli a jeli k místu, kde mrtvý ležel. Ihned se zablesklo z několika oken. Dva muži padli mrtví z koní, ostatní, vesměs raněni, se hnali zpátky. Kapitán svíral obě pěsti.
"To mi zaplatíte i s úroky, lotři!" bručel si. "Nepustíme se přímo do vrat, abychom je vyrazili?"
"Tak rychle ne, pane kapitáne! Víme teď aspoň jedno že se totiž pánové schovali v zámku. Počkejme, až se vrátí naše hlídky."
Ustoupili k lesu. Hlídky se vracely a hlásily, že v celém okolí není ani jediný pruský voják.
"Dobrá, jsou tedy uvnitř! Máme je tedy v hrsti!" mínil plukovník.
"Hm! To se nezdá tak snadné!" řekl dragoun.
"Dětinská hříčka! Dáme vyrazit dveře a zavřené okenice a budeme vevnitř."
"A ti, kteří by to měli udělat, budou z horních oken postříleni."
"Bah! Vždyť všechna okna ovládáme odtud zdola. Mezitím, co bude polovina mužstva útočit, bude druhá polovina udržovat Průsaky od oken. Dva gardoví kyrysníci a gardový dragoun se přece pustí do zápasu s pruským husarem, pánové!"
Byly pronášeny námitky proti tomuto plánu, ale plukovník při něm setrval a prosadil svou vůli. Mužstvo muselo sestoupit. Koně byli odvedeni z dostřelu, ale samozřejmě byli střeženi četou jezdců. Ostatní byli rozděleni do dvou oddílů. První oddíl dostal rozkaz, aby zaútočil na zámek, druhý se pak rozložil kolem, aby obleženým překazil střelbu.
Když byly tyto přípravy vykonány, dal plukovník Rallion

povel k útoku. Samozřejmě mohl být útok proveden pouze v přízemí, protože se dalo předpokládat, že budou vrata z vnitřku pevně zatarasena. Proto bylo útočníkům nařízeno, aby měli na zřeteli hlavně okna. Hrozný hromadný výstřel uvítal útočníky z oken. Každá kule zasáhla. Pruští husaři byli nejen statní jezdci, ale také znamenití střelci. Veliký počet Francouzů padl. Ti, kteří nebyli raněni, se zarazili. Nechtělo se jim dál.
"En avant, en avant!" velel plukovník.
Poslechli. Dlouhými skoky pádili dál a dostali se ke zdi, kde se domnívali, že jsou v bezpečí.
"Pst!" zvolal plukovník. "Proklatí Prušíci míří lépe, než jsem si myslel. Ale jsou už napůl přemoženi. Naši lidé jsou už u zdi budovy a tam jsou před kulemi nepřátel v bezpečí. Jinak běda nepříteli, který by se objevil někde v okně, aby střelil! Byl by jistě syn smrti."
Na jeho nový rozkaz se jezdci zkoušeli dostat do oken. Druh zvedl druha, ale

výkřik vzteku zazněl kolem. Ti, kteří se takového slezeni zdí odvážili, padli do rukou těch, kteří je zvedali - zasaženi sečnými ranami husarů. Jednomu byla dokonce uťata hlava. Bezhlavé tělo sletělo k zemi hlava se skulila za ním.
Poručík Hornberg hlásil rotmistru Hohenthalovi, jak byl uvítán a o čem vyjednával.
"Dobrá," řekl rotmistr. "Uvidíme, dokáželi, aby v určený čas vykonal svou návštěvu."
Poslal pro generála.
"Excelence," řekl mu, když přišel, "je vlastně mou povinností, abych si zajistil všechny osoby, které obývají zámek. Mám však zato, že musím být přesvědčený, že to není třeba. Prosím vás o čestné slovo, že nikdo z vašich lidí nepodnikne nic, co by nebylo v souladu s mými úmysly."
"Dávám vám jej za sebe a za všechny své lidi."
"Dík! Smím vás prosit, abyste odešli do nejhornějšího poschodí?"
"Rozumí se, že poslechnu!"
"Ale budete tak laskavý a pošlete mi ještě svého klíčníka. Potřebuji totiž všechny klíče, které má."
"Je už venku, připravený. Ale pane rotmistře, jaký je váš názor na způsob chystaného útoku?"
"To budu vědět teprve po bližším pozorování. Rozhodně bude podniknut útok jen na přízemí. Já se přirozeně po

starám, aby zůstal váš majetek pokud možno ušetřen. Prosím, vraťte se k dámám a uklidněte je!"
Melac musel otevřít všechny dolní místnosti. Hohenthal dal otevřít okenice a také vysadit okna, aby pokud možno i sklo v nich zůstalo ušetřeno. Pak dal rozkaz, aby byla vypálena salva, budeli podniknut útok, a aby byl každý útočník odražen šavlí. Nikdo se nesměl ukázat v okně. Obhájci stáli za okny, krytí sloupy, a měli šavle připravené v rukou. Rotmistr si ponechal velitelství nad obhájci v průčelí, ostatní strany budovy svěřil druhým důstojníkům. Tak byli připraveni uvítat nepřítele.

XX.
Richard Konigsau, když s Fricem opustil zámek Ortry, jel k Metám, kde se německé vojsko chystalo obklíčit maršála Bazaina. Oba huláni přibyli teprve ráno do Servigny, kde se připravoval boj. Aby se dostali ke svému pluku, museli ještě dále, do Ars Laquenepy. Tam se dozvěděli, že byly zatím učiněny jiné dispozice. Gardový hulánský pluk byl už zase u Gorge. Tam se dostali teprve odpoledne. Celé dopoledne hřměla na severu děla na znamení, že bitva začala. V Gorge se konečně dozvěděli, že byly tři švadrony vyslány do Chambleye. O pobytu ostatních švadfon se nemohli nic dozvědět.
"Čertovská historie!" řekl Fric. "Chceme a musíme do zámku Malineau, abychom zhatili pikle toho starého kapitána. K tomu potřebujeme dovolení. Ale kde najdeme plukovníka?"
"Nezbývá nám nic jiného, než abychom jeli do Chambleye," mínil Kónigsau mrzutě.
"Hm! Proč bychom nemohli trochu jednat na svou pěst?"
"To je pochybné."
"Proč? Vždyť nám neurčili ani místo ani čas, kde a kdy se máme vrátit ke svému pluku!"
"Ale naše instrukce zní, abychom se ihned vrátili, jakmile vykonáme svůj úkol v Ortry."
"No, s tím opatřením tedy ještě nejsme hotovi!"
"Jakto?"
"Starý kapitán k tomu přece také patřil! Utekl nám. Musíme ho hledat a nalézt!"
"Máš pravdu, tento výklad by nebyl nesprávný. Počkejme, jak to vypadá v Chambleyi. Vždyť i tam se můžeme ještě rozhodnout."

Kdyby věděli, že starý kapitán neunikl tak rychle a že byl schovaný u vesničana v okolí Ortry, neměli by takové starosti.
"Ostatně se mi zdá," mínil Fric, "že bychom se tímto způsobem už příliš daleko nedostali. Můj kůň je tak unavený, že bych ho nejraději dal odvézt na voze."
"Do Chambleye ještě musí vydržet. Můj kůň kulhá už čtvrt hodiny. Musímeli ještě dnes dál, bude nutné, abychom se ohlédli po jiných koních."
Nejeli ještě daleko a poznali, že pro ně bude velmi těžké dosáhnout udaný cíl. Silnice a cesty byly plné vojska třetího a desátého armádního sboru, které bylo

posláno do Trouville a Vionville. Nezbylo nic jiného, než odbočit z cesty á udělat okliku přes Saint Julien de Gorge.
Než tam dorazili, nastala noc. Nebylo naprosto možné, aby jeli dál. Nocleh nenašli, jen ve' staré stodole, kde naštěstí objevili trochu slámy. Další den jeli dál. Protože se to však všude jen hemžilo vojskem, dorazili do Chambleye dost pozdě, i když to nebylo daleko. Tam konečně našel Kónigsau gardové hulány, ale také jen jednu švadronu. Ostatní byli posláni do Troyonu vstříc armádě korunního prince.
Jak rád by se major ihned postavil do čela svých lidí, aby je zavedl do Malineau ale nebylo to možné! Musel se dohodnout s velitelem vojenského oddělení a vykonat ještě jiné kroky, takže bylo opravdu velice pozdě, než konečně dostal z Buxiercs, kam vyslal ordonanci, povolení, aby švadronu použil k udanému účelu.
Zatím si se svým přítelem Fricem opatřili nové koně. Jízda začala znovu. Ale Etain byl dost daleko, proto uznal za vhodné použít stejné bezpečnostní opatření, které nařídil i Hohenthal, aby nebyl zpozorován.
Vyhnul se pokud možno všem obývaným místům, objel konečně i Etain velikým obloukem a přišel se svou švadronou na tutéž silnici, po které se plukovník Rallion se třemi švadronami přiblížil k zámku.
Měli před sebou ještě asi pět minut jízdy, než se dostanou z lesa na volné prostranství. Vtom před sebou zaslechli výstřely.
"Sapristi, tam už jsou zaměstnáni!" mínil Fric.
"To jsou asi franktireuři!" prohodil rotmistr, velící švadroně.
"Sotva," odpověděl Kónigsau. "Byl to rázný hromadný

výstřel, takže se musím domnívat, že máme před sebou vojsko."
"Vyšleme hlídky."
"Zajisté. Zůstaňte se svými lidmi pozadu. Frici, sestup se mnou! Půjdeme lesem, ne cestou, a podíváme se, co se tam děje. Uslyšíteli tři rány z mého revolveru rychle za sebou, pane rotmistře, pak přiehvátejte protože nám bude hrozit nebezpečí."
Seskočili a Fric také. Vstoupili pod stromy do lesa a plížili se vpřed. Tam, kde byl les pokácen, našli v chrastí bezpečný úkryt, odkud mohli sami vše dobře pozorovat, aniž by bylí spatřeni.
"Ach!" šeptal Fric. "To nejsou franktireuři, ale gardová jízda!"
"Kyrysníci a dragouni. Chtějí útočit na zámek. Proč?"
"Hm! Útokem se bere jen takové místo, kde je nepřítel!"
"Tak je! Jakého nepřítele by tu mohli mít Francouzi?"
"To ví ďas. Já ne. "Hle, zase nová salva! Tam uvnitř jsou hodní chlapci!"
"Ale kdo, jen kdo? Musíme se podívat."
Kónigsau vytáhl polní kukátko a díval se do zámeckých oken.
"Není tam nikoho vidět."
"Samozřejmě!" mínil Fric. "Kdyby se někdo ukázal, byl by ztracen. Zámek je obklíčený a na každé okno je namířeno několik pušek. Vypadá to docela tak, jako když má být starý chytrý lišák vykouřen z díry. Hleď, Richarde, tam za tou skupinou stromů se zdržuje štáb obléhajícího vojska. Páni právě trochu ustoupili na stranu. Podívejme se, koho máme před sebou."
I on se díval kukátkem.
"U všech čertů!" zvolal.
"Co?"
"Je tam plukovník, docela mladý člověk. Nevidím mu dobře do obličeje, ale vsadil bych se, že je to náš milý pan Rallion."
"Snad ne! Počkej! Ach, teď se obrací vpravo. Vidím ho lépe. Na mou věru, je to on! A vidíš tam u něho toho člověka v občanských šatech?"
"Ano, ten šedivý? Poslouchej, není to snad starý kapitán?"
"Řekl bych to skoro s jistotou, i když je k nám obrácen

zády. Ale jeli to opravdu on, pak bych podle toho soudil, že jsou v zámku Němci."
"Sakra!"
"Ano. Přece by neobléhali Francouze! Kdyby tu nebyl starý kapitán, mohli bychom se ještě domnívat, že oblehli rotu franktireurů, aby ji popadli za nějaké lotrovství za hrdlo. Ale ani Rallion ani kapitán by to neudělali."
"Aj, hle, hle!" řekl Fric rychle za sebou. "Vidíš to? Tam u římsy?"
"Ano. Rychle hlavy dolů. To je asi znamení pro nás! Francouzi by z toho mohli soudit na naši přítomnost."
Skrčili se za roští, ale hned také poznali, že jim nebezpečí nehrozí.

"Víš, co to bylo?" ptal se Kónigsau.
"Samozřejmě. Červený husarský dolman."
"Tak je. Spatřili nás ze zámku a chtějí nám říct, kdo se tam nalézá."
"Tedy pruští husaři."
"Zajisté."
"Jak ti přišli na zámek Malineau?"
"Kdoví! Jistě je to jen poboční hlídka. Musíme jí přispět stůj co stůj."
"Samozřejmě. Jsou to hodní hoši. A mají oči jako ostříž! Nás viděli až tady!"
"Z horního patra to není tak těžké. Padneli oko náhodou na toto místo, rozumí se samosebou, že nás spatří. Pojď!"
Ustoupili zase pod stromy a vrátili se k švadroně.
"No?" ptal se rotmistr zvědavě.
"Tři švadrony francouzské gardové jízdy obléhají pruskou hlídku, která hledala v zámku ochranu," odpověděl Fric.
"Přicházíme tedy v pravý čas. Nebo ?"
Tázavě pohlédl za sebe na své lidi. Kónigsau mu rozuměl a řekl:
"Jsmeli slabí proti těm třem švadronám, pane rotmistře?"
"Je mou povinností zmínit se o této myšlence."
"Zajisté! Ale snad se přece nebudeme bát?"
"Ba ne! Poslouchej!"
Z okolí zámku se ozval signál.
"Aj!" mínil Fric. "Páni poznali, že tímto způsobem nejde obléhání nijak kupředu. Svolávají zase své lidi. Chtějí mít válečnou poradu."

"Toho využijeme a vyrazíme na ně!" dodal Kónigsau. "Všichni totiž, kromě důstojníků, sestoupili z koní. Koně jsou vlevo u této cesty a hlídá je jen velmi málo lidí. Vrazímeli mezi ně, totiž mezi jezdce a koně, jsou jezdci ztraceni. Pane rotmistře, je tu třetina dragounů a dvě třetiny kyrysníků. Jsou pěší, proto s nimi budeme mít snadnou práci. Vyrazíme na ně na koních a nabodáme je na kopí. Pojďte také s námi blíž, abyste rovněž poznal situaci."
Nahoře u okna mansardy stál Melac. Toto okno vedlo na stranu, odkud přišli nepřátelé. Klíčník se docela neúmyslně zadíval k lesu a jeho zrak utkvěl na bodu, kde bylo cosi zbarveno a nepatřilo to vlastně na toto místo. Podíval se bystřeji, ale byl starý a nemohl už rozeznat, co by to bylo. Proto se odebral do pokoje, kde byli ostatní.
"Prosím, kde je jeho excelence, pan generál?" ptal se, když ho neviděl.
"Proč?" ptala se Ella, která v jeho hlase pozorovala nějakou úzkost.
"Myslím, že přichází nový nepřítel."
"Bože! Snad ne!"
"Zdálo se mi, že vidím naproti za chvojím něco pestrého, něco vojenského."
"Dědeček odešel jen na okamžik. Pojď, milá Marion, podíváme se, co to je."
Melac je zavedl k oknu. Sotva z něho vyhlédly, řekla Ella:
"Vojáci! Ano! Jenomže je nelze úplně dobře vidět. Svatý Bože, co budeme dělat, Marion?"
Marion nepřišla do rozpaků.
"Jsou to Francouzi nebo Němci?" ptala se.
"Kdo ví?"
"Já také ne. Ale, milá Ello, budeme jednat jako přátelé nebo nepřátelé toho statečného hraběte a rotmistra z Hohenthalů?"
"Rozumí se, že jako přátelé."
"Dobrá. Také si to myslím. Monsieur Melacu, nesmíte to říct panu generálovi, ale běžte dolů a rychle sem přiveďte roťmistra."
To bylo starému milé. I tak přál Němcům. Za několik okamžiků přivedl Hohenthala, kterého provázel ještě jeden vojín.
"Kde je to?" ptal se bez jakéhokoliv úvodu.

"Tam, jak ukazuji, za chrastím," odpověděla Ella a natáhla ruku.
Podíval se tím směrem. Jeho tvář se ozářila rychlou radostí.
"Svleč si rychle dolman!" nařídil husarovi. "Drž ho z okna dolů, aby tam naproti poznali, že jsou tady husaři."
Muž poslechl. Rotmistr vytáhl kukátko a zvedl je k očím.
"Aj!" zvolal bezděky. Podíval se ještě plaše k lesu a pak nařídil husarovi:
"Rychle ustup s kabátem. Už, to viděli. Schovávají se, protože naše znamení mohl zpozorovat i nepřítel. Odpusťte, dámy, že mi překvapením vyklouzlo z úst silnější slovo."
"Smíme se dozvědět, pane rotmistře, kdo to je?" ptala se Marion.

"Vlastně by to nemělo být," odpověděl s úsměvem, "ale nemohu vás považovat za nepřátelské bytosti. Proto vám řeknu, že jsem viděl dva pruské hulánské důstojníky."
"Co to znamená?"
"Že se vám naskytne za několik minut příležitost poznat nejstatečnějšího hulánského důstojníka. Poznal jsem ho kukátkem. Je to můj přítel, pan Richard Kónigsau, který přichází, aby těmto pánům tady dole poskytl řádnou lekci."
"Kónigsau ?" zašeptala Marion. Byla nesmírně bledá.
"Ano. Neklameli mne tušení, nebude tady nablízku sám. Prosím, vstupte do rohového pokoje, budete svědky velmi zajímavého boje. Já však musím dolů."
Odběhl rychle se svým průvodcem.
Ella položila Marion ruku na rameno.
"Ty ses lekla?" ptala se jí láskyplně.
"Nesmírně!"
"Viď, ten důstojník, kterého jsi spatřila v Drážďanech, se jmenoval Kónigsau?"
"Ano. A mám jeho podobiznu."
"Jen jeli to skutečně on?"
"Zajisté. Mám zato, že rotmistr nemá špatný dalekohled."
"Uvidíme ho tedy."
Marion si přejela rukou čelo a neodpověděla. Ella řekla:
"Nebudeš s ním moct mluvit?"
Sličná dívka na to odpověděla:
"Byl to sen, já však patřím do skutečnosti. Jeho přítomnost na mne nemůže mít žádný vliv."
237

Vtom 'se ozval signál, který slyšel i Kónigsau se svými lidmi. Za několik okamžiků přišel také generál.
"Kde jste? Hledal jsem vás!" řekl. "Jezdci ustupují. Zdá se, že je boj skončen."
"Ba ne," vyklouzlo Elle z úst.
"Proč ne? Soudíš jinak?" ptal se.
"Milá Madon, raději mu to povíme?" ptala se své přítelkyně.
"Ano. Generál se to stejně dozví."
"Co?" ptal se zvědavě.
"V lese jsou pruští huláni."
"Snad ne!"
"Ano. Rotmistr Hohenthal to říkal."
"No, pak běda našim kyrysníkům. Kdybych je směl aspoň varovat!"
"Udělal bys to?"
"Zajisté, kdyby při tom nešlo o můj život. Byl bych zastřelen jako vyzvědač."
"Nedělej to, proboůh, milý dědečku!"
"Ne, ne. Ale kde jsou huláni?"
"Odešli, už je není vidět."
Vtom se ozvaly kroky. Rotmistr Hohenthal vstoupil. Spatřil generála a ptal se:
"Dámy vám to už sdělily?"
"Ano."
"Je mi líto, excelence, že mi není dopřáno, abych ušetřil váš patriotismus. Je válka. Ostatně nemýlímli se spatříte teď vzácnou jezdeckou podívanou."
"Už jste nám ji poskytl vy!"
"Ó, teď přichází Kónigsau! To je něco docela jiného!"
"Kónigsau? To jméno jsem už slyšel. Tak se jmenoval pruský důstojník, který se těšil neobyčejné přízni vašeho maršála Bliichera."
"Ten, kterého myslím já, je vnuk toho veterána. Promiňte, že jsem tady. Odtud mohu plán lépe přehlédnout, než z jiného pokoje."
"Prosím! Jste velitel. Obléhatelé ustoupili. Zámek bude obklíčen a pošlou pro posilu."
"To lze samozřejmě očekávat, pohříchu však provedení tohoto úmyslu jim bude překaženo. Slyšíte dole koňský dusot?"
238

"Ano. Snad byste " Generál polekaně pohlédl na rotmistra.
"Co, excelence?" ptal se Hohenthal.
"Snad nepodniknete výpad?"
"Zajisté! Ano!"
"Jaká to odvaha! Nesmíte přece opustit místo, které vám poskytuje ochranu!"
"Proč ne, excelence? Aj, naproti!" Ukázal rukou oknem.
Generál se podíval.
"U Boha! Pruští huláni!"

"Gardoví huláni. Jsou opatrní! Teď nadešel můj čas. Musím na sebe obrátit pozornost nepřítele, aby se mohl Kónigsau nepozorovaně přiblížit. Na shledanou!" Spěchal rychle dolů.
"Bože, můj Bože!" bědoval generál. "A já nesmím dát našim jezdcům žádné znamení! Srdce mi div nepukne!"
Vtom zazněl pronikavý signál v budově.
"Co to?" ptala se Ella.
"Pruský signál," odpověděl generál. "Svolává k útoku."
"Naši jezdci žasnou. Všichni se dívají k zámeckým vratům!"
"Hohenthal je opravdu šíleně odvážný, že dává vrata otevřít. Myslím docela, že husaři v zámku vsednou na koně. Poslouchejte!"
Naproti, kde byli Francouzi, byly vykonány přípravy k uvítání nepřátel. Dragouni i kyrysníci se rozestavili směrem k zámku a připravili si karabiny.
"Provedouli teď husaři útok, jsou do jednoho ztraceni!" řekl generál.
Ella přitiskla ruce na prsa.
"Bůh nedopusť!" šeptala.
Naproti, kde stál plukovník Rallion, se ozývaly hlučné povely. Vojsko se rozestoupilo. První řada se chystala k výstřelu vkleče, druhá řada stála za první. S puškami připravenými k výstřelu očekávali husary, kteří se však ještě stále neukazovali.
"Teď, teď už, v nejbližším okamžiku naši jezdci vystřelí!" řekl generál. "A nebesa! Tam naproti! Tam naproti!" Ukázal na les, který v posledních okamžicích pustili ze zřetele.
Tam vyrazili huláni, rozjeli se do dlouhé, široké řady

důstojníci napřed a v jejich čele Konigsau, který mával šavlí. Přichvátali jako bouře, poklusem, pak tryskem a pak slepým letem. Vše se stalo tak rychle, že to Francouzi ani nepozorovali. Teprve teď, když půda duněla pod kopyty koní nepřátel, k nim obrátili hlavy.
"Hurrá! Hurrá! Sláva Prusku!"
A huláni přiletěli jako bouře na nepřítele.
"Hurá! Hurá! Sláva Prusku!" Ozvalo se pak také ze zámku.
Otevřenými vraty vyrazili husaři. Hnali se na Francouze z této strany a mávali nad hlavami šavlemi.
"Svatý Bože!" zaúpěla paní Melacová. "Nemohu se na to dívat."
"Výborně!" ozvalo se z generálových úst. Nemohl jinak, musel i nepříteli vzdát obdiv.
Vůdcové Francouzů byli zatím dost daleko, takže nebylo možné rozeznat jejich tváře. A protože rotmistr z Hohenthalů nevyzradil nic o vyjednávání parlamentáře s plukovníkem Rallionem, Marion dosud nevěděla, kdo vlastně byl ten, který se chtěl dostat do zámku.
Sice pozorovala, že je mezi důstojníky jeden občan a že je to asi starý pán. Teď, když se huláni přihnali jako bouře a Francouzi zpozorovali tohoto nenadálého nepřítele, pobídl starý koně ostruhami a zabočil stranou. Kůň bolestí vyskočil a pádil k protějšímu konci lesa. Přitom se starý ohlížel, takže mohla Marion poznat jeho tvář.
"Nebesa! Kapitán!" zvolala.
"Který?" ptala se Ella.
"Richemonte!"
"Tvůj trýznitel? Kde?"
"Tam ten starý, který právě mizí v lese!"
"Jednalo se jim tedy o tebe!"
"Zajisté! Ale chvála Bohu! Je pryč!"
Útok se nejskvěleji podařil, ale přesila byla přece jen značná. Francouzi se bránili jako lvi. Nejdříve byli přejeti kopí přitom úžasně řádila. Ale pak se postavili na obranu. Chopili se karabin, které jim byly vyraženy z rukou, anebo šavlí. Sice se jim nepodařilo dostat se ke koním, ale zápasili pěšky. Boj se rozšířil na zápas jednotlivců.
"Tam plukovník!" zvolal starý generál nadšeně. "Hájí se proti dvěma husarům. To je výborný šermíř! Aj, věru, znáni ho! To je Rallion!"

"Rallion?" ptala se Marion. "Ano, ano, tak je! Teď už ho také poznávám. Jednalo se jim tedy skutečně o mne. Jak to jen skončí?"
"Který z nich je asi Kónigsau?" šeptala jí Ella.
"Vůdce, který jede v čele!" odpověděla.
"Kde je?"

"Vůdce?" ptal se generál. "Tady je, uprostřed vřavy. Má odznak majora. Mille tonnerres, to je chlap! Hleďte, jak umí točit šavlí! V pravici šavli a v levé ruce revolver!"
Marion sepjala ruce. Viděla ho vykřikla nahlas úzkostí:
"Svatý Bože!" zvolala. "Je ztracen!"
Zezadu se ke Königsauovu koni přitlačil dragoun a zamával šavlí. Ale major to ještě včas zpozoroval, obrátil se a prostřelil mu hlavu kulí.
"Zachráněn!" sténala Marion.
"Jeho kůň se staví na zadní nohy!" zvolal generál. "Ach, tady přichází pomoc! Poručík, obrovský chlap, ještě s jiným! A ti sekají, u všech čertů!"
"Rallion se dosud nezbavil svých dvou husarů," prohodila Ella a ukazovala na ně. "Dej pozor, Marion! Nepřátelský hulánský major ho už spatřil. A už se k němu žene. Hleď, něco zavolal na husary. Nechávají mu plukovníka. Major ho chce mít pro sebe! Vůdcové stran spolu zápolí!"
"Hořím zvědavostí!" zvolal Latreau.
Königsauova slova nemohl nikdo z nich slyšet. Majorovi se dosud nepodařilo dostat se k Rallionovi. Byl stále uprostřed vřavy. Ale teď, kdy mu Fric přispěl a vysekal ho, rychle pobídl koně k hraběti.
"Ustaňte! Zpátky! Ten patří mně!" okřikl oba husary.
Oba se ihned obrátili od Ralliona a našli si jinou práci. Plukovník spatřil nového nepřítele.
"Svaté hromobití!" zvolal. "Kdo jste?"
"Doufám, že mne znáte."
"Doktor Muller!"
"Anebo někdo jiný!"
"Ach, už vím! Königsau! Proklatě! Táhni k čertu, proklatý holomku!" Přitlačil svého koně ke koni nepřítele, rozehnal se k hrozné ráně, ale rychle mihl rukou a místo seknutí chtěl soka probodnout.
Ale Königsau ránu šťastně odrazil, byl také znamenitý šermíř.

"Jdi ty napřed! Ostatní půjdou za tebou!" S těmi slovy se zvedl v třmenech. Rána z výše dopadla Rallion sletěl s rozpoltěnou hlavou z koně. -
Nahoře ve světnici zazněl hlučný výkřik z několika hrdel.
"To je hrozný člověk!" zvolal generál.
"Rallion je mrtev," dodala Marion a zhluboka si oddychla. Hlava jí klesla vysílením na rameno Elly, která se sama třásla po celém těle, protože měla strach o rotmistra Hohenthala, který jako by vyhledával nebezpečí.
"Nemohu se na to dívat," zasténala.
"Ano, je to hrozné!" přisvědčila Marion. "Nikdy, nikdy na to nezapomenu!"
Obě se odvrátily od okna. Paní Melacová klesla na židli v koutě pokojíčka už dávno. Také generál byl dojatý. Setřel si pot z čela a řekl:
"Pojďme zase do svého pokoje. Tady je hrozně zvláště pro vás."
Poslechli jeho vyzvání. -
Když Königsau srazil plukovníka, obrátil zase koně. Viděl, že je rotmistr v tísni, proto mu chvátal na pomoc. Až dosud neměl příležitost vidět ho zblízka.
"Jakže?" zvolal teď. "To jsi ty, Arture?"
"Ano, já! Pojď, rozsekáme je! Jsou jako vosy."
Nejtěžší práce byla už odbyta. Ještě krátký čas a vítězství bylo dobyto dvě švadrony lehké jízdy proti nepřátelské přesile! A vítězství nebylo ani draze zaplaceno. Hned zpočátku se vrhl menší oddíl hulánů na ty Francouze, kterým byli svěřeni koně. A povedlo se. Nepřátelé přejetí, pobodaní a posekaní se nemohli dostat ke svým zvířatům. Kdo nebyl mrtvý, byl zajat. A jen málo vojákům se podařilo uniknout.
Königsau a Hohenthal si stiskli pravice.
"To byla pomoc v pravý čas!" řekl Hohenthal. "Ale jak jsi věděl, že jsem tady obléhán?"
"Nevěděl jsem o tom ani slovo!"
"Že ne? A přece jsi přišel do Malineau! Zajisté pouhou náhodou!"
"Ba ne! Přicházím z Ortry, kde jsem se dozvěděl, že se sem usiluje dostat kapitán, aby si odvedl Marion! Domníval jsem se, že tady najdu franktireury tebe jsem tady nečekal!"
"Ó, ty chlapy jsem už potrestal. Značný počet jsem jich zajal."

"Marion je ještě tady?"
"Ano."
"Je v pořádku?"

"Zajisté! Poznal jsem tě, když jsi vězel naproti za chrastím. Stála vedle mne, tak jsem jí řekl, že mne pan Kónigsau vysvobodí!"
"Co na to řekla?"
"Nic! Ale viděl jsem, jak zbledla "
"Musím k ní!"
"Prosím, jen ne tak bouřlivě! Můžeš si pomyslet, že bych byl rád při tom, až se setkáte! Ostatně musíme tady především vykonat svou povinnost. Musíme to tady vyklidit a pak se poradíme o dalších krocích. Ale kde je kapitán?"
"Unikl, jak se zdá!"
"Proklatě!"
"Měl jsem ho stále na očích, ale spatřil nás a dal se na útěk - to bylo u něho dílem jediného okamžiku. Ale několik hulánů jsem přivedl na jeho stopu. Pustili se za ním."
A opodál se zase druzí dva přátelé drželi za ruce, totiž Fric a Martin Tannert. Když Tannert spatřil Frice, vyvalil oči a zvolal:
"Je to možné? Frici!"
"Že jsem tady?"
"Ne, to ne! Ale, hrome důstojník!"
"To přece nevadí!"
"Ba ne, je to mnoho, velmi mnoho! To si myslím!"
"Staneš se jím také!"
"Stěží! Ale gratuluji ti z celého srdce!"
Zámečtí obyvatelé, jak už bylo uvedeno, se shromáždili v pokoji, kde byliušetřeni pohledu na boj. Byli úplně neteční a očekávali, co se bude dále dít. Konečně se objevil Hohenthal.
"Promiňte, excelence!" řekl. "Především jsme museli vykonat svou povinnost!"
Elliny oči byly na něho úzkostlivě upřeny, neníli snad raněn. Hohenthal to zpozoroval a byl touto slabostí .celý blažený.
"Jste vítězi, jak jsem pozoroval," odpověděl Latreaue. "Doufám, že nebylo mnoho obětí!"
"Vyšli jsme z boje velmi šťastně! Pohříchu nepřítel dopadl hůř!"

Generál se zadíval smutně a bolestně před sebe.
"Můžete věřit mému ujištění, že nejsem přítel hrubého násilí, ale musíme konat, co nám káže povinnost!"
"Máte zajatce?"
"Mnoho!"
"Co s nimi uděláte?"
"Jsou ve sklepích s fřanktireury. Musíme je dopravit dál."
"Kolik je mrtvých?"
"Ještě jsme je nepočítali. Ostatně musíme se postarat i o ně." .
"Ale dovolte mi ještě otázku! Zůstane zámek Malineau obsazen?"
"O tom ještě promluvím s panem majorem Kónigsauem. Je vyšší důstojník, musím mu přepustit velení."
"Kde je ten pán?"
"Co nejdříve požádá o dovolení, aby se vám směl představit. Musí především zařídit různé záležitosti, týkající se bezpečnosti."
"Jak jsem viděl, byl plukovník Rallion u vojska, které na vás podniklo útok?"
"Ano. Měl u sebe jakéhosi kapitána Richemonta. Oba se chtěli zmocnit slečny ze SainteMarie. Řekli to důstojníkovi, kterého jsem k nim vyslal, ale považoval jsem za moudřejší zamlčet vám to, pokud nebude odstraněno nebezpečí."
"Tedy jste opět zachránce!"
"Ba ne! Tentokrát převzal tento úkol někdo jiný, totiž - aj, tady sám přichází! Vzácné panstvo, dovolte, abych vám představil svého přítele, pana majora Konigsaua!"
Richard vstoupil. Pozdravil přítomné vojensky a čekal, až mu byla řečena jejich jména. Pak se obrátil ke generálovi:
"Musím prosit za prominutí, excelence, že jsem nucen okolnostmi vstoupit tak neobyčejným způsobem. Doufám, že nám okolnosti dovolí, abychom vás co nejdříve zbavili přítomnosti nezvaných hostů!"
"Jste sice nezván, ale rád viděn. Jsem důstojník, i když ne ve službě - já vám nebudu překážet, abyste konal svou povinnost!"
Oči Marion se upíraly na Konigsaua, jako by viděla strašidlo vyjevené, veliké, otevřené a s výrazem skoro zděšeným. Třásla se, obličej měla bledý jako mrtvola. Kónigsau se tvářil, jako by to nepozoroval, a přivedl roz

mluvu do všeobecného směru. Když se pak zvedla a potácela se ven, nemohl se už přece zdržet. Byla už u dveří, když řekl prosebným hlasem:
"Slečno de SainteMarie, prosím! V mé švadroně je někdo, kdo tvrdí, že vás zná. Přeje si, aby vám byl představen. Dovolíte snad?"
Marion se obrátila a zeptala se:
"Jak se jmenuje, pane majore?"
"Goldberg. Je syn generála pěchoty hraběte Goldberga."
"Nepamatuji se, že bych znala pána, který se tak jmenuje."
"Snad přece! Tvrdí, že přinesl do Ortry pozdrav. Byl tam také už včera, ale neměl čest zastihnout vás tam."
"Pozdrav? Od koho?"
"Od slečny Nanon Kóhlerové, která ovšem jak mi říkal má už jiné jméno."
Její tvář se začervenala.
"Od Nanon?" ptala se. "Ó, prosím, ať ten pán přijde k nám!"
"Ihned."
Kónigsau popošel k oknu, otevřel je a volal dolů:
"Prosím pana poručíka Goldberga, aby ke mně přišel!"
Poručík byl už asi připravený, protože sotva dozněl rozkaz, otevřely se dveře a vstoupil "chlap jako hora".
"Je to tento pán," představoval ho Kónigsau.
Marion se ještě neposadila. Stála dosud u dveří. Když spatřila Fricův obličej, trhla sebou skoro leknutím.
"Můj Bože!" šeptala. "To je !"
Srazil ostruhy k sobě, zvedl ruku na pozdrav a řekl:
"K službám sběratel bylin Schneeberg!"
"Je to možné to je " Zarazila se. Dívala se bezradně kolem. Tohoto muže viděla u doktora Mullera. Teď byl u Kónigsaua. Nemohla tuto myšlenku ani pochopit.
"Ano," mínil major s úsměvem. "Pan poručík hrál v okolí Thionville malou komedii. Odpustíte mu to, milostivá slečno?"
"Odpustit? Vždyť nemám právo, abych ho soudila!" koktala.
Kónigsau ji vzal za ruku a přitiskl ji ke rtům.
"Pak se smím těšit nadějí, že odpustíte i jinému, který byl rovněž nucen zatajit své vlastní jméno!"
Líce Marion se hluboce zardělo.

"Co říkáte? Kdo je to? Je to možné?"
Kónigsau ji ještě stále držel za ruku.
"Myslím sebe!" řekl.
"Vy vy vy jste vy jste byl Bože, vy jste byl doktor Miiller?"
"Ano, milostivá slečno! Odpustíte mi?"
"Bože! Můj Bože! Ello!" Vztáhla k ní ruce. Hlava se jí zatočila. Potácela se a klesla přítelkyni na prsa. Tato ji odvedla, aby se mohla zotavit. Když se Ella po chvíli vracela, šel jí major už v síni vstříc.
"Prosím vás, milostivá komteso už se uklidnila?"
"Ano, vy zlý, neopatrný!"
"Kde je?"
"Tady, v posledním pokoji na této chodbě."
"Hněvá se na mne?"
"Já já nevím! Zeptejte se jí, chuděrky, sám!"
Kónigsau šel a zaklepal na označené dveře. Ozvalo se slabě "volno" a on otevřel. Marion seděla na pohovce, hlavu měla opřenou o dlaň. Zavřel za sebou dveře a ptal se:
"Smím?"
Zadívala se na něho dlouze a odpověděla:
"Jste přece velitel tohoto zámku, nikdo vám nesmí odepřít přístup!"
"A přece ihned odejdu, působili vám moje přítomnost bolest!"
Když neodpověděla, popošel blíž a ptal se:
"Mám zůstat nebo jít?"
"Zůstaňte!" šeptala v uzardění.
Posadil se vedle ní a řekl:
"Marion, bylo mi to obtížné, nesmírně obtížné, ale nesměl jsem jinak. Podáte mi ruku na znamení, že mi odpouštíte?"
"Tady je, pane doktore!" Přitom se usmívala, napůl blaženě a napůl žalostně.
"Odpouštět působí radost, Marion. A vy jste smutná! A já bych přece tak rád viděl ve vašich očích radostné světlo, které by mne učinilo tak šťastným!"

Položila mu svou hlavu na prsa a plakala. Přivinul ji k sobě ještě něžněji.
"Marion!"
"Richarde!"
"Proč jsi tak smutná?"
247

,,Protože jsi ke mně neměl žádnou důvěru!"
"Nebyl jsem v Ortry soukromou osobou. Musel jsem své tajemství zachovat i vůči tobě. Nesměl jsem ti nic říct, i když jsem byl tak nesmírně šťastný, že jsem tě našel."
Její tvář se náhle vyjasnila.
"Ty jsi mne tedy hledal?" ptala se.
"Ano! Vždyť jsem tě viděl v Drážďanech, na silnici k Blzvicům, když jsem jel kolem tebe! Jen jediný okamžik jsem tě viděl, ale tvoje tahy mi nesmazatelně utkvěly v'srdci. Cítil jsem, že musím být tvůj, že bych tě mohl milovat, a přece jsi pro mne byla neznámá jako hvězda, kterou vidíme padat z nebe. Ty jsi ovšem aspoň znala moje jméno!"
"Myslíš?" Znovu se zapálila.
Přivinul ji láskyplně k sobě a řekl:
"Copak ti fotograf nepověděl mé jméno?"
Schovala svou tvář ještě hlouběji na jeho prsa a odpověděla tiše:
"Ano, řekl!"
"No, Bůh chtěl, abych tě znovu našel ale jako nevěstu jiného!"
"Jehož ženou bych se nikdy nestala! Vynesl jsi mne v bouři z vody. Byla jsem tvá!"
"Ale byl jsem doktor Miiller, když jsem tě vynesl z vln na břeh!"
"A přece jsem milovala muže, který byl tak odvážný, tak zkušený a cituplný!"
"Ó, běda! Ubohý major Kónigsau!"
Marion ho rychle objala kolem krku a řekla:
"Chvála Bohu, že se vše tak stalo! Ano, byla bych se stala paní Miillerovou, ráda, ze srdce ráda, ale na to setkání v Drážďanech bych přece nikdy nezapomněla!"
"Děkuji ti! Smím ti tedy říct, jak tě mám rád, jak nekonečně rád?"
"Ano, Richarde!"
"A chtěla bys mi náležet, chceš být mou a navždy mou, Marion?"
"Jsem tvá, nemohu bez tebe žít!"
"Bůh ti za to požehnej! Tato slova poskytují mému srdci množství nesmírného štěstí. A nikdy bych si nepomyslel, že je najdu v Ortry, v příbytku našeho úhlavního nepřítele!"
"Úhlavního nepřítele?"
248

"Ano! Pamatuješ na tu rodinu, o které jsem ti vypravoval, když jsme se sešli v lomech?"
"Ano. Kapitán ji připravil o všechno štěstí!"
"To je moje rodina, rodina Kónigsauů!"
"Nebesa! Nikdy nebudu moct napravit, čím se na vás prohřešil! A dnes mne chtěl donutit, abych s ním odtud odešla!"
"Věděl jsem to, a proto jsem přišel!"
"Ty? Ty jsi to věděl?"
"Ano! Byl jsem u něho v Ortry."
"Jak to tam teď vypadá?"
"Zámek je v našich rukou. Všichni spiklenci jsou našimi zajatci a ale o tom ty nevíš, to ti povím až později. Vzpomněl jsem si až teď, že jsi se našeho hodného sběratele bylin ani nezeptala na pozdravy, které ti přináší."
"On je snoubenec Nanon?"
"Ano. Je Nanonin ženich a bratr hraběte Lemarcha. Však toho hraběte znáš!"
"Lemarchův bratr? Jak je to možné?"
"I to ti později vysvětlím, má sladká Marion. Teď bych nejraději nemluvil nic, teď bych se nejraději díval do tvých krásných, jasných očí a " Zarazil se a pohlédl na ni.
"A ?" ptala se.
"A tohle!" Přitiskl jí rty na ústa.
Ona ho objala oběma rukama a přitiskla ho k sobě ještě vroucněji.
"Richarde! Můj Richarde! Jak jsem šťastná, blažená! Nikdy bych si ani nepomyslela, že lidské srdce dovede obsáhnout tolik rozkoše!"
"Ano, je to veliké, veliké štěstí! My všichni jsme mnoho vytrpěli, velmi mnoho, a je milost boží, že se všechen ten žal mění v radost. Jak budu milovat i tvou

drahou matku! Kde je? Dosud jsem ji neviděl!"
"Byla s námi, dokud jsi se svým vojskem nepřišel. Pak odešla do svého pokoje. Budešli ji milovat, budu dvojnásobně šťastná! Ale tvá rodina! Co řeknou, až se dozví, že jsem získala tvé srdce?"
"Budou z toho mít radost. Moje sestra tě už zná a velice si tě zamilovala."
"Tvá sestra?"
"Ano."

]
"Jak se jmenuje?"
"Ema."
"A říkáš, že mne zná?"
"Zajisté. Často tě vídala."
"Kde?"
"V Thionville a v Ortry."
"To není možné!"
"Ba přece! Ty jsi s ní dokonce i mluvila a sestra doufá, že ji budeš mít také trošku ráda."
"Ale, Richarde, nepamatuji si ani v nejmenším "
"Považ tedy, že jsem byl u vás na zapřenou."
"Ach, ona tedy byla také ?"
"Na zapřenou!" přisvědčil s úsměvem.
"Jak se jmenovala?"
"Miss de Lissa."
"Můj Bože! Ona je tvou sestrou?"
"Ano. Psal jsem jí celý šťastný, že jsem našel svou jedinou, opravdovou lásku. To ji přimělo, aby přijela. Chtěla tě poznat. A nejenže tě poznala, ale také si tě z celého srdce oblíbila."
"Richarde, jak je to vše podivné! Jsem tak šťastná! Mám ji tolik ráda!"
Vtom bylo tiše zaklepáno na dveře, které se trochu pootevřely.
"Smím vyrušovat?" ptala se Ella.
"Ano. Pojd", pojď!" Při těch slovech se Marion rychle zvedla a spěchala jí vstříc.
"Pardon," řekla sličná komtesa. "Ale hledají vás, pane doktore!"
"Kde?"
"V předním pokoji."
Vyšel a spatřil jednoho z hulánů, které poslal za kapitánem.
"Vrátili jsme se!" hlásil vojín.
"A nechytili jste ho?"
TSTp " "JMC.
"Pohříchu tedy zmizel?"
"K službám, pane majore, to ne!"
"Cože? Ne?"
"Vrací se zase."
"Sám? Dobrovolně?"
"Ano."

"Nepřichází tedy sám?"
"S četou afrických jezdců."
"Spahiú?"
"Ano, tak jim říkají."
"Vypravuj!"
"Nemohli jsme přijít starému na stopu. Měl dost času, aby utekl, a my jsme ani neznali krajinu, abychom mu mohli nadběhnout. Ale stopu jsme přece našli. Jeho kůň v trysku vydupal lesní půdu tak, že jsme se nemohli mýlit. Pronásledovali jsme ho po různých lesních stezkách a pak ven do polí. Jak jsem na mapě poznal, bylo to směrem k Samigneuxu. Přišli jsme zase do lesa, který se táhl po výšině. Nahoře, odkud jsme mohli přehlédnout údolí, jsme viděli četu spahiů, která se blížila přímo k nám. Starý se s ní setkal. Viděli jsme jasně, že mluvil s vůdcem, a pak se s nimi obrátil."
"Vede je tedy sem?"
"Ano. Letěli jsme rychle zpátky, abychom v širé krajině nebyli spatřeni. Nedaleko odtud jsme je zase viděli, jak se objevili na obzoru."
"Mohli jste je spočítat?"
"Ne, ale je jich několik set."
"Hm! Jak daleko jsou asi odtud?"

"Asi za půl hodiny by mohli být tady."
"Dobrá! Skončil jste?"
"Skončil."
"Odstoupit!"
Hulán šel. Generál slyšel také tuto zprávu a řekl:
"Pane majore, co budete dělat?"
"Zůstanu tady!"
"Nesmím se domnívat, že bych mohl nějak působit na vaše rozhodnutí, ale nemyslíte, že se vystavujete nebezpečí?"
"Musím teď mít na mysli jen to, že nesmím vydat obyvatele zámku jistým možnostem. Ostatně se zdá, že zámek Malineau je určený k tomu, aby nabyl válečný význam. Pruský korunní princ je odtud daleko na západ. Blížíli se nepřátelský oddíl k naší spojovací čáře, má k tomu jistě důvod, který bych rád poznal!"
"Aleiojde opět k boji."
"Možná."
"Vaše síly jsou oslabeny. Rozprášení franktireuři a jezdci se mohli shromáždit a obnovit s africkou jízdou útok."
"Přivítáme je."
251

"Zajisté!" mínil Hohenthal. "Neměl jsem ještě příležitost, abych ti oznámil, že čekám posilu."
"Odkud?"
"Z Tíouville. Poslal jsem tam dva posly, když jsem slyšel zprávu o těchto jezdcích."
"Výborně. Kdy mohou tito lidé přijít?"
"Snad už večer, ale rozhodně ještě v noci."
"No, pak se není čeho obávat. Slunce zapadlo, za čtvrt hodiny bude tma. Hlídky jsou rozestaveny a dokáží spahiům, že se máme na pozoru. Zbytek můžeme klidně vyčkat."
Udělal ještě různá opatření, která se znamenitě osvědčila. Sotva nastala tma, bylo slyšet ze strany, odkud byl nepřítel očekáván, dost živou střelbu. Přišlo oznámení, že se spahiové pokusili přiblížit k zámku. Když však bylo po nich stříleno, ustoupili.
Pokusili se pak o to z jiné strany, ale i tady hlídky bděly. Bylo slyšet hned tady, hned zase tam výstřel. Konigsau, jehož přední stráže tvořily kruh kolem zámku, povolal tyto stráže blíž k zámku, aby nevznikly mezery, kterými by mohli útočníci prorazit. Spahiové byli těsně za nimi, a když major vyšel později na prohlídku stráží, poznal, že vedle těchto stráží se utvořil nepřátelský kruh, který mu měl znemožnit odchod ze zámku. Ani ho nenapadlo, aby myslel na útěk, naopak se radoval z toho, že ho chce nepřítel zadržet. Vždyť Hohenthal už poslal pro posilu, která se jistě dostaví.
Měsíc sice nesvítil, ale v širém poli bylo přece vidět na několik kroků. Za vesnicí bylo hrachové a bramborové pole. Mezi nimi byl trávou porostlý úhor. Pozorný pozorovatel, kdyby byl nablízku, by tady mohl pozorovat ruch. Dvě lidská těla se šinula s největší opatrností podél úhoru. Vtom padla z lesa rána.
"Zas jeden!" šeptala jedna z obou postav.
Ten, který lezl napřed, se zastavil, obrátil hlavu dozadu a odpověděl rovněž potichu:
"Je to úplně tak, jak jsem řekl. Naši husaři jsou obklíčeni.
Co?" V
"Tak je, pane šikovateli."
"Dobrá! Ale mně přece nezastrčí závoru, to je jisté jako nákyp. Kupředu!"
Plížili se svým směrem dál, až přišli na konec úhoru. Tady začínal les.
252

"Teď nalevo podél lesa!" velel ten, který byl nazván šikovatelem. Byl to maličký, neobyčejně tlustý člověk, přesto se však zdál být nadmíru čiperný.
Trvalo hezkou chvíli, než les utvořil výběžek, za kterým byla silnice k zámku. Byla to cesta, kudy dnes přijel plukovník Rallion se svými gardisty. Oba záhadní, sotva sem došli, zaslechli koňský dusot.
"Stát! Dál ne!" šeptal tlustý. "Přitlač se až k zemi, nebudou nás vidět."
Dusot se blížil.
"Jsou to lidé! Je to slyšet!" poznamenal druhý docela tichým hlasem.
"Hlupáku! To se přece rozumí samosebou, že si kůň nepůjde sám na procházku! Teď mlč!"
Blížili se dva muži. Jeden měl na sobě bílý plášť, druhý byl oděn tmavě a vedl koně za uzdu.

"Tak! Tady můžete vsednout na koně," řekl první. "Řetěz polních hlídek proklatých Průsaků se táhne napravo. Tady už tedy nezpozorují, že někdo odjíždí. Schoval jste psaní dobře? To je hlavní věc!"
"Ano. Do podšívky v botě."
"Já také tak. Mac Mahon je chytrá hlava. Dal mi dva dopisy stejného obsahu. Nedostaneli se jeden na své místo, takže bude nutné ho zničit, dostane se aspoň druhý do Bazainových rukou. Myslíte tedy, že cestu k němu budete mít docela volnou?"
"Zcela jistě. Jsem přesvědčený, že nepřítel byl dnes donucen k ústupu. A kdyby ani to tak nebylo, dovedl bych se už vyplést."
"Právě proto vám svěřuji tento list. Vždyť tady znáte všechny cesty. Vy tedy nevíte, zda plukovník Rallion unikl?"
"Ne. Byl jsem tak moudrý, že jsem nevyčkal na konec boje. Neměl jsem ovšem ani tušení, že vy, plukovníku, jste tak blízko."
"Nedělejte si žádné starosti. Bylli zajat, budou Němci nuceni vydat ho. Jakmile se začne rozednívat, napadnu nepřítele. Pak budu pokračovat v jízdě, abych psaní odevzdal. A teď dobrou noc, kapitáne."
"Dobrou noc, pane plukovníku."
Jezdec vsedl na koně, než však odjel, řekl:
"A své slovo dodržíte, pokud se týká té dívky?"
"Zajisté!"
"Vydáte ji?"

"Dal jsem vám své čestné slovo. Nedám si ujít mademoiselle de SainteMarie!"
Bílý se vrátil a jezdec klusal silnicí, která vedla lesem. Oba tajní svědkové této rozmluvy byli několik minut docela tiše. Pak šeptal tlustý:
"Proklatě! Toho chlapa bych měl znát!"
"Bílého?"
"Ne. To byl africký lidožrout. Myslím toho druhého. Říkal mu ,kapitán a měl hlas člověka, který mne tlačí v žaludku. Tedy Mac Mahonovo psaní pro Bazaina! To je velmi krásné! Poslouchej, ty tady počkáš. Nebuduli do dvou hodin zpátky, budu bradou vzhůru a skoro nabalzamovaný. Pak se tajně vrátíš a řekneš, že to má za svítám začít."
Pohyboval se jako had stále po zemi. Zdálo se skoro, jako by byl v takovém lezení cvičený. Na druhé straně byl zase les, proto zatočil vlevo, směrem k zámku. Brzy poznal před sebou slabě se lesknoucí bod.
"Hle! Tady něco stojí!" šeptal si. "Je to snad polní hlídka?"
Lezl dál, sotva několik kroků kolem bílého. Jeho oči si už zvykly na tmu. Za nějakou chvíli spatřil jinou postavu, ale tmavou. Byla opřena o strom.
"To je Němec," myslel si. "Uvidím, zda mne zpozoruje."
Nadmíru se namáhal, aby ani tady nebyl zpozorován. Už se domníval, že se úplně prodral řetězem předních stráží, proto se zvedl a ubíral se dál svým směrem. Vyšel z lesa. Tady bylo složeno dříví a chvojí. Nedošel však daleko, když se před ním ozvalo:
"Stůj! Kdo tu?"
"Dobrý přítel!"
"Heslo!"
"Nesmysl! Nemohu přece vědět, jaké tady máte heslo!"
"Stůjte tedy, jinak střelím!"
"Nekřič tak, hlupáku! Francouzi nemusí vědět, že jsem tady!"
"Mlčet, jinak střelím!"
"Proklatě! To bych tak potřeboval. Kdy budeš vystřídán, kmotře?"
"Za pět minut. Ale teď tiše, jinak doopravdy střelím! Nežertuji."
Tlustý viděl, že se musí podrobit osudu. Stál pět minut na stejném místě, zatímco na něho vojín mířil svou karabinou. Konečně přišla hlídka.

"Pane strážmistře, tady je vyzvědač!" hlásil vojín.
"Tisíc karabin! Opravdu?"
"Ano. Vkradl se sem opravdu zpředu."
"Dobrá, hochu. S takovým pranárodem se nedělají dlouhé okolky. Kupředu, Tondo!"
Tímto "Tondou" byl míněn tlustý. Musel se postavit do řady a jít s pochůzkou. Udělal to, aniž by slovem odporoval. Když přišli do zámku, byl odevzdán hulánskému strážmistrovi.
"Vyzvědač, pane strážmistře. Pan major Königsau bude mít radost."
Když zajatec zaslechl toto jméno, kmitl se veselý úsměv jeho tlustou tváří.
"Člověče, jak se jmenujete?" ptal se strážmistr.

"Nákyp!" zněla odpověď.
"Krásné jméno! Co jste?"
"Nákyp!"
"U sta hromů! Tlustý a mastný jste na to dost. Ale jmenovat se Nákyp a být nákyp! Odkud jste?"
"Nákyp!"
"Chlape, myslíte snad, že jste v pimprlátské komedii? Tady se jedná o život nebo o smrt! Nuže odkud jste?"
"Nákyp!"
Zkrátka a dobře otázka mohla znít jakkoliv, zajatec odpovídal stále jen slovem nákyp. Strážmistr se nesmírně rozezlil a nakonec odešel, aby učinil oznámení. Dva muži vedli zajatce za ním. Pruští důstojníci byli s obyvateli zámku v salóně.
"Pane majore, chytili jsme vyzvědače!" znělo hlášení.
"Vyzvědače? Aj! Kdy?"
"Před pěti minutami."
"Kde?"
"Hulán Schellmann ho zadržel. Tehdy mluvil ještě dobře německy. Na mé otázky odpovídá však jen slovem nákyp."
"Sem s ním!"
Dveře se otevřely a oba vojáci se zajatcem vstoupili. Zajatec kráčel vojenským odměřeným krokem ke Kónigsauovi, salutoval a řekl:
"Pane majore, hlásím se jako vyzvědač. Francouzskými strážemi jsem šťastně prošel, našinci jsem však byl zadržen."
"Schneffke!" řekl major s úžasem.

"K službám! Hieronymus Aurelius Schneffke, malíř zvířat a šikovatel v královské pruské zeměbraně."
"Jak jste se sem dostal?"
"Po břiše."
"To musíte vyprávět."
"Prosím."
Strážmistrovi Kónigsau řekl:
"Tento muž není vyzvědač. Odstupte!"
Tři huláni poslechli, ale tvářili se nadmíru podivně.
"Tedy odkud, milý Schneffke?" ptal se major.
"Z Trouville. Pan rotmistr Hohenthal požádal o posilu. Na vysokých místech soudili na něco důležitého, proto byly odeslány dvě švadrony husarů a dvě setniny pěchoty, tyto samozřejmě na vozech. Obsadili jsme Etain a já jsem se pustil napřed s jedním kamarádem, který zůstal v lese a čeká tam na mne abych ohlásil panu majorovi náš příchod a vyprosil si možné pokyny."
"Jaká to odvaha!"
"Ó, mně se nic nestane! Nanejvýš upadnu, ale dál to už nejde."
"Je opravdu div, že jste nebyl zpozorován nepřítelem. Každých dvacet kroků je hlídka!"
"Jsem příliš tlustý, než abych byl viděn. Hodím se právě pro dnešní tmu."
"Kde jste sebral ten oblek?"
"Musel mi ho půjčit tlustý koželuh v Etainu. Ale je mi trochu těsný. Musím však něco velice poslušně ohlásit."
"Ven s tím!"
"Je to Mac Mahonův dopis pro Bazaina, pane majore."
"Co říkáte?!"
"Ano. Je už na cestě. A jsou to vlastně dva dopisy."
"Odkud to víte?"
"Vyslechl jsem to. Jedno psaní je teď na cestě do Met, druhé má pod podšívkou v botě plukovník, který vás obléhá."
"Nemyslím, že byste právě v tomto okamžiku žertoval."
"Pane majore, znám svou povinnost. Je to jisté jako nákyp."
"Vypravujte!"
Tlustý malíř přednesl svou zprávu. Když skončil, ptal se Kónigsau:
"Druhý byl nazýván kapitánem?"
"Takje,"

"A uprchl při našem útoku?"
"Ano."
"Snad by to nebyl starý Richemonte?"
"Tak je."

"Vždyť ho také znáte."
"A hned tak na něho nezapomenu. Poznal jsem ho ihned po hlase. Ostatně si u toho druhého také vymínil, že zajme slečnu de SainteMarie a odešle ji jemu."
"Kam?"
"To nebylo řečeno."
"Hm! Nové ďábelství, které se jim však nepodaří! Kdo je váš velitel?"
"Pan major Pozický."
"Svěřil vám něco?"
"Ne. Mám si sám vyžádat rozkazy."
"Kdy může přitrhnout?"
"Každý okamžik."
"Důvěřujete si, že byste se šťastně vrátil?"
"Myslím, že mne nedostanou."
"Dobrá! Postarám se o to, aby byla vaše statečnost odměněna. Řekněte majorovi, aby ještě v noci nepřítele obklíčil. Za svítání, až budu napaden, se páni spahiové dostanou mezi dva ohně. Máte hlad nebo žízeň?"
"Nikoliv, děkuji! Ale mám jednu prosbu."
"Jakou?"
"Smím než odejdu promluvit s klíčníkem Melacem?"
"Hm! Tak! Tak! Nemám nic proti tomu a dovoluji vám půl hodiny. Kdybyste nemohl pana Melaca nalézt, obraťte se na jeho dceru, vlastně spíše vnučku, slečnu Marii Melacovou."
"K službám, pane majore!" Obrátil se a kráčel přímo a vojensky ke dveřím. Dole nepoctil husary ani hulány jediným pohledem. Zaklepal u Melacových a slyšel, že odpovídá Mariin hlas. Když vstoupil, viděl, že děd i bába jsou přítomni, přesto však Marie radostí hlasitě vykřikla a letěla mu na prsa.
Nahoře v salóně se usmíval starý generál a řekl:
"To je věru podivné, z čeho se rekrutuje tato pruská armáda! Doktoři filozofie se stanou majory, obchodníci s vínem se stanou rotmistry a strážmistry a z nejtlustšího malíře se jistě také stane užitečný šikovatel u zeměbrany!"
Oba důstojníci se rovněž smáli a pokrčili rameny.
257

XXI.
Generál později odešel, rovněž i jeho dcera. Nebyla však ještě ani pět minut ve svém pokoji, když bylo tiše zaklepáno. Myslela si, že je to komorná, a řekla "Volno!" - ale zapálila se až po krk, když spatřila, že vstupuje Hohenthal.
"Dovolíte, komteso?" ptalse, když se zastavil na prahu.
"Vstupte dál!" odpověděla, ovšem teprve po delší chvíli.
Zavřel za sebou dveře, zůstal uctivě stát u nich a řekl:
"Nynější poměry ať mne omluví, že se odvažuji přijít neohlášen, komteso!"
Byla velmi vážná, bylo to na ni vidět.
"Ochránce tohoto domu má právo přijít, kdy se mu zlíbí," mínila. "Prosím, posaďte se!"
Sedl si a ona se posadila na židli, která byla daleko od místa, kde seděl on. Musel tuto úmyslnost pozorovat. Díval se několik okamžiků rozpačitě před sebe, pak začal:
"Byl jsem okolnostmi nucen nebýt k vám upřímný, milostivá slečno! A leží mi velmi na srdci, abych se dozvěděl, zda mi to můžete prominout."
"Konal jste svou povinnost, vlastně jste poslouchal rozkazy!"
"Ano, tak to bylo! Smím se tedy domnívat, že se na mne nehněváte?"
"Nemám na to právo."
"Děkuji vám! Vaše laskavost mi snímá ze srdce těžké břímě. Považovala jste mne za Francouze, a teď jste mne tak náhle poznala jako Prušáka, nepřítele své vlasti. Zdá se mi, že moje nynější přítomnost je pro vás urážkou a že je mou svatou povinností vyhnout se teď i navždy vaší přítomnosti a přece nemohu. Stojím tu jako vítěz v nepřátelské zemi, a
258

přece se z vítězství neraduji. Komteso, nevím, buduli zítra v tuto dobu mezi živými. Prosím, dejte mi na cestu do boje slovíčko, slovo, které mne udělá šťastným!" Zvedl se a několik kroků popošel k ní.
Ella také vstala.
"Jaké slovo myslíte?" ptala se ho.
"Ujištění, že mne nepovažujete za svého nepřítele." Podal jí ruku. Ella ji přijala a ujistila ho:
"Byl jste opětovně mým ochráncem, nemůžete být nikdy mým nepřítelem."
"Smím opravdu věřit?"

"Ano."
"A až skončí válka a pomine rozhořčení, které dělí Němce a Francouze, smím vás pak navštívit v přesvědčení, že mezi námi dvěma nebylo nikdy nutné uzavírat mír?"
"Přijďte, pane rotmistře! Budete mně i dědovi vždy vítán."
"Děkuji vám." Přitiskl její ručku ke rtům a obrátil se, aby šel.
Její pohled ho sledoval. Bylo jí najednou úzko, jako by ho měla ztratit, nechála ho tak odejít. Ale mohla ho zadržet? Vždyť mluvil skoro lhostejné věci!
Už držel kliku. Vtom byl jakoby zvláštní mocí nucen se náhle otočit. Jeho zrak padl na ni, viděl, jak na něho úzkostlivě pohlíží. Rychle se k ní vrátil, uchopil ji oběma rukama a ptal se jí:
"Tak mám a musím tak odejít, komteso?"
Co měla odpovědět? Její oči se na něho upíraly, slzy se jí zaleskly v řasách. Přivinul ji k sobě, položil jí ruce na hlavu a řekl, sám skoro v slzách:
"Svatý Bože! Jak rád, jak nesmírně vás mám rád, Ello! Snesl bych vás z nebe, tisíc životů bych pro vás obětoval, kdyby to bylo možné. Jak jsem byl šťastný, když jsem vás spatřil v Opeře! Jaká rozkoš, když jsem si říkal, že jste snad i vy na mne někdy myslela! Žádná oběť a žádný čin se mi pro vás nezdál dost veliký. A teď, když stojím před vámi, se mi skoro zdá, že přece jsem to, zač jsem se nikdy nepovažoval - zbabělec. Poklad, po kterém bych mohl vztáhnout svou ruku, je pro mne příliš vzácný, příliš drahý. Mám pravdu, Ello?"
Neodpověděla mu, ale položila kolem něho svou pravou ruku, levou ho vzala za ruku, podívala se na něho pohledem vroucí lásky a šeptala:
"Arture!"
259

Přivinul ji k sobě a sklonil se k ní. Líbal ji na rty, líbal a líbal.
"Je to skutečnost?" zvolal s jásotem. "Ty říkáš moje jméno? Miluješ mne?"
"Nesmírně!"
"Opravdu? Skutečně?"
"Věř tomu!"
"Pak budiž požehnaný den, kdy jsem vstoupil do tvé vlasti. Najdeš jiný domov, jinou vlast. Domov, ve kterém budeš zbožňovanou a ctěnou královnou jako žádná jiná na světě."
A dole u starého Melaca nabyl hovor také vroucnější obrat, totiž hovor Marie a Hieronyma. Starý klíčník už nebyl v letech, kdy se láska jí a měsíční paprsky pijí. Řekl:
"Vy tedy říkáte, nejlepší pane Schnefřke, že milujete naši Marii?"
"Strašlivě!" dokládal šikovatel a zvedl ruku jako k přísaze.
"Náležíte k lidem, u kterých má takový pocit delší trvání?"
"Mám ve zvyku milovat věčně!"
"Tak! No, řeknu vám docela upřímně, že jste se mi líbil od prvního okamžiku. Ale teď jste voják, nesmíte myslet na splnění soukromých přání."
"Proč ne? Dostanuli například chuť na číši vína, je to zajisté také soukromé přání. Nebo ne, monsieur Melace?"
"Ano, zajisté!"
"No a kdo by chtěl něco namítat, když si toto přání splním, monsieur?"
"Já ne."
"Dobrá! Proč jste tedy tak přísný, pokud se týče mého prvního přání?"
"Protože to je docela jiná věc. Něco vám povím, můj nejlepší pane Schneffke. Myslíte, že budou Němci stále vyhrávat jako teď?"
"Zajisté!"
"No, pak nemějte strach. Přijďte ten den, kdy válka skončí, a požádejte o Marii a pak to také zakončíme."
"Mařenku tedy mám jistou. Vždyť válka nebude trvat věčně."
"Skončíte ji snad sám?"
"Ano, já také. Nepotřebujeme v Evropě žádného Napoleona. Musím se poděkovat, abych se mohl oženit, to je jisté jako nákyp. Dáváte mi tedy slovo, monsieur Melace?"
260

"Ano, slovo a tady ruku!"
Stiskli si pravice, pak se malíř rozloučil. Musel vykonat stejnou cestu, kterou přišel. Jeden poddůstojník ho zavedl na místo, kde byl prve zadržen. Tu si lehl na zem, aby začal svou lezeckou partii. Nedolezl ještě daleko, když se mu zdálo, že vidí těsně před sebou dva zvláštní body.
"Jsou to lidské oči?" pomyslel si. Zalezl rychle na stranu a čekal.
Ano, skutečně tady se šplhala tiše a zvolna lidská postava kolem něho.

Kdo to byl? Přítel nebo nepřítel? Nemýlilli se, měl tento člověk široké nohavice, jaké nosívají orientálci. Co teď? Schneffke se rychle rozhodl. Obrátil se a lezl těsně za tímto mužem. Cizinec minul hlídku, ale teď uznal Schneffke za vhodné, aby zasáhl. Učinil rychle oblouk, setkal se u hlavy s cizincem a popadl ho za hrdlo, které stiskl tak rychle, že překvapený nemohl ani hlesnout.
"Pst!" zašeptal potichu.
Vojín na stráži neslyšel.
"Pst! Huláne!"
"Co to? Kdo je to? Co?" odpověděl volaný.
"Tiše, docela tiše! Držím vyzvědače!"
"Hrome! A kdo jste?"
"Ten tlustý."
"Co tu právě byl?"
"Ano."
"Čert vám věř. Ten je dávno odtud!"
"Nesmysl! Jsem dosud tady. Hleďte, přesvědčte se. Potkal jsem tohoto chlapa několik kroků od vás, proto jsem se tedy vrátil."
Vojín se sehnul a přesvědčil se rukou, když na to oči nestačily.
"Skutečně!" řekl. "To je ten tlustý kolos!"
"Člověče, jsem šikovatel!"
"Kdo by vám věřil! A ten tady jak se svíjí! Jen ho držte pevně!"
"Mně se ne vy trhne. Nemáte kus šňůry?"
"Snad řemen."
"Sem s ním! Svážeme ho a pak ho dopravíme k veliteli stráže."
Zajatý byl dojista silný člověk, ale byl překvapený, nemohl

dýchat, a to ho asi připravilo o vědomí a o sílu. Nechal se spoutat, aniž by se bránil.
"Tak, kmotře, a teď vstaň!" mínil Schneffke. "Půjdeme na procházku."
Zvedl přistiženého ze země a odvlekl ho.
"Promiňte, pane majore!" hlásil za nějakou chvíli hulánský strážmistr.
"Vyzvědač!"
"Už zase?" ptal se Konigsau.
"Ano."
"Nejspíš zase nákyp?"
"Ó, nikoliv. Teď je to skutečný vyzvědač."
"Není to šikovatel?"
"Ne, pane majore. Ale tlustý šikovatel ho sám chytil."
"Kde?"
"Tam, co chtěl sám proklouznout kordonem. Prosí o dovolení, aby ho směl přivést."
"Ať tedy vstoupí!"
Schneffke přivedl zajatce. Sotva se na něho Konigsau podíval, udiveně sebou trhl.
"Kouzelník!"
Zajatec pohlížel strnule k zemi. Když však zaslechl toto slovo, zvedl oči.
"Abu Hassan!" řekl major.
Beduín na něho pátravě pohlížel.
"Pane, ty mne znáš?" ptal se.
"Ano."
"Kde jsi mne viděl?"
"To je vedlejší."
"Tvůj hlas se mi zdá známý, už jsem s tebou musel mluvit."
"Možná. Co tady děláš?"
"Jsem tvůj zajatec. Usmrť mne!"
"Cože? Ty chceš smrt?"
"Jsem ve tvých rukou."
"Chceš umřít, aniž bys viděl Liamu?"
"Liamu? Alláhu! Co o ní víš?"
"Víc než ty!"
"Viděl jsi mne náhodou a také jen náhodou jsi slyšel o Liamě. A teď o ní mluvíš."
"Mýlíš se. Nejdřív mi však řekni, jak přicházíš do Malineau."

"Byl jsem donucen, abych se dal ke spahiům."
"Ach, tak! Ty jsi tedy tam venku u těch, kteří nás obklíčili?"

"Ano. Byl jsem chycen a odveden k pluku, já i můj bratr "
"Jmenuje se Saadi, viď?"
"Pane, co víš o Saadim ben Hassanovi?"
"Dost. Ale vypravuj dál!"
"Táhli jsme do války až dosud a až sem. Máme ještě dál? Máme dát svou krev a své životy za ty, kterým dlužíme krevní mstu? Ne! Zatím, co byl můj bratr na stráži, šel jsem vypátrat, zda by nás nepřítel Francouzů chránil, kdybychom u něho hledali útočiště."
"Nejsi tedy vyzvědač?"
"Ne."
"Ale uprchlík?"
"Ano. Pane, smím přivést svého bratra?"
"Kde je?"
"Řekl jsem ti už, že stojí na stráži."
"Ano, to vím. Ale kde?"
"Tam kde mne tento muž div neuškrtil."
"Kdybys byl vyzvědač, musel bych tě dát usmrtit, ale chci ti věřit, protože tě znám. Ty jsi byl tedy donucen opustit svou vlast?"
"Opustil bych ji i tak, ale ne jako voják."
"Kam jsi chtěl?"
"Jsem Hassan, kouzelník, ukazuji lidem umělecké kousky, za které mi platí."
"Je Saadi také kouzelník?"
"Ne."
"Proč jsi ho nevzal s sebou?"
"Měl jít " Zárazů se.
"Vím, co chceš říct," mínil Konigsau. "Měl vidět Marion, Liaminu dceru."
"Pane, odkud to víš?"
"Znám tvoje myšlenky. Jak dlouho má stát na stráži Saadi, tvůj bratr?" .
"Hodinu, pak ho vystřídám."
"Pojď! Někoho ti ukážu."
Zatímco musel malíř čekat, Konigsau se odebral se zajatcem o patro výš. Tam stanul u dveří a naslouchal. Uvnitř bylo slyšet ženský hovor.
263

"Sem vstoupíš!" řekl major.
"Kdo je tam?"
"Žena."
"Slyším ji mluvit!"
"Mluví sama pro sebe. Jdi dál!"
Otevřel, aniž zaklepal, a strčil beduína do světnice. Zpočátku bylo ticho, ale pak se ozval Hassanův hlas:
"Liamo! Alláh je veliký a mocný! Jsi Liama nebo ne?"
"Hassan! Hassan!" odpověděla.
"Zná mne! Není to duch, není to zjev! Žije! Je to skutečně Liama!"
Následovaly výkřiky úžasu, radosti, údivu a žalu. Ale Konigsau neměl čas. Otevřel dveře a řekl:
"Hassane, pojď! Tvůj čas vypršel."
"Pane, buď milostivý! Nech mne ještě chvíli u paní Beni Hassanů. Ať mi vypráví - "
"Ne, ne, teď ne. Spatříš ji zase, ale ne dnes. Teď musíš poslechnout."
Hassan lítostivě pohlédl na Liamu a odešel s Kónigsauem.
"Chceš tedy se svým bratrem přijít k nám?" ptal se ho.
"Ano, pane, pokud dovolíš."
"Jak se jmenuje tvůj plukovník?"
"Parcoreur."
"Jaký je to muž?"
"Všichni ho nenávidí."
"Zápasí v nebezpečí spolu s vámi?"
"Ano. Je zmužilý."
"To je dobře, protože jinak bych ho nemohl zajmout."
"Ty chceš?"
"Ano."
"Proč?"
"Musím s ním mluvit."
"Pane, přijmeš mne a mého bratra, přivedemeli ti toho plukovníka?"
"Ano. Ponechám si vás i bez něho. Ale jak ho chcete dostat do své moci?"
"Docela snadno. On sám dohlíží, zda hlídky a stráže plní své úkoly. Až přijde, přivedeme ti ho sem!"

"Dobrá. Teď jdi a přiveď svého bratra! Šikovateli, dopravte ho zase tam, kde jste ho chytil! Myslel jste to velmi dobře, ale tento muž je asi takový vyzvědač jako vy."
264

"Hm!" mínil Schneffke v duchu, když s Hassanem odcházel. "Vyzvědač to tedy není. Ale co tedy? No, byl zařazen násilím do pluku. Není tedy div, že utíká."
Když přišli k poslední stráži a šikovatel se nevracel, šeptal mu Hassan:
"Ty nepůjdeš opět do zámku?"
"Ne. Musím dál."
"Ven hlídkami?"
"Ano."
"Pak se nemusíš plížit po zemi, můžeš jít zpříma jako já. Můj bratr tě nezadrží. Pojď, následuj mne."
Schneffke se odvážil svěřit se mu a také toho nelitoval. Byl proveden řetězem předních stráží a setkal se se svým kamarádem na místě, kde ho opustil. - Minula skoro hodina, když vojín, který stál v těchto místech na stráži, spatřil skupinu dvou nebo tří bílých mužů, kteří se k němu blížili. Nebyl to stejný vojín, ale byl už poučen. Neptal se ani na heslo ani na povel, ale měl připravenou pušku k výstřelu, aby byl v případě zrady přichystán. Prošli docela tiše kolem něho. Dva muži nesli třetího. Dopravili ho do zámku. U vchodu stál strážmistr Martin Tannert. Čekal nedočkavě na tento okamžik.
"Povedlo se?" ptal se.
"Synu pouště se nepřihodí žádné přepadení!" odpověděl Hassan, kouzelník.
"Doneste ho sem."
Dopravili ho do strážnice. Popadli ho za krk, a když otevřel ústa, aby popadl dech, zacpali mu je. Ruce mu svázali šňůrou, hlavu mu zavázali turbanem. Jinak se mu nestalo nic. Byl dokonce i ozbrojen. Zbraně mu byly odebrány. Hassan a Saadi odstoupili do vedlejší místnosti, aby je nemohl hned spatřit. Pak mu rozvázali pouta. Oddychl si zhluboka a pak hrozně zaklel:
"Kde jsem?" ptal se.
"V zámku Malineau."
"Tisíc láteř! Kdo byli ti ničemové, kteří se odvážili vztáhnout na mne ruku?"
"To nás nezajímá, pane plukovníku. Nás spíše zajímá návštěva, kterou jste nás poctil."
"Návštěva? Ano. Ale nedoufám, že byste byli tak smělí, abyste mne považovali za zajatce?"
265

"Prozatím vás považujeme za muže, s kterým si přál mluvit pan major Kónigsau. Prosím, následujte nás."
"K majorovi? Dobrá. Ale kde je má šavle? Sem s ní! Musím ji mít!"
"Později, později."
"Ne. Žádné později. Chci ji hned!"
"Prosím, vžijte se do svého postavení. Jednám podle rozkazu a tito kamarádi jsou připraveni, aby dodali důraz tomu, co říkám."
"Buďte prokláti! Tedy vzhůru k tomu majorovi!"
Kónigsau ho přijal zdvořile, ale chladně. Byli u něho pouze důstojníci.
"Pane," začal plukovník, „je u vás v Německu zvykem krást lidi?"
"Sotva. Byl jste ukraden?"
"Ano."
"Pak si vás vaši přátelé asi příliš necení, jinak by vás lépe střežili."
"Pane majore!" zvolal zajatec hrozebně.
"Dobrá, dobrá. Víme, jak se jedná s vyzvědači a podobnými lidmi, monsieur."
"Považujete mne snad za vyzvědače?"'
"Ano."
"U sta hromů!"
"Bah! Snad jste ještě víc! Co jste si domluvil s kapitánem Richemontem o slečně de SainteMarie?"
Plukovník se lekl, ale odpověděl:
"Nic. Docela nic."
"Kde je teď kapitán?"
"Nevím."
"Ach tak! Neposlal jste ho do Met k maršálovi Bazainovi?"
"Jak bych k tomu přišel?"
"Nesvěřil jste mu žádný list?"
Ne " "ive.
"Ale snad máte sám takový list pro maršála?"

"Pane majore, nerozumím vám a nechápu vás. Od koho bych takový list dostal?"
"Od maršála Mac Mahona."
Francouze se zmocnil neklid. Namáhal se všemožně, aby ho zatajil, a odpověděl:
266

"Jak přicházíte k takové domněnce?"
"To je vedlejší věc. Mám důvod tvrdit, že máte u sebe dopis maršála Mac Mahona pro Bazaina. Chcete to popírat?"
"A kdybych prostě řekl, že vám nemusím ani odpovídat, pane majore?"
"To by bylo doznání. Udělejme to tedy krátce! Můžete se mi zaručit čestným slovem, že takový list u sebe nemáte?"
Důstojník mlčel.
"Dobrá," pokračoval Kónigsau. "Máte ho tedy. Musím vás požádat, abyste mi ho vydal."
"To bych neudělal, ani kdybych ho měl!"
"Nutíte mne tedy, abych vás dal prohledat."
"Udělejte to. Ale protestuji proti takovému zacházení se štábním důstojníkem, který není ani tak nešťastný, aby byl vaším zajatcem."
"Aj! Smím se snad ptát, co tedy jste?"
"Zajal jste mne snad vy?"
"Nezáleží na tom, jak jste se dostal do našich rukou. Jste však v naší moci."
"Jsem důstojník. Mám na sobě uniformu svého císaře. Do vašich rukou se mohu dostat pouze vaším vítězstvím."
"A zatčením ne?"
"Ne, nejsem si vědom žádného činu, který by mohl odůvodnit takové policejní opatření."
"Byl jste nám vydán jako vyzvědač."
"Ale kým? Snad ne vašimi lidmi?"
"Byl jste mi vydán na můj rozkaz. To stačí. Dáte mi list dobrovolně?"
"Ne."
"Dobře tedy. Dám vás prohledat. Jeli to v souladu s vaší důstojnickou ctí, to mi je nadmíru lhostejné. Poskytl jsem vám příležitost, abyste prohlídce předešel."
"Uvidíme, pane majore."
Kónigsau zazvonil a vstoupil poddůstojník.
"Přineste zouvák!" poručil. "Tento pán si přeje udělat si u nás pohodlí."
Plukovník zbledl. To neočekával. Musel uznat, že má Kónigsau dobré zprávy. Ale nepromluvil ani slovo. Hryzl se do rtu a čekal, co bude dál. Stále se ještě domníval, že se francouzskému plukovníkovi nestane násilí. Voják přinesl zouvák.
267

"Prosím," řekl Kónigsau Francouzi.
"Tisíc hromů!" odpověděl tento. "Opravdu si myslíte, že si zuju boty?"
"Ano, zajisté. Myslím, že budete tak moudrý a nedonutíte mne k násilí."
"Toho se nedopustíte!"
"Bah! Můj čas je vzácný! Chcete nebo ne?"
"Ani mne nenapadne."
"Přiveďte ještě dva muže," nařídil Kónigsau poddůstojníkovi. "Zujete tomuto pánovi boty."
Rozkaz byl v minutě vykonán.
"Pane majore," soptil plukovník, "za to vás činím odpovědným. Budu vás volat k zodpovědnosti. Nejsem muž, s kterým se může beztrestně jednat jako se zlodějem, abyste mne prohledávali."
"Nemějte o mne starost," usmál se Kónigsau. "Znám své povinnosti a dovedu je plnit. Rychle tedy!"
Tento rozkaz platil vojákům. Přistoupili k Francouzi. Jeden mu nastavil zouvák a řekl:
"Allons, monsieur! Travaillez!"
Němečtí důstojníci se museli přemáhat, aby se nedali při tomto komickém rozkazu do smíchu.
"Tedy opravdu!" vykřikl plukovník.
"Oui, oui!" odpověděl muž a zároveň ho uchopil za ruku.
"Pryč, člověče!" křičel Francouz. "Musíli to být, udělám to sám." Zul si boty a sedl si pak na židli, aby Němce ani neviděl. Odvrátil se od nich.
"Tady, pane majore." Při těch slovech podával vojín Kónigsauovi boty. Tento však řekl:
"V těchto botách je ukrytý dopis, nejspíše za podšívkou. Podívejte se do nich."
"Hm, podšívku mají. Podíváme se." Vytáhl kapesní nůž a začal podšívku párat. V první botě nebylo nic, ve druhé však byla malá obálka, kterou Kónigsau ihned

otevřel. Byl v ní několikrát složený list, velmi tenký papír, podepsaný a opatřený pečetí maršála Mac Mahona. Jeho obsah zněl takto:
"Pane!
Právě dostávám válečný plán maršála Palikao. Jeho rozkaz zni, abych vám rychlým pochodem přes Sedan a Thionville podal ruku. Vyrazím tedy z Chalonsu a doufám,, že vás
268

najdu v dobrém postavení u Met, a ponechávám vašemu náhledu a možnosti, chceteli mi svými dispozicemi usnadnit, abych vás našel. Pro jistotu posílám tento dopis dvojmo.
Váš oddaný Mac Mahon."
Kónigsau složil list a schoval ho opět do obálky.
"Nuže, pane plukovníku," řekl, "vidíte, že jsem byl velmi dobře informovaný?"
"U čerta, monsieur, nezbývá mi nic jiného, než abych si prohnal hlavu kulí."
Major kynul vojákům, aby odešli, a pak odpověděl:
"Šetřte se! Váš život nebude asi pro vašeho císaře zcela bezcenný, i když vlastně propadl nám."
"Jakže? Propadl?"
"Zajisté!"
"Jakto?"
"Znáte válečné právo?"
"Samozřejmě!"
"Vyzvědači bývají věšeni."
"Pane!"
"Tak je. Mám pravdu nebo ne?"
"Ale plukovníka neoběsí nikde."
"Bah! Jeli vyzvědačem, tedy ano!"
"Snad nechcete říct, že jím jsem?"
"Co jiného?"
"Monsieur, to si vyprosím!"
"Bah! Byl jste přistižen s dopisem pro nepřátelského nejvyššího velitele. To je zločin, aspoň v našich očích! To snad připustíte?"
"Rozhodně ne!"
"Proč tedy schováváte psaní, neníli to zločin?"
"To je důvtip, o kterém nechci a nemohu dále jednat."
"Já se tím však musím zabývat. Prosím, obujte se zase."
"Děkuji. Jste velmi laskav," odpověděl Francouz. "Mám snad ještě něco svléct? Snad košili?" Tato slova pronesl tak posměšně, že k němu Kónigsau zlostně popošel a odpověděl:
"Monsieur, nezneužívejte svého postavení. Nejste tady pánem! Žádáme od vás úctu, jaká nám náleží. Jste náš zajatec. Máte snad ještě něco při sobě, co byste nám měl odevzdat?"
"Na to neodpovím."
269

"Dobrá! Dám vás tedy prohledat."
"Oho!"
"Ano! Prohledat až na košili, o které jste se laskavě zmínil."
"Nuže dobrá. Nemám u sebe nic."
"Na vaše čestné slovo?"
"Ano."
"Dobře tedy. Myslím, že jako důstojník a kavalír mluvíte pravdu. Zůstanete totiž u nás, dokud nedostanu další příkazy. Vykáži vám tady pokoj a žádám od vás slib, že ho bez povolení velitele tohoto zámku neopustíte."
"Kdo je velitel?"
"Teď já. Za několik minut jím však bude tento pán, rotmistr hrabě Hohenthal."
"Já?" ptal se Hohenthal rychle.
"Ano. Promluvíme si pak o tom. A teď, prosím, pane plukovníku, abyste mne doprovodil."
Vykázal mu světnici a dal mu husara jako sluhu. Rozumí se i proto, aby ho střežil. Pak se vrátil k důstojníkům.
"Byl to dobrý lov?" ptal se Hohenthal.
"Velmi dobrý."
"Psaní je tedy důležité?"
"Dokonce nesmírně důležité. Tady je, přečti si je."
Hohenthal četl a pak řekl:
"Sapristi, to je ovšem nanejvýš důležité! Psaní musí ihned dostat král a

Moltke."
"To si myslím také."
"Kdo ho tam dopraví?"
"Já sám. Nemohu je svěřit nikomu jinému."
"Tak je. Proto tedy budu velet já. Ale příteli, jak se chceš odtud dostat?"
"Rozumí se, že na koni," usmál se Konigsau.
"Jsme tady uzavřeni."
"Bah! Prosekám se docela snadno. Uděláme důkladný výpad, přímo po silnici. Musel by v tom být čert, aby se mi nepodařilo uniknout."
"To si myslím. Páni spahiové se nenadějí, že by mohli být v noci vyrušováni."
"Ostatně je major Pozický v Etainu. Jakmile se tam dostanu, budu v bezpečí."
"Ale snad nepojedeš sám?"
270

"Ne. Poručík Goldberg mne doprovodí."
"To se rozumí samosebou!" mínil Fric, který s tímto rozhodnutím plně souhlasil.
"A co budeme dělat s oběma přeběhlíky?" ptal se rotmistr Hohenthal.
"Nepovažuj je za zajatce a nedávej je střežit. Ti dva budou naopak nejlepšími ochránci paní Liamy a slečny Marion. Je mi opravdu líto, že nemohu počkat, až se ráno pustíte do spahiů. Můj úmysl se mi jistě podaří."
"To se rozumí. Ale jinou otázkou je, mámeli nebo budemeli moct se tady udržet."
"Nikoliv, naopak, to už není otázkou. Po tom, co je nám známo o Mac Mahonových úmyslech, je velice nutné udržet Etain a okolí. Musíme mít spojení s čarou u Mensy, a tu se rozumí samosebou, že zámek Malineau bude obsazen tak, aby nemohl být ztracen. Učiním na příslušných místech takový návrh."
"Dobrá, to mne uklidňuje. Kdy odjedeš?"
"Za půl hodiny."
"Ach, několik minut na rozloučenou."
"Nikoliv. Dámy nechme spát! Co jsem měl říct, to jsem už řekl a teď jsme především vojáci."
271

l

XXII.
Když uplynula stanovená doba, shromáždily se dvě čety hulánů před zámkem. Stalo se to pokud možno potichu. Když se vydaly vpřed, ozvalo se volání francouzských stráží a tu a tam padlo několik výstřelů. Huláni se však dostali na silnici a plným tryskem se hnali ke vsi. Francouzi, i když mohli snadno na silnici zbudovat překážky a náspy, nechali cestu volnou, takže se odvážní jezdci dostali do vsi, kterou také projeli, aniž by narazili na překážku. Tady jim Konigsau nařídil, aby se zase vrátili. Dostali se ze zámku, aniž by ztratili jediného muže. Dokonce nebyl nikdo ani raněn, protože se jim nikdo nepostavil do cesty. Kónigsau a Fric pokračovali ve své cestě. Před Etainem se setkali s předními strážemi majora Pozického, ke kterému se dali dovést. Kónigsau ho prosil, aby poslal švadronu hulánů k pluku, nabudeli přesvědčení, že bude moci udržet zámek do příchodu jiného vojska. Pak jeli dál.
Jeli celou noc. Když ráno dorazili do Trouville, dozvěděli se, že včera byla dobyta bitva - známá bitva u VionvilleMars la Tour. Následkem toho bylo vojsko značně posunuto a změněno, ale Kónigsauovi se přece podařilo, že dorazil přes Saint Marcel k třetímu armádnímu sboru, jehož velitele svou zprávou přiměl, aby vyslal do Etainu dost silný oddíl vojska.
Tady, v hlavním sídle třetího sboru, se také dozvěděl, kde je velké hlavní ležení, do kterého dorazil krátce po poledni. Důstojníci a úředníci měli plné ruce práce, ale když hlásil, že přináší nanejvýš důležitou zprávu, byl ihned ohlášen Moltkemu. Sotva vstoupil do předsíně, byl druhými dveřmi přiváděn muž, oděný do občanských šatů a nesoucí na ra

meni odznak ženevské konvence, pásku s červeným křížem. Spatřit ho a poznat ho, to bylo dílem okamžiku. Přistoupil k důstojníkovi, který tohoto muže doprovázel, a ptal se ho:
"Pane setníku, prosím, kde jste byl s tímto muže?"
"Uvnitř!" zněla stručná odpověď, která neměla znamenat nic jiného, než že u Moltkeho.
"Kdo je to?"
"Potloukal se tu nablízku a stal se podezřelým, ale podařilo se mu vykázat se průkazy. Má být propuštěn."
"Jak se jmenuje?"

"Bonblanc ze Soissonsu."
"To je velká lež. Nepropouštějte ho! Dejte na něho dobrý pozor a počkejte, až se vrátím."
"Saprlot! Znáte ho?"
"Příliš dobře."
"Impossible!" zvolal muž, který nadmíru zbledl.
Setník se na něho rychle podíval.
"U sta kozlů!" řekl. "On vám rozuměl?"
"Samozřejmě! Vždyť mluví velmi dobře německy."
"A nám tvrdil, že nerozumí ani slovo. Volají vás, pane majore, počkám tedy, až se vrátíte!"
Když Kónigsau vstoupil k proslulému vojevůdci, seděl tento u velikého stolu, který byl pokryt mapami a plány. Na majorův pozdrav děkoval vlídným, vážným pokynem a řekl:
"Přinášíte něco důležitého?"
"K službám! Tady." Vytáhl dopis a podal mu ho.
Moltke četl. Jeho tvář se vůbec nezměnila. Jen se zeptal:
"Jak se to psaní dostalo do vašich rukou?"
Kónigsau vypravoval. Když dopověděl, ptal se Moltke:
"Ten kapitán Richemonte měl tedy duplikát tohoto dopisu?"
"Zcela jistě."
"Zdá se, že se mu podařilo doručit ho adresátovi, protože nebyl námi zachycen. Náleží vám veliký dík, pane majore, nezapomene se na vaše služby. Ted se ovšem vrátíte ke svému sboru?"
"Dovoluji si jen prosit o poznámku."
"Mluvte."
"Právě byl odtud odveden muž, který se prý jmenuje Bonblanc, jak jsem se narychlo dozvěděl."
"Ano. Co je s ním?"

272
273

"Měl být propuštěn, ale já jsem dal setníkovi pokyn, aby s ním počkal v předsíni. Tento muž totiž není nikdo jiný, než hrabě Rallion, jehož syn byl plukovníkem gardových kyrysníků. Včera jsem mu před zámkem Malineau rozťal hlavu."
Tato zpráva vyvolala značný dojem, i když to Moltke nedal na sobě znát.
"Znáte ho?" ptal se.
"Tak dobře jako sám sebe!"
"Ať sem znovu vstoupí!"
Konigsau otevřel dveře a pokynul setníkovi, který se ihned s hrabětem vrátil. Rallion chtěl zapírat, ale když Konigsau ukázal na jizvu na ruce, která zbyla po ráně, kterou hrabě dostal v klášterní zřícenině od Frice, bylo po zapírání. Když krátce nato opouštěl Kdnigsau s Fricem velké hlavní ležení, odnášel si také přesvědčení, že jeden z největších nepřátel jeho rodiny je přistižen a že nemá možnost uniknout. Bojiště, po kterém teď oba jeli, bylo velikou rozsáhlou zvlněnou rovinou.
Boj tu zanechal stopy opravdu hrozné a příšerné zkázy. Pole byla mrtvolami přímo pokryta. Daleko široko zářily rudé kalhoty nepřátel, bílé prýmky hrdé, odvážné císařské gardy, helmice francouzských kyrysníků. Vichr unášel bílé listy francouzských intendančních vozů do polí. Zbraně se třpytily na slunci, ale ruce těch, kteří je drželi, byly studené, strnulé, zaťaté smrtelným zápasem. S rozedranými těly a s roztříštěnými hlavami leželi stateční vojíni mrtví v celých houfech na zemi. Tady byl veden zápas o každý krok půdy. Zohavená těla, zdechliny koní, rozbité zbraně, pušky i tesáky - vše se tu válelo v hrozné směsici. Byl to pohled tak strašný, že mu nebylo rovno. Jako rudý mák a modré chrpy zářily pestré barvy padlých na poli smrti daleko široko, na výšinách i v údolích. A mezi nimi zelené kabáty myslivců a tu a tam vyvrácený vůz...
A ve vsích, kterými oba jeli, to bylo ještě hroznější než v širém poli. Tak to šlo až do okolí Hanonville, kde sídlil gardový sbor a kde se konečně oba důstojníci dostali ke svým, aby tu zažili veliké překvapení. Konigsau našel švadronu, které dříve velel. Jeho nástupce, rotmistr, který se mu ihned hlásil, řekl po prvním pozdravu a po nejpotřebnějších služebních výkladech:
"Nejvíce vás budou zajímat naše nynější zdravotní
274

poměry. Smím vás snad požádat, abyste mne doprovodil k ambulanci?"
Konigsau na něho udiveně pohlédl a odpověděl:
"Samozřejmě mne zajímají naše zdravotní opatření, ale způsob, jakým mne zvete k této prohlídce, se mi zdá přece jen tajemný."
"To také je."
"Snad se nejedná o překvapení?"
"No - o nic jiného."
"Jsem vám tedy k službám."
Vsedli na koně a vyjeli do pole, kde byl zbudován veliký, dlouhý stan, v kterém konali svou povinnost lékaři a jejich různí pomocníci a pomocnice. Už zdaleka spatřil Konigsau starého pána se šedivými vlasy a vousy, který obvazoval raněnému, sedícímu na zemi, ruku. Začal něco tušit, proto pobídl koně ostruhami. Nemýlil se. Seskočil z koně a běžel s otevřenou náručí ke starci.
"Dědečku!" zvolal.
Tento se obrátil, spatřil ho a vykřikl s jásotem:
"Richarde!"
A už se drželi v objetí.
"Ale," mínil major po prvním srdečném pozdravu, Jak se můžeš odvážit také do pole?"
"Odvážit? Ach, hochu, vyhlášení války způsobilo, že jsem zase omládl, a když jsi byl pryč, nemohl jsem doma vydržet. Vymohl jsem si aspoň svolení, abych směl zalepovat rány."
"Ale snad tě přece nepustili z domu samotného?"
"Ó, ne! Jsou tu se mnou."
"Kdo?"
"Člověče, ty se ptáš, kdo? Všichni! Rozumí se, že všichni!"
"Všichni! Tedy také otec?"
"Ano."
"A snad i Ema?"
"To se rozumí! Má s sebou ještě i jiné."
"Myslíš Nanon a Madelon?"
"Ano, a také Deephilla, vlastně spíše mladšího pána z BasMontagne, který si vzal s sebou i svého otce. Počkej, přivedu ti je."
"Jsou tady, právě tady?"
"Ano! Ovšem! Jsme stále pohromadě."

Chtěl vstoupit do stanu. Richard ho zadržel a řekl:
"Počkej, půjdu je sám pozdravit."
"Ne. Zůstaň tady. Nastalo by tam vzrušení, které by mohlo ubohým raněným uškodit. Počkej tady!"
Šel a záhy se vrátil se všemi jmenovanými. Lze si domyslet, jak srdečně se pozdravili. Nanon si však Kónigsau ani nevšímala.
"Frici, milý Frici!" S tímto zvoláním letěla na prsa bývalého bylináře, který ji k sobě srdečně přitiskl. Líbali se, aniž by se starali o ostatní.
"No," ozval se její otec, "smím prosit také o slovíčko pozdravu, pane Goldbergu?"
"Hned, hned!" zněla odpověď a už Fric k němu běžel s rozevřenou náručí. Protože si měli mnoho vypravovat, dovolili se otec i Konigsauův děd a Ema na krátký čas u řídícího lékaře a šli s Richardem do ležení, kde zatím bylo postaráno o ubytování obou nově příchozích důstojníků. Posadili se a chtěli právě začít s vypravováním, když se jim dostalo nového a velmi radostného překvapení. Přišel posel od velitele a hlásil, že je tu dáma, která už několik dní hledá gardový sbor, aby tu vyhledala Kónigsauovu rodinu.
"Dáma?" ptal se major. "To je smělé, ano, dokonce i odvážné, pustit se za takových okolností k bojišti. Odkud je?"
"Z Paříže!"
"To není možné! Dáma z Paříže? Francouzka, která nás hledá po bojištích? Nepamatuji se, že bych znal jedinou Francouzku, které bych mohl něco takového přičíst. Je stará?"
"Nikoliv, mladá a ne nezajímavá. Ostatně nepřichází přímo z Paříže, ale z Berlína, kde vás už nadarmo hledala."
"To je zvláštní!"
"Průvodní listiny má z Paříže a má také německé průkazy, které jí umožnily, aby vás hledala tady, aniž by se vydávala do nebezpečí."
"Jak se jmenuje?"
"Anežka Lemartelová."
"Neznám ji. Je pro mne neznámá. Kde je?"

"Venku. Ceká na dovolení, aby směla vejít."
"Nenechme ji tedy déle čekat. Prosím, povězte jí, že jsme ochotni ji přijmout."
276

Poroučel se a poslal dovnitř dceru hadrářského krále. Byla ve smutečním a vypadala nadmíru bledá a dojatá. Pozdravila skoro pokorně a vypadala jako prosebnice, jejíž prosba je tak veliká, že může stěží očekávat splnění své prosby.
"Prosím, slečno, posaďte se," řekl Richard a přisunul jí převrácenou bednu.
"Děkuji, milostivý pane," řekla smutně a skoro tichým hlasem. "Neodvážila bych se poslechnout váš dobrotivý příkaz. Musím s vámi promluvit ve stoje."
"Ba ne, o nás se nesmí říct, že jsme odepřeli dámě všemožné pohodlí."
"Vždyť ani nevíte, v jaké záležitosti jsem k vám přišla, pane majore."
"Uslyším to. Prosím tedy posaďte se!"
A když ani teď neposlechla, vzala ji Ema za ruku a posadili ji na bednu. Přitom dodala povzbuzujícím hlasem:
"Jeli vaše záležitost tak skličující, pak teprve potřebujete oporu. Posaďte se tedy a buďte přesvědčena, že můžete počítat s naším přátelstvím."
"Můj Bože, kéž bych tomu směla opravdu věřit!" řekla a její oči se zalily slzami.
"Můžete o tom být přesvědčená. Jen směle mluvte. Jsme ochotni vás vyslechnout."
A aby jí dodal odvahu, řekl starý děd:
"Slyšeli jsme, že přicházíte z Berlína?"
"Ano. Jela jsem tam z Paříže, abych vás vyhledala."
"Pohříchu jsme odjeli na bojiště."
"Dozvěděla jsem se, že jste při gardovém sboru. To byl pro mne pokyn, abych vás vyhledala."
"To je vaše záležitost tak naléhavá, že jste se odhodlala k takovým útrapám a smělostem? Nemohla jste to odložit?"
"Ne. Nevím, jmenovalli vám důstojník, který mne laskavě dovedl k vám, také moje jméno?"
"Jmenujete se Anežka Lemartelová, jak jsme slyšeli."
"Ano. A toto jméno je vám dojista neznámé?"
"Úplně."
"V Paříži je zná kde kdo. Můj otec byl největší vendeur de chiffons v celé Francii. Nazývali ho jen hadrářský král. Odpusťte tedy především, že se dcera obchodníka s hadry odvažuje obtěžovat vás."
"Prosím!" řekl Richard. "Lidé jsou různí. Vím velmi
277

dobře, co znamená být v Paříži obchodníkem s hadry. Tito pánové nepatří rozhodně k lidem, kterých by nebylo nutné si všímat. Máte smutek a říkáte, že váš otec byl vendeur de chiffons. Nežije tedy už? Je mrtvý?"
"Ano. Umřel nedávno, a to v Alžíru, kde jsem byla s ním. Byl zavražděn."
"Můj Bože! Domorodci?"
"Nikoliv, ale Francouzi. Dvěma pověstnými ničemy, po kterých policie už dávno nadarmo pátrá. Byl to člověk, který se všeobecně nazýval jen otec Main a druhý se jmenoval Lermille a byl tanečníkem po provaze."
"Aj!" vyklouzlo majorovi z úst.
"Jakže? Vy jste o nich slyšel?"
"Ano. Ještě včera jsem o nich mluvil se svým přítelem, rotmistrem z Hohenthalů. Tanečníka po provaze jsem dal sám stíhat zatykačem."
"Zajisté však nadarmo?"
"Ó, to přece ne! Oba byli přistiženi. Otec Main je zavřen v Metách a doufám, že nám padne do rukou s tímto městem. A toho druhého jsem dopravil sám za hranice, do Německa. Je ve vyšetřovací vazbě v Berlíně a učinil už velmi závažná udání."
"Nemesis ho tedy přece zastihla. Tito dva muži zavraždili mého otce, zatímco jsem byla ve vedlejším pokoji. Byl bodnut nožem a mohl mi ještě říct, že jeho jméno není Lemartel, abych pátrala v pokladně. Dala jsem ho pochovat a spěchala jsem do Paříže, i přes svůj duševní stav. V pokladně jsem našla vedle jeho úspor tobolku, určenou jen pro mne. Obsahovala dva listy a pak písemné doznání mého otce, které se týká vás."
"Nás?" ptal se Richard. "Činíte nás opravdu zvědavými, mademoiselle."
"Jeden list byl psán hrabětem Rallionem a druhý kapitánem Richemontem."
"Ach! Opravdu? Posloucháme s napětím."
"Oba listy dokazují, že tito dva zamýšleli koupit majetek rodiny Konigsauovy prostřednictvím zprostředkovatele Samuela Kohna "
"Svatý Bože! Opravdu?" zvolal starý děd.

"Ano!" pokračovala dívka. "Cena měla být zaplacena, ale pak ukradena a rozdělena mezi ně stejným dílem."
278

"To se také stalo! Oba ničemové se tedy o to rozdělili? To jsem si myslel!"
"Ba ne, milostivý pane, nerozdělili se. Ten, kdo peníze ukradl, jim je nedal. Podvedl je a nechal si je sám."
"Znáte jeho jméno?"
"Ano."
"Henry de Lormelle?"
"Tak se jmenoval, ale nebylo to jeho jméno. Byl to sluha hraběte a kapitána."
Starý Hugo Kónigsau si sáhl rukou na hlavu a řekl:
"To jsou zlé, zlé vzpomínky. Ta událost připravila mou paní o život. Ó, Margot, má Margot!"
Nastala delší pomlčka. Všichni byli uchváceni bolem. Nakonec se Richard ptal:
"Ale co máte společného s těmito událostmi, mademoiselle? Vysvětlíte nám to?"
"Řekla jsem, že tobolka obsahovala doznání mého otce "
"Tak je."
"A že mi krátce před svou smrtí řekl, že jeho jméno vlastně není Lemartel - - "
"Ano, to jste řekla."
"Nuže, panstvo, můj otec byl byl " Zarazila se a zvedla šátek k očím, aby zastavila proud svých slz.
"Mluvte! Mluvte!" prosil Richard.
Sebrala všecku svou sílu a přiznala se:
"Byl to byl to ten ten Henry de Lormelle."
Při těchto slovech starý Kónigsau vyskočil. Upřel na ni veliké, strnulé oči a řekl:
"Co? Váš otec byl ten zloděj?"
"Ano!" vzlykala v pláči.
"Ach! Ukradl mi celé jmění a zabil mi ženu. Klnul jsem mu slovy i v duchu a ještě teď volám: kletba mu, kletba !"
"Dědečku!" přerušila ho Ema prosebným hlasem. "Zadrž! Copak za to může ona? Vždyť je nevinná."
"Nevinná! Ó, dítě, a přece to tolik bolelo, tak nesmírně bolelo, že bych ale máš pravdu, ona je nevinná, nechci jí ubližovat."
"Mluvte dál!" vyzval Richard dívku.
Namáhala se, aby svůj vzlykot překonala, a pokračovala:
"Četla jsem doznání mého otce i oba dopisy. Poznala jsem, že byl zloděj ó, můj Bože, zloděj, a že mu nepatří
279

nic a mně také ne. Vše, co zanechal, bylo majetkem Kónigsauovy rodiny. Byla jsem povinna to vrátit."
"To byla asi pro váš těžká rána!" řekla Ema lítostivým hlasem.
"To?" ptala se Anežka. "Že jsem musela vrátit peníze? Ó, ne, to pro mne nebyla žádná rána. Nepatří mi a ráda a ochotně je vrátím. Ale že je můj otec zloděj, to mne zasáhlo do nejhlubší duše. Jsem dcera tohoto muže budete mne nenávidět a opovrhovat mnou a já to musím snést. Odpusťte mi, že jsem si troufala vyhledat vás."
Na to řekl Richard pevným, přesvědčivým hlasem:
"Mýlíte se, slečno. My vámi neopovrhujeme. Proč jste nezničila doznání svého otce? Nikdo p tom nevěděl a zůstala byste majitelkou jeho pozůstalosti."
"Pane majore!" řekla vyčítavě.
"Dobrá, dobrá Vidíte, že máme důvod, abychom si vás vážili. Jste hodná a počestná. Tady je má ruka. Podávám vám ji jménem všech svých příbuzných a ujišťuji vás, že čin vašeho otce nevrhá na vás ani dech stínu."
Její sličná, bledá tvář se zarděla radostí. Odpověděla:
"O, děkuji, děkuji, milostivý pane. Tento okamžik je první od smrti mého otce., kdy do temna mého života padá jasný paprsek. Byla jsem skoro bezduchá, nemohla jsem skoro ani myslet. A přece jsem musela jednat, abych vám vrátila váš majetek. Válka byla za dveřmi, nebylo možné vidět do budoucnosti. Kdo zvítězí a kdo podlehne? Udělala jsem, co jsem považovala za nejlepší. Věděla jsem o kupci, který může zaplatit, a prodala jsem inu obchod a vše, co jsme měli. Výtěžek a také peníze, které otec zanechal v hotovosti, jsem proměnila na poukázky, splatné v Berlíně, a jela jsem s nimi do Pruska, abych vás vyhledala. Byli jste pryč, pustila jsem se za vámi. A teď jsem vás našla. Tady jsou ty poukázky a tady také tobolka mého otce. Věřte, že dostáváte všechno. Nenechala jsem si pro sebe nic, vůbec nic. Prodala jsem vše, co jsem měla, šaty, prsteny a jiné a

výnos jsem přidala k tomu." Podala starému Königsauovi dvě tobolky.
Váhal po nich vztáhnout ruku.
"Mademojselle, děvče!" řekl. "Vy jste prach a prach čertova!"
"Já ne. Vracím vám, co vám náleží."
"Ale to je velkomyslnost, které není rovrjo a jakou ani nemůžeme přijmout."
280

"Není to velkomyslnost, ale povinnost. A ačkoliv to dělám, přece tu stojím před vámi jako hříšnice a prosím vás vroucně, abyste mi odpustili, čím bylo na vás hřešeno."
Starý jí teď přece podal ruku a řekl srdečným hlasem:
"Slečno Lemartelová, vám nemáme co odpouštět, a také také " Bylo to pro něho těžké, ale přece pokračoval: "Také vašemu otci budiž odpuštěno. Ať odpočívá v pokoji. Ale co se týče těchto peněz Gebharde, Richarde, co tomu říkáte?"
Major se obrátil k Anežce a odpověděl:
"Pro sebe jste si nenechala nic?"
"Ne. Věřte mi to."
"Věříme. Ale z čeho chcete být živa?"
"Moje budoucnost je zajištěna. Půjdu do kláštera, abych se modlila za svého otce."
Ema se soucitně dívala na sličnou, hodnou dívku. Uchopila ji za obě ruce a řekl:
"Ne, ne! To neuděláte! To nesmíte udělat!"
"Zajisté ne!" přisvědčil Richard. "Ty peníze nepřijmeme. Uložíme je na bezpečném místě. Ted'jsme příliš zaměstnáni, nemáme čas na tiché, nestranné posouzení. Ale až bude po válce, uvidíme, náležíli peníze opravdu nám a na kolik z nich bychom si mohli činit nárok. Souhlasíte s tím?"
"Nikoliv. Vše patří vám."
"To právě bude nutné prozkoumat. Do té doby je to váš právoplatný majetek, a protože si ho nechcete podržet, musíme ho uložit. Dědečku, otče, není to také váš názor?"
"Ano! Úplně!" zněla odpověď.
"Nesmím vám odporovat," řekla. "Ale smím vám říct, že odcházím od vás potěšena? Odpustili jste mně i otci." Zvedla se.
Ema ji zadržela.
"Nechoďte ještě!" řekla. "Jste bez prostředků, kam byste se obrátila?"
"Najdu útulek v prvním klášteře, který uvidím."
"Co si o nás myslíte? Máte v Paříži příbuzné nebo známé?"
"Nikoho. Žila jsem velice osaměle."
"Však byste se do hlavního města ani nedostala. Ne. Udělám vám návrh. Zůstaňte u nás. Zúčastněte se naší nynější práce. Věnovali jsme se ošetřování nemocných. Toto krásné, vznešené dílo uklidní vaše srdce a zbaví vaši mysl tíhy."
281

]
"Ano, udělejte to!" přisvědčil Richard. "To bude nejlepší."
Její oči se radostně zaleskly a ptala se:
"Copak mi to bude dovoleno? Budu skutečně také přijata?"
"Zcela jistě, mademoiselle! Zůstanete u mé sestry a jejích přítelkyň, které se tady také nalézají. Až bude po válce, naleznete také domov, který nebude za temnými klášternimi zdmi. Událostí poslední doby se zatemnila vaše mysl. Ale nadejdou také jasné dny a pak se budete radovat, že jste poslechla naší radu."
"Ó, můj Bože! Neočekávala jsem, že se mi dostane takové vlídnosti od těch, proti kterým bylo z naší strany tolik hřešeno. Dík, vroucí dík!"
Sotva si troufala podat Emě ruku. Ale ta ji stiskla s přátelskou ochotou a také tři muži jí stisknutím ruky dokázali, že v jejich srdcích zavládlo smíření.

XXIII.
Už druhý den se mohla Anežka věnovat svému novému, těžkému povolání. Byl to den bitvy u Gravelotte a Saint Privatu. Kostky těžce dopadly a padly opět ve prospěch Němců. V krvavém boji byly sloupy Bazainovy armády zatlačeny až k metským dělům a tam úplně obklíčeny. Předem budiž poznamenáno, že pokus o prolomení, podniknutý prvního září, byl prvním pruským armádním sborem a Kummerovou divizí pod velením generála Manteuffela v bitvě u Nosseville odražen. Pak následovaly kolem Met jen menší bitky, až se Mety vzdaly.
Výsledek této kapitulace byl nebývalý. Tři maršálové, padesát generálů, šest tisíc důstojníků, sto padesát tři tisíc mužů a dvacet tisíc vojenských osob v nemocnicích se museli vzdát. V pevnosti bylo nalezeno třiapadesát orlů, šestašedesát mitrailleus, pět set čtyřicet jedno polní dělo a osm set

pevnostních děl, náboje pro pětaosmdesát polních baterií, dva tisíce vojenských vozů, tři sta tisíc pušek a obrovské zásoby zbroje a střeliva. Před tímto vzdáním se padla už jiná pevnost, totiž Sedan. Za krvavých bojů u Met ustoupil Mac Mahon se svým sborem, poraženým u Worthu, a s Faillyovým sborem do Chalonsu, kde se měl vlastně spojit s Bazainem. Protože byl však Bazaine uzavřen v Metách, měl se s ním Mac Mahon jak už bylo zmíněno spojit rychlým pochodem přes Sedan a Thionville. Tento plán byl smělý, a kdyby se Prušáci jen trochu opozdili, bylo možné očekávat, že se podaří. Nezdařili se však, pak se bylo možné obávat nejen těžké porážky, ale úplného zničení Mac Mahonovy armády.
Po bitvě u Gravelotte byly od první německé armády od

283
282

děleny sbory gardový, čtvrtý a dvanáctý a všechny tři připojeny ke čtvrté německé armádě, jejíž velení převzal saský korunní princ. Tato armáda měla stejný úkol jako třetí armáda, řízená pruským korunním princem aby totiž šla přes Verdun k Chalonsu a po silnici z Nancy do Toulu. Bitva se vlastně měla očekávat u Chalonsu, zvláště když Grand Mourmebon, ležení asi dvě míle vzdálené od tohoto města, bylo prý neobyčejně opevněné. Když však vůdcové obou uvedených německých armád poznali, že silnice vedoucí přímo do Paříže je volná, bylo ihned v tom směru pátráno. Při tom se zjistilo, že se Mac Mahon pustil pochodem asi na Stenay a la Chéne. Chtěl tedy provést, co bylo ohlášeno v zadrženém psaní. Rozumí se, že oběma německým armádám byly dány ihned jiné instrukce, které umožnily, že čára, kam se chtěl dostat nepřítel, byla Průsaky obsazena. Toto rychlé rozhodnutí a jeho provedení, vykonané bez nejmenšího zmatku, jsou nejpodivuhodnější činy německého vojska a jeho vedení. Tím bylo uskutečnění nepřátelského plánu zmařeno. Už večer dne 31. srpna měli Prušáci nepřítele obklíčeného rozsáhlým polokruhem a bylo jen třeba uzavřít tento polokruh zezadu. Pak nebude moci utéci ani na neutrální belgickou půdu, aby se zachránil.
Za tím účelem byl posunut saský sbor do Pouru Saint Remy a Pouru aux Bois, nejblíž k nepříteli. Čtvrtý pruský sbor byl ustanoven k posile a gardový sbor se měl za těmito oběma částmi armády pustit na sever, aby obsadil hlavní silnici, která vedla ze Sedanu přes La Chapelle k belgické hranici. Ráno prvního září byl obzor zahalen temnou mlhou, která zakrývala údolí Maasy a boční svahy neproniknutelným závojem. Přesto však neváhali, pustili se do boje. A kostky i tady padly ve prospěch Průsaků.
Německý kruh, utvořený kolem Sedanu a na severu ještě volný, byl uzavřen. Francouzské armády se zmocnila po strašlivém celodenním zápase hrozná panika. Tisíce Francouzů, pochybujících o jakékoliv záchraně, se dalo zajmout a jejich rozprášené zástupy se hnaly jako šílené, aby se dostaly do Sedanu, kam byly zahnány všechny zbytky poraženého armádního sboru. Mac Mahon byl hned na začátku bitvy raněn. Jeho nástupce nedovedl upoutat štěstí ke svému praporu. Jen v Daigny a Balanu se udržely dva sbory delší čas, ale usilovný útok bojujících Průsaku rozhodl i tady.
284

Stateční Sašové prorazili nepřátelskou frontu, pruské gardy a čtvrtý armádní sbor obklopily křídla takže Francouzi byli i tady s neodolatelnou silou zatlačeni k Sedanu. K tomuto boji pronikly údolím Givonny pruské gardy, když minuly Bois de Garenne. U nich byl Kónigsau, který velel celému pluku, protože plukovník i podplukovník byli raněni. Krátce před poslední, rozhodující srážkou, kdy se Francouzi opravdu bili jako lvi, kosila hrozným způsobem jedna jejich baterie dobře mířenými pumami řady Němců. Pruští dělostřelci na ni nemohli útočit, byla hájena dvěma prapory pěchoty a kryta praporem zuávů.
Německá pěchota byla na této straně příliš zaměstnána proto dostal gardový hulánský pluk úkol, aby tu baterii umlčel. Kónigsau dal troubit k útoku. Viděl, že má před sebou jízdu smrti. Dal tasenou šavlí znamení a pluk se začal pohybovat. Zprvu krokem, pak poklusem, pak tryskem, a nakonec se úprkem hnali na nepřítele. Hrozná salva způsobila v jízdě hluboké a široké mezery, ale ty byly ihned zase zavřeny. Huláni padli jako krupobití na oba prapory, které se ihned sestavily k obraně. Nastal hrozný zmatek, který trval sotva několik minut a prapory byly zničeny.
Poté se pustili velice prořídlými řadami na baterii. Byla v okamžiku dobyta. Ale vtom se přihnal prapor zuávů, který tvořil rezervu obrany.
"Na ně a přes ně!" zvolal Kónigsau.
Huláni letěli za ním. Nepřítel je nechal přiblížit se k sobě a pak vypálil.

Kónigsau byl raněn do levé ruky, ale ani to nepozoroval. Letěl mocnými skoky svého koně do řad Francouzů, aniž by se ohlédl, zda jdou huláni za ním. Ale byli tu, statečně, těsně za ním a u něho byl Fric, věrný, zmužilý přítel.
Šavle a kopí řádily. Řady zuávů se uvolnily, ale zuávové neprchali bránili se dál. B)j se rozvinul do zápasu jednotlivců. Nad všechny vynikal skoro podivuhodnou statečností vysoký kapitán. Kdo se mu dostal do rány, musel zemřít. Jeho obličej byl začouzený prachem, jeho tahy nebylo ani možné rozeznat.
"Proklatý chlape!" zvolal Fric. "Tebe si ponechám pro sebe!"
Pobídl koně k němu, dorazil k němu a ťal po něm smrtící ranou, ale kapitán byl obezřetný a odrazil ji. Pak sám rychle
285

Frice ranil do boku, naštěstí však ne nebezpečně. Kónigsau provázel svého přítele. Viděl, že je v nebezpečí, ale také poznal, že je v přesile nad Francouzem. Byl už docela blízko nich, takže mohl poznat Francouzovu tvář. Fric se právě rozehnal k ráně, ale kapitán v tom okamžiku nemohl tuto ránu odrazit, proto hulán té chvilky využil.
"Tato rána bude smrtelná."
"Probůh!" vykřikl Kónigsau. "Frici, je to tvůj bratr!"
Odrazil mu šavli, ale přece ne tak daleko, aby nezasáhla svůj cíl. Zaryla se Francouzovi do ramene. Ten se tím nedal vyrušovat a sám se měl k útoku. Jeho rána nemine cíl, protože Fricova šavle visela volně dolů. Fric se strnule díval sokovi do tváře.
"Zadržte!" vykřikl Kónigsau. "Hrabě Lemarche, nezabíjejte svého bratra!"
Tentokrát se mu podařilo ránu zadržet.
"Svého bratra?" koktal Lemarch.
"Ano," potvrdil Kónigsau.
"Pane Hallere!" zvolal Fric. "Tisíc hromů! Máte lví zub?"
"Ano!"
"Pane Bože! Bratře, ty jsi Němec! Náš otec je pruský generál! Pojď na mé srdce!"
A nedbal na bitevní vřavu, seskočil z koně a přivinul ho na prsa.
Kónigsau se zase ihned odvrátil. Zuávové jim přece nemohli odolat a v malých houfcích prchali. Huláni je pronásledovali, mohli by se však dostat do ohně nepřátelské baterie, postavené vzadu. Proto dal Kónigsau troubit signál k shromáždění.
Pluk svou úlohu provedl skvěle. Tři prapory přemohl a dobyl baterii. Ztratil však také čtvrtinu svého mužstva. Zatímco se vojáci scházeli, držel Fric kapitána za ruku.
"Bratře, musíš se mnou!" řekl.
"Nemohu." (
"Proč nemůžeš?"
"Moje povinnost!"
"Bah povinnost! Jsi Němec."
"Ještě ne. Ještě jsem francouzský důstojník."
"A opravdu myslíš, že tě pustím?"
"Musíš! Mám ještě šavli."
"Nesmysl! Ohlédni se. Tvoji zuávové se rozutekli. Jsi můj zajatec. Nevzdášli se, bez milosti tě rozsekám. Vždyť jsi úplně obklopen."
286

Kapitán se ohlédl a viděl, že má Fric pravdu. Pak ještě dodal:
"Ostatně jsi raněný - svým vlastním bratrem."
"Ty také."
"Dáme se tedy obvázat."
"Kde?"
"Tady dole v údolí. Dám se obvázat Nanon a ty no, hádej!"
"Kým?"
"Jistou Madelon."
"Mille diables! Je tady?"
"Ano, jako ošetřovatelka nemocných."
"Bratře, že jsi nesekl trochu hlouběji!"
"A ty nebodl trochu prudčeji! Leželi bychom pak vedle sebe a obě sestry by nás ošetřovaly. Nuže tedy vzdáš se?"
"Ano, tady je můj meč."
"Nesmysl! Dáš mi své čestné slovo, že nebudeš nikdy bojovat proti Němcům."
"Dávám ti je."
"Nech si tedy šavli. Tady běží kůň bez jezdce. Přivedu ti ho, aby sis mohl vsednout."

Pluk se vrátil s Kónigsauem, Fricem a zajatým kapitánem v čele. Generál jim jel vstříc a podal majorovi ruku.
"Bravo, pane majore! To byla pomoc v nouzi - a jaká pomoc! Na to se nezapomene."
Nařídil jednomu pluku pěchoty, aby dobyté místo obsadil, a hulánům rozkázal, aby se vzdálili z dostřelu. Mohli to už udělat. Bitva byla dobyta a odpor nepřítele byl úplně zlomen. Slunce se klonilo k západu a ozařovalo výšiny, o které byl sveden takový krvavý boj. Pozornost vítězů se teď upírala výhradně k pevnosti. Váhali tam ještě vztyčit bílý prapor. Král vyslal generálního pobočníka, aby je vyzval vzdát se.
Bylo slyšet temný rachot a jednotlivé výstřely. Král, aby mohl lépe posoudit postavení, jel až k velké baterii, umístěné na Saint Pierrské výšině. Tam posílali také vítězi všechny dnes dobyté prapory a standarty. Konečně, asi kolem šesté hodiny, uhánělo několik jezdců na výšinu, kde se zdržoval král se svým štábem. Byl to generální pobočník vyslaný do pevnosti, kterého provázel generál Reilly, první osobní pobočník císaře Napoleona. Tento generál doručil králi dopis. Císař žádal o svolení, aby mohl odevzdat králi Vilémovi, vítěznému nepříteli, svůj meč...

]
Nikdo ani netušil, že byl císař v Sedanu. Král tuto zprávu sdělil své družině, odkud se roznesla rychle dál, do stále širších a širších kruhů. Zdálo se, že se oblehatelů zmocnilo šílené opojení. Bubny vířily a polnice ječely. A z hrdel statisíců znělo z výšiny na výšinu: "Pane Bože, tebe chválíme! Pane Bože, tobě děkujeme!"
Nadešla noc a jaká noc! Prušáci byli opravdu zpiti vítězstvím svých zbraní. Ještě o půlnoci byly zjednány podmínky kapitulace. Za Němce vyjednával Moltke, za vrchního velitele Mac Mahona generál Wimpffen. Ráno se pak konala rozmluva Bismarcka s Napoleonem, po které bylo pokořenému císaři dovoleno, aby směl promluvit s pruským králem.
V poledne Francouzi složili zbraně. Skoro devadesát tisíc mužů padlo do zajetí. Tři sta třicet děl, šestasedmdesát mitrailleus a sto čtyřiatřicet pevnostních děl bylo ukořistěno. Osm orlů a padesát děl bylo odňato nepříteli už v předchozí bitvě. Kromě toho utrpěli Francouzi hrozné ztráty na mrtvých a raněných skoro dvacet tisíc mužů.
Když se Kónigsau vrátil se svým vítězným plukem, předal velení jinému důstojníkovi, aby jel s Fricem a jeho bratrem do polní nemocnice. Snášeli sem raněné ze všech stran. Starý pán, s ženevským odznakem na rameni, vedl těžce raněného k lékaři. Musel kolem nich. Spatřil je, poznal Francouze a s úžasem zvolal:
"Pan Haller!"
"Pan Untersberg!" odpověděl. "Vy jste tady? Vy? Mohl jste se odhodlat k tomu, abyste opustil své kolibříky?"
"Ó, dva mám tady s sebou!"
"Kde?"
"Jsou tady uvnitř." Přitom ukázal na stan. "Vidíte, jeden přichází?"
U vchodu se objevila Madelon. Spatřila je a zvolala stejně jako její otec:
"Pan Haller!"
"Ach, mademoiselle Madelon kdo by si to pomyslel, že se tady setkáme! Vy si troufáte do takového nebezpečného sousedství smrti?"
Vtom řekl Kónigsau:
"Prosím, panstvo, jen žádné záměny! Tento pán se nejmenuje Haller, ale hrabě z Goldbergů. Je bratrem našeho

pana poručíka z Goldbergů. Ale tečí a především se podívejme na své rány."
Naštěstí byla zranění všech tří lehká. Byli obvázáni a odešli, protože byl nemocniční personál příliš zaměstnán.
Když se později rozšířila zpráva, že byl císař zajat, stál Kónigsau se svým plukem nedaleko Daigny. Všichni zpívali píseň "Pane Bože, tebe chválíme!" Vtom se kolem nich ubíral prapor pěchoty. Byli to gardoví muži vysokých postav, ramenatí, proto se mezi nimi velice vyjímal malý chlapík, který kráčel na křídle. Byl neobyčejně tlustý, měl odznak šikovatele u pěchoty a místo helmice nebo čepice měl hlavu ovinutou červeným šátkem. Byl raněný, ale z plna hrdla zpíval tu nábožnou píseň. Nadšení, jak zpíval, a rozdíl, který činila jeho kulatá postava v poměru k ostatním, vzbudily mezi hulány smích. Zpozoroval to, zastavil se na okamžik a pak rychle popošel.
"Člověče," řekl k muži na křídle. "Co se směješ? Připadám ti snad příliš

tlustý?"
"Ano."
"Dobrá. A ty jsi pro mne příliš hloupý. Dobrý večer!" Kráčel dál a musel kolem Kónigsaua. Spatřit ho a ihned se zastavit, to bylo dílem okamžiku. "Tisíc hromů! Pan doktor Mul - - ó, pardon! Chtěl jsem říct, pan major z Kónigsauů!"
"Šikovatel Schneffke!" zvolal jmenovaný, který teprve teď poznal malého muže.
"K službám. Hieronymus Aurelius Schneffke, umělecký malíř zvířat mimo službu."
"Co máte na hlavě?"
"Hm! Narazil jsem na kuli z kanónu, která letěla kolem."
"Myslel jsem, že jste upadl."
"Dnes ne. Ve službě vůbec ne. Ach, kdo to? Saprlot, pan Haller z tharandského lesa? Pozdrav vás milý Pánbůh, svatý Švejdo! Ale francouzská uniforma? Kapitán?"
"Ano, vidíte, jak se člověk může mýlit," řekl Kónigsau. "Ale, nejlepší šikovateli, jak se vlastně dostal Saul mezi proroky?"
"Myslíte, tlustý mezi dlouhé?"
"Ano."
"Nesl jsem nějaké dopisy, a protože tady nepřestávala vřava, pustil jsem se také do toho. Proto se to tak rychle skončilo."
289

"Dobře, dobře! Nemohl jsem dostat z Malineau žádné zprávy. Jak se tam dařilo?"
"Zajali jsme tri čtvrtiny spahiú, ostatní padli. Pan rotmistr z Hohenthalů odjel se svými husary. Je teď někde u Met. Snad je dobude, nevzdajíli se dobrovolně."
"A dámy v zámku?"
"Vedlo se jim velmi dobře, když jsme byli tři dny nato vystřídáni a museli jsme odtáhnout."
"Díky! Kdy se vrátíte?"
"Zítra."
"Odeberte se tady dolů do ambulance a dejte se obvázat. Najdete tam známé."
Tlustý salutoval a pak pokračoval ve svém pochodu, samozřejmě už sám.
290

XXIV.
Večer byla v pevnosti velká tlačenice. Na ulicích nebylo místo, které by mohl člověk přejít. Vojsko a jen vojsko! Občana nebylo ani vidět. Proto se stalo, že občansky oděný pán, který se zvolna ubíral podél domů, si pozorněji všiml jiného, kterého potkal. Minuli se už, když se náhle obrátil a řekl:
"Pst! Vy tady! Počkejte!"
Oslovený se zastavil a počkal, až k němu druhý dojde. Pak se ptal:
"Co chcete?"
"Neznáme se?"
"Ó, ano. Ale vám asi nebude milé, kdybych vyslovil vaše jméno."
"Proč ne?"
"Z jistých důvodů."
"Rád bych je znal!"
"Můžete se je dozvědět."
Sklonil se k němu, protože druhý muž měl poněkud menší postavu, a pošeptal mu do ucha:
"Otec Main!"
"Tisíc hromů!" vyklouzlo mu z úst.
"Mám pravdu?"
"Ne. To není moje jméno."
"Láry fáry! Znám vás. Ale nebojte se. Podívejte se." Nadzvedl střechu klobouku, která mu stínila horní část obličeje, takže mu světlo svítilny padlo na čelo a na nos.
"U sta kozlů!" zvolal otec Main.
"Nuže, znáte mne?"
"Samozřejmě, pane kapitáne."
"Co tady děláte?"
291

"Hm. Co tu děláte vy?"
"Také hm. Máte tady přístřeší?"
"Ne.';
"Pojďte se mnou."
"Kam?" ptal se Main poněkud nedůvěřivě.
"Nebojte se. Nepřeji si naše neštěstí. Bydlím u důstojníka zdejší posádky."

"Budu tam v bezpečí?"
"Stejně jako já."
"Ó, běda! V bezpečí jsme přece jen až do rána."
"Pohříchu! Ale teď kupředu."
Ubírali se společně dál. Starý kapitán zavedl bývalého hostinského do nevelkého domu, na dvůr a pak ho vedl po úzkých, příkrých dřevěných schodech nahoru.
"Kam to vede?" ptal se otec Main. "Je to snad holubník?"
,.Ne, jen dřevník. Počkejte teď, až rozsvítím, abyste mohl vidět."
Brzy zaplál plamínek, při jehož světle mohl Main vidět, že jsou v nízké, malé místnosti sbité z prken, jejíž všechny čtyři stěny byly obloženy vysokými vrstvami naštípaného dříví. Uprostřed byla nízká stolička, v jednom koutě ležela rozložená koňská přikrývka.
"Tak," řekl starý. "Prohlédl jste si to?"
"Ano. Na to není třeba mnoho času. Je to dost malá bouda."
"Zhasneme tedy. Posaďte se na stoličku. Já si sednu na přikrývku. Máte snad hlad?"
"Víc než dost."
"No, mám tady v dříví schováno kus chleba a masa. Postačí to pro nás oba."
Vytáhl svou malou zásobu, rozdělil ji, podal otci Mainovi a pak řekl:
"Je to zvláštní setkání! Zdá se mi, že jsem slyšel, že jste uvězněný v Metách."
"To jsem také byl."
"Tedy jste utekl?"
"Nikoliv, ale měly se odtud dopravit ven listy, mimo kruh oblehatelů. To je nebezpečná věc, jde při tom o život. Pustili mne na svobodu s podmínkou, že ty listy doručím."
"A vy jste to dokázal?"
"Jen napůl."
"Jakto?"

"Psaní dostali Němci, já jsem jim však unikl."
"Saprment! Jak je to možné?"
"Běželi za mnou, když mne zpozorovali. Odhazoval jsem psaní za psaním. Mezitím, co se zdrželi sbíráním dopisů, jsem se dostal do lesa."
"A pak?"
"Pak to je proklatá historie! Ale vám to mohu říct: jsem štvanec. Vtom se setkám se sedlákem, který musel dodat přípřež. Zmocnil jsem se jeho vozu a jeho listin a sedl jsem si na vůz. Tak jsem se dostal až nedaleko Stonne. Vtom přišli zas proklatí vojáci a donutili mne, abych je vezl. Sám jsem musel jít podél vozu."
"Kam jste chtěl?"
"Sem, docela blízko, totiž do Daigny. Mám tam blízkého příbuzného, který mi má za ledacos děkovat a který by mi jistě odtud pomohl."
"Hodila se průkazní listina pro tuto cestu?"
"Kupodivu. Ten sedlák byl totiž z okolí Mezieres, musel jsem tedy přes Sedan, chtěli jsem se tam dostat."
"Saprment! To by se mohlo hodit!"
"Co? Jak?"
"Povězte mi nejdřív, co se stalo se sedlákem, kterému jste vzal vůz."
"To nevím. Myslím, že už není naživu."
"Ach tak! Ano, znám otce Maina. Víte, když jste mi ve své hospodě v Paříži dělal verbíře, nikdy bychom si nepomysleli, že začátek této války tak bídně skončí."
"Začátek?"
"Ano!"
"Myslím, že je to konec."
"Jen si nemyslete. Je to náhodné setkání různých nešťastných okolností, které byly pro Němce dosud příznivé. Ale Francie má nevyčerpatelné pomocné prameny. Neštěstí nás učiní silnými a jednotnými a povede nás ke konečnému vítězství."
"Z toho nebudu nic mít?"
"Vy, jako Francouz!"
"Ba ano. Nejsem vůbec nic, tedy také ne Francouz. Kdokoliv mne může zabít. Chci ke svému příbuznému, ten mi musí opatřit peníze, abych mohl do Ameriky nebo do Austrálie."

"Copak nemáte vůbec žádné prostředky?"
"Hm! Měl jsem peníze, dokud jsem byl v Alžíru, ale policie vypátrala, jaká čísla bankovek to byla."

"Provedl jste tam tedy geniální kousek?"
"Ano. A povedl se tak skvostně. Ale čert aby vzal geniálnost. Štěstí je hlavní věc."
Kapitán neuznal za vhodné, aby se pochlubil, že je i on chudý. Odpověděl:
"Co jsou platné peníze, jdeli člověku o límec!"
"O límec?"
"Ano. Dopadnouli mne zítra Němci, budu ztracen. Mají důvod, aby mne zneškodnili!"
"To je hloupé!"
"Ovšem, ovšem. Co kdybychom se vzájemně podporovali, otče Mamě?"
"Jak si to představujete?"
"Vy mne dostanete z města a já se postarám o peníze."
"Poslední by mi bylo vhod, jen kdyby se dalo také to první provést."
"Velice snadno."
"Jakým způsobem?"
"Máte ještě svůj vůz?"
"Ten je už v pekle! Všechno je rozstříleno."
"Ale průkazní listinu ještě máte?"
"Ano, tady v kapse."
"Vás tedy přece propustí."
"Myslíte?"
"Zajisté. A protože se můžete sám prokázat, bude pro vás velmi snadné pomoct i mně."
"Ano, snad takto: řeknu, že jste také z mé vesnice a že jste musel s koňmi a s vozem za vojskem, právě tak jako já. Vy jste při tom ztratil vše, dokonce ještě víc, totiž i legitimace."
"Tak jsem to myslel."
"Zkusit to můžeme. Ale vy máte styky s důstojnickými kruhy."
"Ó, ani maršál mne nemůže zachránit, dozvědíli se Němci, kdo jsem."
"Pak bych rád věděl, jak jste se dostal sem do Sedanu. To je přece nebezpečné."
"Kdo to mohl tušit? Kdo věděl, že Prušáci budou všude vyhrávat? Měl jsem donést Mac Mahonovi psaní do Met.
295

A to se mi podařilo. Dostal jsem odpověď a přinesl jsem ji maršálovi, přitom jsem unikl Němcům. Tehdy ještě nebyly Mety úplně obklíčeny. Zůstal jsem s armádou, protože jsem byl přesvědčený, že Němce porazíme. A teď jsem tady v pasti. Čert aby vzal Průsaky!"
"Pro mne af si vezme celý svět a mne také. Dřív však chci ještě trochu užít světa. Co budeme večer dělat? Nemohli bychom se dostat z města ještě dnes?"
"To není možné. Odtud se nedostane ani myš."
"Musíme tedy pohříchu čekat."
"Ano. Lehnu si na ucho a budu spát."
"Copak jsme tady v bezpečí?"
"Úplně. Důstojník, kterému jsem byl svěřen, bydlí tady v domě. Můžeme klidně spát."
"Na holé zemi?"
"Chcete snad prachové peřiny? Musíme být skromní! Později bude lépe."
Neměli si už dnes co říci, protože žádného z nich nenapadlo, aby druhému sdělil, co zvláštního zažil. Proti si lehli a brzy spali. Probudili se už časně zrána. Nesmírný hluk, který naplňoval ulice, jim znemožnil spánek. Vyšli dolů na ulici. Tam se dozvěděli, že je město ještě obklíčeno a že je nesmí nikdo opustit, dokud nebude uzavřena kapitulace. Následkem toho odešli zase do svého úkrytu, kde starý kapitán spíše z nudy než z upřímnosti řekl bývalému hospodskému, že není v tuto chvíli při penězích, ale brzy šije opatří, podařili se jim dostat se bez překážky německým ležením.
"No," řekl otec Main, "nemáteli ani vy peníze, musí nám nějaké opatřit můj bratranec. Však je zase splatíme."
Když opět vyšli v poledne na ulici, dozvěděli se, že už byla kapitulace uzavřena a že občanským osobám se už dovoluje vzdálit se z města. Pokusili se dostat se ven, aniž by byli zadrženi. Jen venku za branou se jich německý důstojník na stráži ptal na jména a stav, a když Main ukázal své průkazy a doložil, že jeho průvodce je přítel, který se s ním chce odebrat domů, nebyly jim činěny žádné překážky. Minuli řady různého vojska a viděli všechny stopy včerejšího boje. Za krátký čas se dostali do Daigny, kde se před několika lety usadil synovec otce Maina a zařídil si tu kramářství. Main znal jeho dům. Před domem stál asi patnáctiletý hoch. Prohlížel si je oba, když vstupovali, aniž by jim řekl slovo.
296

Otevřeli dveře obytné světnice, ale hned zděšeně uskočili. Místnost byla plná raněných, byla tu zřízena nemocnice. Právě v tu chvíli přicházel z protějších dveří majitel domu. Spatřil svého příbuzného a lekl se.
"Nebesa! Ty jsi tady?" zvolal.
"Ano. Nejsem ti snad vhod?"
"Ne, ale viděli tě?"
"Jen ti tam uvnitř."
"Ty jsi byl v této světnici?"
"Ano, vždyť je to tvůj obývací pokoj."
"Co? A tento hloupý kluk, ten ničema stojí ve dveřích a neřekne cizincům, kteří sem vstoupí, že je tady nemocnice! Co kdyby tě někdo poznal? Počkej, kluku!"
Dal chlapci pohlavek a vedl pak oba o poschodí výš. Tam otevřel dveře. Dům měl jen jedno patro. Dole byl krám a obývací světnice. Nad nimi byly dvě prosté komory, přepažené prkennou stěnou. Do jedné z nich je zavedl.
"Teď bydlím tady," řekl. "Ta válka je neštěstí, ale mně vynesla peníze. Od včerejška jsem vyprodal skoro všechny své zásoby. Věčná škoda, že nemám víc zboží! Kdo je ten pán?"
"Můj přítel. Na jméně nezáleží."
"Zná tě tedy?"
"Samozřejmě."
"I tvoje nynější poměry?"
"Úplně ne. Ví jen, že po mně policie vztahuje ruce."
"Ale jak se můžeš odvážit do těchto končin?"
"Jsem ohrožený všude. Musel jsem k tobě, protože jsem potřeboval peníze, bez kterých nemohu dál."
"Dám ti vše, co budu moct postrádat. Kam se chceš obrátit?"
"Do Ameriky."
"Hm! Máš cestovní průkazy?"
"Tady můj přítel se postará Hrom a blesky! Tady přicházejí tři k tvému domu!"
Podíval se oknem ve střeše. Jeho bratranec se také podíval a řekl:
"Jsou tady ubytováni."
"U všech čertů! U tebe?"
"Ano. Je to major od hulánů. Tito pánové jsou také rádi, že mohou být pod střechou. Ve světnicích jsou nemocnice, důstojníci bydlí na půdách."
297

Také kapitán přistoupil k oknu a zbledl.
"Tito muži jdou sem?"
"Ano. Přijdou sem nahoru. Jsou ubytováni ve vedlejší komoře."
"U sta kozlů! Nesmějí nás spatřit! Co teď?"
"Jsou to vaši známí?"
"Ovšem! Ovšem!"
"Pfuj tajfl!" řekl kramář. "Do této komory přicházejí také, když mne hledají."
"A dolů už nemůžeme. Jsou už velmi blízko. Úkryt, úkryt! Nemůžeme se tady nahoře někde schovat?"
"Je tu jen úzký prostor - nahoře pod samou střechou."
"Rychle nahoru!"
"Nejsou tu ani schody ani žebřík. Vylezte tam po trámu."
Oba uprchlíci vylezli až pod krov a pokud bylo možné, schovali se tam. Sotva se ukryli, přišli po schodech tři muži. Byli to tři Königsauové, vnuk, otec a děd. První vstoupil do kramářovy komory a zeptal se:
"Ptal se po mně někdo?"
"Ne, pane majore."
"Dobrá! Jděte dolů. Postarejte se o to, aby sem nahoru nikdo nepřišel. Tady za těmito tenkými prkénky je slyšet každé slovo."
Kramář poslechl a šel dolů. Richard se přesvědčil, že není nikdo přítomen, pak vešli do protější komory, na kterou se skryli oba uprchlíci.
V této komoře byly tři slámníky a jedna židle. To bylo celé její zařízení. Byla přece válka. Z okna bylo vidět daleko do okolí. Dědeček se musel posadit na židli, druzí dva si sedli na slámníky.
"Tak," řekl major. "Pro dědečka je to veliká námaha. Včera a dnes celou noc pracoval v nemocnici. Musíš si tady na několik hodin lehnout a vyspat se."
"Odpočinout si trochu, ano," řekl Bliicherův oblíbenec. "Ale spát nemohu."
"Vždyť musíš být víc než unavený!"
"Ani zdaleka. Děti, nevěříte, co se se mnou děje. Hřmění děl, dusot koní, válečný život - to vše ve mně vyvolalo vzpomínky, které se zdály dávno mrtvými. Jsem na jevišti svých válečných činů."

Přistoupil k okénku, díval se ven a pokračoval:
298

"Tady vede cesta do Roncourtu a Chéne. Tam jsem zpíval melodii Má chérie est la belle Madeleine, abych byl poznán. Tady naproti je cesta do dvorce Jeanetty, kde jsem vyslechl Napoleona Velikého, a tady vpravo je silnice do Bouillonu, kde jsem tenkrát ach, pokladna, válečná pokladna!"
"Dědečku, šetři se!" prosil ho Richard.
"Šetřit se? Šetřit se? Teď, když se mi vyjasňuje a svítá? Ne, ne! Chci myslet, musím myslet! Ó, můj Bože, vzpomínka se vrací!"
Držel se okna a díval se upřeně ven. Rty se mu třásly, jeho stará ctihodná tvář se stále měnila. Přitom pokračoval:
"Tady se jde do Bouillonu. V hospodě jsem zůstal na noc. Pak podél vody, u stromů nalevo, podél uhlířské chaty do rokle. Tam zabil kapitán barona Reillaca. A tam jsme kopali kopali jsme vykopali jsme válečnou pokladnu a dopravili jsme ji Pane, Můj Bože, můj Spasiteli, už to mám! Už to mám! Konečně, konečně vím vše, co se tehdy stalo! Poslouchejte, poslouchejte! Musím vám to vyprávět!"
A vypravoval, slovo za slovem, vše, co se tehdy stalo. Mohl se upamatovat na každé slovíčko, na každý keř. Popsal místo, na kterém pokladnu podruhé zakopal, tak přesně, jako by se to stalo včera. A pak dodal:
"Musíme tam, rozhodně tam musíme, dnes nebo zítra nebo kdykoliv, ale jen brzy, hodně brzy!"
"Jaká to psychologická záhada!" řekl Gebhard Kónigsau.
Ale syn mu dal znamení, aby mlčel. Děd pokračoval:
"No, kdybych tak měl kapitána! Ach, kdybych s ním tak mohl bojovat, ještě dnes, ještě dnes! Děti, ani nevím, jak mi je. Nechtě mne odpočinout si, chci spát, chci se vyspat a pak půjdeme pro pokladnu pro pokladnu válečnou pokladnu!"
Zvedl se ze židle a sedl si na slamník. Syn chtěl něco poznamenat, ale Richard řekl prosebně:
"Nech ho, otče! Ano, ať se vyspí. Vždyť si budeme moct později vypravovat dál."
Vzal hlavu starého muže do rukou a zvolna ji položil na slamník. A kupodivu! Netrvalo ani minutu a Hugo Kónigsau upadl do tvrdého spánku, z kterého by ho snad neprobudil ani výstřel.
"Mozková námaha byla příliš veliká," řekl vnuk. "Spánek ho posilní. Pojď, otče, půjdeme. Mohli bychom ho vyrušit."
299

"To je zvláštní! To je zvláštní!"
"Dokonce skoro nepochopitelné. Padesát let ztracená souvislost se náhle našla, jedině a pouze pohledem na tuto krajinu! Pojď, podíváme se sem zase za chvíli." Odešli,
Oba muži tam nahoře slyšeli každé slovo. Mohli dokonce skulinami pod sebou vidět dolů.
"To mysleli vás," šeptal teď otec Main.
"Ano," odtušil kapitán, který si rychle vypočítal, že bez pomoci nemůže nic podniknout.
"A ta válečná pokladna skutečně existuje?"
"Samozřejmě! Je to docela tak, jak ten starý satan vypravoval."
"Hrome! Půjdeme si pro ni?"
"Proč ne? Ale něco nám k tomu schází, co nevyhnutelně potřebujeme."
"Co?"
"Peníze."
"Peníze, když si pro ně jdeme?"
"Ano. Nemůžeme si odtud brát, co potřebujeme: vůz, motyky, lopaty a tak dále."
"Můj bratranec peníze opatří. Anebo ještě lépe ať jde s námi! Tři budou lépe než dva."
"Tak je. Ale jen budeli mít čas?" Starý chytrák si už v duchu říkal: pomáhat mohou - a pak je odstraním.
"Musí si ho udělat. O krám se za jeho nepřítomnosti postará jeho žena."
"Dobrá. Ale pak musíme vyrazit co možná nejdříve! Slyšeli jsme, že ti lidé tam chtějí také. Mohli by nás předejít."
"Zavolám bratrance."
Slezl dolů a kapitán za ním. Vstoupil do komory. Otec Main velmi záhy přivedl kramáře. A pak spolu tiše a živě rozmlouvali, ne však příliš dlouho. Když byli nahoře, přikradl se potichu, docela potichoučku nahoru hoch, který prve dostal pohlavek, a přitiskl hlavu na prkennou stěnu.. Když poznal, že rozmluva skončila, chtěl uniknout, ale ve chvatu klopýtl a upadl. Dveře komory se ihned otevřely a kramář vyskočil.

"Kluku, ty jsi poslouchal!" zvolal.
"Ba ne," zněla odpověď.
"Co tu chceš?"
300

"Dole jsou lidi, kteří chtějí nakupovat. Přišel jsem pro vás a ve spěchu jsem na posledních schodech klopýtl."
"Tedy jsi právě přišel a nic jsi neslyšel?"
"Docela nic."
"Tak tady máš za klopýtnutí."
Dal mu znovu pohlavek a shodil ho ze schodů. Hoch byl k němu dán do učení, ale zacházeli s ním špatně, takže svého mistra nenáviděl. Když ten pak po nějaké chvíli opustil s oběma muži dům a zamířili k silnici do Bouillonu, díval se chlapec dlouho za nimi a tiše si řekl:
"Ti válečnou kasu nedostanou. Řeknu to hodnému důstojníkovi, který mi dal včera frank a dnes zase."
A když Konigsau za nějaký čas přišel, aby se podíval na dědečka, šel za ním na půdu a tady zakašlal.
"Co chceš?" ptal se ho důstojník.
"Oni chtějí válečnou pokladnu."
"Kdo?"
"Ti tři."
Konigsau byl překvapený.
"Kteří tři?" vyptával se.
"Můj mistr a cizinci. Přišli a byli schováni tady nahoře." Ukázal na podkroví,
"Tady nahoře někdo byl?" ptal se Konigsau skoro poděšeně.
"Ano, byli tam dva. Neznám je, ale ten starý byl kapitán. Druhý mu tak říkal."
"Popiš mi ho!"
Hoch poslechl a Konigsau nabyl přesvědčení, že tady byl opravdu kapitán Richemonte.
"A co říkali?" ptal se.
"Když jste odešli, přišel jeden z nich do krámu, ne ten starý, ale ten druhý. Mluvili tiše, ale přece jsem slyšel, že chtějí vybrat poklady. Pak šli nahoru ke starému, který už byl v komoře. Kradl jsem se za nimi a poslouchal jsem. Chtějí kasu vykopat a rozdělit se. A pak, až zase přijdou, hodlají zabít tři, kteří se jmenují Kónigsauové."
"Neřekli, kdy se zase vrátí?"
Ne "
"IIC.
"Dobrá, synu! Tady máš pět franků. Tvoje matka je chudá, jak jsi mi řekl. Obdaruji ji tak, že se jí povede dobře. Ale teď ještě nikomu neříkej ani slovo o tom, co víš."
301

Nevzbudil spícího dědečka, ale odebral se do nemocnice k otci, kterému vše vypravoval. Ten byl samozřejmě v nejvyšší míře rozčilený. Řekl:
"To pro nás není neštěstí, ale štěstí!"
"Samozřejmě. Starý nám vběhne hezky do rukou."
"Jen rychle za ním!"
"Prosím, jen se neukvapujme, otče! Vždyť pojedeme na koních a ti tři jdou pěšky. Předhonili bychom je, a to by pro nás nebylo výhodné."
"Proč ne? Zmocníme se jich, ať je přistihneme kdekoliv!"
"Považ, že Bouillon teď patří Lucembursku. Nesmím tam ani v uniformě!"
"To je osudné, nanejvýš osudné!"
"Podle dědečkova popisu je však pokladna zakopána opět na francouzské půdě, vpravo od Bouillonu, tedy na západ. Chytnemeli chlapy tam, budeme je mít jisté!"
"Budeme je smět odvést?"
"Ano. Zajmemeli je na francouzské půdě a dopravímeli je jen o záhyb lucemburského území opět na francouzskou půdu, nemůže nám to nikdo zakázat. Ostatně bude už noc, proto bude vše možné."
"Kdo s námi pojede?"
"Ty, děd, já a Fric. Čtyři postačíme. Abychom však byli pro všechny případy v bezpečí, přibereme si ještě Fricova bratra. Na něho se můžeme spolehnout."
"Dostanete dovolenou?"
"Zajisté. O to se už postarám. Budeme ovšem potřebovat občanské šaty. Doufám, že je v Sedanu seženeme. Opatřím
je."
"Kdy tedy vyjedeme?"

"Krátce před soumrakem."
"Ale najde děd to místo i v noci? Vždyť je to už přes padesát let "
"Doufám. Popsal je ostatně tak přesně, že bych si troufal nalézt je sám."
Řekl Fricovi a jeho bratrovi, oč se jedná. Fric mu už vyprávěl o osudech Kónigsauovy rodiny, proto byl dosavadní francouzský kapitán ihned ochotný účastnit se této vyjížďky. Dovolenou dostali a krátce před soumrakem vyrazili. Vzali si s sebou ještě tři volné koně, které vedli za uzdy. Protože neměli uniformy a také zevně neměli žádné zbraně,
302

nebyli na hranici ani obtěžováni. Richard se pak sám zastavil v hostinci u silnice, kde se dozvěděl, že ti tři tady odpočívali. Bylo zvláštní, jakým dojmem působilo spatření této krajiny na Huga Kónigsaua. Cítil se, jako by omládl, jel v čele všech a zastavil se, až když minuli Bouillon a jeli kolem jeho posledních domů.
"Tady je hostinec, v kterém jsem byl na noc," řekl. "Je tady přistavena nová budova, ale starou hned poznávám. Odtud musíme jít pěšky, milý Richarde."
"Sestupte tady a počkejte tady. Já zavedu koně dovnitř. Fric mi může pomoct."
Zavedli sami koně do hostince, kde byla dost veliká stáj. A pak začala další cesta pěšky. Šli podél vody až k známým olším, které tu dosud stály. Pak zabočili vlevo a vystupovali na kopec. Uhlířská chata tady sice už nebyla, ale zbyl tu po ní volný prostor, který dobře sloužil k rozpoznání krajiny. Odtud se dostali do rokle, kterou Hugo navzdor tmě a navzdor změněnému okolí lesa přece hned poznal.
"Tady byl poklad zakopán!" řekl. "Tady byl zabit Reillac. A teď se obrátím na jih. Pojďte hezky za mnou, ale tiše, tajně! Ti tři lotři jsou jistě tady."
Byl jasný večer, hvězdy se třpytily na nebi. Lesní porost tady nebyl. Bylo možné bez potíží zachovat směr cesty. Šli dolů do údolí a pak zase nahoru na stráň, Když vyšli na vrch tohoto kopce, náhle se zastavil. Sluch měl i přes své stáří tak bystrý, že tady mohl v noci rozeznat neobyčejné zvuky.
"Poslouchejte!" šeptal. "Tady dole je to místo. Slyšeli jste? Zní to jako motyka."
"Ano. Já vidím dokonce i světlo!" potvrdil Richard.
"Pojďme tedy dolů. Ale, probůh, nanejvýš opatrně! Musíme se jich zmocnit náhle, aby leknutím zkoprněli."
Sestoupili tiše do nového údolí, jeden za druhým. Čím hlouběji přicházeli, tím jasnější a větší byla zář světla. Konečně dospěli tak blízko, že mohli vše přesně rozeznat. Ti tři už zatím vykopali dost značnou jámu. Měli s sebou svítilnu. Dva pracovali motykami, kapitán vyhazoval hlínu.
"To je Richemonte, můj pan švagr," šeptal Hugo Kónigsau, "a náš domácí z Daigny. Ale kdo je ten třetí?"
"Já ho znám!" odpověděl Richard rovněž tak tiše. "Je to jeden z nejnebezpečnějších zločinců z hlavního města a musel utéct z Met. Až mlasknu jazykem, vrhneme se na ně ze
303

všech stran. Nejlépe bude, shodíme-li je do jámy. To zmenší jejich pohyblivost. Provazy na svázání máme s sebou."
Rozdělili se, aby dostali nic netušící kopáče pokladu mezi sebe. Zlosynové pracovali tiše a rychle. Navzdor nedostatečnému osvětlení z pouhé svítilny bylo vidět, jak jejich oči planou chtivostí. Vtom cosi zadunělo.
"Počkejte! Co to?" ptal se kapitán.
"To byla moje motyka," odpověděl otec Main. "Narazila na něco dutého."
"Dál! Dál! To je pravé místo! Je to ona, u všech čertů, ano!"
Ve dvou minutách bylo odkryto kus víka.
"Ha!" zajásal starý. "Tady jsou peníze, tady! Tady! Vy psi z proklatého rodu Kónigsauů pojďte sem, chceteli mi můj nález vyrvat!"
"Tady jsme!" ozvalo se za ním.
Deset rukou po nich sáhlo. V nejbližším okamžiku sletěli všichni tři hledači pokladu do jámy, kterou si sami vykopali.
"Smrt a ďábel!" vykřikl otec Main. "Kdo to? Ha, to se vám nepodaří!"
Vymrštil se z jámy jako rys z doupěte. Richard ho popadl, Fric a Gebhard Konigsau mu pomáhali. Bil kolem sebe pěstmi jako šílený.
"Otče Maine, nadešla tvá hodina. Nám neunikneš, jako jsi unikl z Met!" řekl Richard a snažil se ho zachytit.
Vrah poznal nebezpečí, ve kterém se ocitl. To zdvojnásobilo, dokonce ztrojnásobilo jeho i tak už neobyčejnou sílu.
"Vy mne znáte!" zvolal. "No, aspoň tedy také víte, že š vámi nebudu žertovat!"

Nedopustil, aby ho zachytili. Bil kolem sebe pěstmi a kopal nohama. Podařilo se mu, že hned toho, hned zase onoho od sebe odrazil. Přitom se vzdaloval od jámy. Dostaneli se do tmy, pak bude těžké zadržet ho.
"Jen na něho!" poručil Richard. "Musíme, musíme ho chytit!"
"Jen to zkuste, hoši!"
Také kramář chtěl vyskočit, ale na toho se vrhl Leřnarch. Držel ho pevně, víc však nemohl dělat. Aby mohl být spoután, k tomu bylo třeba dvou mužů a tři byli už zaměstnáni s otcem Mainem. Starý kapitán zůstal v prvním okamžiku tiše ležet. Byl odedávna spíše chytrý než odvážný. To se
304

ukázalo i tady. Teprve když viděl, že otec Main zaměstnal více útočníků, pokusil se zvednout. Spatřil před sebou vysokou postavu svého starého úhlavního nepřítele, který měl ruce založené na prsou a o ostatní se ani nestaral.
"Konigsau!" vyklouzlo mu z úst.
"Richemonte! Dnes budeme účtovat!" zněla chladná, hrdá a hrozebná odpověď.
Kapitán rychlým pohledem rozpoznal celou situaci. Viděl, že má pouze jediného nepřítele, to mu dodalo odvahu.
"Ano, dnes budeme účtovat!" odpověděl. "Dnes bude konec všemu a to je tvá smrt!"
V okamžiku zvedl motyku a hnal se s ní na starého Hugona. Tento se posměšně usmál, sehnul se, odskočil stranou a udeřil svého soka pěstí pod bradu, až bolestí zasípěl a pustil motyku z ruky. Zůstala ležet na kořenu, špičkou obrácena vzhůru.
"Pse, to byla tvá poslední rána!" řval Richemonte. Učinil mocný skok na soka. Ten opět obratně uskočil na stranu, popadl ho jako chlapce a mrštil jím o zem. Hrozný, strašlivý výkřik zazněl z Richemontových úst. Zůstal ležet ani se nepohnul.
"Tu to máš!" řekl vítěz. "A teď sem s tebou!"
Vytáhl dva provazy, svázal kapitánovi nohy a obrátil se k ostatním. Teď byl konečně i otec Main přemožen. Zuřil jako dravé zvíře. Všichni tři ho právě svazovali.
"Sem! Ke mně!" volal Lemarch.
Starý, statečný Hugo přiskočil a pomohl kramáře spoutat. Položili ho vedle otce Maina. Když chtěli také Richemonta přenést na tuto hromadu, ukázalo se, že děd Konigsau jím mrštil na motyku tak prudce, až se mu zaryl její hrot do zad.
"Je to smrtelné?" ptal se Fric.
"Snad," odpověděl Richard. "Obvažme ho, pokud to bude možné."
I při tomto obvazování zůstal starý darebák v bezvědomí.
"Co teď?" ptal se Lemarch. "Poklad je tady."
"Ale odnést ho nemůžeme. Musíme to přenechat oprávněnějším lidem. Zasypme opět jámu, a sice tak, aby nebylo možné poznat stopy práce, která se tu konala."
Stalo se a pak se průvod vydal na zpáteční cestu. Dole v údolí probudili Richard a Fric čeledína v hostinci a dali si vydat své koně. Zajatci byli přivázáni k třem koním, i když
305

s Richemontem to šlo velice ztěžka. Pak nastoupila kavalkáda na zpáteční cestu. Kapitán se probudil z mrákot. Neustálé sténání a vzdychání prozrazovalo, jaká muka snáší, na to však teď nemohli brát zřetel. Pokud možno projeli Bouillonem v trysku a spěchali k francouzské hranici, přes kterou se šťastně dostali po postranní cestě, která nebyla náhodou střežena. Zajatci byli v Sedanu předáni vojenským úřadům.
Kramářova žena dostala neznámou rukou psané psaní od svého muže, kterým jí podával zprávu, že na krátký čas odjel, ale že se brzy vrátí. Zatím ať se sama stará o obchod. Učedníkova matka dostala také z neznámé ruky peněžní dar, kterým si mohla své postavení značně zlepšit. Richemontovo poranění bylo smrtelné. Působilo tak hrozné bolesti, že řval jako tur nabodnutý na kůl. A tato muka ho obměkčila, takže učinil úplné doznání všech svých hříchů a zločinů.
Byl jich hrozný počet. Výslech trval tak dlouho, že musel být přerušen. Rychle přivolaný lékař použil všechny prostředky, aby zločincovu smrt zadržel, což se také na nějaký čas ještě podařilo.

XXV.
Po všech právě vylíčených událostech je ještě nutné, aby byl čtenář zaveden do Berlína - aby se dozvěděl, co vše se tam před tím přihodilo.
Byl večer. Starý, šedivý Hugo z Konigsauů, bývalý oblíbenec polního maršálka Bluchera, měl návštěvu. Byl u něho jeho příbuzný, generál Kunc z Goldbergů.

Bavili se vzpomínkami na uplynulé dny, o svých válečných zkušenostech, a nebyl div, že v hovoru zabloudili i na dnešní hrozivou situaci.
"Už zase začíná! Dej si pozor, že zase začne," řekl Kónigsau. "Francouz nezmoudří. Chce si v domácích svízelích pomoct válkou."
"Ano, musíme se toho obávat."
"Obávat? My se musíme obávat, co?"
"Hm! Dej bůh, aby to dopadlo dobře."
"Dopadne to dobře. Jak by to jinak dopadlo?"
"Nejsme pohříchu vševědoucí."
"Ne, ale můžeme vidět, můžeme počítat. Vidíme, že jsou Francouzi v koncích se svou moudrostí."
"Nepodceňujme je."
"Jakže? To říkáš ty, pruský generál?"
"Ano. Důstojník přece nesmí být hned Barnabášem."
"Však jím nejsem. Nebo mne povazuješ za takového?"
"Ne! Bůh uchovej!"
"Nuže tedy! Vidím svýma zdravýma očima, že Francouz stůně. Má horečku. Chce, aby mu pustili žilou. Dřív nedá pokoj."
"Pohříchu však musí obětovat i svou krev lazebník, který mu žilou pustí."

306
307

"To jinak nejde. Tak to bylo vždy. My jsme tehdy také museli cedit svou krev. A kdo byl na vině? Snad my?"
Generál zvolna potřásal hlavou, pak se zeptal:
"Myslíš, že byl na vině Napoleon?"
"Samozřejmě!"
"Já mám jiný názor."
"Co? Jiný názor? Chceš se ho snad zastávat?"
"No, to mne ani nenapadne, ale dívám se na vše jiným pohledem než ty."
"Tak, tak! Jiným pohledem? Jakým, smímli se ptát co?"
Bylali řeč o Napoleonovi, býval starý veterán vždy prudký a vášnivý, i když to nemyslel tak zle. Generál to věděl. Přisvědčil s úsměvem a odpověděl:
"Objektivním pohledem."
"Ach tak! A já snad nejsem objektivní?"
"Samozřejmě ne."
"U všech čertů! Myslíš to opravdu?"
"Ano."
"No, pak tě nechápu."
"Ale já tebe ano."
"Hoho! Nejsem už mladý větroplach, nejsem bouřlivák, který se po ničem neohlíží. Jsem dost starý, abych dovedl klidně pozorovat a posuzovat. Považuji se za stejně objektivního jako ty sebe."
"To také jsi."
"Nuže tedy!"
"Jen v této záležitpsti ne."
"Dokaž mi to!"
"Byl jsi tehdy příliš zúčastněn, zkusil jsi mnoho zlého, musel jsi mnoho trpět a snášet. Proto i teď, po tolika dlouhých letech, ti překypí žluč, když si na ty časy vzpomeneš."
"Proč mám žluč?"
"Snad jen proto, aby ti překypovala?" smál se generál.
"No ano, mám ji také k něčemu jinému. Ale na Napoleonovu rodinu mám navrch."
"A přitom jsi subjektivní!"
"To znamená - posuzuji nesprávně?"
"Ano."
"Saprment! To mi ještě nikdo neřekl!"
"Doufám však, že to není důvod, abys mi to zazlíval."
308

"Ne. Myslím, že mne znáš. My se přece nebudeme hádat. A kvůli Bonapartovi už vůbec ne. Ten nám za to nestojí. Byl to i tak veliký dobrodruh - "
"Veliký vladař," přerušil ho generál a ještě větší válečník.
"Co? Ty snad chceš na něho skládat ódu?"
"Skoro."
"Jen toho nech! Já ji s tebou zpívat nebudu."

"Však ani není třeba. Kdybys tu neobyčejnou dobu posuzoval chladnokrevně a nestranně, mohl bys také o Napoleonovi smýšlet jinak."
"A jak?"
"No, nazval jsem tuto dobu neobyčejnou."
"Ano. A dál!"
"Musí se tedy brát i neobyčejná míra k tomu, máli se o ní pronášet úsudek."
"Dobrá!"
"A právě proto, že je to neobyčejná doba, musela vyvolat také neobyčejné zjevy."
"Tak je!"
"A neobyčejné muže."
"Připouštím."
"K těm Napoleon patřil."
"O tom nepochybuji."
"Nesmí tedy ani on být posuzován obyčejnou měrou."
"A já to snad dělám? Říkám, že byl dobrodruh. Je to snad obyčejný člověk? Ne. Neměřím ho tedy obyčejnou měrou."
"Ne. Ale velmi sprostou."
"Hrom a peklo! Mám si snad dát pozlatit loket, kterým ho měřím, a dát ho vyložit drahokamy?"
"To není třeba. Napoleon byl syn své doby."
"Jako každý jiný. Ano."
"Byl snad, ano, byl zcela jistě nejoprávněnějším synem revoluce."
"Je to snad pro něho čest?"
"Kdyby to neměla být pro něho čest, o čemž silně pochybuji, je to přece omluva. Nepřipouštíš snad, že revoluce byla vůbec nutným následkem tehdejších poměrů?"
"Co se toho týče, souhlasím s tebou. Vzduch byl zkažený, všechny říše byly plné výparů a miasmů, musela nastat bouře."
"Ty tedy prohlašuješ revoluci za oprávněnou?"
309

"Za oprávněnou ne, ale za odůvodněnou."
"To je totéž. Co má důvod, aby bylo, má také právo bytí."
"Pro mne! Nejsem žádný slovíčkář."
"A považuješ-li revoluci za odůvodněnou, tím také uznáváš legitimaci jejího největšího, nejnadanějšího syna, totiž Napoleona."
"Ty mluvíš opravdu jako profesor!"
"Řekni raději: jako státní zástupce! Obhajuji obžalovaného."
"Dej si tedy od jeho synovce dobře zaplatit."
"Nežádám žádný honorář, dělám to z pocitu spravedlnosti. Bonaparte chybil mnoho, mnoho, ale přinesl také nekonečně více požehnání. Bouře, kterou vyvolal, zahnala v zemi mnoho shnilého."
"Ale na jak dlouho? Hniloba pak začala zase."
"Na tom však neměl vinu on."
"Byl to lev. A ty víš, že lev je dravec, který se nesmí posuzovat jako krotký králík."
"Koho míníš tím králíkem?"
"Přímo nikoho."
"Vyhodil bych tě."
"Díky! Ale krotkých bylo i tehdy dost."
"Tak, tak. A Blucher, Gneisenau, York, Wellington?"
"To bylo později. Ostatně pak byl Napoleon padlý lev. Byl spoután, Anglie ho umučila k smrti. Ale padlého soka, snášíli své neštěstí důstojně, si musíme vážit."
"Hm! Nemluvíš špatně."
"Nemám pravdu?"
"S jistou poznámkou ano."
"Říkám ti, že si ho nejen vážím, ale že ho v mnohém dokonce obdivuji."
"Ó! Jenom ho raději zbožňuj!"
"To mne ani nenapadne. Je mnoho lidí po celé Evropě, kteří milují svou vlast, a tehdy těžce nesli tlak poměrů a přece o něm všude mluví s nadšením."
"Tak? A kdo jsou ti dobří lidé?"
"Nemohu ti jmenovat stovky jmen."
"Ale, prosím, tedy aspoň několik."
"Je dost německých básníků, kteří zasvětili své pero velikému císaři."
"Například?"
"Heine."
310

"Ach! To byl odpadlík!"
"Jako básník ne. Znáš jeho ‚Granátníky'?"
"Neviděl jsem je dosud."
"Jak dojemně, s jakým citem v nich Heine líčí obětavou věrnost a oddanost, s kterou lnuli válečníci velikého Napoleona ke svému veliteli!"
"To je povinnost každého vojáka!"
"Samozřejmě! To vím také. Ale přece jen je nějaký rozdíl. Prušáci milovali svého starého Frice nadmíru "
"To bych řekl!"
"Ale bylo to jak bych se jen vyjádřil? Hm, byla v tom notná dávka pohodlnosti. Ale láska francouzského vojáka byla slepá, bigotní. Není jiné slovo, které tu lásku nejlépe označuje."
"A to líčí ten Jindřich Heine?"
"Ano. Vypravuje o dvou francouzských granátnících, kteří se vraceli na smrt vysíleni z ruských sněhových plání, kde byli zajati. Slyšeli v Německu, že Francie je poražena a císař zajat. To je zdrtilo. Jeden z nich řekl:
, jak zle je mi! Jak stará pálí rána! "
"Co na tom? Mnohého starého bojovníka pálí rána, kterou utrpěl."
"Básník mínil, že se otevřela stará rána, takže granátník musí vykrvácet. Druhý granátník odpověděl:
, je konec písně. I já bych s tebou zemřel rád, mám ženu však a dítě tam, jež beze mne by zašli bídně. "
"To je od toho muže velice rozumné a moudré. Ať se stará o svou rodinu." "Ale druhý veterán si to nemyslel. Odpověděl:
‚Co po ženě mi, po dítěti, já touhy mám daleko lepší. Nechť žebrat jdou, majíli hlad! Můj císař, můj císař je zajat! "
311

"Takový člověk zasluhuje výprask!" hučel starý, mrzutý veterán.
"Vždyť básník nedovede vylíčit granátníkovu odvahu a zmužilost úchvatněji než tímto způsobem. A pokračuje dál:
‚Mně dovol, bratře, prosbu jedinou!
Kdybych teď umřít měl,
mé tělo mrtvé zanes do Francie
a pohřbi je v půdě francouzské.
Můj čestný kříž a stuhu červenou
na srdce mé jen polož tam,
pušku mi vtiskni do ruky
a meč mi opásej!
Tak ležet chci a potichu,
jak na stráži bych v hrobě stál,
až uslyším zas hřmění děl
a dusot koní řičících.
Pak císař můj na hrobě mém pojede as
a meče se zalesknou a zazvoní,
já ozbrojen z hrobu vystoupím,
císaře, císaře chránit chci! "
Když generál dokončil, zůstal Kónigsau chvíli mlčet a pak řekl:
"A kdo rozsekal ty staré válečníky?"
"Samozřejmě vy!"
"Ano my! A právě tak teď přemůžeme jejich nástupce."
"Přál bych si z celého srdce, aby tvůj náhled byl správný!"
"A myslíš, že to bude naopak?"
"Nikoliv! Ale nikdo není vševědoucí. Válka je rozhodně neštěstí. Lépe by bylo, kdyby ani nepropukla!"
"Oho! Veselá válka vede k vítězství. Já se opravdu raduji, že jsou Francouzi tak bojovní a přál bych jim "
"Francie je silnější, než si myslíš!"
"Bah! co byla Sadová, ztratili všechen lesk."
"Proto se také chtějí za Sadovou pomstít. Zbrojili dlouho a teď musíme očekávat, že budou kostky každou chvíli vrženy."
"Já půjdu s nimi!"
"Copak blázníš?"
"Nikoliv! Naopak, mám dobrý rozum!"
312

"Ty, v tvých letech?"
"Oho! Mám ještě mízu v kostech!"

"Ale tvá hlava!"
"Saprment! Jen mi tak často nepřipomínej tuto slabost. Vždyť je to jen mezera v paměti, ale nic víc."
"Ale přesto si myslím, že si věc nejdřív zrale rozvážíš."
"Už jsem vše rozvážil."
"Buď moudrý, nech toho!"
"Nevěděl bych, proč!"
"Opakuji: tvůj věk!"
"U všech kozlů! Vždyť mi ještě není mnoho přes osmdesát. Co si myslíš! To přece není věk, aby se člověk posadil na divan, když začne tanec s Francouzi! Zůstane na tom půjdu s nimi!"
"Jako co?"
"Nejraději bych šel do boje, ale pohříchu, tam by mne nepřijali. Nezůstane mi tedy nic jiného, než se věnovat ošetřování nemocných!"
"Ale považ, jaká je to námaha!"
"Nebojím se ničeho. Půjdu s gardovou jízdou, abych byl Richardovi nablízku."
"Hm! Jen zda bude souhlasit, aby ses vydával do takového nebezpečí a útrap?"
"Budu se ho sotva ptát, zda svolí. Doufám, že se tam za hranicemi s někým setkám, s kým si máme vyrovnat starý, velmi starý účet."
"Myslíš kapitána Richemonta? Bylo by snad lépe, abys to ponechal mladším lidem."
"Mladším? Říkám ti, že se cítím jako dvacetiletý, když si na toho člověka pomyslím. Běda mu, kdyby ho potkalo neštěstí, aby se dostal do mých rukou!"
Starý, ctihodný muž se zvedl. Jeho oči se leskly, pěsti měl sevřené.
A když generál viděl toto vzpružení, považoval sám za velmi pravděpodobné, že by Richemonte v boji s tímto kmetem podlehl. Vtom vstoupil sluha.
"Milostivý pane," hlásil, "je tu někdo, kdo si přeje s vámi mluvit."
"Ještě dnes večer? Kdo to je?"
"Jistá dáma."
"Řekla, jak se jmenuje?"
"Chce se představit sama."
313

"To je zvláštní! A je neznámá?"
"Ne!"
"Ach, tedy ji znám? Tedy snad překvapení! Člověče, jak se tváříš? Směješ se od ucha k uchu a přece se mi zdá, že máš velké oči. Saprment! Snad to není Ema !"
"Ano, je to ona, je to ona, dědečku!"
Tato slova se ozvala jásavě od vchodu a Ema padla starému na prsa. Děd nebyl radostí schopen slova. Přivinul ji k sobě a hladil její krásné vlasy. Pak Ema k sobě stáhla jeho hlavu, políbila ho něžně na rty a ptala se:
"Polekala jsem tě, dědečku?"
"Ano, ale radostně, nadmíru radostně!" odpověděl chvějícím se hlasem.
"Můj Bože! Snad ti to neuškodí?"
"Ne. Pro takovou radost mám ještě dost silné kosti. Ale nech mne posadit se."
Ema zavedla dědečka k pohovce, na kterou se posadil, a teprve pak pozdravila také strýce.
"Přijela jsi teprve teď?" ptal se jí generál.
"Ano, před čtvrt hodinou."
"Ale snad ne sama?"
"Nikoliv. Jela jsem v celé společnosti."
"S Madelon?"
"Ano, a ještě s jinými, které poznáte!"
"Dobře, že jsi tady. Válka je vyhlášena a tam v Ortry bude záhy nebezpečně. Kde teď vězí Richard?"
"Musel zůstat pozadu, ale byli jsme cestou zdrženi, protože bylo Madelon nevolno, a tu - a tu - - " Ema se zarazila a dívala se starostlivě na dědečka.
"Co tu?" ptal se jí. "Nemysli si, že mi uškodíš. Radost nezabíjí. Tedy jen dál, milá Ema. A tu ?"
"A tu se mu podařilo dohonit nás. V Hannoveru jsme se sešli."
"A pak jel s vámi dál?"
"Ano."
"Je tedy také tady?"
"Ano, dědečku!"
"Kde je? Kde?"
"Copak ho chceš vidět?"
"Samozřejmě! Jen se mnou nehrajte žádnou komedii!" Zvedl se a šel ke dveřím, ale Ema ho předešla a otevřela je.
314

Dovnitř vstoupil doktor Míllller. Děd se zastavil, když ho spatřil, a zvolal s úžasem:
"Richarde! Saprment! Copak se mýlím? Ach, ano, vždyť jsi se musel přestrojit! Pojď sem!" zvolal a pak si ho znovu prohlížel a řekl:
"Tedy hrbatý! Poslouchej! Ale hrb teď snad půjde dolů?"
"Hned!" smál se Richard.
"A ta černá paruka?"
"Tady leží!" Přitom ji strhl z hlavy a hodil na podlahu. Sáhl si pod kabát, rozepjal přesku a hrb také spadl.
"Ale tvá tmavá tvář! Vypadáš jako Ital!"
"To je pohříchu odvar z ořechových slupek. Tak snadno se ho nezbavím. Bude k tomu třeba několik týdnů!"
"A tvé vousy, tvé krásné vousy! Škoda jich, škoda jich, můj hochu!"
"Ó, ty mi zase vyrostou! Ale musím pozdravit i strýčka!"
Stalo se a pak se všichni posadili ke stolu. Dědeček zazvonil a poručil sluhovi, aby přinesl víno a připravil večeři. Když se však sluha obrátil, zadržel ho ještě zvoláním:
"Počkat! Člověče, ty se tváříš, že jsem tě tak ještě nikdy neviděl. Vypadáš jako štědrý den! Co to máš?"
"Radost, nesmírnou radost, milostivý pane."
"A z čeho?"
"I já jsem dostal návštěvu."
"Tak, tak. Odkud?"
"Z Francie."
"Saprlot! Kdo je to?"
"Fric."
"Jaký Fric? Strážmistr?"
"Ano, ovšem!"
"To je znamenité! Kde vězí?"
"Tady v předsíni."
"Ať jde jen dál!"
Dobrý Fric vstoupil, oděn za sběratele bylin, s pytlem na zádech. Hugo Konigsau se smál a podal mu ruku.
"Vítám vás, strážmistře, vítám vás! To bylo vaše přestrojení?"
"K službám, pane rotmistře."
"Pak je co nejrychleji odložte! Povečeříte dnes s námi."
"Ano, zasloužil si to, milý dědečku," řekl Richard. "Jsem mu mnoho, velmi mnoho zavázán."
Také generál podal strážmistrovi ruku a byl to zvláštní,
315

hluboko ze srdce vycházející pohled, kterým se mladý muž na Goldberga zadíval. Nato vyšel a vrátil se po několika minutách v hulánské uniformě.
"Tak je to dobře! Posaďte se k nám. Tady jsou doutníky a tady víno. Nalejte si, strážmistře. Večeři přinesou hned, bude to pro naše cestující vítané. A pak, až se posadíme, začne vypravování. Jsem zvědavý, co jste zažili."
Richard zakašlal a řekl:
"Milý dědečku, bude lépe, nebudemeli tak dlouho čekat."
"Proč?"
"Nemám čas. Musíme se hlásit a podat zprávu."
"Tak pozdě?"
"Ohlásil bych se, i kdybych přijel pozdě v noci."
"Copak je tvá zpráva tak důležitá?"
"Nesmírně!"
"Pak ti gratuluji! Především nám pověz jedno: měl jsi dobré úspěchy?"
"Výborné!"
"To stačí. Ostatní může klidně počkat."
"Opakuji, že za tyto úspěchy mohu děkovat většinou strážmistrovi. Viď, Frici?"
Tázaný mávl rukou a řekl:
"Ó, není to tak zlé. Konal jsem svou povinnost, nic víc. Posuzuješ mne příliš laskavě!"
"Bah! Ty nejlépe víš, jak na tom spolu jsme."
"Prosím tě, nech toho! Mlčme o tom!"
Děd i generál na ně s úžasem pohlíželi. Děd se ptal:
"Co to, Richarde? Slyšel jsem dobře?"
"Co?"
"Vy si tykáte?"

"Ano."
"Ty jsi uzavřel se strážmistrem bratrství?"
"Ano, milý dědečku."
"Posedl tě ďábel?"
"Máš snad něco proti tomu?"
"Proti strážmistrovi Frici Schneebergovi nemám, vůbec nic. Je to hodný člověk a statečný voják, ale pro gardového rotmistra Richarda z Konigsauů to přece není důvod "
"Abych si s ním připil na bratrství, viď?"
"Ano, to chci říct. Strážmistr bude mít tolik rozumu a tolik uznání, že mi to nebude mít za zlé."
316

Vtom se ozvala Ema místo bratra:
"Ani ho nenapadne, aby se hněval, dědečku. Ale i já to bratrství schvaluji."
"Jakže? Ty také? Pak je v tom něco, o čem nevím. Jak vás oba znám, nikdy nezapomenete, že jeden váš předek dobyl s Gotfřídem Bouillonským Jeruzalém."
"Ne, nezapomenu na to. Fric nám prokázal takové služby, že jsme mu povinnováni takovým uznáním. Můžeme být na něho hrdí právě tak jako na své předky."
"To ať pochopí, kdo umí. Doufám, že se jistě něco dozvím o těchto službách. Vám je prokázal, říkáš? Myslíš asi jen Richarda?" "Ne. Sebe také." "Hm!"
"A také tebe a stýce generála." "Cože? Jeho služby se vztahují i na nás?"
"Dokonce velmi. Celá rodina mu je zavázána největším díkem." "Jakto?"
"To mne přivádí k mé minulé poznámce," řekl Richard. "Musím se ještě dnes hlásit a je možné, že už zítra opět opustím Berlín. Proto bych si přál, aby bylo rychle vyřízeno vše, o čem spolu máme mluvit." "A k tomu patří také strážmistrovy zásluhy?" "Ano, dědečku. My jsme totiž měli veliké úspěchy nejen vzhledem k úřední úloze, ale i v soukromých záležitostech." "V záležitostech naší rodiny?"
"Ano. Především mám na mysli stýce Goldberga." "Mne?" ptal se generál. "Já jsem přece s vaším pobytem ve Francii neměl nic společného."
"Ale zato tento pobyt velmi mnoho, co se týká tebe. Protože se jedná o ach, dobře, že tu není teta. Ta by nám dala svými mdlobami kus pěkné práce."
"Mdlobami? Richarde, přinášíš nám špatnou zprávu?" "Nikoliv."
"Ale mluvíš o mdlobách!" "Člověk může omdlít i radostí." "Člověče, nenapínej mne na skřipec!" "No, jsi voják. Ty snad vědomí neztratíš, ani nedostaneš křeče. Jedná se totiž o lví zuby." Poslední slovo pronesl zvolna a s těžkým důrazem.
Ge
317

nerál vyskočil, díval se upřeně na něho, chytil se oběma rukama za hlavu a ptal se:
"Rozumím ti dobře? O lví zuby?"
"Ano."
"Pane Bože! Mluv, mluv rychle!"
"No, Fric našel stopu, že jsou tyto zuby dosud na světě."
"Kde? Kde?"
"Jeden je v Německu, druhý v Paříži."
"Opravdu? Opravdu?"
"Ano. Proto jsem řekl, že i vy jste mu zavázán díkem."
"Samozřejmě, samozřejmě! Ale jak a kde se našla tato stopa?"
Generál byl ve velmi snadno pochopitelném rozčilení. Slova z něho rychle vytryskla, že jim bylo sotva rozumět. Proto Richard řekl:
"Prosím tě, milý strýčku, .posaď se a napij se vody. Bojím se, že tě rozčilujeme víc, než sneseš."
Generál vytáhl kapesník, aby si utřel pot z čela, posadil se zase a sáhl bezděky po sklenici s vodou. Richard pokračoval:
"Ostatně se ještě nemusíš příliš rozčilovat. Záležitost není dosud úplně jasná, musí být nejdřív prozkoumána. Tedy jen klid, jen klid!"
Generál se napil a pak řekl:
"Dobrá, zůstanu tedy klidný. Byl jsem příliš prudký. Vždyť se mluvilo jen o stopě. Nuže, kde jste ji našli?"
"V Ortry a pak v zámku Malineau. Oba zuby jsou na světě. Ale my jsme chtěli mít jistotu, nespokojili jsme se s pouhou zprávou, kterou jsme slyšeli, ale pokusili jsme dostat ty zuby do rukou a prozkoumat je."
"Dobře! To je dobře! A podařilo se to snad?"
"Z poloviny?"
"Co to znamená?"
"Dostali jsme ne oba, ale jen jeden zub."

"Bůh budiž chválen a veleben!" zajásal generál. "Kde je ten zub? Máte ho s sebou?"
"Ano! Samozřejmě!"
"Kde?"
"Fric ho má."
"Vy? Vy?" ptal se generál.
"Ano," odpověděl Richard. "Musel jsem mu ho nechat v rukou, protože má na něho právo."
318

"Tak prosím, rychle, rychle, pane strážmistře."
Fricova tvář byla bledá na smrt, ruce se mu zřejmě chvěly, když sahal do kapsy a vytáhl lví zub, který podal generálovi. Ten po něm chtivě sáhl.
"To je on, to je on!" zvolal hlasitě, sotva ho spatřil. "Ó, můj Bože! Ó, můj Bože!"
Chtěl zub otevřít, ale ruce se mu třásly stejně jako strážmistrovi. Chvíli trvalo, než se objevil obsah. Starý děd nepromluvil za celých deset minut ani slovo, ale jeho oči se upíraly s velikým napětím na generálovy ruce. Ted se zeptal:
"Je to skutečně jeden z těch zubů?"
"Ano, ano!" jásal generál. "Je to pravý zub. Zavěsil jsem ho svému prvorozenému na krček. Richarde, Richarde, rychle, rychle, ven s tím! U koho byl tento zub nalezen?"
"Nejdřív se uklidni, milý strýčku."
"Vždyť jsem docela klidný."
"Ó, nikoliv! Máš skoro zimnici."
"No, počkejte tedy, abych se nejdříve nalokal trochu svěžího vzduchu!"
Přistoupil k oknu a otevřel je.
Asi za pět minut se cítil dost zotavený. Vrátil se ke stolu a řekl:
"Tak! Teď to půjde. Nuže, kde byl tento zub nalezen?"
"U chudého, docela chuďasa. Musíme tedy být velice opatrní."
"Od kdy mu patřil tento klenot?"
"Od samého mládí."
"Jak je starý?"
"Právě tak, jak by teď byli oba hoši."
"Můj Spasiteli! Ale přece znáte jeho jméno?"
"To se rozumí."
"Kde je teď?"
"Tady v Berlíně."
"Jak dlouho?"
"Ó, už dlouho, velmi dlouho. Znal jsem ho velmi dobře."
"A já snad také?"
"Ano, stejně dobře jako já."
"Čím je?"
"Vojákem."
"Jméno! Jméno!"
"Prosím tě, nemilejší strýčku," řekl Richard odmítavě, "teď ještě ne! Mluvme o druhém zubu."
319

"Který je v Paříži?" "Ano."
"Kdo ho má?"
"Především ti řeknu, že ten, kdo ho má, byl před nedávném tady v Berlíně." "Co? Také tady?"
"Ano. Dějí se opravdu s těmi zuby podivné věci. Ten pařížský byl dokonce v naší ulici." "Co říkáš?"
"Ano, dokonce i v našem domě!" "U mne?" ptal se děd. "Ano. U tebe."
"Tady byla pouze jediná osoba, která byla z Paříže." "Koho myslíš?" "Malíře Hallera." "Já také."
"Co? On má druhý zub?" "Ano."
"Jaký to osud! Jaké řízení osudu! Psal jsi nám, že není malířem?"
"Ano, je důstojníkem." "Jeho otec je hrabě?" "To je jeho vychovatel." "Co? Jeho vychovatel?" zvolal generál. "Ano. Hrabě Lemarch není pravým otcem domnělého malíře Hallera." "A zná se jeho pravý otec?" "Tím jsi rozhodně ty, milý strýčku." "Nevím opravdu, kde mi hlava stojí. Mám velmi dobré nervy, ale přece mne to dojímá."
"To vidím, vidím a proto bude nejlépe, nebudemeli o této záležitosti více mluvit."

"Co si myslíš? Musím se ihned dozvědět vše, co víte vy! Vše!"
"Nebudeli ti škodit rozčilení, pak ano!"
"Ne, neškodí mi. Jak starý je ten hrabě Lemarch? Viděl
jsi ho?"
"Jednou, ale jen mimochodem. Neptal jsem se ho na věk, ale myslím, že bude souhlasit. Ostatně bude možné se zeptat Lermilla."
"Kdo je ten Lermille?"
320

"Komediant, šašek, tanečník na provaze."
"Copak i ten má nějakou úlohu v naší záležitosti?"
"Ba ano, velikou," odpověděl Richard.
"Jakto?"
"No, je to vlastně tulák, zločinec. Hrál v Thionville komedii a měl u sebe nevlastní dceru, která byla tanečnicí na provaze a na smrt se zamilovala tady do našeho strážmistra."
"To sem také patří?" , "Snad."
"Nenapínej mne na skřipec!" • "Ne, chci ti jen dokázat, že komediant je pro nás důležitý."
"Tedy dále!"
"Tento člověk zabil svou nevlastní dceru a pak utekl s penězi svého principála. Dcera nebyla hned mrtvá, vypravovala ještě ve svých posledních okamžicích, že její otčím ukradl kdysi dva chlapce, kteří měli u sebe dva lví zuby."
"Ach, teď to přichází! Kde je. ukradl?"
"V Prusku."
"A kam je dal?"
"Jeden hoch se mu cestou ztratil, myslím, že nedaleko Neidenburgu ve východním Prusku."
"A druhý?"
"Druhý byl zavlečen do Paříže."
"Ale proč?"
"Tulák byl podplacen Richemontem a hrabětem Rallionem, jak se domnívám, a doufám, že to později jistě dokáži."
"Ach! Tedy ti dva! Ti ničemové to byli! Dejte mi do rukou důkazy, důkazy a já Ralliona a Richemonta rozdrtím!"
"Abychom mohli mít důkazy, je třeba zmocnit se toho, kdo chlapce unesl!"
"Tak je. Ale ty jsi říkal, že utekl?"
"Bohužel!"
"Musí být pronásledován."
"Poštval jsem na něho policii, ale nadarmo, až najednou docela neočekávaně "
"Neočekávaně co? Co?"
"Padl mi sám do rukou "v zámku Malineau."
"Ty jsi ho zadržel? Je tedy chycen?"
"Ano."
"Bohudík!" řekl generál a zhluboka si oddychl. "Máme
321

zuby a máme únosce dětí. Teď konečně padne světlo do této ale běda!"
"Co, milý strýčku?"
"Ta proklatá válka! Paňáca spáchal vraždu na francouzské půdě."
"Ano, v Thionville."
"Pak prozatím nemohu nic očekávat."
"Proč?" .
"Byla vyhlášena válka, Francie je náš nepřítel, ta nám vraha nevydá."
"To jsem si také řekl."
"Ale postarám se o to, aby nám nemohl uniknout."
"Co chceš udělat?"
"Obrátím se do Paříže na ministra spravedlnosti."
"To je nejisté a zdlouhavé."
"Víš snad něco jistějšího a rychlejšího?"
"Obraťse na mne."
"Na tebe? Co to má znamenat? Člověče, ty jsi dnes samé tajemství!"
"Ale zasvětím tě do nich. Postaral jsem se o to, aby ses nemusel dovolávat žádného francouzského úředníka. Ten komediant totiž opět utekl."
"U všech čertů! Jak se mu to podařilo? Vraha zpravidla střeží dobře!"
"Já sám jsem mu pomohl na svobodu."
"Zbláznil ses?"
"Docela hloupý jsem přece nebyl."

"Ale teď je zase pryč!"
"Ano, z Malineau. Nechytil jsem ho totiž já, ale můj přítel, rotmistr z Hohenthalů, který ho "
"Hohenthal?" přerušil ho generál. "Ale teď mi už hučí v hlavě všemi těmito překvapeními."
"Proto se nechci pouštět do podrobností, na které je i později dost času, ale načrtnu jen hlavní obrysy. Hohenthal znal zlosyna, aniž by tušil, že je to únosce dvojčat. Zastihl ho v Malineau a zmocnil se ho. Já jsem se to náhodou dozvěděl a v noci jsem komedianta z vězení pustil."
"Ale, Richarde, to je přímo šílenství!"
"Ne. Jen mne vyslechni. Věděl jsern, že nám chlap nebude nic platný, pokud bude ve Francii. Musel stůj co stůj přes hranice. Proto jsem ho zachránil, vydával jsem se také za
322

pronásledovaného a utekl jsem s ním přes hranice, abych ho tady dostal do své moci!"
"Bohudík!" zvolal generál.
"No, bylo to hloupé?" usmál se Richard.
"Nikoliv, ale geniální!"
"Těší mne, že mne teď považuješ za geniálního."
"Ale dal jsi ho přece zatknout?"
"Samozřejmě."
"Kde je zavřený?"
"Tady v Berlíně."
"To je výborné! To je nádherné!"
"Půjdeme hned zítra ráno ke státnímu návladnímu, aby zahájil vyšetřování."
"Ano. Neztratíme ani okamžik. Ty tedy myslíš, že mladý Lemarch "
"Vím zatím, že je majitelem druhého zubu. Na ostatní musíme počkat."
"A první zub? Jeho majitel je tedy voják?"
"Ano. Je sirotek."
"A teď vojákuje. Ale jaké je jeho povolání?"
"Holič a vlásenkář."
"Můj Bože! Kdyby to byl opravdu náš syn! A holičem! Co asi vytrpěl! Kdy přišel na vojnu? Je ti to známo?"
"Už před delším časem."
"Samozřejmě! Podle věku! A slouží dosud?"
"Ano."
"Musel být tedy povýšen!"
"Ano, tak je."
"Co je teď?"
"Strážmistr."
"Je tedy u kavalerie?"
"Ano."
"U kterého pluku?"
"U gardových hulánů."
"Jakže? Tedy u tvého pluku?"
"Ano, dokonce v mé švadroně."
Fric seděl úplně bledý, zsinalý, netroufal si zvednout oči. Generál však znovu vyskočil, nepřítomně se díval na Richarda, ale nepřenesl ani slovo. Místo něho však zvolal přes stůl dědeček:
"Bůh mi pomoz! Něco mne napadá!"
323

"Co? Co?" ptal se Richard s úsměvem.
"Ten strážmistr je u tvé švadrony a malíř Haller má druhý zub?"
"Ano."
"U tvé švadrony je jen jediný strážmistr."
"Samozřejmě."
"Nebyla ti ta podoba nápadná, Richarde?"
"Myslíš mezi Hallerem a strážmistrem?"
"Ano."
"Ó, ta je dokonce nesmírně veliká."
"Je tedy u čerta, ani to nechce ven je tedy tento Fric Schneeberg strážmistrem?"
"Upřímně řečeno, ano."
"A zároveň majitele zubu?"
"Zajisté."

"Měl ho celý svůj život u sebe, byl holič a vlásenkář, pochází z okolí Neidenburku. - Saprlot a saprment, Goldbergu, generále - tady Fric je starší hoch z dvojčat!"
Kunc z Goldbergů ještě stále nemohl promluvit. Oči měl upřené na Frice, chtěl zvednout ruce, aby ho objal, ale nemohl se ani hnout. Fric se zvedl ze svého místa, upřel uslzené oči na generála a řekl:
"Odpusťte, excelence, nemohu za to!"
"Samozřejmě za to nemůžeš!" zvolal děd.
A když se na něho strážmistr tázavě podíval, pokračoval:
"Že jsi byl totiž ukraden."
"To jsem nemyslel."
"Co tedy?"
"Že jsem byl prohlášen za jednoho z unesených dětí. Richard mi může dosvědčit, že jsem se dlouhý, dlouhý čas zdráhal."
"Ale proč? Vždyť přece ten zub je váš majetek! Nebo ne?"
"Ano."
"Nuže je tedy vše v pořádku. Jaký to div! Chlapík je tolik let tady mezi námi a nikdo ani netuší, že je náš příbuzný! Ale, Goldbergů, jsi hloupý?"
Teprve teď se generál hnul. Vyrazil ze sebe nesrozumitelný výkřik, přiskočil k Fricovi a strhl ho na svá prsa.
"Můj synu, můj synu!" Víc ze sebe nedostal, ale v tom dvojím zvolání bylo celé moře rozkoše.
Nastalo hluboké ticho. Oči všech zvlhly. Děd, vnuk i vnuč

ka pohlíželi hluboce dojati na tuto skupinu. Generál plakal jako dítě, Fric byl klidný. Nemohl ani tomuto štěstí věřit. Vyvinul se něžně z generálova objetí a řekl:
"Excelence, kdybyste se mýlil "
"Ne, nemýlím se, teď to cítím!" odpověděl mu. "Největší důkaz spočívá v té okolnosti, že vy dva, v jejichž rukou se zuby nalézají, jste si tak nesmírně podobní. A teď mi tykej, můj synu! Musíš mi mnoho, velmi mnoho vypravovat, ale to odložíme na pozdější dobu. Teď se mnou musíš ihned ke své matce!"
"Člověče, blázníš?" řekl děd.
"Blázním? Já?"
"Chceš svou paní usmrtit?"
"Usmrtit? Ach, ano!"
"Ty sám jsi tak hluboce dojatý, že sotva stojíš na nohou, jak by se teprve dařilo ženě!"
"Máš pravdu. Ale smím ji odepřít rozkoš, aby objala svého syna?"
"Pro dnešek ano. Připrav ji na to, pověz jí to po kapkách, aby vše snesla. A teď si sedni a vypij u nás číši vína. Máme si ještě mnoho povídat."
"Víc, než si myslíš, dědečku," řekla Ema.
"Jakže? Máte snad ještě nějaké překvapení?"
"Zeptej se Richarda."
"Nuže, hochu?"
"Ano, máme ještě něco, co tě bude zajímat, dědečku," odpověděl rotmistr.
"Tak? Já to uhodnu."
"Není možné, abys uhodl."
"Ba ano! Vsadím se."
"Já ne, vím jistě, že bys prohrál."
"Ale mýlíš se. Mám ti říct, čím mne chcete překvapit?"
"Nuže?"
"Jakousi Madon de SainteMarie."
Rotmistr se zapálil.
"Ach, ty se červenáš! Mám tedy pravdu."
"Ba ne, dědečku."
"Nezapírej."
"Myslím opravdu docela jiné překvapení."
"Ale s tou Marion také něco, vid? Co?"
"No, Ema se mi přiznala, že přišla do Ortry, aby tu dámu poznala."

"Tak je. Dal jsem jí k tomu svolení. Nuže, Emo, jak se ti líbila?"
"Je to anděl, dědečku!"
"Samozřejmě! To jste přece všechny!"
"Ale ona je opravdu!"
"Francouzka."

"Babička Margot byla také Francouzka."
"Ano, ovšem, ale ta mne milovala."
"Marion také Richarda miluje."
"Řekla mu to?"
"Ještě ne."
"Viděla ho tam jen s hrbem a v paruce, nedomýšlej si jen, probůh, že by mu byla nakloněna! Chlap vypadal jako obluda, když sem teď vstoupil."
"Frici, co si o tom myslíte?" ptala se Ema.
"No," odpověděl strážmistr, "souhlasím, že mademoiselle Marion bude jednou paní z Konigsauů."
"Zadržte!" řekl Richard. "Vy oba mluvíte o mých srdečních záležitostech, aniž byste mne nejdříve požádali o svolení. Co kdybych se chtěl pomstít a vy žvanit také vaše!"
"Cože?" ptal se starý. "I oni už mají něco takového?"
"Samozřejmě."
"Oba?"
"Ano."
"Slyším dobře?"
"Je to tak, jak říkám."
"Ne, ne!" zvolala Ema.
"Ne, ne!" souhlasil žertem i Fric.
"Nezapírejte!" nařídil Kónigsau.
Generálovi začínalo být úzko. Jeho syn jako strážmistr si jistě vybral jen dívku z občanského rodu, snad dokonce i prostého. Proto se ptal Richarda plný starostí:
"Je opravdu už zadán?"
"Ano," smál se tázaný. "Velice."
"Ale snad ne neodvolatelně?"
"Zcela jistě neodvolatelně. Ti se neopustí, zůstanou si věrni."
"Berlíňanka?"
"Ne."
"Ale snad ze zdejšího okolí?"
"Ne."

"Ale Němka?"
"Také ne."
"Ach! Tedy Francouzka?"
"Ano."
A když generál viděl, že se Fric nedal těmito otázkami vůbec splést, ptal se dál:
"A co je?"
"Společnice."
"Ve slušném domě?"
"Zajisté!"
"Kde?"
"Je ve službách už zmíněné Marion de SainteMarie."
"Ó, běda!" zvolal. "Společnice budoucí paní Konigsauové se má stát hraběnkou Goldbergovou?"
"Doufám."
"Jak se jmenuje?"
"Kóhlerová. Nanon Kóhlerová."
"Nanon z Kohlerů?"
"Ne. Jen Kóhlerová."
"Hraběnka Hohenthalová má přece také společnici, která se jmenuje také Kóhlerová?"
"Je to sestra Nanon."
Generál se obrátil k Fricovi:
"A máš tu dívku opravdu rád?"
"Velice, z celého srdce. A ona je toho také hodná."
"No, o tom si promluvíme později. Zatím se jen sžij s námi."
"Ba ne, milý strýčku," řekla Ema. "Mluvme raději o Nanon Kóhlerové dřív, než se Fric u vás sžije. Ona má totiž výbornou, pro nás velice vzácnou vlastnost."
"Jaká by to byla?"
"Je sirotek, stejně jako její sestra."
"Bez rodičů?"
"Do nedávná ano. Nanon svého otce neznala a její matka zemřela pod přijatým jménem Kóhlerová."

"Přijatým? Jméno Kóhler tedy není pravé?"
"Ano."
"A pravé jméno je známé?"
"Ano. Sestry totiž naštěstí otce našly. V Thionville, právě když jsme tam byli."
"Jak se jmenuje?"
327

"Deephill," odpověděla plna rozpustilosti.
"To je anglické nebo americké jméno?"
"Americké."
"A co je ten muž?"
"Bankéř a milionář."
"Tak, tak! Hm!"
"Stále ještě váháš?"
"Vždyť je na pováženou projednávat takové záležitosti v horečném chvatu!"
"Ale mně se zachtělo jít jim až na kloub. Jméno Deephill je totiž opět nepravé."
"Zase? Ale, děti, vy jste samá falešná jména!"
"Je to pouhá náhoda. Ten Deephill totiž není vlastně Američan, ale Francouz. Ve své vlasti se jmenoval BasMontagne!"
"To je staré jméno. Jeden francouzský rod je nese snad půl tisíciletí."
"No, on patří k tomuto rodu."
"Cože? Je tedy baron?"
"Ano. Baron Gaston de BasMontagne."
"A obě dcery jsou jeho legitimní?"
"Zajisté. Nemají na sobě nejmenší poskvrnu."
Spokojeně zakýval hlavou a řekl:
"Promluvme si o tom později. A jaké překvapení to ještě bylo, které nás ještě očekává? Týká se mne nebo vás?"
"Tebe i nás," odpověděl Richard. "Slyšel jsem totiž vypravovat o cizím muži, který prý před léty hledal někde v horách za Sedanem poklady. Byl to prý Němec."
"Pane Bože!" zvolal starý kmet. "Byl tím snad míněný tvůj otec, Richarde?"
"Myslel jsem si to."
"A ptal ses po něm?"
"Velice podrobně."
"A co jsi se dozvěděl?"
"Že to byl on."
"Můj Spasiteli! Co ještě uslyším!"
"Budu raději teď ještě mlčet, dědečku."
"Ne! Vypravuj!"
"Ale rozčilí tě to!"
"Snesu to. Vždyť jsem tak dlouhý čas trpěl, nejistota byla trapná, jistota mne uklidní. Viď, byl zavražděn?"
328

"Chtěli ho zavraždit."
"Kdo?"
"Richemonte."
"Ach! Tedy zase on! Oni se tedy utkali?"
"Ano, dokonce nanejvýš nepřátelským způsobem."
"A můj Gebhard, tvůj ubohý, ubohý otec musel podlehnout?"
"Podlehnout ano, ale zabit byl pouze dobrý Florián."
"Co říkáš? Slyším dobře?" Hugo Kónigsau se zvedl, položil pěsti na stůl a díval se na rotmistra pohledem, jako by jím chtěl proniknout desatery železné dveře.
"Je to tak, jak říkám!" odpověděl tento.
"Jen Florián byl zabit?"
"Ano."
"Tvůj otec zůstal naživu?"
"Ano, ale byl těžce raněn."
"Proč se k nám nevrátil?"
"Byl zajatcem kapitána Richemonta."
"U všech tisíc ďáblů! On ho zbavil svobody? Na tak dlouhý čas? Kam ho strčil?"
"Do podzemního sklepení."
"Hrom a blesky! Nejraději bych se pustil nejbližším vlakem do Ortry, abych tomu ďábelskému kapitánovi vyhnal duši z těla! Je to satan!"
"A dostane zaslouženou odměnu, to ponech mně, postarám se o to."
"Ale tvůj otec? Žije dosud?"
"No myslím, že ano."
"Ty myslíš? Ty tedy nevíš nic určitého?"

"Hm! Pátral jsem po něm."
"Bah! Podívej se na mne. Vypadám snad jako stará bába, která se dá porazit nějakou radostnou nebo smutnou zprávou?"
"To ovšem ne."
"Nuže mluv přímo. Vidím, že na to chceš jít oklikou. Ale já chci znát pravdu, a to hned. Je mrtvý?"
NP "
" . "
"Můj Bože na nebi! Žije. Kde? Ještě v tom podzemním žaláři?"
"Ne. Byl jsem s Fricem dole u něho." "Vy jste ho tedy osvobodili?"
329

"Ano. Je na svobodě."
"A kde je?"
"Na cestě k tobě."
"Ani to není zas pravda. Ven s tím, ven! Je už tady a vy jste ho schovali!"
Vyrazil od stolu jako mladík, rychle a pružně.
"Ano, otec je tady!" řekla Ema.
"A kde je, kde?"
"Čeká ve tvé ložnici."
Starý děd s jásotem vykřikl a vyběhl ze dveří. Ostatní spěchali za ním.
330

XXVI.
Také tlustý malíř Hieronymus Aurelius Schneffke přibyl do Berlína. Odebral se především do svého bytu, aby se trochu zotavil a pak šel do čísla šestnáct v téže ulici, kde v zadním domě přešel čtverý schody a zazvonil. Uvnitř se ozvaly zdlouhavé, šouravé kroky a pak se ptal hlas starého podivína Untersberga:
"Kdo to?"
"Já, malíř Schneffke."
Dveře se otevřely, ale ne docela, jen tolik, co dovoloval bezpečnostní řetízek. Starý nakoukl ven a ptal se:
"Jste sám?"
"Ano."
"Opravdu?"
"Ano."
"Víte, když jste byl u mne naposledy, přivedl jste s sebou také člověka, který ani nechtěl jít odtud."
"Za to nemohu. Dnes jsem sám."
"Pojďte tedy."
Dveře se otevřely úplně a malíř směl vstoupit. Za ním stařec ihned zavřel a dal psovi znamení, aby se posadil ke dveřím a hlídal. Pokoj byl ve stejném stavu jako před Schňeftkovým odjezdem. Zdálo se, že starý večeřel. Na stole stál ještě talíř s tvrdou kůrkou a suchou kůrkou sýra.
Untersberg ukázal na židli, na kterou se malíř posadil, a sám si sedl na jinou židli. Pozoroval chvíli tlustého, aniž by promluvil a nakonec začal:
"Pamatujete se ještě na naši poslední rozmluvu?"
"Velmi dobře."
"Víte, že jsem vás varoval?"
"Před čím?"
331

r
"Ach, vidíte, že už nic nevíte!"
"Vy jste mne nevaroval."
"Ale ano, a velice přísně. Varoval jsem vás před neprozřetelnostmi."
"Ach tak! Tohle myslíte! No, ano, radil jste mi opatrnost."
"A poslechl jste?"
"Samozřejmě!"
"Neprozradil jste nic?"
"Ani slovo."
"Přísahejte!"
"Přísahám."
"Dobrá! Můžete tedy začít. Byl jste přece ve Francii?"
"Kde jinde?"
"Bylo by přece možné, že jste si udělal za mé peníze výlet někam jinam."
"Ale to by byl podvod!"
"Ano. Nesmí se nikomu věřit."

Schneffke se zvedl ze židle a řekl:
"Vy tu se mnou jednáte jako s darebákem a podvodníkem. To přece nemusím trpět. Dobrou noc!" A kráčel ke dveřím.
"Ano, jděte. Dobrou noc!" vysmíval se starý.
Pes se zvedl a vycenil hrozebně zuby.
"Zavolejte na psa!" řekl Schneffke.
"Proč?"
"Abych mohl jít."
"Jen jděte! Já vás nezdržuji."
Schneffke se opět obrátil, posadil se a řekl:
"No, od psa se roztrhat nedám, ale ani vám nebudu odpovídat, nebudeteli zdvořilejší. Mám dost času, mohu tady sedět." Sáhl do kapsy, vytáhl doutník a chystal si ho zapálit.
"Co vás napadá! Chcete mi zapálit mé obrazy a knihy, moji celou knihovnu?"
"Ne. Jen tento doutník."
"Ale může vypadnout jiskra."
"Dám si pozor."
"Ne, ne. Nekuřte!"
"Chceteli být zdvořilý, schovám zase doutník."
"Vy jste zvláštní člověk!"
"A vy jste komický kubík. Sám si ztěžujete život, pane Untersbergu."

"Mám k tomu důvod. Nuže chcete mi teď odpovídat?"
"Ano."
"Viděl jste mladého Bertena?"
"Ano."
"A mluvil jste s ním?"
"Mnoho."
"Mnoho? Aj! Měl jste k tomu příležitost?"
"Opatřil jsem si ji. Pamatujete se na moje ujištění, že mám četnické schopnosti?"
"Ano."
"No, měl jsem Bertena prověřit. To jsem mohl nejlépe, když jsem u něho bydlel."
"Cože? Jakže? Vy jste u něho bydlel?"
"Ano."
"Jak dlouho?"
"Několik dní."
"To je dobré! To je opravdu dobré! Ale jak se stalo, že vás k sobě přijal?"
"Dělal jsem, jako bych si chtěl nakreslit zámek. On se k tomu přichomýtl a řekl mi, že má několik obrazů, které by chtěl mít obnovené. A zda bych tuto práci vykonal."
"Vy jste řekl ano?"
"Samozřejmě!"
"A pak jste na něm vyzvídal?"
"Úplně."
"Věděl něco?"
"Ne. Nic. Ani slovo."
"Ach! A co jste tedy na něm vyzvěděl?"
"To také nevím."
"Pak tedy nemůžete vědět, že nevěděl ani slovo."
"Ó, on mi důvěřoval, řekl mi vše, vše, co měl na srdci."
"Co?"
"O válce."
"Co on o tom ví?"
"Velmi mnoho. Chce se stát fřanktireurem."
"Ach tak. Byl jeho otec opravdu mrtvý?"
"Ano"
"A nač umřel?"
"Udusil se kostí."
"Nešťastník! Zpovídal se před smrtí?"
"Hm! Může se někdo zpovídat, máli kost v hrdle?"

r
"Ne. Řekl něco svému synovi?"
"Krátce před smrtí ne."
"Víte to jistě?"

"Docela jistě. Jedl vepřovou kotletu. Přitom mu spadla kost do krku. Za pět minut byl mrtvý."
"To je dobře! To je hezké!"
"Hm! Copak není možné, že mu něco řekl už dříve?"
Staroch se lekl.
"Co by mu řekl?" ptal se. "Víte snad něco, co řekl?"
"Ano."
"Co?"
"Řekl svému synovi, že je darebák, kterého jednou odnese čert."
"Nic víc?"
"Ne."
"Jsem tedy spokojen, velmi spokojen."
"Hm! Člověk musí být opatrný."
"Jakže? Cože? Víte ještě něco?"
"Ne. Ale mrtvý by snad mohl zanechat svému synovi něco písemně."
"Víte o něčem takovém?"
"Ne."
"Pak je dobře. A jak jste tam trávil svůj čas?"
"Vyčistil jsem Bertenovi obrazy, chodil jsem na procházku a prohlédl jsem si také zámek."
"Patří teď hraběti Latreauovi?"
"Ano."
"Budete zítra pracovat?"
"Odpočinu si po cestě."
"Přijďte sem ke mně."
"Budeme trochu hledat document du divorce?"
Staroch se ihned zamračil.
"Co je vám do toho?" ptal se.
"Mně? Nic. Docela nic."
"Tedy se také neptejte!"
"Dobrá! Dobrou noc!"
"Dobrou noc! Zítra tedy přijdete?"
"Ale hned ráno nemohu!" řekl tlustý malíř a zamířil ke dveřím. Se starým si jen hrál.
"Proč ne?" ptal se tento.
"Musím jít ke slečně Kóhlerové."
334

V nejbližším okamžiku ho Untersberg chytil za rameno.
"Ke slečně Kóhlerové?" ptal se.
"Ano."
"Jak se ještě jmenuje?"
"Madelon."
"Ach! Ó! Čím je?"
"Společnicí."
"Kde?"
"U hraběnky z Hohenthalú."
"Co u ní chcete?"
"Mám namalovat její podobiznu."
"Co? Podobiznu? Společnice?"
"Tak je."
"Copak má peníze, aby si mohla zaplatit obraz?"
"Budu ji malovat zadarmo."
"Jste čertův?"
"Ne. Ale zamilovaný!"
"Do koho?"
"Právě do této Madelon Kóhlerové."
"A dívka? Miluje vás?"
"Ó, s nebeskou rozkoší!"
Staroch na něho zahřměl:
"Pane, vy jste lhář!"
"Oho!"
"Mohu vám to dokázat!"
"Dokažte!"
"Než jste odjel, už jste byl zamilovaný!"
"To jsem neustále!"
"Řekl jste, že do jedné společnice!"
"Samozřejmě!"

"Ptal jsem se vás na ni."
"Možná."
"A vy jste odpověděl, zeje ve službách hraběnky Goldbergové!"
"Ach tak! Ano, to je pravda!"
"A teď se ukazuje, že je u hraběnky z Hohenthalú!"
"Ale to není ona!"
"Je to tedy jiná?"
"Ano.S tou první nebylo nic, byla chudá a z divné rodiny. Ale u této Madelon Kóhlerové je to jinak."
"Jakto?"
335

"Hm! To je tajemství!"
"Ale mně ho řeknete?" '
"Proč?"
"Protože se o vás zajímám."
"Já o vás také, ale to ještě není důvod, abych vám říkal tajemství své nevěsty."
"Je vaše nevěsta krásná?"
"Ano, zajisté!"
"A je bohatá?"
"Ó, velice! A nejen to!"
"Co ještě?"
"Je také vznešená!"
Starcova postava se stále víc scvrkávala. Kladl své otázky s neobyčejným chvatem a úzkostí. Teď zvolal:
"Že je vznešená?"
"Ano."
"Společnice?"
"Ó, ona ještě nevěděla, že je ze šlechtického rodu!"
"Šlechtična! Kohlerová!"
"To není pravé jméno, které její matka měla naposledy."
"A jak se tedy jmenuje?"
"Jmenuje se vlastně Madelon de BasMontagne."
Starý se po těchto slovech nemohl zdržet, padl na židli a zhluboka, zhluboka si vzdychl.
"Co je vám?" ptal se malíř. "Je vám náhle nevolno?"
"Ano."
"Z čeho?"
"Asi z jídla. Snad jsem jedl trochu mnoho a můj starý žaludek už tolik nesnese. Je starý jako já. Ale toho si nemusíte všímat. Prosím vás, pane Schneffke, vypravujte dál."
"Ne. Raději přece jen půjdu."
"Zůstaňte ještě! Kde jste poznal tu Madelon?"
"V Malineau!"
"Copak tam byla?"
"Ano. Přišla se svou sestrou Nanon, aby pochovala starého Bertena, který byl jejím poručníkem. To asi byly ty dvě dívky, po kterých jsem se měl ptát?"
"Ó, nebesa! Ó, nebesa!"
"Proč to říkáte?"
"Chtěl jsem to zamlčet, a teď jste se to přece dozvěděl."
"Co?"
336

"Že jsem myslel ty dvě!"
"Proč se o ně tak zajímáte?"
"S Bertenem jsme se znali. Psal mi občas a zmínil se také o těchto dívkách. Hlásil mi krátce před svou smrtí, že mi poví tajemství, které se těchto dvou týká. Tajemství má prý velikou cenu. Pak přišla náhle telegrafická zpráva, že umřel. Proto jsem vás tam poslal, abyste vypátral, zda řekl svému synovi, co bylo vlastně určeno pro mne."
Malíř dnes neměl v úmyslu doznat starému pánovi, co vyšlo najevo. Ale teď uznal za vhodné, aby vyšel s touto zprávou.
"Hm!" bručel jakoby zamyšleně. "Svému synovi Berten nic neřekl, ale tajemství přesto vyšlo najevo." "Jak?"
"To nesmím říct."
"A jaké je?"
"Právě v tom,spočívá, že jméno těch dívek není Kóhler, ale BsMontagne. Jsou dcery francouzské baronské rodiny."

"Jak to chtějí dokázat?" "Svými rodnými listy!" "Ach! Našly se?" "Ano, byly nalezeny." "Kde?"
"V zámku Malineau!"
"Kdy?"
"Před několika dny."
"Kde vězely?"
"V jedné knize v knihovně," lhal malíř,
"Ale pak přece nelze tvrdit, že se to vztahuje právě na tyto dvě dívky."
"Ale ano! Byl při tom totiž také dopis jejich matky. Musela to být velmi nešťastná paní." "Jakto?"
"Byla Němka, protestantka, a provdala se za barona Gastona de BasMontagne proti vůli jeho otce. Ten hleděl, jak by ji zničil. V době, kdy jeho syn odcestoval, jí donutil, aby se ho zřekla. Odešla s oběma dětmi a naoko zanechala pro svého muže a pro tchána list, kterým svoluje k rozvodu."
"Ach, ta listina! Ta listina!"
"Co o ní víte?"
337

"Nic, vůbec nic. Vždyť jste o ní sám mluvil!"
"Ach tak!"
"Vypravujte dál!"
"Víteli pak, že tato historie má ještě pokračování?"
"Mohu si to domyslet."
"No, když se mladý baron vrátil z cest, nalhal mu otec, že se mu manželka stala nevěrnou a že utekla s jiným. Syn si to vzal k srdci a od těch dob zmizel. Nikdo o něm více neslyšel."
"Zmizel zmizel!" zaúpěl starý pán.
"Co se vám stalo? Bolí vás to?"
"Ne, ale vaše vypravování mne dojímá."
"Vždyť vám po tom přece nic není!"
"Ne, ale člověk má přece soucit!"
"Ano, jste šlechetný člověk. Takový měl být starý baron, pak by nebyla ubohá mladá paní zavržena a zapuzena, ubohá, sladká, dobrá becquefleur!"
Vtom starý vyskočil a zvolal:
"Jaké to vyslovujete slovo, pane!"
"Becquefleur, kolibřík."
"Nemohu to slovo ani slyšet. Víte, co to znamená?"
"Ano."
"Nuže?"
"Bylo to lichotivé označení té ubohé paní. Mladý baron ji vždy nazýval svým malým, milým, dobrým, sladkým becquefleurem. Musel ji nesmírně milovat."
"Ach! Ó!" sténal starý pán a opřel si hlavu dlaněmi.
"Co je vám?"
"Nic. Ale umíte tak dojemně vypravovat."
"Myslíte? Ano, je mi té ubohé paní srdečně líto. Musela zemřít, opuštěná, zavržená, zneuznaná a odsouzená. Víte, jak si ji představuji?"
"Nuže? Jak?"
"Smím si vzít tady ten kousek papíru?"
"Ano, vezměte si ho."
Malíř se posadil ke stolu, přitáhl lampu blíž, vzal tužku a papír a začal kreslit. Starý pán ho s napětím sledoval. Ani ne za dvě minuty mu Schneffke ukazoval papír.
"Vidíte, pane Untersbergu, tahle si tu paní představuji. Taková musela být, když ještě byla šťastná a když jí bylo sotva dvacet let."
338

Untersberg se podíval na výkres. Byl nakreslen podle podobizny, kterou malíř našel pod obrazem kolibříka.
"Můj Bože, můj Spasiteli! To je ona! To je ona!" zvolal starý. "Taková, ano, taková byla!"
"Jakže?" ptal se Schneffke. "Vy jste tu paní znal?" Ne."
,'ÍAle vždyť říkáte, že byla taková!"
"No, však jste znamenitý malíř a jistě jste ji vystihl."
"Ach, tak to tedy myslíte!"
"Ano, jinak ne! A vy jste ji viděl?"
"Ne."
"A tak výborně jste ji vystihl!"
"Není divu. Dal jsem si o ní vypravovat, znám její charakter, její povahu, její

ctnosti a podle toho si utvořím její fyziognomii."
Starý se rychle zvedl ze židle a ptal se:
"To se vždy tak podaří?"
"Mně aspoň ano."
"Když vám tedy někdo popíše člověka, dovedl byste nakreslit jeho obličej?"
"Ano."
"I kdyby to nebyla žena, ale muž?"
"Zajisté."
"Popsali vám také barona Gastona?"
"No, dost obstojně."
"Důvěřoval byste si vystihnout jeho podobu?"
"Ano, ale možná ne hned napoprvé!"
"Nechtěl byste to jednou zkusit?"
"Proč?"
"Baví mne to. Vždyť jste snad už Dozoroval, jak velmi se o tuto věc zajímám."
"Zdá se, že vám není tak neznámá, jak se tváříte, pane Untersbergu."
"Jak přicházíte na tuto myšlenku?"
"Jen svým pozorováním. Mám pravdu?"
"Nemáte."
"Klamal jsem se tedy."
"No chcete se pokusit o tu hlavu?"
"Děkuji! Obtěžoval jsem vás už dost dlouho."
"Ó, to nebylo obtěžování!"
"Ba přece. Mluvil jsem s vámi o věcech, pro které byste
339

mne jindy dal vyštvat psem. Nesmím příliš zneužívat vaší velké dobroty."
"Tato rozmluva mne zajímala."
"Ale nejdřív jsem se nesměl o mnohém ani zmínit, o čem jsem dnes mluvil."
"Na vině je nálada okamžiku. Prosím vás opravdu, abyste se pokusil o tu hlavu."
"Nemohl bych, ani kdybych chtěl."
"Proč ne?"
"Máli se mi tato hlava podařit, musím ji kreslit barevnými tužkami. Máte tady snad takové tužky?"
"Ne."
"Vidíte tedy, že to nepůjde."
"Půjde to, půjde to! Pošlu vám pro ně. Které barvy potřebujete?" Starý podivím se stal rázem nadmíru čiperný a živý. Schneffke však nabídku odmítl a řekl:
"Poslat pro ně? Děkuji. Dobrý kreslíř si tužky kupuje sám."
"Copak je to tak nezbytně nutné?"
"Nezbytně sice ne, ale každý má své libůstky. Nepracuji se žádnou tužkou, kterou jsem si sám nevybral."
"No, tedy si už pro ně jděte!"
"Nechápu vás, pane Untersbergu! Vy se tváříte, jako by na této kresbě závisel život a smrt!"
"Už jsem vám řekl, že se o tyto dívky zajímám, a jsem rovněž takovým podivínem jako vy. Žádám to od vás jako důkaz přátelství, abyste si šel pro tužky."
"Ó, běda! Vy mne berete příliš za slovo."
"Doufám, že to nebude bez úspěchu."
"Dobrá tedy, chci vám být po vůli, ale nevidím v tom žádný účel."
"To vám přece může být úplně lhostejné." Pustil malíře z bytu a zavřel za ním dveře. Když byl sám, změnila se jeho tvář. Vzal do ruky hlavu, kterou Schneffke namaloval, a díval se na ni pohledem, z kterého sálala ďábelská zášť.
"Tebe jsem udělal bídnou a tvé plemeno bude ještě bídnější. Ale jeho musím mít, jeho, svého syna! Vystihneli ten malíř opravdu jeho podobu, musí moje vyhláška v novinách ztraceného nalézt." Zachechtal se sípavě. Znělo to jako smích šílence. A šíleným také byl. V jeho jednání nebyla žádná důslednost.
340

Schneffke viděl v Malineau obraz barona Gastona. Věděl, že ho lze také dobře nakreslit obyčejnou tužkou, ale při rozmluvě se starým podivínem se rozhodl, že teď přivede jeho syna, Deephilla. Šlo mu tedy o to, aby se pod nějakou záminkou vzdálil a tu ho napadla myšlenka, že musí mít barevné tužky. Když teď zvolna kráčel ze schodů, potřásal hlavou a bručel si:
"Že má starý uzel v mozku, to jsem si myslel vždy, ale že by byl ten uzel tak veliký, to mne přece jen nikdy nenapadlo. Myslím, že teď, když mu přivedu syna, se všechno úplně zhatí anebo se vzpamatuje a bude jiným člověkem. Obojí nemůže škodit. Ale Deephill se bude divit, kam ho vedu. Nemá dosud ani tušení, že svého

starého mrzouta uvidí ještě dnes."
Schneffke našel Deephilla v hotelu, v kterém se ubytoval. Madelon sice otce prosila, aby přijal pohostinství, které mu nabídla hraběnka z Hohenthalů, ale on to odmítl, jednak aby nebyl nikomu na obtíž a jednak aby se mohl volněji pohybovat. Nanon ovšem bydlela u něho. Madelon se však přece nemohla ve svém srdci odhodlat, aby svou dobrou paní hned opustila. Hraběnka s ní nikdy nezacházela jako s podřízenou osobou. Teď pak byla nadšená, když se dozvěděla, že její společnice je vlastně dcera francouzského barona a srdečně se radovala, když slyšela, že u ní Madelon zůstane, dokud se její rodinné poměry náležitě nevyjasní. Naplňovalo ji zadostiučiněním, že si dovedla zjednat nejen vážnost, ale i lásku své společnice.
Deephill tedy zavedl Madelon k hraběnce z Hohenthalů a vrátil se pak s Nanon do hotelu. Nanon se pustila do vybalování svých věcí. V kufru měla také obraz svého otce, který našel tlustý malíř u klíčníka Melaca v zámku Malineau. Vyňala ho a řekla:
"Tady je tvá podobizna, milý otče. Jak by bylo krásné, kdybychom měli také takový obraz matky!"
"Ano, jak hezké!" odpověděl "Mohu se sice ještě velmi dobře pamatovat na její tahy, ale přece bych měl radost, kdybych je nemusel vidět jen v duchu. A ty i Madelon - vy obě se stěží pamatujete na svou matku."
"Copak nebyl nikde žádný její obraz?"
"Ba ano! A sice velmi dobrý a cenný. Namaloval ho mistr."
"Kam se asi poděl?"
341

"Pohříchu ona ho " Zarazil se. Jeho obličej se zasmušil.
"Jen dál, dál, milý otče."
Zavrtěl hlavou a odpověděl smutným hlasem:
"Bolelo by tě to, milé dítě."
"A přesto přece prosím, abys mi to nezamlčoval. Vždyť bude přece lépe, budemeli si navzájem upřímní."
"Moje sdělení by pak zkalilo památku, kterou jste matce zachovaly."
"Ó, nemohu věřit, že by bylo něco, co by mohlo matčině památce uškodit!"
"Ó, přece! Nebo přece."
"A nemám se to dozvědět?"
"Bude lépe, pomlčímli o tom."
Dívala se mu zamyšleně do obličeje, pak se náhle odhodlaně rozhodla. Řekla:
"Ale milý otče, mohu na tobě žádat, abys přede mnou toto sdělení netajil."
"Jakto?"
"Jeli něco v minulosti, co by mohlo zkalit památku mé ubohé matky, pak je mou povinností, abych se to dozvěděla. Vrháš na ni jakýsi neznámý hřích, ale já tomu nevěřím. Je tedy mou svatou povinností hájit matku a očistit její památku."
"Milé dítě, to se ti pohříchu nepodaří."
"Ó, přece!" tvrdila hlasem nejpevnějšího přesvědčení. "Jen mi sděl, jaká vina na ní lpí."
Odvrátil se a odpověděl:
"Vina nevěry."
"To není pravda!" Tato slova hlasitě vykřikla. Přitom přistoupila k otci a uchopila ho za ruku. Dívala se na něho skoro s hněvivou výčitkou."
"Pohříchu je to tak," odpověděl.
"Pomluva, hanebná pomluva!"
"Ne. Pravda, nezvratná pravda."
"Dokaž to!"
"Ó, ten důkaz je velice trapný. Nazvala bys věrností, opustíli žena svého muže, aby utekla s jiným?"
"To že udělala?"
"Ano."
"Ó, to je veliká, nesmírná lež, ničemnost, které není rovno."
342

"Mýlíš se. Byl jsem na cestách. Když jsem se vrátil, zmizela a s ní vše, co mi připomínalo dny štěstí, tedy i její obraz. Vzala si ho s sebou."
"Já tomu nevěřím. Kdo byl muž, s kterým měla odejít?"
"Co ti je platné, budešli vědět jeho jméno?"
"Musel být přece u ní!"
"Tak je."
"Ale nikdy nebylo slyšet, že by kromě nás dvou dětí byla u ní třetí osoba. Přišla do Malineau s námi, pouze s námi dvěma."

"Ale mezi jejím útěkem a příchodem do Malineau je doba, kdy "
"Nechme tuto dobu nevysvětlenou."
"Znáš den jejího útěku?"
"Ne."
"A den jejího příchodu do Malineau?"
"Také ne."
"A přece si myslíš, že mezi těmito dvěma dny byla doba, o které se domníváš - "
"Copak nemusím?"
"Ne. Jsem přesvědčená, že šla hned do Malineau."
"Proč, ale proč, proč? Nevzalali si svůdce s sebou do Malineau, je to jen důkaz, že ji zatím opustil."
"Copak můžeš opravdu dokázat, že poslechla hlas svůdce?"
"Ano."
"Čím?"
"Výroky svého otce."
"Dobrá. Přiveď mi svého otce. Řeknu mu do očí, že lhal, nebylli snad oklamán jinými. Vzala by nevěrná žena s sebou děti, kdyby opustila muže a přidala se k milenci?"
"Milovala vás navzdor své nevěře."
"Vzala by si taková žena s sebou obraz svého muže, kterého opouští ve zlém úmyslu?"
"Hm! Na památku! Proč ne? Vždyť mu byla kdysi také nakloněna." Řekl to ironickým hlasem.
Ale Nanon odpověděla:
"Ne. Nemohu si myslet, že by žena, která prchá, vlekla s sebou takovou památku."
"Ostatně si obraz nenechala."
"Dala ho z rukou teprve před svou smrtí."
343

"Nehádejme se, milé dítě. Tvá matka mne opustila. To se nedá ničím odčinit. Hledal jsem ji, hledal jsem ji dlouhá léta. Nebylo možné ji nalézt, nedala se nalézt. To jen dokazuje a zvětšuje její vinu. Na tom nelze nic změnit. Prohřešila se - a nejen na mně, ale i na vás."
"Jakto?"
"Tím, že vás vzala s sebou. Udělala z vás chudé siroty, z vás, barones BasMontagneových, které jste mohly dostat vychování důstojné vašemu stavu."
"Ó, papá, postarala se navzdor své časné smrti, abychom nezůstaly zanedbány."
"Ale podvedla vás o vaší mladost. Jenom náhodě mohu děkovat, že jsem našel své děti. A jenom téže náhodě můžete vy poděkovat, že nejste nuceny odříkat se jako chudé společnice štěstí života."
Usmála se živě a odpověděla:
"Co se toho týče, papá, nemyslím, že bych byla nucena k nějakému odříkání."
"Bah! Jakou budoucnost bys měla jako společnice? Co bys mohla od života vůbec očekávat?"
"Mnoho, velmi mnoho," řekl přesvědčivě.
"Neřekla bys mi, co vlastně tím ,velmi mnoho myslíš?"
Začervenala se. I jeho dosud tak vážný obličej se stáhl k úsměvu, když řekl:
"Myslíš si snad, že to neuhodnu?"
"Co?"
"Měla jsi vyhlídku, že z tebe bude žena sběratele bylin."
"Ó! Jen bylinářka?"
"No, pro mne potom třeba žena hulánského strážmistra."
"Snad ještě mnohem, mnohem víc. Ten dobrý strážmistr je syn vznešených rodičů."
"Nejdřív to dokaž."
"Doufám, že byl už důkaz proveden."
"Co by ti to prospělo? Jeli syn šlechtické rodiny, musel by se jistě zříct chudé společnice."
"Máš pravdu, milý otče. Ale bůh si to ve své dobrotě a lásce nepřál a jsem "
Vtom bylo zaklepáno na dveře. Byl to Schneffke. Ihned poznal, že je vyrušil z hovoru, ke kterému nebylo třeba svědka, proto řekl:
"Vyrušuji? Pardon, panstvo!"
344

"Nevyrušujete, nejdražší pane Schneffke," odpověděl baron a podával mu ruku.
"Ó, přece!"
"Ne, ne. Přerušujete naopak jen rozhovor, který nebyl pro nás oběma příjemný."
"Pak doufám, že mi odpustíte. Ach, tento obraz! Uhodl bych předmět vaší rozmluvy."

"Opravdu?"
"Ano. Mluvili jste o té, které tento obraz náležel."
"Uhodl jste."
"O jejím domnělém provinění "
"Domnělém?"
"Ano. Já nepovažuji ubohou, dobrou becquefleur za vinnou, pane barone."
"Ach, kdybyste mi to mohl dokázat!"
Nanon uchopila tlustého malíře za ruku a řekla:
"Děkuji vám za vaší ochotu, že jste se matky zastal. Otec je přesvědčený o její vině. Považoval za důkaz i to, že si s sebou vzala i svůj obraz, který mu ho mohl připomínat."
Schneffke se tvářil udiveně a ptal se:
"Copak byl nějaký takový její obraz?"
"Ano."
"Hm!"
"Byl to velmi dobrý portrét z rukou proslulého mistra."
"Jaká to špatnost, že si ho vzala s sebou!"
"To říkáte vy, pane Schneffke?"
"Ano, samozřejmě."
"Myslela jsem, že mi pomůžete matku obhajovat!"
"To se nám bude těžko dařit, když si vzala dokonce i tuto podobiznu s sebou. A víte to jistě?" S touto otázkou se obrátil k baronovi.
"Ano," odpověděl tento.
"A jak vlastně?"
"No, obraz byl pryč."
"Ach tak! Byl pryč. A tak to byla samozřejmě ona, kdo ho odnesl?"
"Kdo jiný?"
"No, samozřejmě to byla ona. Ale kam se jen asi poděl?"
"To jsem se také ptal."
"Musela by ho mít ve svém majetku, musel by se nalézt v její pozůstalosti. Nebo ne?"
"Zajisté."
345

"Ale nenašlo se nic, tudíž "
"Co tudíž?"
"Tudíž ho ani neměla."
"Ó, nějakým způsobem se ztratil."
"Pochybuji! Mistrovské dílo se přece neztratí."
"Ale přece zmizel s ní."
"S ní? Opravdu?"
"Ano."
"Snad současně s ní, ale zda opravdu s ní?"
"Co tím chcete říct?"
"Že mám jakousi slabou, slabounkou předtuchu, že obraz byl odstraněn někým jiným."
"Mýlíte se!"
"Hm! Trvám na svém tušení."
"Kdo by na tom měl zájem, aby její obraz zmizel?"
"Snad váš otec?"
"On? Ach! Tato myšlenka poukazuje na něco, co by nebylo úplně nemožné. Má snad toto vaše tušení nějaký důvod?"
"Ano! Samozřejmě!
"Jaký?"
"Nemohu tvrdit, že tento důvod je pevný, ale přece postačí, aby vzbudil jisté domněnky. Viděl jsem totiž před časem obraz dámy, která se nápadně podobala Nanon a Madelon."
"Zajisté pouhá náhoda."
"Ó, bylo to mistrovské dílo!"
"Byl malíř podepsán?"
"Ne. Obraz neměl ani jméno, ani umělcovu značku."
"Hm! U obrazu, o kterém mluvíme, to bylo také tak. Můžete se snad rozpomenout na podrobnosti tohoto obrazu?"
"Velmi dobře."
"Byla dáma snědá?"
"Ne. Světlovlasá, nádherně zlatě plavá."
"Jaké měla na sobě šaty?"
"Růžové hedvábí se zlatě se lesknoucím podkladem z peří: Hedvábí bylo výborně

vystiženo."
"Můj Bože! Tak byla oděna Amély, když ji malíř maloval! Nepamatujete se na šperky, které měla na sobě?"
"Šperky neměla."
"Co tedy?"
"Na obraze měla jedinou ozdobu bílou růži v ruce a kolibříka v kadeřích."
346

Baron popadl tlustého malíře za rameno, přitáhl ho ke světlu, aby mu zář světla padala do červeného, lesknoucího se obličeje, a zvolal:
"Muži, blouzníte nebo je to pravda?"
"Skutečnost! Je to pravda jako nákyp!"
"Kdy jste viděl tento obraz?"
"Před krátkým časem, je to sotva deset dní."
"V Malineau?" Ne."
"Kde tedy?"
"Tady v Berlíně."
"To není možné!"
"Hm! Copak lze něco nemožného vidět?"
"Pane Schneffke, svou zprávou mi působíte rozčilení. Zdá se, že obraz, který popisujete, je obraz mé ženy. Jak by se mohl dostat do Berlína?"
"Prostřednictvím vašeho otce."
"Ach! Máte důvod k tomuto tvrzení?"
"Ano."
"Jaký? Rychle, rychle!"
"No, umínil jsem si, že zachráním čest vašeho milého kolibříka a také se podle toho zachovám. Váš otec jednal velice zle s vámi a s vaší paní."
"Dokažte to!"
"On si prostě vymyslel vypravování o její nevěře!"
"Důkazy! Důkazy!"
"Neutekla vám s nikým."
"On tedy lhal?"
"Ano. A svůj obraz si s sebou nevzala."
"A přece zmizel!"
"Váš otec ho schoval."
"To by byla ovšem špatnost, kterou bych mu nikdy nemohl odpustit. Proč odešla?"
"On ji donutil!"
"Čím? Snad hrozbami?"
"Snad. Ale pak i tím, že se dovolával jejího dobrého srdce. Vylíčil jí, že jeho rod byl tímto nerovným manželstvím poskvrněn. Snažil se jí dokázat, že vám touto mesalliancí nejen způsobila nesmazatelnou skvrnu, ale také zničila všechny vaše nároky na život, na budoucnost. Nedal jí pokoj, domlouval jí všemožným způsobem, naléhal na ni, trýznil ji,
347

ukazoval jí podvržená psaní, napohled poslaná vámi, nevynechal ani jediný prostředek, aby ji přesvědčil, že zničila vaše životní štěstí. Neměl klid ani pokoj, dokud nepovolila a on nedosáhl svůj cíl."
"Hrome! Kdyby to byla pravda!"
"Je to pravda!"
"Máte snad bezpečný podklad k tomuto tvrzení?"
"Ano."
"Ale mohla mi aspoň zanechat zprávu, jediný řádek, jediný řádeček!"
"To také udělala."
"Nic jsem nedostal."
"Protože on její dopis zadržel."
"Víte o tom?"
"Docela jistě!"
"Svatý Bože! A jak to víte?"
"Náhodou. Psaní, které vám tehdy napsala, dosud existuje."
"Kde? Kde?"
"Tady v Berlíně. U téhož muže, který má také ještě její obraz."
"Má tedy obojí, obraz i dopis, od mého otce?"
"Hm! Zajisté."
"Ach! A tu bych snad mohl u něho také nalézt otcovu stopu?"
"Rád věřím."
"Kdo je ten muž?"
"Starý podivín, který k sobě nikoho nepustí. Já jsem jediný, s kterým se stýká.

Má rád obrazy. Ale nedává si malovat nic jiného než kolibříky a zas jen kolibříky."
"To je nanejvýš podivné!"
"Samozřejmě! Pane barone, prosím vás, pozoroval jste snad někdy dříve nějaký příznak duševní poruchy u svého otce?"
Baron sebou překvapením trhl a zeptal se:
"Jak přicházíte k této otázce? Co tím chcete říct? Snad že tento stařec ?"
"Prosím, odpovězte mi!"
"No, můj otec byl bigotní a kromě toho měl náklonnost ke škarohlídství. Nenáviděl lidi. Někdy sice něco vykonal, o čem se nemohlo tvrdit, že to bylo pochopitelné. Stávalo se
348

mnohokrát, co se jiným muselo zdát neodůvodněné, a když jsem se vrátil ze své dlouhé cesty a když moje manželka zmizela, jevil jakýsi tělesný i duševní nepokoj, který ve mně vzbuzoval starosti."
"A později   ?"
"Nevím. Hledal jsem svou ženu. Když jsem se jednou po delší době vrátil, on už vše prodal a beze stopy zmizel."
"Aniž by vám zanechal zprávu?"
"Bez řádku, bez slova."
"To jsem si myslel. No, máte pravdu. U toho našeho starého milovníka obrazů naleznete dojista stopu svého zmizelého otce."
"Kdyby to tak bylo, bohatě bych vás odměnil, pane Schneffke."
"No, dobře! Už mám odměnu jistou."
"Kde bydlí tento muž?"
"Nedaleko odtud. Za dvě minuty můžeme být u něho."
"Ach! Chtěl byste k němu jít?"
"Máte čas?"
"Samozřejmě, samozřejmě!" Sáhl rychle po klobouku a svrchníku.
Schneffke to viděl a řekl:
"Ale ani se nezeptáte, jak se jmenuje?"
"Jak se jmenuje? Ach, ano, na to jsem úplně zapomněl. Nuže, jak zní jeho jméno?"
"Untersberg."
Baron rychle odhodil klobouk i převlečník, popošel k malíři a zvolal:
"Untersberg? Slyšel jsem dobře?"
"Ano, pane barone."
"To by znělo francouzsky BasMontagne!"
"Samozřejmě! A anglicky Deephill."
"Tedy moje jméno?"
"Tak je"
"Pane Schneffke, myslíte snad ?" Byl nesmírně rozčilený. Svou otázku ani nevyslovil, ale na jeho tváři byla patrná.
"Ano, právě to si myslím," přisvědčil Schneffke.
"Že tento Untersberg   "
"Ano."
"Je totožný s mým otcem?"
"Ano."
349

"Jste čertův?"
"Ne."
"Jaké to překvapení!"
"Že nejsem čertův?"
"Ne ach, nežertujte, mluvte vážně!"
"Vždyť přece mluvím!"
"Vy tedy opravdu tvrdíte, že můj otec žije tady v Berlíně pod jménem Untersberg?"
"Tvrdím to a dokáži to."
"Pojďme tedy k němu, hned, hned!" Popadl klobouk a převlečník a chtěl rychle vyběhnout z pokoje. Ale malíř se mu postavil do cesty a řekl:
"Počkejte, pane barone, ne tak rychle!"
"Proč ne?"
"Nejdřív si ještě musíme o něčem promluvit."
"Co by to bylo? Nic, nic! Slyším, že můj otec žije tady, jdu k němu. Vše, co ještě je, uslyším u něho!"
"Nedozvíte se tam nic, vůbec nic."
"Vše, vše! O to se postarám!"

"Ba ne, neuslyšíte nic, vždyť vás k sobě ani nepustí."
"Oho!"
"Řekl jsem vám už, že se stýká pouze se mnou!"
"Copak by mohl odmítnout syna?"
"U něho se lze nadít všeho."
"Donutím ho."
"Jak?"
"Policií."
"Chcete, aby se do vašich soukromých věcí vložila policie, pane barone?"
"Nebuduli moct jinak s ním promluvit, pak ano."
"Já vás k němu vpustím."
"Vy?"
"Ano."
"I bez jeho souhlasu?"
"Se svolením nebo bez něho. A teď pojďme. Ale vy se zpočátku hned neukazujte. Počkejte za dveřmi, až vám otevřu."
"Dobrá! Souhlasím!"
"Možná, že mne bude posílat z pokoje, až vás pozná, ale vy to nedovolíte."
"Proč ne?"
350

"Zapřel by vám všechno do očí. A já jsem schopný dokázat mu vše, čím se na vaší paní prohřešil. Musím tam tedy zůstat."
"Souhlasím! Pojďte tedy rychle!" Vzal malíře za ruku, aby ho rychle odvedl.
"Otče a mně neřekneš ani slovo?" ptala se Nanon.
Vyslechla celou tuto rozmluvu mlčky a bez poznámky.
"Odpusť, milé dítě! Rád věřím, že jsi také rozčilena, ale musím běžet, abych se dal přesvědčit o nevině tvé matky."
Oba muži odešli. Baron měl sotva tolik síly, aby přemohl nepokoj, který se ho zmocnil. Když šli nahoru po schodech, řekl Schneffke:
"Zůstaňte tady v tom tmavém koutě, dokud vás nevpustím. Neuvidí vás, až mi otevře."
Zaklepal na dveře.
"Kdo tam?" ozval se z vnitřku hlas.
"Schneffke."
"Ach! Konečně!"
Starý otevřel a hned zase zavřel dveře závorou, sotva malíř vstoupil.
"Byl jste tam celou věčnost!" huboval.
"Nenašel jsem tužky, jaké potřebuji."
"Ale máte je už?"
"Ano."
"Dobrá. Papír je tady."
Schneffke ani nepotřeboval kupovat barevné tužky, měl je stále v krabičce v kapse. Vytáhl krabičku, posadil se a začal kreslit. Starý stál za ním a s největším napětím pozoroval pohyby jeho rukou.
Schneffke ho udělal ještě nedočkavějším, protože kreslil nejdříve zadní část hlavy.
"Rychle, rychle! Obličej!" řekl Untersberg.
"Počkejte, počkejte! Všechno má svůj čas!"
Začal s čelem, nosem a ústy. Když dokreslil oko, zvolal starý:
"Nebesa! To je on!"
"Kdo?"
"Můj syn! Tak vypadal, takový byl, docela takový!"
"Počkejte ještě!"
Starý stál stále za ním, s nataženou rukou, aby se hned chopil papíru, jakmile bude poslední čára hotova. Vypadal
351

jako zlý duch, který se chystá padnout na ubohou duši. Jeho přání, jeho vroucí přání, aby měl obraz svého syna, se teď splnilo!
"Tak," řekl Schneffke a zvedal se. "To je ta hlava. Myslíte tedy, že se podobá?"
"Ano, ano! Úplně. Ukažte. Sem s tím!"
Jeho oči těkaly pohledem napůl blouznivým po papíře, pak řekl:
"To je moje, to už nikdy nedostanete. Zavřu to hned, ihned."
Běžel do vedlejšího pokoje. Pes šel za pánem. To bylo malířovi vhod. Přiskočil ke dveřím a otevřel je.
"Rychle, rychle!" zašeptal.
"Kde je?" ptal se baron, když potichu vstoupil.

"Tady venku. Schovejte se tiše za kamna."
Bas-Montagne poslechl a malíř přistoupil opět ke stolu. V tom okamžiku se starý pán vracel. Zavřel za sebou dveře a ani nepozoroval, že pes zůstal venku.
"Jste tedy s hlavou spokojený?" ptal se malý tlustý malíř s úsměvem.
"Ano, ano," odpověděl Untersberg. Jeho oči pátravě utkvěly na malíři.
"To je mi milé."
"Ale mně snad ne!"
"Proč ne? Vždyť jste si ten obraz přál."
"Je to skutečně jen fantazie?"
"Ne."
"Ach! U všech hromů! Tedy přece ne."
"Ne. Každý malíř musí mít k obrazu něco skutečného, tak to je i u mne."
"Vy jste tedy někdy takovou hlavu viděl?"
"Ano."
"Kdy?"
"Nedávno."
"Kde?"
"Ve Francii."
"Hrome! Kde?"
"V Thionville."
"A podoba byla veliká?"
"Nesmírně. Ten muž byl jen starší, než jsem ho tady u vás namaloval."
"Čím byl?"

"Bankéřem."
"Ach tak. Odkud?"
"Ze Severní Ameriky."
"Dozvěděl jste se, jak se jmenuje?"
"Ano. Jmenoval se Deephill, francouzsky BasMontagne a německy Untersberg."
Starý pán uskočil a zvolal:
"Člověče! Je to pravda?"
"Samozřejmě."
"Kde je teď ten člověk?"
"Tady," ozvalo se od kamen.
Untersberg se poděšeně obrátil. Tady stál jeho syn, který vystoupil ze skrýše.
"Gastone!" zvolal starý.
"Pane barone!" odpověděl syn, který nejevil nejmenší radost, že svého otce spatřuje.
"Gastone! Jak sem přicházíš?"
"Dveřmi."
"Byly zavřené."
"To je vše, nač myslíš? Ty myslíš jen na závoru, kterou jsi zastrčil?" Nemyslíš na nic jiného, na nic důležitějšího?"
"Ó, myslím!"
"Nu, nač tedy?"
"Na radost ze shledání."
"Cítíš ji opravdu?"
"Pochybuješ o tom?"
"Nevypadáš ani trochu jako otec, který je nadšený, že byl překvapen svým synem!"
"Ó, přece! Pojď sem, na mé srdce!" Otevřel ruce k objetí.
"Nech toho!" odmítl syn. "Nebudeme přece hrát komedii."
"Komedii? Raduji se skutečně, upřímně."
"Uvidíme. Nepřicházím k tobě především jako syn."
"Jako co tedy?"
"Jako muž své ženy."
"Jakto?"
"Musím se tě na ni zeptat."
"Nevím o ní víc, než co jsem ti před léty sdělil. Nikdy víc jsem o ní neslyšel."
"Doufám, že to dovedeš dokázat."
"Zajisté! Posaď se! Přinesu víno "
"Víno? Nech toho! Rodinné záležitosti jsou přednější. Musíme si o nich promluvit."

"Dobrá! Jak si přeješ. Ale je tady muž, kterému po těchto věcech nic není. Pane Schneffke, pro dnešek jsme hotovi. Přijďte zase zítra, dostanete za svůj obraz

honorář."
"Pohříchu ještě nejste hotovi!" vpadl do řeči syn.
"Jakto? Co ty víš o našem obchodě?"
"Nic, ale vím, že právě teď sem patří. On musí slyšet, co si spolu budeme povídat."
"Ach! Proč?"
"Zná naše záležitosti lépe než my oba."
Starý pohlédl planoucím zrakem na malíře a zeptal se ho:
"Je to pravda?"
"Ano," zněla srdnatá odpověď.
"Vy víte, že tento pán je můj syn?"
"Ano."
"Je to ten, kterého jste našel v Thionville?"
"Ano."
"A vy jste mi ho přivedl?"
"Jak vidíte."
"Vy jste tedy věděl, že se vlastně jmenuji Bas-Montagne a ne Untersberg?"
"Domníval jsem se to."
"Podle čeho?"
"O tom později."
"Vy jste mne tedy klamal?"
"Nikoliv. Přál jste si obraz svého syna. Přivedl jsem ho osobně a očekávám za to vlastně výraz vaší vděčnosti."
"Čert aby vám děkoval! Podvedl jste mne. Víte, že na vás poštvu svého psa?"
"Zkuste to!"
"Bah!" řekl syn. "To je dětinství. Nechme toho. Máme důležitější věci. Posaďte se, pane Schneffke! Dáme tomuto panu Untersbergovi ještě několik otázek."
Posadil se a malíř také. Starý baron na ně střídavě pohlížel. Jeho rty se chvěly a v jeho tváři se zrcadlil úzkostlivý strach.
"Nechápu tě!" zvolal.
"Hned se mne naučíš chápat. Pamatuješ si ještě na ten den, kdy zmizela moje žena?"
"Ano."
"Víš, proč zmizela?"
"Zajisté! Byla ti nevěrná."
"To je lež! Tehdy jsem v tu nevěru věřil, ale teď už v ní nevěřím."

"Mohu ti to dokázat."
"Jak?"
"Dopisy, které si posílala se svým svůdcem."
"Máš je?"
"Ano."
"Ukaž mi je."
"Hned." Starý otevřel zásuvku a vytáhl balíček, který podal svému synovi se slovy:
"Tady jsou. Čti!"
Baron otevřel dopis za dopisem a četl je, aniž dal na sobě znát, jaký dojem v něm vzbuzují. Pak se ptal:
"Proč jsi mi tyto listy neukázal už tehdy?"
"Neměl jsem je ještě."
"Ty jsi je dostal teprve později?"
"Ano."
"Jakým způsobem?"
Starý byl zřejmě přiveden do rozpaků, ale vysvětloval velmi rychle:
"Přinesl mi je cizinec."
"Tak, tak. A by ses ho zeptal, kdo je?"
"Zajisté!"
"A jakým způsobem přišel k těmto listům?"
"To se rozumí."
"Nuže, co odpověděl?"
"Byl u ní sluhou. Svůdce ho najal do služeb, ale špatně s ním zacházel. Ze msty mu ukradl tyto listy."
"A jeho pán mu řekl, koho unesl?"
"Zajisté!"
"A že je vlastně baronkou BasMontagneovou?"
"Tak je."
"To je čistý pán. Ale přiznám se ti upřímně, že tomu špatně vymyšlenému románu

nevěřím."
"Oho!"
"Lžeš l"
"U všech čertů! Co tě napadá?"
"Ó, mám dobrý,důvod k tomu, abych si to myslel!"
"Jaký?"
"Tyto dopisy nepsala Amély, to mi nikdo nenamluví. Rukopis se podobá jejímu písmu, ale já se nedám oklamat. Jsou to padělky."
"Ach, co říkáš?"
355

í
"Jsem o tom přesvědčený."
"On by mne tedy oklamal?"
"Kdo? Snad ten domnělý sluha?"
"Ano."
"Bah! Ten existuje jen ve tvé fantazii. Ostatně jsi se teď sám chytil do své léčky."
"Co myslíš?"
"Tvrdil jsi, že jsi tyto dopisy dostal později."
"Ano, je to tak."
"A před tím jsi řekl, že jsi o ní nikdy více neslyšel."
"Nevzpomněl jsem si na to."
"Dobře, dobře. Dříve jsi mne mohl oklamat, ale teď se ti to už nepodaří."
"Hrome! Ty mne tedy považuješ za lháře?"
"Ano."
"A to mi říkáš v přítomnosti tohoto muže?"
"Přeješ si snad, abych s tím počkal, až budeme mezi čtyřma očima?"
"To je urážka, jaké není rovno."
"Bah! Nehraj si na nevinného. Dopustil jsi se na mne zločinu, který je tak veliký, že ti ho nebudu moct nikdy prominout."
"Šílíš? Blázníš? O jakém zločinu mluvíš?"
"Připravil jsi mne o mé životní štěstí, když jsi obvinil mou ženu, že se dopustila zločinu, na který ani nepomyslela."
"Nevinná? A proto snad utekla?"
"O útěku nebyla řeč."
"Jak tedy chceš nazvat její odchod?"
"Následkem tvých pletich."
"Saprment! Já tedy jsem na vině?"
"Ano."
"Dokaž mi to."
"Kde máš psaní, které mi zanechala?"
"Nevím o žádném psaní."
"Opravdu ne? Pane Schneffke teď je řada na vás."
"Ach, co chce ten člověk?" ptal se staroch.
Schneffke se zvedl ze židle a odpověděl:
"Co chci? Chci vám dokázat, že lžete!"
"Chlape, co si to troufáte! Vzpomeňte si na mého psa!"
"Musím především myslet na něco jiného, totiž na tento obraz." Ukázal na obraz, který tehdy s jinými obrazy čistil a
356

za kterým vedle podobizny Amély byly schovány také oba její listy.
"Co je s tímto obrazem?" ptal se starý.
"Hned uvidíte." Sundal ho ze zdi, odstranil zadní stěnu a vytáhl z úkrytu podobiznu. "Tady, pánové, podívejte se."
Pohled starého padl na obraz.
"U všech čertů! Becquefleur!"
Rychlým skokem se vrhl k malíři, aby mu podobiznu vytrhl, ale jeho syn ho předešel. Vzal otce za rameno, přitiskl ho na židli a řekl:
"Sem se posaď a zůstaň sedět, dokud s tebou neskončím."
"Oho! Ty mluvíš takovým způsobem se svým otcem?"
"Ano. A neposlechnešli, promluvím s tebou ještě docela jiným způsobem!"
"Jakým?"
"Pomocí policie. Dávám ti své čestné slovo, že tě dám zatknout, nezůstanešli klidný, a že tě odevzdám soudci za to vše, co jsi udělal."
"Svého otce?"
"Bah! Ty jsi se mnou nejednal jako otec, ale jako zlý muž. Tady je obraz mé

ženy, po kterém jsem marně pátral. Jak se sem dostal?"
"To nevím."
"Lžeš!"
"Nelžu."
"Lžete!" prohlásil malíř.
"Člověče, mlčte!"
"A přece říkám, že lžete. Věděl jste, že jste tento obraz schoval, ale zapomněl jste místo, kam jste ho ukryl."
"Co vás napadá?"
"Nehledal jste snad jistý document du divorce, pane z Unterbergů?"
"Ach, ten dokument!" zasténal starý a jeho obličej opět nabyl blouznivý výraz.
"A nepsala vám Amély také dopis, než odešla do ústraní?"
"Nevím o ničem."
"Myslím tento list." Otevřel jedno psaní a četl:
"Panu baronovi de Bas-Montagne.
Pane barone!
Byl u mne váš zplnomocněnec. Jste krutý, tvrdý muž. Vaše

požadavky rozdírají můj život. Ale jsem žena, mám srdce, mám dvě děti. Cítím, co to je ztratit dítě, vzdát se syna. Nebylo nikdy mým úmyslem připravit vás o Gastonovo srdce. Sám jste ho od sebe odstrčil. Ale máte starší, snad také světější právo na svého syna ustupuji vám. Svoluji k rozvodu našeho sňatku, ačkoliv vím, že tím podpisuji svůj rozsudek smrti.
Bůh jediný ať je soudcem mezi vámi a Amély de BasMontagne, rozenou Rénardovou."
Sotva malíř dokončil, vyskočil starý znovu a zvolal:
"To je ono! To je ono! Sem s tím!"
Ale jeho syn ho přinutil, aby se posadil, a nařídil mu:
"Zůstaň sedět, chcešli předejít většímu neštěstí. Nedopustím, abys sáhl na tento obraz nebo na tento list."
Obrátil se k malíři a zeptal se:
"To je obsah tohoto papíru?"
"Ano."
"Ukažte."
"Tady je. Čtěte."
Baron vzal dopis do rukou a pozoroval řádek za řádkem, slovo za slovem.
"Její rozsudek smrti," šeptal si. "Milovala mne, musela se odloučit, proto zemřela! Bože, můj Bože! A proč?"
"Tady ten ji nutil," řekl Schneffke a ukazoval na starého.
Baron se obrátil k otci a skoro se zděsil pohledu, který spatřil. Otec tu seděl strnule, jakoby skleněné oči upíral nehybně před sebe. Z úst mu kapala bílá pěna a zsinalé rty si tiše šeptaly:
"To je ono, to je ono. To je document du divorce."
"Zbláznil se," řekl malíř.
"Ano, není při smyslech. Co s ním budeme dělat?"
"Vypadá to jako záchvat padoucnice. Nechme ho klidně odpočívat."
"Ano, nevšímejme si ho teď."
"Bože! A je to váš otec!"
"Pohříchu! Kdyby jím nebyl, skolil bych ho teď vlastní pěstí... Považte, že moje ubohá žena byla donucena, aby se mne zřekla!"
"Pohříchu, pohříchu."
"Jak ji asi trápil! Každé její slovo tady je záplava slz."

"Byl jsem už tehdy hluboce dojatý, když jsem tento list četl poprvé," řekl Schneffke.
"Kdy to bylo?"
"Než jsem odjel do Francie."
"Jak jste přišel k tomuto listu?"
Malíř mu vše vypravoval.
"A mému otci jste o tom všem nic neřekl?"
"Ne."
"Proč ne?"
"Protože jsem už tušil, že Madelon je vaše dcera. Ovšem nemohlo mne ani ve snu napadnout, že vás tak záhy naleznu. Schoval jsem tedy obraz i oba dopisy na původní místo, abych je mohl v příhodném okamžiku použít."
"Říkáte ‚dopisy . Bylo jich několik?"
"Ano. Řekl jsem vám v hotelu, že vaše paní vám zanechala list."

"Ano. Je tady také?"
"Tak je. Poslouchejte." A četl:
"Můj nejlepší, můj nejdražší Gastone!
Až se vrátíš z cesty, najdeš sice tento lístek, ale svou Amély, svého sladkého kolibříka nenajdeš. Srdce mi puká, když ti toto píši, ale nemohu, nesmím jinak. Miloval jsi mne, a já našla nebe ve tvém objetí. Tvá láska ke mně tě rozvedla s tvým otcem, který nepřál našemu spojení. Obětoval jsi mi vše, vše mně, chudé občanské dívce. Teď zmizela vášeň a začínáš uvažovat a počítat. Pozoruji tě potají a vidím, že ti už nejsem vším.
Bůh je mi svědkem, že můj život náleží jen tobě! Tobě jedinému! Tím, že se s tebou loučím, se odsuzuji k smrti, protože bez tebe nemohu být. Ale vracím ti svobodu: vracím tě tvému stavu, tvému povolání, tvé cti a tvému otci. Přikládám své svolení k rozvodu, stvrzené notářem. Ruka se mi třese, srdce se mi chvěje a oči mám plné slz. Neberu si s sebou nic, vůbec nic, než jedině své děti, svou sladkou Nanon a svou upřímnou Madelon. Daroval jsi mi je a jsou moje. Nepátrej po nás, stejně bys nás nenašel.
Tvůj kolibřík odletěl. Jeho peříčka ztratí lesk, jeho let skončí záhy v hrobě. Ale i umírající ti ještě v posledním dechu věnuji své vroucí: buď šťastný, šťastný, šťastný!
Tvá žena, tvá Amély, tvůj ubohý, nevinný
Kolibřík." 359

Baron tiše poslouchal. Stál s očima otevřenýma dokořán a bez pohnutí. Pak se vydral z jeho prsou sípavý výkřik a nakonec zvolal:
"To tam stojí to to?"
"Ano."
"Vše, co jste mi četl?"
"Vše."
"Ukažte!" Poslední slovo pronesl s námahou a se zaťatými zuby. Natáhl k malíři ruku, ale nebyl schopen přiblížit se k němu ani o jediný krok.
Schnefíke mu dal dopis do ruky. Baron rychle pročetl řádky, přitiskl pak papír na srdce a zaúpěl:
"Amély, má ubohá, ubohá, nevinná Amély!" Obrátil se, zaťal pěsti a křičel:
"Netvore! Ďáble! Satane! Ach, ach, rozdrtím tě!" Udělal dva rychlé kroky k otci, ale hned se poděšeně zastavil.
"Bože, můj Bože! Je to přece můj otec," řekl. "Můj otec! Jaká to muka! Podívejte se na něho, jak by rád mluvil a přece nemůže."
Klesl na židli a plakal, plakal nahlas a trpce. Malíř neříkal nic, zůstal tichý, mlčel. Hlasitý vzlykot pomalu ustával a baron se aspoň zevně upokojil.
"Každé z těchto slov mne bodá jako dýka do srdce," lkal BasMontagne.
"Nuže, připouštíte, že byla nevinná?"
"Čistá a nevinná jako slunce na obloze. A já ji odsuzoval, hledal jsem ji, abych se pomstil jí a únosci!"
Přistoupil k otci, uchopil ho za rameno, zatřepal jím a zeptal se ho:
"Člověče, slyšíš, co ti říkám?"
"Ano," ozvala se zhluboka odpověď.
"Amély byla nevinná!"
Starý neodpovídal.
"Věděl jsi, kam odešla?"
"Ano."
"A kde se pak nalézaly její dcery?"
"Ano."
"Věděl jsi tedy, že Nanon byla v Ortry a Madelon tady v Berlíně?"
"Ano."
"Byly to tvé vnučky a ty ses jich neujal! Mohly zemřít a upadnout do záhuby!"
360

Starý sebral všechny své síly. Podařilo se mu přemoci záchvat. Nabyl opět řeč. Zvedl se zvolna ze židle a řekl:
"Já ujmout se jich? Proč? Kdo jsou?"
"Jsou to tvé vnučky!"
"Bah! Děti Němky! Protestantky!"
"Děti mé ženy!"
"Co je mi po tvé ženě? Já jsem ji nikdy za snachu neuznal."
"Ale její děti za vnučky uznáš!"
"Nikdy! Nikdy!"
"Pak jsi byl mým otcem a už jím nejsi!"
"Oho! Ty jsi stále můj syn. Ještě mám nad tebou moc. Ještě mne musíš

poslouchat."
"Nedělej se směšným, starý muži! Proč jsi nezůstal doma? Proč jsi vše prodal a proč jsi zmizel?"
"Do toho ti nic není!"
"Aj! Jsem tvůj dědic. Mohu žádat vyúčtování!"
"Najdi si ho! Každý dělá, co se mu líbí. Nemusím ti odpovídat. Kliď se odtud! Nepůjdeteli okamžitě, poštvu na vás psa."
Šel ke dveřím, vedoucím do vedlejšího pokoje. Vyšel z nich, zavřel je za sebou, ale přesto ještě slyšeli jeho slova:
"Tygře, pojď, dej pozor!"
Zlostné zavrčení bylo odpovědí. Pes čenichal už za dveřmi a nedočkavě vrčel.
"Byl by opravdu tak šílený, že by na nás poštval psa?" ptal se baron.
"Myslím, že je toho schopný."
"Zabil bych to zvíře!"
"Ach, neznáte toho psa! Mohl byste na něho jen střelnou zbraní a tu přece při sobě nemáte."
"Myslíte tedy, abychom šli?"
"Ano. To je nejlepší, co můžeme udělat!"
"Dobrá! Ale zítra opět přijdu a pak se mi musí zpovídat!"
"Vyžene vás!"
"Sotva. Vezmu si s sebou policii a soudního lékaře. Znám jeho povinnosti ke mně a svou k němu. Dám ho prohlédnout, jeli příčetný nebo blázen. Pojďte! Obraz a dopisy si ovšem vezmeme s sebou."
"Ano, pojďte. Já tento byt už nespatřím. Běda mi, kdybych se mu chtěl ještě jednou odvážit na oči!"

"Odškodním vás za to sám. Jsem vám vůbec zavázán k největším díkům a nikdy na to nezapomenu. S radostí vám dám vše, co mám!"
"Dobrá!" smál se tlustý. "Měl bych například hned jednu prosbu. Doufám, že mi ji splníte." "S radostí. Oč se jedná?"
"Přál bych si jednu z vašich dvou dcer za manželku." Baron na něho zaraženě pohlédl a ptal se: "Myslíte to vážně?" "Samozřejmě!" "Ach, pak je mi líto!"
"Proč?"
"Nemůžete dostat žádnou z nich." "Proč ne?"
"Obě jsou už zaslíbeny." "Hrome! Tady máme tu vděčnost!" "Ale kdo by si pomyslel, že "
"No, no, nerozčilujte se! Vaše baronesy jsou sicečarovně krásné, ale pro mne jsou příliš jemné a drobné. To moje Marie Melacová je docela jiné děvče. Ta má v těle kosti a na nich maso! Kdybych chtěl zhotovit její portrét, spotřebuji na to o tři centy červené barvy víc než na podobizny obou vašich slečen. Ta bude má žena a žádná jiná!"
"Bohudík!" smál se baron. "Už jsem se skoro obával, že si sáhnete pro nešťastnou lásku na život!"
"Ani mne nenapadne! Pro mne se vůbec nešťastná láska ani nehodí. Nechceli mne některá, nechá toho. Je to její škoda a ne má!"
Otevřeli dveře a opustili byt starého podivína. Když vyšli na ulici, zastavil se baron a ptal se malíře: "Jste na dnešní večer někde zadán?" "Ne."
"Prosím vás tedy, pojďte ke mně!" "Proč?"
"Musím mít někoho u sebe, abych s ním mohl sdílet své štěstí. Jsem tak blažený, že Amély byla nevinná. Pojďte!" "Děkuji!"
"Nepůjdete? Proč?"
"Co je mi platné vaše štěstí! Pošlu vám někoho, komu to vynese víc než mně."
"Koho myslíte?"

"Jen počkejte! Dobrou noc!"
Tlustý odběhl, a sice odebral se do bytu Kónigsauovy rodiny. Její členové byli v nejlepší náladě, když sluha hlásil cizího pána.
"Tak pozdě?" ptal se starý Hugo. "Jak se jmenuje?" "Řekl, že je umělecký malíř zvířat Hieronymus Aurelius Schneffke!"
"Ach, náš tlusťáček!" smál se Richard. "Ať ihned vstoupí!" A když malíř vstoupil, vzal ho za ruku, zavedl ho k dědovi a řekl:
"Tady, milý dědečku, ti představuji našeho přítele a umělce, kterému můžeme děkovat za to, že jsem našel otce!" Šedivý pán podával Schneffkovi ruku a řekl: "Děkuji vám! Buďte u nás vítaný. Posaďte se a zúčastněte se radosti, za kterou asi děkujeme jen vám!" "Mně? Ó, nikoliv!" "Komu tedy?"
"Mé smůle! Mám totiž neštěstí, že najdu pokaždé v cestě všechny kameny, přes

které je možné klopýtnout, a všechny díry, do kterých je možné sletět!"
"Ale zdá se, že vám to svědčí," mínil Hugo a měřil s úsměvem jeho baculatou postavu.
"Bohudík ano! Kotrmelce mi jdou obzvlášť k duhu! Vymknout si nic nemohu, zlomit ještě míň a pak je budu metat stále dál, jako dosud!" "Mnoho štěstí k tomu! Posaďte se tedy!" "S radostí, pane rotmistře! Ale nejdřív mám ještě zprávu."
"Pro koho? Pro pana strážmistra Schneeberga? Prosím, myslíte snad pana strážmistra z Goldbergů?" Tlustý se vesele zasmál a zvolal: "Sakra! Tak ta historie je už dnes večer perfektní?" "Ano."
"Pak vám z celého srdce gratuluji, pane strážmistře! Ostatně asi brzy dostrážmistrujete. Pan hrabě z Goldbergů může existovat jen jako důstojník. Teď jsem přece jen zvědavý, čí ztracený syn budu jednou já. Musí to být nanejvýš příjemné vystoupit tak docela nevědomky po žebříku do nebe, a když se člověk probildí, narazit hned nosem na hraběte nebo na generála! Za takových okolností bude mít moje zpráva zřejmě menší cenu."
"Co přinášíte, milý příteli?" ptal se Fric.

"Že BasMontagnové jsou srovnáni."
"Jakto?"
"Baron našel svého otce." X
"Kdy? Kde?"
"Dnes večer. Tady v Berlíně, kde starý žil v největším ústraní ale já jsem ho našel."
"Vy jste opravdu čaroděj!"
"Následky jsou velmi radostné. Ukázalo se, že paní Amély je nevinná, takže na bbou mladých dámách nelpí ani nejmenší pohana. A hlavní věc: teď je už nade vší pochybnost zjištěno, že obě slečny jsou opravdu baronovy dcery. Baron se právě vrátil od otce k slečně Nanon. Oba jsou sami, oba jsou v blažené náladě, a kdyby pan strážmistr Schnee chci říct Goldberg "
"Dobrá, dobrá!" přerušil ho Fric. "Dobře, velmi dobře! Děkuji vám, milý Schneffke, a zachovám se ihned podle vašeho pokynu. Vzácné panstvo prosím za prominutí. Musím ihned blahopřát baronovi de BasMontagne. Nejpozději za půl hodiny jsem zase tady." Při posledních slovech si už připínal šavli a běžel ze dveří.

XXVII.
Obraťme se ještě k vyšetřování, které bylo vedeno s Rallionem, otcem Mainem a jeho druhy. Při jednom výslechu byl hrabě Rallion předveden. Zpráva o synově smrti se ho hluboce dotkla, spatření kapitána na něho působilo skoro opojně, ale nemohl popřít, k čemu se kapitán doznal. Přiznal se tedy také a byl pak velmi pečlivě střežen až do rozhodnutí, který úřad je pro něho příslušný.
Stejnou měrou bylo rozhodnuto o otci Mainovi. Hřešil jen ve Francii, musel být po uzavření míru vydán francouzským soudům. Kramář se vrátil ze své cesty za několik málo dní. Jeho žena se nikdy nedozvěděla, kde byl.
Po sedanských dnech nastoupilo pruské vojsko tažení na Paříž. Mladý hrabě Lemarch nebo vlastně Goldberg dostal povolení, aby se směl připojit k vojsku jako ošetřovatel nemocných. Tak aspoň zůstal v blízkosti své Madelon.
Richard Konigsau odeslal ještě v den po sedanské bitvě dva telegramy. Jeden zněl na hraběte Goldberga. Následkem tohoto telegramu vsedl hrabě se svou ženou ihned do vlaku a třetí den byl už v zámku Malineau, kde se představil generálu Latreauovi. Druhá depeše se dostala oklikou přes Švýcary hraběti Lemarchovi, který se také ihned vydal do Malineau.
Ale zámek Malineau měl spatřit ještě více hostů. Příznivý směr pochodu německého vojska způsobil, že zúčastněným bylo umožněno vymoci si krátkou dovolenou - a tak se stalo, že se jednoho krásného dne zastavilo u vrat několik vozů a několik jezdců, kterým vyšel vstříc, aby je uvítal, pan Hieronymus Aurelius Schneffke, malíř zvířat a umělec.
"Vy jste tady, pane šikovateli?" ptal se major Konigsau s úžasem.

"K službám! Ano!" odpověděl. Ukazoval na své opuchlé a obvázané čelo a pokračoval: "Nákyp, který mne švihl přes hlavu, byl z proklatě tvrdého těsta. O dva vlasy níž a někdo by byl ztracen zaplatila by to buď moje hlava, nebo ta dělová koule. Myslel jsem si, že mi byla odřena jen kůže, ale páni doktoři mermomocí tvrdí, že jsem utrpěl víc, ještě hlouběji, totiž na rozum, a tak jsem dostal dovolenou, abych si dal svých pět smyslů u baculaté Marie Melacové opět

srovnat. Myslím, že se to bude moct stát veselou svatební ceremonií."
Bylo tu vítání, uklánění, pozdravování a tisknutí rukou, pak divá směsice otázek a odpovědí. Nato zasedli k hostině a teprve pak bylo možné jednotlivcům, kteří po sobě toužili, shledat se tu a tam mezi čtyřma nebo více očima, promluvit si spolu a líbat se.
Starý hrabě a generál Lemarch se dozvěděl, co přiznal v Berlíně komediant o únosu dětí. Byl k tomu najat Richemontem a Rallionem. Teď ho očekával doživotní žalář. Lemarch musel chtě nechtě přiznat, že jeho dosavadní syn je Goldbergovým synem, ale dostal ujištění, že mu zůstanou otcovská práva přesto zachována, svolíli, aby se oba bratři současně zasnoubili se sestrami Nanon a Madelon.
Richard z Konigsauů představil svým milým Marion a dostalo se mu té radosti, že videi, jak ji otec i děd s nejvroucnějším žehnáním objali.
A stál tu ještě Deephill, vlastně baron Gaston z Bas- Montagne, stál opodál a díval se roztouženě na Emu z Konigsauů. Popošla k němu, vzala ho za ruku a řekla:
"Nenávidíte dosud Němce?"
"Nenávidět! Ba nikoliv!"
"A mne?"
"Vy jste ze všech nejnádhernější. Mám vám dokázat toto přesvědčení po celý svůj život?"
"Udělala bych vás šťastným?"
"Neskonale!"
"Dobře tedy! Pokusím se, abyste zapomněl na všechny bolesti, které vám život způsobil."
Podali si ruce. Viděli to jiní dva a ihned si také podali ruce: byl to Artur z Hohenthalů a Ella z Latreau. Jen jedna okolnost vrhala lehký stín na štěstí všech.
Hassan, kouzelník, a jeho bratr Saadi zmizeli totiž před tře
366

mi dny ze zámku Malineau - a s nimi také Liama. Hassan, který uměl francouzsky, tu zanechal list, v kterém psal, že Liama náleží Saadimu, že se nikdy nebude cítit šťastná v těchto severních končinách a že tedy jde se svým milovaným mužem, aby si vyhledali sluncem ozářenou oázu, kde bude moci pod palmami s požehnáním vzpomínat na Marion, aniž by stála v cestě jejímu štěstí.
"Teď nemám nikoho než tebe!" řekla Marion s pláčem a přece šťastná Richardovi.
"Nenaříkej, má nejdražší!" odpověděl jí. "Liama byla pro tebe dlouhá léta mrtvá. Objevila se ti, aby ti požehnala. Ale tady by zůstala stále jen cizinkou v cizině."
Rozumí se samosebou, že na brzkou svatbu nebylo teď ani pomyšlení. Bouře, vyvolaná Napoleonem, byla ještě na obloze, blesky řádily stále hrozebně jako dřív. Museli se rozejít. Ale když se pak krajem rozletěla zpráva o míru a vzešlo nově zřízené německé císařství, tu se všichni sešli. I sám doktor Bertrand opustil Moselu, aby si založil nový domov nad Sprévou a tím mohl být v blízkosti těch, které miloval a kterých si vážil. I přítel Schneffke byl šťastný se svou Marií. Knížecí odměna, kterou ho Deephill obšťastnil, mu umožnila bezstarostný život. Stal se proslaveným malířem.
A ostatní, o kterých by se bylo ještě třeba zmínit? Nemysleme raději na ně. I když člověk zasluhuje nejtěžší trest, je trapné pro cítící srdce, máli slyšet jeho výkřik bolesti. Tak našel Deephill svého starého otce, když ho krátce po válce navštívil, mrtvého na posteli. Odsoudil se sám. A tak zemřel kapitán Richemonte v hrozných tělesných a duševních mukách, které nelze vůbec popsat. Ti, na kterých se tak hrozně provinil, mu odpustili. A rodina Kónigsauova? Hugonu i Gebhardovi bylo dopřáno mnoho šťastných let, mnoho radostí, které užili v rodině svého vnuka a syna Richarda. Marion ho rok po svatbě obdařila dvojčaty. Byli to hoši, Hugo a Gebhard. Také hmotně se stalo postavení Konigsauových skvělé. Nejen, že jim připadl právoplatně veliký majetek, zámek Ortry také osudná válečná pokladna byla ještě během války vykopána, a protože obsahovala mnoho miliónů, byl Kónigsauům vyplacen velmi značný podíl.
Dcera hadrářského krále, Anežka Lemartelová, byla jako ošetřovatelka raněných na bojišti těžce raněna a brzy zemřela. Své veliké jmění odkázala Kónigsauům. Ti však z něho přijali jen část, kterou jim Anežčin otec ukradl, zbytek věnovali základnímu jmění nalezince v Paříži. Také šťastný generál Goldberg věnoval na tento účel značnou částku.

Díl pátý
OSVOBOZENÍ A NALEZENÍ
KLÁRA, Český Těšín 1993